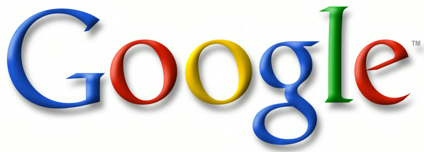

SIGILL: COLL: HARVARD: CANTAB: NOV: ANGL: 1650.
CHRISTO ET ECCLESIAE

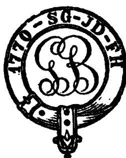
Kjærlighedens Komedie.

Komedie i tre Akter

af

Henrik Ibsen.

Anden, gjennemsete Udgave.

Kjøbenhavn.

Forlagt af den Gyldendalske Boghandel (F. Hegel).

Trykt hos J. H. Schultz.

1867.

Till anden Udgave.

Nærværende Digt er skrevet i Sommeren 1862 og første Udgave udkom samme Aars Vinter.

Men jeg begik den Fejl at udgive Bogen i Norge. Baade Tid og Sted var uheldigt valgt.

Digtet vakte en Storm af Uvilje, voldsommere og mere udbredt, end de fleste Bøger skal kunne rose sig af i et Samfund, hvis overvejende Flerhed ellers betragter literære Anliggender som sig saa temmelig uvedkommende.

Modtagelsen overraskede mig forøvrigt ikke. „Den sunde Realisme“, som vi Normænd, ialfald for Realismens om end ikke for Sundhedens Vedkommende, med Føje tør tillægge os, bringer os ganske naturligt till i det Bestaaende at se det Berettigede, i Oppgavens Løsning at se dens Idé. Denne Betragtningsmaade skaber et inderligt Velbefindende, men just ikke saa megen Klarhed.

Da jeg nu i min Komedie efter bedste Evne svang Pidsken over Kjærlighederne og Ægteskaberne, var det i sin Orden at de Mange skreg paa Kjærlighedens og Ægteskabets Vegne. Den Tankens Tugt og Dressur, som kræves for at begribe Vildfarelsen, har Flertallet indenfor vor bogdømmende og læsende Almenhed kun ufuldstændigt gjennemgaaet. Det er imidlertid ikke min Sag at give noget Kursus. Et Forord er ingen ABC.

Till Danmark kom der i sin Tid neppe synderlig flere Exemplarer af Digtet, end dem, der tillstilledes de kjøbenhavnske Blade till Anmeldelse.

For den Kritik, som dersteds blev min Bog tilldel, har jeg overhovedet al Grund till at være takknemmelig. Mangen Bemærkning derfra har været vækkende for mig, og naar jeg desuagtet, med Undtagelse af nogle sproglige Rettelser, lader denne nye Udgave udkomme i uforandret Skikkelse, saa sker det fordi jeg ved den mellemliggende Tid og Udvikling er kommen for langt bort fra Digtet till at jeg skulde kunne haabe ved Ændringer hist og her at kunne tillvejebringe nogen organisk Forbedring af det, som nu engang er og maa være Kjernen i det Hele.

Enkelte lokale Hentydninger vil maaske være uforstaaelige for danske Læsere; men disse Hentydninger ere ikke mange og desuden uvæsenlige for Forstaaelsen af Digtets Gang og Tanke.

Rom, i Januar 1867.

Henrik Ibsen.

Kjærlighedens Komedie.

De handlende.

Fru Halm, en Embedsmands Enke.

Svanhild, } hendes Døttre.
Anna, }

Falk, en ung Forfatter, } hendes Logerende.
Lind, theologisk Student, }

Guldstad, Grosserer.

Styver, Kopist.

Frøken Skjære, hans Forlovede.

Straamand, Prest fra Landet.

Fru Straamand, hans Kone.

Studenter, Gjæster, Familjer og forlovede Par.

Prestefolkenes otte Pigebørn.

Fire Tanter, en Husjomfru, en Oppasser, Tjenestepiger.

Handlingen foregaar paa Fru Halms Løkke ved Drammensvejen.

FØRSTE AKT.

Scenen forestiller en smuk Have med uregelmæssige men smagfulde Anlæg; i Baggrunden sees Fjorden og Øerne udover. Tillvenstre for Tillskuerne Hovedbygningen med en Veranda og ovenover denne et aabent Kvistvindu; tillhöjre i Forgrunden et aabent Lysthus med Bord og Bænke. Landskabet ligger i stærk Aftenbelysning. Det er tidligt paa Sommeren; Frugttræerne blomstrer.

Naar Teppet gaar opp sidder Fru Halm, Anna og Fröken Skjære paa Verandaen, de to förste med Haandarbejde, den sidste med en Bog. I Lysthuset sees Falk, Lind, Guldstad og Styver; paa Bordet staar Punschmugge og Glasse. Svanhild sidder alene i Baggrunden ved Vandet.

Falk
(rejser sig med hævet Glas og synger).

Solglad Dag i hegnet Have
skabtes dig till Lyst og Leg;
tænk ej paa, at Høstens Gave
tidtnok Vaarens Løfter sveg.
Æbleblomsten, hvid og vakker,
breder over dig sit Tjeld, —
lad den saa langs alle Bakker
drysses vejrslaat næste Kveld!

Kor af Herrerne.
Lad den saa langs alle Bakker
o. s. v.

Falk.

Hvad vil du om Frugten spørge
midt i Træets Blomstertid?
Hvorfor sukke, hvorfor sørge,
sløvet under Slæb og Slid?
Hvorfor lade Fugleskræmmen
klappre Dag og Natt paa Stang!
Glade Brøder, Fuglestemmen
ejer dog en bedre Klang!

Herrerne.

Glade Brøder, Fuglestemmen
o. s. v.

Falk.

Hvorfor vil du Spurven jage
fra din rige Blomstergren!
Lad den før som Sangløn tage
din Forhaabning en for en.
Tro mig, du ved Byttet vinder,
tusker Sang mod sildig Frugt;
husk Moralen „Tiden rinder“;
snart din Friluftslund er lukkt.

Herrerne.

Husk Moralen „Tiden rinder“
o. s. v.

Falk.

Jeg vil leve, jeg vil synge,
till den dør, den sidste Hækk;
fej da trøstig alt i Dynge,
kast saa hele Stadsen væk.
Grinden opp; lad Faar og Kviger
gramse graadigt, hver som bedst;
jeg brød Blomsten; lidt det siger,
hvem der tar den døde Rest!

Herrerne.

Jeg brød Blomsten; lidt det siger,

o. s. v.

(de klinker og tömmer Glassene.)

Falk

(till Damerne).

Se, det var Visen, som De bad mig om; —
bær over med den; jeg er tanketom.

Guldstad.

Aa, hvad gjør det, naar bare Visen klinger.

Frøken Skjære

(ser sig om).

Men Svanhild, som saa ivrig var især —?
Da Falk begyndte, fik med Et hun Vinger;
nu er hun borte.

Anna

(peger mod Baggrunden).

Nej hun sidder der.

Fru Halm

(med et Suk.)

Det Barn! Gud ved, naar jeg faar Skikk paa hende!

Frøken Skjære.

Men sig, Herr Falk, mig syntes Visens Ende
var mindre rig paa — saadan — Poesi,
som ellers findes hist og her deri.

Styver.

Ja, og det var dog ganske visst saa lett,
at faa lidt mer mod Slutningen placeret.

Falk
(klinker med ham).

Man kliner ind, lig Kidt i revnet Bræt,
till den blir fed nok, spækket, marmoreret.

Styver
(uforstyrret).

Ja det gaar glatt; jeg husker det saa godt
ifra mig selv.

Guldstad.

Hvad? Har De Musen redet?

Frøken Skjære.

Min Kjæreste? Gud ja!

Styver.

Aa kun saa smaat.

Frøken Skjære
(till Damerne).

Han er romantisk af sig.

Fru Halm.

Jo, vi ved det!

Styver.

Nu ikke mere; det er lang Tid siden.

Falk.

Fernis og Romantik gaar af med Tiden.
Men forhen altsaa —?

Styver.

Ja, det var nu i
den Tid, jeg var forelsket.

Falk.

Er da den forbi?
Jeg trode ej din Elskovsrus udsovet!

Styver.

Nu er jeg jo officielt forlovet;
det er jo mere end forelsket, ved jeg!

Falk.

Ret saa, min gamle Ven, jeg holder med dig!
Du avanceret har, bestaat det sværeste:
Forfremmelsen fra Elsker og till Kjæreste.

Styver
(med et behageligt Erindringssmil).

Det er dog sært! Jeg skulde fast forsvoret
mit Mindes Faktiskhed i dette Nu.
(vender sig till Falk.)
For syv Aar siden, — vil du tro det du?
Jeg gjorde Vers i Stillhed paa Kontoret.

Falk.

Du gjorde Vers — ved Pulten?

Styver.

Nej, ved Bordet.

Guldstad
(slaar paa sit Glas).

Silentium, nu har Kopisten Ordet!

Styver.

Især om Aftningen, naar jeg var fri,
jeg konciperte Remser Poesi,
saa lange, som — ja to-tre brukne Ark.
Det gik!

Falk.

Du gav din Muse blot et Spark,
saa traved hun —

Styver.

Ustemplet eller stemplet
Papir, se det var hende ligegodt.

Falk.

Saa Poesien flommed lige flot?
Men hør, hvorledes brød du ind i Templet?

Styver.

Ved Hjælp af Kjærlighedens Brækjern, Ven!
Med andre Ord, saa var det Frøken Skjære,
min Kjæreste, som hun blev senere hen,
for dengang var hun --

Falk.

Ret og slet din Kjære.

Styver
(vedblivende).

Det var en sælsom Tid; min Jus jeg glemte;
min Pen jeg spidsed ej, nej jeg den stemte,
og naar den i Konceptpapiret rev,
det klang som Melodi till hvad jeg skrev; —
omsider expederte jeg et Brev
till hende — hun —

Falk.

Hvis Kjæreste du blev.

Styver.

Tænk, samme Dato indløb hendes Svar;
Andragendet bevilget, — Sagen klar!

Falk.

Og du, du følte dig ved Pulten større;
du havde bragt din Elskov paa det Tørre!

Styver.

Naturligvis.

Falk.

Og aldrig mer du digted?

Styver.

Nej, jeg har aldrig siden mærket Trang;
det var med Et, som om mig Aaren svigted;
og naar jeg prøver nu en enkelt Gang
at sætte sammen blot et Nytaarsvers,
saa kommer Rim og Versemaal paatvers,
og, — jeg forstaar ej, hvad det stikker i, —
men det blir Jus og ikke Poesi.

Guldstad

(klinker med ham).

Og derfor er, min Sjæl, De lige god!

(till Falk.)

De tror nu Færgen over Lykkens Flod
er bare till, for Dem at sætte over;
men se Dem for, ifald De Farten vover.
Hvad Deres Vise angaar, ved jeg ej
om den poetisk er i alle Ender;
men, hvordan end De Visen snor og vender,
den har en slet Moral, det siger jeg.
Hvad skal man kalde slig Økonomi:
at lade alskens Fugle æde Karten
før den faar Tid till moden Frugt at bli;
at lade Kjør og Faar faa græsse fri
herinde saadan udpaa Sommerparten?
Jo, her blev vakkert næste Vaar, Fru Halm!

Falk
(rejser sig).

Aa, næste, næste! Tanken er mig kvalm,
som i det slappe Ord „det Næste“ ligger,
det gjør hver Glædens Rigmand till en Tigger!
hvis jeg som Sprogets Sultan maatte raade
en Time kun, det Silkesnoren fik,
og skulde ud af Verden uden Naade,
som b og g af Knudsens Grammatik.

Styver.

Hvad har du da imod det Haabets Ord?

Falk.

At det formørker os Guds fagre Jord.
„Vor næste Kjærlighed“, „vor næste Viv“,
„vort næste Maaltid“ og „vort næste Liv“, —
se, den Forsynlighed, som heri ligger,
den er det, som gjør Glædens Søn till Tigger.
Saalangt du ser, forstygger den vor Tid,
den dræber Nydelsen af Øjeblikket;
du har ej Ro før du faar Baaden vrikket
imod „den næste“ Strand med Slæb og Slid;
men er du fremme, — mon du da tør hvile?
Nej, du maa atter mod et „Næste“ ile.
Og saadan gaar det — fortvæk — udaf Livet, —
Gud ved, om bag et Stoppested er givet.

Fru Halm.

Men fy, Herr Falk, hvor kan De tale saa!

Anna
(tankefuld).

O, det han siger, kan jeg godt forstaa;
der maa dog noget sandt paa Bunden være.

Frøken Skjære
(bekymret).

Sligt maa min Kjæreste ej høre paa,
han er excentrisk nok. — Aa hør, min Kjære;
kom hid et Øjeblik!

Styver
(beskjæftiget med at rense sin Pibespids).

Jeg kommer snart.

Guldstad
(till Falk).

Ja, Et er mig dog idetmindste klart:
at De bør holde noget mer i Ære
Forsynligheden; — tænk Dem blot, ifald
De skrev et Digt idag og satte al
den dyre Restbeholdning ind deri,
som De paa Lager har af Poesi,
og fandt, De intet havde mer tillbedste,
naar De imorgen digtede det næste; —
da fik Kritiken Dem nok i Kalotten.

Falk.

Jeg tvivler paa, den mærked Bankerotten;
da slentred Arm i Arm Kritik og jeg
gemytligt frem jo paa den samme Vej.
(afbrydende og med Overgang.)
Men sig mig, Lind, hvad gaar der dog af dig?

Du sidder her den hele Tid saa sturen;
studerer du maaske Arkitekturen?

Lind

(tar sig sammen).

Jeg? Hvorfor falder du paa det?

Falk.

Jo visst;
du har ej Øjet fra Altanen hist.
Er det Verandastilens brede Buer,
som du med slig Dybsindighed beskuer?
Hvad heller Dørens kunstigt skaarne Hængsler,
og Vindueslugerne med ditto Stængsler?
For noget er det, som din Tanke fængsler.

Lind

(med et straalende Udtryk).

Nej, Du tar Fejl; jeg sidder her og lever.
Berust i Nuet intet mer jeg kræver.
Jeg har en Følelse, som om jeg stod
med Verdens Rigdom drysset for min Fod!
Takk for din Sang om Glædens Liv i Vaaren;
den var som af mit eget Indre skaaren!

(hæver sit Glas og vexler et Blik med Anna, umærkeligt for de övrige.)

En Skaal for Blomsten, der den dufter smukt,
foruden Tanke paa at vorde Frugt!

(drikker tillbunds.)

Falk

(ser paa ham, overrasket og greben, men tvinger sig under en lett Tone).

Vil mine Damer høre; det var Nyt!
Her har jeg lettvindt gjort en Proselyt.
Igaar han gik med Salmebog i Lommen,

idag han kjækt trakterer Digtertrommen. —
Man paastaar vel, at vi Poeter fødes;
men stundom kan en Prosaist dog gjødes
saa ubarmhjertigt, som en strasburgsk Gaas,
med rimet Sludder og med metrisk Vaas,
saa alt hans Indre, Lever, Sjæl og Kraas,
naar ud det krænges, findes ganske fuldt
af lyrisk Ister og rethorisk Smult.

(till Lind)

Men Takk forresten for din gode Mening;
herefter slaar vi Harpen i Forening.

Frøken Skjære.

Ja De, Herr Falk, De er vel flittig nu?
I landlig Ro, — her mellem Blomstergrene,
hvor De kan færdes for Dem selv alene — —

Fru Halm

(smilende).

Nej han er doven, saa det er en Gru.

Frøken Skjære.

Jeg havde tænkt, De, som Fru Halms Logerende,
var bleven rigtig stærkt poetiserende.

(peger ud tillhøjre.)

Det lille Havehus, bag Løvet gjemt,
det ligger for en Digter saa bekvemt;
der synes mig, De maatte blive stemt — —

Falk

(gaar over mod Verandaen og læner sig med Armene paa Rækværket).

Dækk mine Øjnes Spejl med Blindheds Skimmel,
saa skal jeg digte om den lyse Himmel.

Skaff mig, om blot en Maanedstid paa Borg,
en Kval, en knusende, en Kjæmpesorg,
saa skal jeg synge Livets Jubel ud.
Og helst, min Frøken, skaff mig blot en Brud,
som er mig Alt, mit Lys, min Sol, min Gud.
Jeg har om den Ting supplicert Vorherre,
men han har hidtill vist sig døv, desværre.

Frøken Skjære.

Fy, det er jo frivolt!

Fru Halm.

Ja hæsligt sagt!

Falk.

Aa, De maa ikke tro det var min Agt
at gaa med hende under Arm paa „Kurland“;
nej, midt i Lykkens vilde Jubeljagt
hun maatte gaa till Evighedens Urland.
Jeg trænger till lidt aandig Gymnastik,
som jeg paa den Vis maaske grundigst fik.

Svanhild

(har under det Foregaaende nærmet sig; hun staar nu tætt ved Falk og siger med et bestemt men lunefuldt Udtryk).

Godt, jeg skal be' for Dem om slig en Skjæbne;
men naar den kommer, — bær den som en Mand.

Falk

(har vendt sig overrasket).

Aa, Frøken Svanhild! — Jo, jeg skal mig væbne.
Men tror De ogsaa, at jeg stole kan
paa Deres Bøn, som noget rigtigt Virkende?
Med Himlen, ser De, maa man omgaaes lirkende.

Jeg ved jo nok, De Vilje har for To
till mig at skille ved min Sjælero;
men om De ogsaa har beherig Tro,
se, det er Sagen.

Svanhild

(mellem Spög og Alvor).

Vent till Sorgen kommer
og gulner Livets lyse, grønne Sommer, —
vent till den nager vaagen og i Drømme,
saa kan om Styrken af min Tro De dømme.

(hun gaar over till Damerne.)

Fru Halm

(dæmpet).

Men vil I To da aldrig holde Fred?
Nu har du gjort Herr Falk for Alvor vred.

(vedbliver at tale sagte og formanende. Fröken Skjære blander sig i Samtalen. Svanhild staar kold og taus.)

Falk

(gaar efter en kort, tankefuld Stillhed over till Lysthuset og siger hen for sig):
Der lyste Visshed ud af hendes Blikke.
Mon jeg skal tro, som hun det tror saa tryggt,
at Himlen vil —

Guldstad.

Aa nej-Gud vil den ikke!
Den var da, med Respekt, og brav forrykt,
om den effektuerte slige Ordres.
Nej ser De, gode Hode, — hvad der fordres,
det er Motion for Arme, Ben og Kropp.
Ligg ikke her og glo i Løvet opp
den lange Dag; hugg Ved om ikke Andet.

Det maatte ogsaa være rent forbandet,
om ikke inden fjorten Dage De
for Deres gale Nykker da var fri.

Falk.

Jeg staar som Æslet, snørt i Valgets Baand;
tillvenstre har jeg Kjød, tillhøjre Aand;
hvad var vel visest her at vælge først.

Guldstad
(idet han skjænker i Glassene).

Først et Glas Punsch, det slukker Harm og Tørst.

Fru Halm
(ser paa sit Uhr).

Men den er otte snart; nu tror jeg næsten
det er paa Tiden vi kan vente Presten.
(rejser sig og rydder opp paa Altanen.)

Falk.

Hvad? Skal her komme Prester?

Frøken Skjære.

Gud, ja visst!

Fru Halm.

Det var jo det, som jeg fortalte sidst —

Anna.

Nej Moer, Herr Falk var ikke da tillstede.

Fru Halm.

Naa, det er sandt. Men bliv dog ej saa trist;
tro mig, af det Besøg De høster Glæde.

Falk.

Men sig, hvem er han da, den Glædens Saamand?

Fru Halm.

Aa Herregud, det er jo Presten Straamand.

Falk.

Ja saa. Jeg tror, at jeg har hørt hans Navn,
og læst, at han skal ind og gjøre Gavn,
som Storthingsmand, paa Politikens Marker.

Styver.

Ja han er Taler.

Guldstad.

Skade blot, han harker.

Frøken Skjære.

Nu kommer han med Frue —

Fru Halm.

Og med Arvinger —

Falk.

At more dem i Forvejen lidt, de hulde, —
for siden faar han begge Hænder fulde
med svenske Spørgsmaal og med Statsraadsgarvinger;
jo, jeg forstaar.

Fru Halm.

Det er en Mand, Herr Falk!

Guldstad.

Ja, i sin Ungdom var han nu en Skalk.

Frøken Skjære
(fornærmet).

Naa saa, Herr Guldstad! Alt fra jeg var liden
har jeg hørt tale dog med stor Respekt, —
og det af Folk, hvis Ord har megen Vægt, —
om Presten Straamand og hans Livs Roman.

Guldstad
(læsende).

Roman?

Frøken Skjære.

Roman. Jeg kalder sligt romantisk,
som ej af Hverdagsfolk vurderes kan.

Falk.

De spænder min Nysgjærrighed gigantisk.

Frøken Skjære
(vedblivende).

Men Gudbevars, der gives altid visse,
som af det rørende sig lader hidse
till Railleri! Det er jo velbekjendt
at her var En, som bare var Student,
der var saa frækk, saa ryggesløs, saa ussel,
at kritisere selve „William Russell".

Falk.

Men sig, er Opplandspresten da et Digt,
et kristent Drama eller noget sligt?

Frøken Skjære
(rört till stille Taarer).

Nej Falk, — et Menneske, paa Hjerte rigt.
Men naar en saa at sige livløs Ting,
kan foraarsage slige Ondskabssting
og vække fæle Lidenskabers Mængde
af slig en Dybde —

Falk
(deltagende).

Og af slig en Længde —

Frøken Skjære.

Saa vil, med Deres skarpe Blik, De snart
begribe at —

Falk.

Ja, det er ganske klart.
Men hvad der hidtill er mig mindre tydeligt,
det er Romanens Indhold og dens Art.
Jeg kan nok ane, det er noget nydeligt;
men hvis det lod sig sige i en Fart —

Styver.

Jeg skal af Sagens Fakta extrahere
det vigtigste.

Frøken Skjære.

Nej, jeg erindrer mere;
jeg kan fortælle —

Fru Halm.

Det kan ogsaa jeg!

Frøken Skjære.

Aa nej, Fru Halm, nu er jeg alt paa Vej.
Ser De, Herr Falk, — han gjaldt, som Kandidat,
for et af Hovedstadens bedste Hoder,
forstod sig paa Kritik og nye Moder —

Fru Halm.

Og spillede Komedie privat.

Frøken Skjære.

Ja bi nu lidt! Han musicerte, malte, —

Fru Halm.

Og husk, hvor pent Historier han fortalte.

Frøken Skjære.

Ja giv dog Tid; jeg kan det paa en Prikk.
Han skrev og komponerte selv Musik
till Noget, som en — Forelægger fik;
det kaldtes „Syv Sonetter till min Maren“.
Aa Gud, hvor sødt han sang dem till Guitaren!

Fru Halm.

Ja det er visst, at han var genial!

Guldstad
(dæmpet).

Hm, somme mente nu, at han var gal.

Falk.

En gammel Praktikus, som ikke henter
sin Visdom blot af mugne Pergamenter,
har sagt, at Kjærligheden gjør Petrarker
saa let, som Fæ og Ladhed Patriarker.
Men hvem var Maren?

Frøken Skjære.

Maren? Det var hende,
hans Elskede, som snart De lærer kjende.
Hun var en Datter af et Kompagni —

Guldstad.

Et Trælasthus.

Frøken Skjære
(kort).

Ja, det maa Herren vide.

Guldstad.

For det var hollandsk Last de gjorde i.

Frøken Skjære.

Sligt hører till den trivielle Side.

Falk.

Et Kompagni?

Frøken Skjære
(vedblivende).

Som ejed store Grunker.
De kan vel tænke, hvor der Kur blev gjort;
der meldtes Friere af første Sort —

Fru Halm.

Og mellem dem saagar en Kammerjunker.

Frøken Skjære.

Men Maren værged kjækkt om Kvindens Rett.
Hun havde Straamand mødt i „Dramatiken“:
at se og elske ham, det var nu E t —

Falk.

Og Bejlerskaren maatte staa i Stikken?

Fru Halm.

Ja vil De tænke Dem den Romantiken!

Frøken Skjære.

Og lægg saa till en gammel grusom Far,
som bare gik omkring og skillte Hjerter;
jeg tror der ogsaa en Formynder var,
for endnu mer at øge deres Smerter.
Men hun blev ham og han blev hende tro;
de drømte sammen om et straatækkt Bo,
et snehvidt Faar, som kunde nære to —

Fru Halm.

Ja i det højeste en liden Ko, —

Frøken Skjære.

Kort sagt, som de for mig saa tidt erklærte,
en Bækk, en Hytte og hinandens Hjerte.

Falk.

Ak ja! Og saa —?

Frøken Skjære.

Saa brød hun med sin Slægt.

Falk.

Hun brød —?

Fru Halm.

Hun brød med den.

Falk.

Se, det var kjækkt.

Frøken Skjære.

Og flytted till sin Straamand opp paa Kvisten.

Falk.

Hun flytted opp! Foruden — saadan — Vielse?

Frøken Skjære.

Aa fy!

Fru Halm.

Fy Skam! Min salig Mand paa Listen
staar blandt Forloverne —!

Styver

(till Frökenen).

Ja, din Fortielse
af Faktum er det, som forvolder Tvisten.

I Referater har det megen Vægt
at ordne kronologisk og korrekt.
Men jeg kan aldrig faa det i mit Hode,
hvor de kom af det —

Falk
(fortsættende).
— thi man tør formode,
at Faar og Ko ej med paa Kvisten bode.

Frøken Skjære
(till Styver).
Aa, du skal vel betænke Et, min Gode:
Man trænger ej, hvor Kjærligheden troner;
to ømme Hjerter klarer sig med Lidt.
(till Falk.)
Han elsked hende till Guitarens Toner,
og hun gav paa Klaveer Informationer —

Fru Halm.
Og saa, forstaar sig, tog de paa Kredit —

Guldstad.
Et Aar, till Handelshuset gik Fallit.

Fru Halm.
Men saa fik Straamand Kald etsteds der nordpaa.

Frøken Skjære.
Og i et Brev, jeg siden saa, han svor paa,
han leved blot for Pligten og for hende.

Falk
(supplerende).
Og dermed var hans Livs Roman tillende.

Fru Halm

(rejser sig).

Ja nu jeg tror vi gaar i Haven ned;
vi maa jo se, om vi dem har ivente.

Frøken Skjære

(idet hun tar Mantillen paa).

Det er alt svalt.

Fru Halm.

Ja, Svanhild, vil Du hente
mit uldne Shavl.

Lind

(til Anna, ubemærket af de Øvrige).

Gaa forud!

Fru Halm.

Kom saa med!

(Svanhild gaar ind i Huset; de andre, undtagen Falk, gaar mod Baggrunden og ud tillvenstre. Lind, der har fulgt med, standser og kommer tillbage.)

Lind.

Min Ven!

Falk.

Iligemaade!

Lind.

Haanden hid!
Jeg er saa glad; — jeg tror mit Bryst maa sprænges,
ifald jeg ikke faar fortalt —

Falk.

Giv Tid;
du skal forhøres først, saa dømmes, hænges.
Hvad er nu det for Adfærd? Lægge Skjul

for mig, din Ven, paa Skatten, du har fundet; —
for tillstaa kun, Formodningen er grundet:
Du trukket har et Lod i Lykkens Hjul!

Lind.

Ja, jeg har fanget Lykkens fagre Fugl!

Falk.

Saa? . Levende, — og ej i Snaren kvalt?

Lind.

Vent bare lidt; nu er det snart fortalt.
Jeg er forlovet! Tænk —!

Falk
(hurtigt).

Forlovet!

Lind.

Ja!
idag, — Gud ved, hvor jeg tog Modet fra!
Jeg sagde, — aa, sligt lar sig ikke sige;
men tænk dig, — hun, den unge, smukke Pigé,
blev ganske blussende, — slet ikke vred!
Nej, kan du skjønne, Falk, hvad jeg har vovet!
Hun hørte paa mig, — og jĕg tror hun græd;
det er jo gode Tegn?

Falk.

Ja visst; bliv ved.

Lind.

Og, ikke sandt, — da er vi jo forlovet?

Falk.

Jeg maa formode det; men for at være
aldèles trygg, saa raadspørg Frøken Skjære.

Lind.

O nej, jeg ved, jeg føler det saa tryggt!
Jeg er saa klar, saa sikker, uden Frygt.

(straalende og hemmelighedsfuldt.)

Hør; jeg fik Lov at holde hendes Haand,
da hun tog Kaffetøjet bort fra Bordet!

Falk

(löfter sit Glas og tömmer det).

Naa, Vaarens Blomster da i eders Baand!

Lind

(ligesaa).

Og det skal være højt og helligt svoret,
at jeg vil elske hende till min Død,
saa varmt som nu; — ja, for hun er saa sød!

Falk.

Forlovet! Derfor var det da, du slang
paa Hylden baade Loven og Profeterne.

Lind

(leende).

Og du, som trode, at det var din Sang —!

Falk.

Min Ven, saa stærk en Tro har tidt Poeterne.

Lind

(alvorligt).

Tro ellers ikke, Falk, at Theologen
er fra min Lykkes Time dreven ud.

Der er den Forskjel kun, at ikke **Bogen**
forslaar som Jakobsstige till min Gud.
Nu maa jeg ud og søge ham i **Livet**;
jeg føler mig i Hjertet mere god,
jeg elsker Straaet, Krybet for min Fod;
det er jo ogsaa Del i Lykken givet.

Falk.

Men sig mig nu —

Lind.

Nu har jeg sagt det hele, —
min rige Gaade, som vi tre vil dele.

Falk.

Ja, men jeg mener, har du tænkt lidt fremad?

Lind.

Jeg tænkt? Tænkt fremad? Nej, fra denne Stund
jeg lever i det vaarlige Sekund.
Jeg vender Øjet mod min Lykke hjemad;
der holder Skjæbnens Tømmer **jeg** og **hun**.
Ej du, ej Guldstad, — ja, ej selv Fru Halm
tør sige till min friske Livsblomst: „Falm!"
Thi **jeg** har Vilje, **hun** har varme Øjne,
og derfor **maa** den, **skal** den oppad højne!

Falk.

Rett saa, min Broder, dig har Lykken Brug for!

Lind.

Mit Livsmod brænder lig en vilter Sang;
jeg kjender mig saa stærk; laa der et Slug for
min Fod, — hvor gabende, — jeg over sprang!

Falk.

Det sige vil i simpelt Prosasprog:
Din Kjærlighed har gjort dig till et Rensdyr.

Lind.

Naa, — farer jeg med Renens vilde Tog,
jeg ved, till hvem min Længselsfugl imens flyr!

Falk.

Saa faar den alt imorgen till at flyve;
du følger med Kvartetten jo tillfjelds.
Jeg lover for, Du trænger ingen Pels —

Lind.

Kvartetten! Pyt, — lad den alene klyve!
For mig er Højfjeldsluft i Dalens Bund;
her har jeg Blomsterne og Fjordens Vidder,
her har jeg Løvsalsang og Fuglekvidder,
og Lykkens Huldre, — ja for her er hun!

Falk.

Ak, Lykkens Huldre her i Akersdalen
er sjelden, som en Elg; hold fast i Halen.
(med et Blik mod Huset.)
Hyss, — Svanhild —

Lind.

(trykker hans Haand).
Godt; jeg gaar, — lad ingen kjende,
hvad der er mellem dig og mig og hende.
Takk for du tog min Hemlighed! Begrav den
i Hjertet, — dybt og varmt, som jeg dig gav den.
(Han gaar ud i Baggrunden till de andre.)

(Falk ser et Øjeblik efter ham og gaar et Par Gange opp og ned i Haven, under synlig Bestræbelse for at bekjæmpe det Opprör, han er i. Lidt efter kommer Svanhild ud fra Huset med et Törklæde paa Armen og vil gaa mod Baggrunden. Falk nærmer sig lidt og betragter hende ufravendt; Svanhild standser.)

Svanhild

(efter et kort Opphold).

De ser saa visst paa mig —?

Falk.

(halvt for sig selv).

Ja der er Trækket;
i Øjets Sjø det skygger over Bunden,
det leger Skjul med Spottens Alf om Munden,
det er der.

Svanhild.

Hvad? De gjør mig halvt forskrækket.

Falk.

De heder Svanhild?

Svanhild.

Ja, det ved De vel.

Falk.

Men ved De, Frøken, at det Navn er latterligt?
Gjør mig till Vilje; kast det bort ikveld!

Svanhild.

Fy, — det var egenmægtigt, lidet datterligt —

Falk

(ler).

Hm, „Svanhild“ — „Svanhild“ — —

(pludselig alvorlig.)

Hvorfor fik De sligt
memento mori alt fra De var liden?

Svanhild.

Er det da styggt?

Falk.

Nej, dejligt som et Digt
men altfor stort og stærkt og strængt for Tiden.
Hvor kan en Nutidsfrøken fylde ud
den Tanke, Navnet „Svanhild“ i sig fatter?
Nej, — kast det bort, som et forældet Skrud.

Svanhild.

De tænker nok paa Sagakongens Datter —

Falk.

Som skyldfri knustes under Hestens Hov.

Svanhild.

Men sligt er jo forbudt i vor Tids Lov.
Nej, højt i Sadlen! I min stille Tanke
jeg drømte tidt mig baaren paa dens Rygg,
jog ud i Verden vidt, jog kjækk og trygg,
mens Vinden slog som Frihedsflag dens Manke!

Falk.

Ja det er gammelt. I den „stille Tanke“,
der ændser ingen af os Grind og Skranke,
der ræddes ingen for at bruge Sporen; —
i Gjerning holder vi os smukt till Jorden; —
thi Livet er igrunden Hvermand kjært,
og der er ingen, som et Dødsspring vover.

Svanhild
(livligt).

Jo, peg paa Maalet, og jeg sætter over!
Men da maa Maalet være Springet værd.

et Kalifornien bag Ørkensandet, —
hvis ikke, blir man hvor man er, i Landet.

Falk
(spottende).

Naa, jeg forstaar Dem; det er Tidens Fejl.

Svanhild
(varm).

Ja netopp Tidens! Hvorfor sætte Sejl,
naar ingen Luftning stryger over Fjorden?

Falk
(ironisk).

Ja hvorfor slide Pidsken eller Sporen,
naar ingen gylden Indsats staar som Skjænk
till den, der river sig fra Bord og Bænk
og jager fremad, baaren højt i Sadlen?
Slig Færd fór Færdens Skyld tillhører Adlen,
og Adelsfærd i vor Tid kaldes Tant;
saa var nok Meningen?

Svanhild.

Ja, ganske sandt,
se Pæretræet, som ved Gjærdet staar, —
hvor det er goldt og blomsterløst iaar.
Ifjor De skulde seet, hvor det stod kjækkt
med Kronen krøget under Frugtens Vægt.

Falk
(noget uviss).

Det vil jeg tro; men hvad er deraf Læren?

Svanhild
(med Finhed).

Aa, iblandt andet, at det fast er frækt,
naar vor Tids Zacharias kræver Pæren.
Har Træet overblomstret sig ifjor,
saa maa iaar ej fordres samme Flor.

Falk.

Jeg vidste nok, De fandt det rette Spor igjen
i Romantiken — bagud i Historien.

Svanhild.

Ja — vor Tids Dyd er af en anden Slags.
Hvem ruster sig for Sandhed nutilldags?
Hvem er Personens Indsats vel tillags?
Hvor findes Helten?

Falk
(ser skarpt paa hende).

Og hvor er Valkyrien?

Svanhild
(ryster paa Hovedet).

Valkyrien bruges ej i dette Land!
Da Troen truedes ifjor i Syrien,
gik De da did som Korsets svorne Mand?
Nej, paa Papiret var De varm som Taler, —
og sendte „Kirketidenden" en Daler.

(Pause. Falk synes at ville svare, men holder inde og gaar oppover i Haven.)

Svanhild
(betragter ham en Stund, nærmer sig og spörger blidt).

Falk, er De vred?

Falk.

Nej visst; jeg gaar og sturer, —
se, det er alt.

Svanhild

(med tankefuld Deltagelse).

De er som to Naturer, —
to uforligte — —

Falk.

Ja det ved jeg vel.

Svanhild

(hæftigt).

Men Grunden!

Falk

(med Udbrud).

Grunden? Jo, fordi jeg hader
at gaa omkring med frækt udringet Sjæl,
lig Godtfolks Kjærlighed i alle Gader, —
at gaa omkring med blottet Hjertevarme,
som unge Kvinder gaar med nøgne Arme!
De var den eneste, — De, Svanhild, De —
saa tænkte jeg, — naa den Ting er forbi —

(vender sig efter hende, idet hun gaar over mod Lysthuset og ser ud.)

De lytter —?

Svanhild.

Till en anden Røst, som taler,
hyss! Hører De? Hver Kveld, naar Solen daler,
da kommer flyvende en liden Fugl, —
se der, — der kom den frem af Løvets Skjul — —
ved De, hvad fuldt og fast jeg tror? Hver den,
som her paa Jord blev nægtet Sangens Gave,

hun fik af Gud en liden Fugl till Ven —
for en kun skabt og for den enes Have.

Falk

(tager en Sten opp fra Jorden).

Da gjælder det, at Fugl og Ejer mødes,
skal ej dens Sang i fremmed Have ødes.

Svanhild.

Ja det er sandt; men jeg har fundet min.
Jeg fik ej Ordets Magt, ej Sangerstemme;
men kviddrer Fuglen i sit grønne Gjemme,
det er som Digte daled i mit Sind — —
nu ja — de dvæler ej — de flyver bort —

(Falk kaster Stenen med Hæftighed; Svanhild udstöder et Skrig).

o Gud, der slog De den! Hvad har De gjort!

(iler ud tillhöjre og kommer snart ind igjen.)

O det var syndigt, syndigt!

Falk

(i lidenskabeligt Opprör).

Nej — kun Øje
for Øje, Svanhild, — ikkun Tand for Tand!
Nu faar De ingen Hilsen fra det høje,
og ingen Gave mer fra Sangens Land.
Se, det er Hævnen over Deres Værk!

Svanhild.

Mit Værk?

Falk.

Ja Deres! Indtill denne Time
slog i mit Bryst en Sangfugl kjækk og stærk.

Se — nu kan Klokken over begge kime, —
De har den dræbt!

Svanhild.

Har jeg!

Falk.

Ja, da De slog
min unge, glade Sejerstro till Jorden —
(foragteligt.)
da De forloved Dem!

Svanhild.

Men sig mig dog —!

Falk.

Aa ja, den Ting er sagtens i sin Orden;
han tar Examen, faar sig strax en Stilling, —
han gaar jo till Amerika som Prest —

Svanhild
(i samme Tone).

Og arver nok en ganske vakker Skilling; —
ja, for det er vel Lind De mener?

Falk.

Bedst
maa De vel vide —

Svanhild
(med et dæmpet Smil).

Ja, som Brudens Søster
bør jeg jo —

Falk.

Gud! Det er ej Dem — —!

Svanhild.

Som høster
hin Lykkens Overflod? Ak nej desværre!

Falk
(med næsten barnlig Glæde).

Det er ej Dem! O, priset være Gud!
O, han er god og kjærlig dog, Vorherre!
Jeg faar ej se Dem som en andens Brud; —
det var kun Smertens Lys han vilde tænde — —
(vil gribe hendes Haand.)
O hør mig, Svanhild, — hør mig —

Svanhild
(peger raskt mod Baggrunden).

Se derhenne!
(hun gaar henimod Huset. Fra Baggrunden kommer i det samme Fru Halm, Anna, Fröken Skjære, Guldstad, Styver og Lind. Under det foregaaende Opptrin er Solen gaaet ned; Landskabet ligger i Tusmörke.)

Fru Halm
(till Svanhild).

Nu har vi Prestens lige paa Minuttet.
Hvor blev du af?

Frøken Skjære
(efter et Blik paa Falk).

Du synes saa betuttet.

Svanhild.

Lidt ondt i Hodet; det gaar over snart.

Fru Halm.

Og endda gaar du her med Haaret bart?
Hold Theen færdig; rydd saa opp i Stuen;
pent maa her være, for jeg kjender Fruen.
(Svanhild gaar ind i Huset.)

Styver
(till Falk).

Ved du Besked om Prestens Politik?

Falk.

Jeg tror ej han for Dyrtidstillæg stemmer.

Styver.

Men dersom nu et lidet Vink han fik
om Versene, som jeg i Pulten gjemmer?

Falk.

Det muligt hjalp.

Styver.

Ja gid, -- for, tro du mig,
det kniber for os nu, vi Bo skal sætte.
De Elskovssorger, de er ikke lette.

Falk.

Tillpas; hvad vilde du paa den Gallej!

Styver.

Er Elskov en Gallej?

Falk.

Nej Ægteskabet,
med Lænker, Trælleliv og Frihedstabet.

Styver
(da han ser, at Fröken Skjære nærmer sig).

Du kjender ej den Kapital, som bor
i Kvindens Tanker og i Kvindens Ord.

Frøken Skjære
(sagte).

Tror du Grossereren vil endossere?

Styver
(gnaven).
Jeg ved ej visst endnu; jeg skal probere.
(de fjerner sig i Samtale.)

Lind
(dæmpet till Falk, idet han nærmer sig med Anna).
Jeg kan ej dy mig længer; i en Fart
jeg forestille maa —

Falk.
Du burde tie,
og ingen uvedkommende indvie
i det, som eders er —

Lind.
Naa, det var rart; —
for dig, min Medlogerende i Huset,
jeg skulde holdt min unge Lykke skjult!
Nej, nu, mit Hode har faat Haaret gult, —

Falk.
Nu vil du gjøre dig dit Hode kruset?
Ja, kjære bedste Ven, hvis det er Meningen,
saa skynd dig blot og deklarer Foreningen!

Lind.
Det har jeg ogsaa tænkt af flere Grunde,
og deriblandt er en især af Vægt;
sætt for Exempel, at her findes kunde
en Kurtisør, som lusked om fordækkt;
sætt at hans Hensigt traadte frem paatageligt,
som Frieri; det var dog ubehageligt.

Falk.

Ja det er sandt; jeg havde ganske glemt,
du var till noget højere bestemt.
Som Elskovs Friprest staar du midlertidigt;
sent eller tidligt skal der avanceres;
men det er selv mod Skikk og Vedtægt stridigt,
om allerede nu du ordineres.

Lind.

Ja dersom ej Grossereren —

Falk.

Hvad han?

Anna

(undselig).

Aa det er noget, Lind kun ind sig bilder.

Lind.

Sig ikke det; det aner mig han skiller
mig ved min Lykke, naar og hvor han kan.
Den Fyr er jo en daglig Gjæst herude,
er rig og ugift, fører jer omkring;
kort sagt, min Elskte, der er tusind Ting,
som ej kan andet os end ondt bebude.

Anna

(med et Sukk).

O det var Synd; her var saa godt idag.

Falk

(deltagende till Lind).

Ja slipp ej Lykken for en rodløs Grille;
vent i det længste før du toner Flag.

Anna.

Gud! Frøken Skjære ser paa os; ti stille!

(hun og Lind fjerner sig till forskjellige Kanter.)

Falk

(ser efter Lind).

Der gaar han till sin Ungdoms Nederlag.

Guldstad

(som imidlertid har staaet ved Trappen i Samtale med Fru Halm og Fröken Skjære, nærmer sig og slaar ham paa Skuldren).

Naa, staar man her og grunder paa et Digt?

Falk.

Nej, paa et Drama.

Guldstad.

Det var da som Fanden; —
jeg trode ej, De gav Dem af med sligt.

Falk.

Nej dette her er ogsaa af en anden,
en Ven af mig, ja af os beggeto; —
en fejende Forfatter kan De tro.
Tænk Dem, fra Middagstider og till Kveld
han digtet har en hel Idyl tillende.

Guldstad

(polidsk).

Og Sluttningen er god?

Falk.

De ved da vel
at Teppet falder først — med ham og hende.
Men det er blot en Del af Trilogien;
bagefter kommer nok Forfattersvien,

naar Nummer to, Forlovelsens Komedie,
skal digtes gjennem lange Akter fem,
og Stoffets Traad skal spindes ud af dem
till Ægteskabets Drama, som det tredje.

Guldstad
(smilende).
Man skulde tro Forfatterlyst var smitsom.

Falk.
Saa? Hvorfor det?

Guldstad.
Jeg mener forsaavidtsom
jeg ogsaa gaar og grunder paa en Digtning, —
(hemmelighedsfuldt.)
en faktisk en, — foruden alskens Svigtning.

Falk.
Og hvem er Helten, om man spørge tør?

Guldstad.
Det siger jeg imorgen, — ikke før.

Falk.
Det er Dem selv!

Guldstad.
Tror De, som slig, mig duelig?

Falk.
En bedre Helt var sikkert ikke mulig.
Men nu Heltinden? Hun skal sagtens hentes
fra Landets Friluft, ej fra Byens Kvalm?

Guldstad

(truer med Fingeren).

Hyss, — det er Knuden og med den maa ventes! —

(slaar over i en anden Tone.)

Sig mig, hvad synes De om Frøken Halm?

Falk.

Aa hende kjender De visst meget bedre;
min Dom kan hverken skjæmme eller hædre. —

(smilende).

Men vogt Dem bare, at det ej gaar galt
med dette „Digt“, hvorom De har fortalt.
Sætt at jeg kunde Deres Tillid svige
og omkalfatre Udfald og Intrige.

Guldstad

(godmodigt).

Naa ja, saa vilde jeg mit Amen sige.

Falk.

Det er et Ord?

Guldstad.

De er jo Mand af Faget;
det var jo dumt, om Deres Hjælp blev vraget
af en, der regnes maa till Fuskerlaget.

(gaar opp mod Baggrunden.)

Falk

(i Forbigaaende till Lind).

Du havde Rett; Grossereren gaar om
med Morderplaner mod din unge Lykke.

(fjerner sig.)

Lind

(dæmpet till Anna).

Der kan du se, at ej min Frygt var tom;
vi maa paa Timen ud med Sproget rykke.

(de nærmer sig Fru Halm, der tilligemed Fröken Skjære staar ved Huset.)

Guldstad

(i Samtale med Styver).

Et dejligt Vejr ikveld.

Styver.

Aa ja saamen,
naar man er opplagt —

Guldstad

(spögende).

Er der galt paafærde
med Deres Kjærlighed?

Styver.

Ej just med den —

Falk

(der er kommen till).

Men med Forlovelsen?

Styver.

Det kunde være.

Falk.

Hurra; du er da ikke blank og bar
for Poesiens Smaamynt, kan jeg høre!

Styver

(stödt).

Jeg skjønner ej, hvad Poesien har
med mig og min Forlovelse at gjøre.

Falk.

Du skal ej skjønne det; hvis Elskov grunder
sit eget Væsen ud, da gaar den under.

Guldstad
(till Styver).

Men er det noget, som kan rettes paa,
saa ud med det.

Styver.

Ja jeg har hele Dagen
funderet paa at foredrage Sagen,
men kan ej frem till Konklusjonen naa.

Falk.

Jeg hjælper dig og skal mig fatte kort:
Alt fra du opp till Kjæreste var rykket,
saa har du følt dig, saa at sige, trykket —

Styver.

Ja det till sine Tider endog haardt.

Falk
(vedblivende).

Har følt dig svært betynget af Forpligtelser,
som du gav Fanden, hvis det blot gik an;
se det er Tingen.

Styver.

Hvad er det for Sigtelser!
Jeg har fornyet som en punktlig Mand;
(henvendt till Guldstad.)
men mere kommer till i næste Maaned;
naar man sig gifter, faar man jo en Kone —

Falk
(glad).

Nu er paany din Ungdomshimmel blaanet;
det var en Gjenklang af din Sangtids Tone!
Saa skal det være; jeg forstod det strax;
du trængte blot till Vinger og en Sax!

Styver.

En Sax!

Falk.

Ja, Viljesaxen, for at klippe
hvert Baand itu, saa bort du kunde slippe,
og flyve ud —

Styver
(i Vrede).

Nej nu blir du for grov!
At sigte mig for Brudd paa Statens Lov!
Jeg skulde tænke paa at absentere mig?
Sligt er jo Attentat paa at blamere mig, —
Verbalinjurier!

Falk.

Men er du gal!
Hvad er din Mening da? Saa tal dog, — tal!

Guldstad
(leende till Styver).

Ja, selv De kommer till at klare Tanken;
hvad handles om?

Styver
(griber sig sammen).

Et Laan i Sparebanken.

Falk.

Et Laan!

Styver

(hurtigt till Guldstad).

Ja egentlig en Endossent
for hundred Daler eller saa omtrent.

Frøken Skjære

(der imidlertid har staaet hos Fru Halm, Lind og Anna).

Aa nej, jeg gratulerer! Gud, hvor dejligt!

Guldstad.

Hvad er der nu!

(gaar hen till Damerne.)

Styver.

Det var da ubelejligt.

Falk

(slaar overgivent Armen om hans Nakke).

Hurra; Trompetens Lyd forkynder sødt,
at dig en Broder er i Amor født!

(drager ham med sig till de andre.)

Frøken Skjære

(overvældet till Herrerne).

Tænk, Lind og Anna, — tænk Dem, han har faat hende!
Nu er de Kjærester!

Fru Halm

(med Rörelsens Taarer, medens Parret önskes tillykke).

Det er den ottende,
som gaar forsørget ud fra dette Hus; —

(rettet mod Falk.)

syv Søsterdøttre, — alle med Logerende — —

(angribes for stærkt og holder Törklædet for Øjnene.)

Frøken Skjære
(till Anna).
Naa her vil komme nok af Gratulerende!
(kjæler for hende og er bevæget.)

Lind
(griber Falks Hænder).
Min Ven, jeg gaar som i en salig Rus!

Falk.
Hyss; — som forlovet Mand du Medlem er
af Salighedens Maadeholdsforening;
lyd Laugets Love; — ingen Orgier her!
(vender sig till Guldstad med et Anströg af ondskabsfuld Deltagelse.)
Naa, Herr Grosserer!

Guldstad
(fornöjet).
Efter min Formening
spaar dette Lykke for dem beggeto.

Falk
(ser studsende paa ham).
De bær jo Sorgen med prisværdig Ro.
Det glæder mig.

Guldstad.
Hvad mener De, Højstærede?

Falk.
Jeg mener blot, at eftersom De nærede
Forhaabning for Dem selv —

Guldstad.
Saa? Gjorde jeg?

Falk.

Ja idetmindste var De nær paa Vej;
De nævnte Frøken Halm; her stod De jo
og spurgte —

Guldstad
(smilende).

Ja, — men er der ikke to?

Falk.

Det er.— den anden, Søsteren, De mener!

Guldstad.

Ja, Søsteren, den anden, — netopp hende.
Lær denne Søster nærmere at kjende,
og døm saa selv, om ikke hun fortjener
at lægges Mærke till en Smule mer,
end her i Huset nu for Tiden sker.

Falk
(koldt).

Hun har visst alle gode Egenskaber.

Guldstad.

Just ikke alle; Selskabstonen har
hun ej det rette Greb paa; der hun taber —

Falk.

Ja det er slemt.

Guldstad.

Men hvis Fru Halm blot tar
en Vinter till det, vædder jeg hun viger
for ingen anden.

Falk.

Nej, den Ting er klar.

Guldstad

(leende).

Ja, det er mærkeligt med unge Piger!

Falk

(lystig).

De er som Vinterrugens Sæd at se:
de spirer uformærkt i Frost og Sne.

Guldstad.

Fra Jul er Balsalonen deres Hjem —

Falk.

Der gjødsles med Skandaler og med Blamer —

Guldstad.

Og naar saa Foraarsvarmen bryder frem —

Falk.

Saa skyder opp smaabitte grønne Damer!

Lind

(træder till og griber Falks Hænder).

Hvor klogt jeg gjorde; over al Forstand —
jeg føler mig saa lykkelig og sikker!

Guldstad.

Se der er Kjæresten; fortæll hvordan
man sig som nyforlovet Elsker skikker!

Lind

(ubehageligt berört).

Sligt drøftes nødigt med en Tredjemand.

Guldstad
(spögende).
I slet Humør! Jeg skal till Anna klage.
(nærmer sig till Damerne.)

Lind
(ser efter ham).
Hvor kan man sligt et Menneske fordrage!

Falk.
Du tog forresten Fejl af ham, —

Lind.
Ja saa?

Falk.
Det var ej Anna, som han tænkte paa.

Lind.
Hvad! Var det Svanhild?

Falk.
Ja, det ved jeg ikke.
(med et lunefuldt Udtryk.)
Tilgiv mig, Martyr for en fremmed Sag!

Lind.
Hvad mener du?

Falk.
Sig, har du læst idag
Avisen?

Lind.
Nej.

Falk.
Jeg skal dig Bladet skikke;

der staar om en, som fik, paa Skjæbnens Bud,
sin gode friske Kindtand trukket ud,
fordi en Fætter af ham led af Tandværk.

Frøken Skjære
(ser ud tillvenstre).

Der kommer Presten!

Fru Halm.

Vil De se hvor mandstærk!

Styver.

Fem, sex, syv, otte Børn —

Falk.

Det var ubændigt!

Frøken Skjære.

Uf, sligt maa næsten kaldes uanstændigt!

(Man har imidlertid hört en Vogn standse udenfor tillvenstre. Presten, hans Kone og otte Smaapiger, alle i Rejsetöj, kommer ind en for en.)

Fru Halm
(iler de kommende imöde).

Velkommen, hjerteligt velkommen!

Straamand.

Takk!

Fru Straamand.

Her er visst Gjæstebud —

Fru Halm.

Aa, hvilken Snakk!

Fru Straamand.

For gjør vi Bryderi —

Fru Halm.

Nej ingenlunde:
De kommer saa tillpas, som tænkes kunde;
min Datter Anna blev forlovet just.

Straamand
(trykker Annas Haand med Salvelse).
Saa lad mig vidne; — Elskov, — Kjærligheden —
det er en Skatt, som ikke Møll og Rust
fortære kan, — hvis der er noget ved den.

Fru Halm.
Men hvor det dog var smukt, De tog de Smaa
herind till Byen med Dem.

Straamand.
Fire Spæde
vi har foruden disse her.

Fru Halm.
Ja saa?

Straamand.
Tre af dem er for smaa till allerede
at føle Tabet af en kjærlig Fader
i Storthingstiden.

Freken Skjære
(t. Fru Halm, idet hun tager Farvel).
Nu jeg Dem forlader.

Fru Halm.
Aa, hvorfor vil De alt saa tidligt gaa?

Freken Skjære.
Jeg maa till Byen og fortælle Nyheden:

hos Jensens ved jeg man gaar sent till Ro;
jo, Tanterne blir glade, kan De tro.
Min søde Anna, skill dig nu ved Blyheden; —
imorgen er det Søndag; Gratulanter
vil strømme over dig fra alle Kanter!

Fru Halm.

Godaften da!

(till de Øvrige.)

De har vel ej imod
en Draabe The? Fru Straamand, vær saa god!

(Fru Halm, Straamand, hans Kone og Börn, samt Guldstad, Lind og Anna gaar ind i Huset.)

Frøken Skjære

(idet hun tager sin Kjærestes Arm).

Nu vil vi sværme! Styver, ser du hist,
hvor Luna sidder svømmende paa Thronen!
Nej, men du ser jo ikke!

Styver

(tvær).

Aa jo visst;
jeg tænkte bare paa Obligationen.

(de gaar ud tillvenstre. Falk, der under det Foregaaende ufravendt har betragtet Straamand og hans Kone, blir alene tillbage i Haven. Det er nu fuldkommen Aften; inde i Huset er tændt Lys.)

Falk.

Alt er som afbrændt, dødt; — en trøstløs Jammer —!
Slig gaar man gjennem Verden, to og to;
tillhobe staar de, som de sorte Stammer,
en Skogbrand levned paa den øde Mo; —

saa langt, som Synet rækker, er kun Tørke, —
o, bringer ingen Livets friske Grønt!

(Svanhild kommer ud paa Altanen med et blomstrende Rosentræ, som hun sætter paa Rækværket.)

Jo en — jo en —!

Svanhild.

Falk! Staar De her i Mørke?

Falk.

Og er ej rædd? Nej, Mørket er just skjønt.
Men sig mig, ræddes ikke De derinde,
hvor Lampen lyser paa de gustne Lig —

Svanhild.

O fy!

Falk.

(ser efter Straamand, som viser sig ved Vinduet).

Han fordum var paa Mod saa rig;
han stred med Verden om en elsket Kvinde;
som Vedtægts Kirkestormer Manden gjaldt,
hans Kjærlighed slog ud i glade Sange —!
Se paa ham nu! I Kisteklæder lange, —
et Tobensdrama om hvor dybt han faldt!
Og Fruentimret med det slunkne Skjørt,
med skjæve Sko, som klasker under Hælene,
hun er den Vingemø, som skulde føre
ham ind till Samfundsliv med Skjønhedssjælene.
Hvad er igjen af Flammen? Neppe Røgen!
Sic transit gloria amoris, Frøken!

Svanhild.

Ja det er usselt, usselt dog, det hele;
jeg ved ej nogens Lod, jeg vilde dele.

Falk
(rask).

Nu vel; vi to gjør Opprør mod en Orden,
som ej Naturens er, men kunstigt skabt!

Svanhild
(ryster paa Hovedet).

Da, tro De mig, vort Forbunds Sag var tabt,
saa visst, som det, vi træder paa, er Jorden.

Falk.

Nej, der er Sejr, hvor to gaar frem i Enighed.
Vi vil ej sogne mer till Platheds Kirke,
som Led af Trivialitetens Menighed!
Se, Maalet for Personlighedens Virke
er dog at staa selvstændig, sand og fri.
Det svigter ikke jeg og ikke De.
Et Sjæleliv i Deres Aarer banker,
De ejer varme Ord for stærke Tanker,
De vil ej taale Formens Snørliv lagt
om Deres Hjerte, frit maa det pulsere;
De fik ej Stemme till at sekundere
i Fælleskoret efter Vedtægts Takt.

Svanhild.

Og tror De ikke Smerten mangengang
mit Syn har mørknet og gjort Barmen trang?
Jeg vilde bryde mine egne Veje —

Falk.

Ja i den stille Tanke?

Svanhild.

Nej, i Daad.
Men saa kom Tanterne med gode Raad, —
de skulde Sagen drøfte, granske, veje — —

(nærmere.)

den stille Tanke, siger De; nej kjækkt et
Forsøg jeg vovede — som Malerinde.

Falk.

Og saa?

Svanhild.

Det glapp, thi Evnen var mig nægtet;
men Frihedstrangen lod sig ikke binde;
bag Stafeliet søgte den Theatret —

Falk.

Den Plan blev sagtens ogsaa omkalfatret?

Svanhild.

Ja efter Forslag af den ældste Tante;
hun foretrak en Plads som Gouvernante — —

Falk.

Men dette her har ingen før mig sagt!

Svanhild.

Naturligvis; de tog sig vel iagt.

(med et Smil.)

De frygted nok, „min Fremtid“ skulde lide,
hvis unge Herrer fik den Sag at vide.

Falk

(ser en Stund paa hende med tankefuld Deltagelse).

Jeg ante længst, at Deres Lod blev slig. —

Jeg mindes grant, da førstegang jeg saa Dem,
hvor lidt De tyktes mig de andre lig,
og hvor fast ingen evned at forstaa Dem.
Om Bordet sad det pyntelige Lag,
hvor Theen dufted, — Passiaren surred,
mens Frøkner rødmed og mens Herrer kurred,
lig tamme Duer paa en lummer Dag.
Religionens og Moralens Sag
blev talt af modne Møer og Matroner,
og Husligheden prist af unge Koner,
mens De stod ensom, lig en Fugl paa Tag.
Og da saa Sladderen tillslutt var steget
till Thevandsbakkanal og Prosasvir, —
da skinned De, som Sølvet, vægtigt præget,
imellem stemplet Kobber og Papir.
De var en Mønt ifra et fremmed Rige,
blev her beregnet efter anden Kurs,
var neppe gangbar i en kvik Diskurs
om Vers og Smør og Kunst og mer deslige.
Da — just som Frøken Skjære havde Ordet —

Svanhild
(med et alvorligt Anstrøg).

Mens Kjæresten stod bag, som Ridder bold,
og bar sin Hatt paa Armen lig et Skjold —

Falk.

Da nikked Deres Moder over Bordet:
„Drikk, Svanhild, førend Theen bliver kold“.
Og De drak Theen ud, den lunkne, vamle,
som den blev nydt af Unge og af Gamle.

Men Navnet tog mig i det samme Nu;
den vilde Vølsungsaga med sin Gru,
med sine faldne Ætters lange Række,
mig tyktes ind i vor Tid sig at strække;
jeg saa i Dem en Svanhild Nummer to,
i andre Former, efter Tiden lempet.
Bag Reglens Løgnflag er forlænge kjæmpet,
nu fordrer Fylkingen Forlig og Ro;
men haanes Loven i en Samtids Brøde,
da maa for Slægtens Synd en skyldfri bløde.

Svanhild

(med let Ironi).

Jeg tænkte mindst at slige Fantasier,
saa blodige, fik Liv i Thevandsdunst;
men det er sagtens Deres mindste Kunst
at høre Aanders Røst, hvor Aanden tier.

Falk

(bevæget).

Nej, le ej, Svanhild; bagved Deres Spott
der glittrer Taarer, — o, jeg ser det godt.
Og jeg ser mer; er De i Støvet traadt,
og æltet till et Ler, hvis Form ej huskes,
da skal af hver en Tusindkunstner fuskes
med Modellerkniv plumpt og dumt og raat.
Vorherres Gjerning Verden plagierer,
den skaber Dem paany — i eget Billed;
den ændrer, lægger till, tar fra, formerer.
Og er De slig paa Postamentet stillet,
da jubler den: Se nu er hun normal!

Se hvilken plastisk Ro; som Marmor sval!
Bestraalt af Lys fra Lampen og fra Kronen
hun passer dejligt till Dekorationen!

(griber lidenskabelig hendes Haand.)

Men skal De aandigt dø, da lev forinden!
Vær min i Herrens vaarlige Natur;
De kommer tidsnok i det gyldne Bur.
Der trives Damen, men der sygner Kvinden,
og ene hende elsker jeg i Dem.
Lad andre faa Dem i det nye Hjem;
men her, her sprang min første Livsvaar ud, —
her skjød mit Sangertræ de første Skud,
her fik jeg Vingers Flugt; — hvis De ej svigter,
jeg ved det, Svanhild, — her, her blir jeg Digter!

Svanhild

(blidt bebrejdende idet hun trækker Haanden till sig).

O hvorfor siger De mig dette nu?
Det var saa smukt, naar vi i Frihed mødtes.
De skulde tiet; skal da Lykken støttes
af Løftets Ord, for ej at gaa itu!
Nu har De talt, og nu er alt forbi.

Falk.

Nej, jeg har pegt paa Maalet, sætt nu over,
min stolte Svanhild, — hvis De Springet vover.
Vær kjækk; vis De har Mod at være fri!

Svanhild.

At være fri?

Falk.

Ja, det er netopp Frihed,

at gjøre heltud Fyldest i sit Kald;
og De, det ved jeg, blev af Himlen viet
till Værn for mig mod Skjønheds Syndefald.
Jeg maa, som Fuglen jeg blev oppkaldt efter,
mod Vinden stige, skal jeg Højden naa;
De er den Luftning, jeg kan vugges paa;
ved Dem faar først min Vinge Bærekræfter.
Vær min, vær min, till De blir Verdens Eje, —
naar Løvet falder, skilles vore Veje.
Syng Deres Sjælerigdom i mig ind,
og jeg skal give Digt for Digt tillbage;
saa kan De ældes under Lampeskin,
som Træet gulner, uden Kval og Klage.

Svanhild

(med undertrykt Bitterhed).

Jeg kan ej takke for den gode Vilje,
skjønt klart den viser Deres Hjertelag.
De ser paa mig, som Barnet paa en Silje,
der skjæres kan till Fløjte for en Dag.

Falk.

Ja det er bedre end i Sumpen staa,
till Høsten kvæler den med Taager graa.

(heftigt.)

De maa! De skal! Ja, det er Deres Pligt
at skjænke mig, hvad Gud Dem gav saa rigt.
Hvad De kun drømmer, gror i mig till Digt!
Se Fuglen der, — uvittigt jeg den slog;
den var for Dem, som Sangens Bøgers Bog.
O svigt mig ikke; syng for mig som den, —
mit Liv skal give Digt for Sang igjen!

Svanhild

Og naar De kan mig, og naar jeg er tom,
og sunget har min sidste Sang fra Grenen, —
hvad saa?

Falk

(betragter hende).

Hvad saa? Naa ja, saa husk Dem om.

(peger ud i Haven.)

Svanhild

(sagte).

O ja, jeg husker De kan bruge Stenen.

Falk

(ler haanligt).

Det er den Frihedssjæl, De pralte med, —
den, som gad vove, naar kun Maalet var der!

(med Styrke.)

Jeg har Dem Maalet vist; giv nu et Svar, der
for evigt strækker till.

Svanhild.

De Svaret ved:
Paa Deres Veje kan jeg aldrig naa Dem.

Falk

(koldt afbrydende).

Saa nok om den Ting; lad saa Verden faa Dem.

Svanhild

(har i Taushed vendt sig fra ham. Hun stötter Hænderne mod Altanens Rækværk og hviler Hovedet paa dem).

Falk

(gaar nogle Gange frem og tillbage, tar en Cigar opp, standser nær ved hende og siger efter en Pause):

De finder visst, at det er meget latterligt,
hvad jeg har underholdt Dem med ikveld?

(holder inde som for at vente paa Svar. Svanhild tier.)

Jeg har forløbet mig, jeg ser det vel;
De kan kun føle søsterligt og datterligt; —
herefter taler jeg med Handsker paa,
slig vil vi to hinanden bedst forstaa. — —

(venter lidt; men da Svanhild blir ubevægelig staaende, vender han sig og gaar over tillhöjre.)

Svanhild

(löfter Hovedet efter en kort Taushed, ser fast paa ham og nærmer sig).

Nu vil jeg sige Dem et Alvorsord
till Takk for Frelsens Haand, De vilde rakt mig.
De brugte før et Billed, som har vakt mig
till klar Forstand paa Deres „Flugt fra Jord“.
De ligned Dem med Falken, der maa stævne
mod Vinden, dersom den skal Højden naa;
jeg var det Vift, der bar Dem mod det Blaa. —
foruden mig var magtløs Deres Evne. —
Hvor jammerligt! Hvor smaat i et og alt, —
ja latterligt, som selv tillslutt De aned!
I frugtbar Jordbund Lignelsen dog faldt;
thi for mit Syn en anden frem den maned,
der ej, som Deres, hinker lam og halt.
Jeg saa Dem, ej som Falken, men som Dragen,
som Digterdrage, dannet af Papir,
hvis eget Jeg en Biting er og blir,
mens Sejlgarnssnoren udgjør Hovedsagen.

Den brede Brystning var som skreven fuld
af Fremtidsvexler paa poetisk Guld;
hver Vinge var en Bundt af Epigrammer,
som slaar i Vejr og Vind, men ingen rammer;
den lange Hale var et Tidens Digt,
der skulde synes Slægtens Fejl at pidske,
men som kun drev det till saa smaat at hviske
om et og andet, der har brudt sin Pligt.
Slig laa De magtesløs for mig og bad:
„Aa sætt mig opp i Vester eller Øster!
Aa lad tillvejrs mig gaa med mine Kvad,
selv om det koster Skjænd af Mor og Søster!"

Falk

(knytter Hænderne i stærk indre Bevægelse).

Ved Gud i Himmelen —!

Svanhild.

Nej, tro mit Ord,
till slig en Børneleg er jeg for stor:
men De, som fødtes till en Aandens Daad, —
De nøjes med en Flugt mod Skyens Kyster
og hænger Deres Digtliv i en Traad,
som jeg kan slippe naar og hvor jeg lyster!

Falk

(raskt).

Hvad skriver vi idag?

Svanhild

(mildere).

Se, det er smukt;
lad denne Dag en Mærkedag Dem være;

lad Farten gaa for egne Vingers Flugt,
saa faar det enten briste eller bære.
Papirets Digtning hører Pulten till,
og kun den levende er Livets Eje;
kun den har Færdselsrett paa Højdens Veje;
men vælg nu mellem begge den De vil.

(nærmere ved ham.)

Nu har jeg gjort, som før De bad mig om:
jeg sunget har min sidste Sang fra Grenen;
det var min eneste; nu er jeg tom; —
hvis nu De lyster, kan De kaste Stenen!

(hun gaar ind i Huset; Falk blir ubevægelig staaende og ser efter hende; langt ude paa Vandet skimtes en Baad, derfra höres fjernt og dæmpet fölgende:)

Kor.

Jeg spiler min Vinge, hejser mit Sejl,
suser som Ørn over Livssjøens Spejl;
agter gaar Maagernes Skare.
Overbord med Fornuftens Ballast kun!
Kanhænde jeg sejler min Skude paa Grund;
men saa er det dog dejligt at fare!

Falk

(adspredt, farer opp af sine Tanker).

Hvad? Sang? Naa ja — det er nok Linds Kvartet;
den over Jublen ind; se det er rett!

(till Guldstad, som kommer ud med en Stövfrakke paa Armen).

Naa, Herr Grosserer, — lister man sig væk?

Guldstad.

Ja. Lad mig bare først faa paa mig Frakken;
vi Upoeter taaler ikke Trækk,
hos os slaar Aftenluften sig paa Nakken.
Godnatt!

Falk.

Grosserer! Før De gaar, — et Ord!
Peg paa en Gjerning for mig, men en stor —!
Paa Livet løs — —!

Guldstad

(med ironisk Eftertryk).

Naa, gaa De løs paa Livet,
saa skal De se, det gaar paa Livet løs.

Falk

(ser tankefuld paa ham og siger langsomt):

Der er i kort Begreb Programmet givet.

(udbryder livligt).

Nu er jeg vaagnet af den tomme Døs,
nu har jeg kastet Livets store Tærning,
og De skal se, — ja Fanden ta'e mig —

Guldstad.

Fy,
band ikke; sligt gjør ej en Flue sky.

Falk.

Nej, ikke Ord, men Gjerning, bare Gjerning!
Vorherres Arbejdsplan jeg vender om; —
sex Ugedage spildtes med at gabe;
min Verdensbyggning ligger endnu tom; —
imorgen, Søndag — hej, da vil jeg skabe!

Guldstad

(leende).

Ja, lad mig se, at De med Kraft tar fatt;
men gaa nu ind og lægg Dem først, Godnatt!

(gaar ud tillvenstre. Svanhild sees i Værelset over Verandaen, hun lukker Vinduet og ruller Gardinet ned.)

Falk.

Nej nu till Daad; forlænge har jeg sovet.

(ser opp till Svanhilds Vindu og udbryder som greben af en stærk Beslutning:)

Godnatt! Godnatt! Drøm sødt i denne Natt;
imorgen, Svanhild, er vi to forlovet.

(gaar raskt ud tillhöjre; fra Vandet lyder atter:)

Koret.

Kanhænde du sejler din Skude paa Grund;
men saa er det dog dejligt at fare!

(Baaden glider langsomt vidre idet Teppet falder).

ANDEN AKT.

Söndags Eftermiddag. Pyntede Damer og Herrer drikker Kaffe paa Altanen. Gjennem de aabne Glasdöre sees flere af Gjæsterne inde i Havestuen; derfra höres fölgende:

Kor.

Velkommen i vort, de Forlovedes, Lag!
Nu kan I elske for aabne Døre,
nu kan I favnes den lange Dag,
nu kan I kysses efter Behag; —
frygt ikke Lytterens Øre.

Nu kan I sværme saa dejligt, I to;
det har I Lov till ude og hjemme.
Nu kan jer Kjærlighed frit sætte Bo;
plej den og vand den og lad den saa gro;
vis os nu pent I har Nemme!

Frøken Skjære
(inde i Stuen).

Nej, — at jeg ikke skulde vidst det, Lind;
jeg skulde drillet Dem!

En Dame
(sammesteds).

Uf, ja hvor græmmeligt!

En anden Dame
(i Dören).
Han skrev vel, Anna?

En Tante.
Nej!

Frøken Skjære
Det gjorde min.

En Dame
(paa Altanen).
Anna, hvorlænge har det været hemmeligt?
(löber ind i Stuen.)

Frøken Skjære.
Imorgen maa du ud og kjøbe Ring.

Flere Damer
(ivrigt).
Vi skal ta'e Maal af ham!

Frøken Skjære.
Snakk om en Ting;
det skal hun selv.

Fru Straamand
(paa Altanen, till en Dame med Haandarbejde).
De syr med Attersting?

Husjomfruen
(i Dören, med en Brikke).
En halv Kopp Kaffe till?

En Dame.
Ja Takk, en Draabe.

Frøken Skjære.

Hvor heldigt, at du faar din nye Kaabe
till næste Uge, naar I skal omkring.

En aldrende Dame
(i Stuen ved Vinduet).

Naar gaar vi saa i Udstyrsmagasinet?

Fru Straamand.

Hvad er vel Prisen nu paa Postelinet?

En Herre
(till nogle Damer paa Altanen).

Lægg Mærke till Herr Lind med Annas Handske.

Nogle af Damerne
(med höjröstet Glæde).

Ved Gud, han kyssed den!

Andre
(ligesaa idet de springer opp).

Hvad! Er det sandt!

Lind
(viser sig, röd og forlegen indenfor Dören).

Aa hvilken Snakk!

(fjerner sig.)

Frøken Skjære.

Jo visst, jeg saa det grant!

Styver
(i Dören med en Kaffekopp i den ene Haand og en Tvebak i den anden).

Nej, man maa ikke Faktum saa forvanske;
jeg attesterer, Vidnerne tar fejl.

Frøken Skjære
(indenfor og uden at sees).
Kom, Anna; still dig foran dette Spejl!

Nogle Damer
(raabende).
De ogsaa, Lind!

Frøken Skjære.
Rygg imod Rygg! Lidt nøjere!

Damerne paa Altanen.
Kom, lad os se, hvormeget han er højere.
(Alle löber ind i Havestuen; Latter og höjröstet Passiar höres en Stund derinde.)

Falk
(som under det foregaaende Opptrin har spadseret omkring i Haven, kommer nu frem i Forgrunden, standser og ser ind, till Larmen nogenlunde har lagt sig).
Der slagter de en Elskovs Poesi. —
Hin Fusker, som stak Koen ubehændigt,
saa den i Døden pintes unødvendigt,
han fik sit Vand og Brød i Dage ti; —
men disse — disse der —, de slipper fri.
(knytter Haanden.)
Jeg kunde fristes till —; hyss, tomt er Ordet;
kun Handling fra idag, det har jeg svoret.

Lind
(kommer hastigt og forsigtigt ud af Dören).
Naa Gud ske Lov, nu taler de om Smagen;
nu kan jeg slippe —

Falk.
Hej, du er da trygg

paa Lykken; Ønskesværmen, tætt, som Mygg,
har surret opp og ned her hele Dagen.

Lind.

De mener det saa vel, den hele Flok;
skjønt noget mindre kunde være nok.
Den Andel, som de tar, er næsten trættende;
at slippe bort en Stund vil være lettende.
(vil gaa ud tillhöjre.)

Falk.

Hvor gaar du?

Lind.

Ned paa Hyblen, har jeg tænkt.
Bank paa, ifald du finder Døren stængt.

Falk.

Men skal jeg ikke hente Anna ud till dig?

Lind.

Nej — vil hun noget, sender hun nok Bud till mig.
Vi taltes ved igaar till langt paa Natt;
da fik jeg hende sagt omtrent det vigtigste;
desuden synes jeg, det er det rigtigste,
at omgaaes sparsomt med sin Lykkes Skatt.

Falk.

Ja du har Rett; man bør for dybt ej gribe
till Dagligbrug —

Lind.

Hyss, lad mig komme væk.
Nu skal jeg faa mig en fornuftig Pibe;

jeg har ej røgt tre hele Døgn i Trækk.
Mit Blod har været i en slig Bevægelse;
jeg gik og skalv for at hun skulde vrage mig —

Falk.

Ja du kan trænge till lidt Vederkvægelse.

Lind.

Og du kan tro, at Knasteren skal smage mig.

(gaar ud tillhöjre. Fröken Skjære og nogle andre Damer kommer fra Havestuen.)

Frøken Skjære
(till Falk).

Det var visst ham, der gik?

Falk.

Ja det var Vildtet.

Nogle Damer.

At løbe fra os!

Andre.

Fy, det er da Skam!

Falk.

Han er lidt sky endnu, men blir nok tam,
naar han en Ugestid har baaret Skiltet.

Frøken Skjære
(ser sig om).

Hvor sidder han?

Falk.

Nu sidder han paa Kvisten
i Havehuset, i vor fælles Rede;

(bönligt.)

Men De maa ikke drive ham dernede;
aa, lad ham puste ud!

Frøken Skjære.

Nu vel; men Fristen
blir ikke lang.

Falk.

Aa giv ham et Kvarter, —
saa kan De forfra jo begynde Legen.
Nu er han inde i en engelsk Præken —

Frøken Skjære.

En engelsk —?

Damerne.

Aa, De narrer os! De ler!

Falk.

For ramme Alvor. Han er fast bestemt paa
at modta'e Kald etsteds blandt Emigranterne,
og derfor —

Frøken Skjære

(forskrækket).

Gud, han har da ikke gjemt paa
det gale Indfald?

(till Damerne.)

Raab paa alle Tanterne!
Hent Anna og Fru Straamand og Fru Halm!

Nogle Damer

(i Bevægelse).

Ja, sligt maa hindres!

Andre.

Vi maa gjøre Kvalm!

Frøken Skjære.

Der er de; Gudskelov!

(till Anna, der kommer fra Havestuen sammen med Presten, hans Kone og Börn, Styver, Guldstad, Fru Halm og de övrige Gjæster.)

Ved du hvad Lind
er fast bestemt paa i sit stille Sind?
At gaa som Prest derover —

Anna.

Ja, jeg ved.

Fru Halm.

Og du har lovet ham —!

Anna
(forlegen).

At rejse med.

Frøken Skjære
(opprört).

Saa har han snakket for dig!

Damerne
(slaar Hænderne sammen).

Nej, — hvor snedig!

Falk.

Men husk den indre Trang hos ham —!

Frøken Skjære.

Ja, Gud;
den følger man, naar man er løs og ledig;
men en Forlovet følger blot sin Brud. —

Nej, søde Anna, tænk dig om itide;
du er i Hovedstaden barnefødt —?

Falk.

At lide for Ideen er dog sødt!

Frøken Skjære.

Skal man for Kjærestens Ideer lide?
Till sligt er man, ved Gud, dog ikke nødt!

(till Damerne.)

Kom, allesammen!

(tar Anna under Armen.)

Vent; nu skal du høre; —
lad saa ham vide, hvad han har at gjøre.

(de gaar opp mod Baggrunden og ud tillhöjre i ivrig Samtale med flere af Damerne; de övrige Gjæster spreder sig i forskjellige Grupper rundt om i Haven. Falk standser Straamand, hvis Kone og Börn stedse holder sig i hans Nærhed. Guldstad gaar fra og till under den fölgende Samtale.)

Falk.

Herr Pastor, hjælp den unge Troens Kjæmpe,
før de faar Frøken Anna stemt imod ham.

Straamand

(i Embedstone).

Ja Kvinden bør sig efter Manden lempe; — —

(betænkelig.)

Men dersom jeg i Middags rett forstod ham,
saa hviler Kaldet paa en uviss Grund,
og Offeret, som bringes, er nok tvivlsomt —

Falk.

Aa nej, Herr Pastor, døm dog ej for ilsomt.
Jeg tør forsikkre Dem med Haand og Mund,
hans Kald er meget stort og ubestrideligt —

Straamand
(oppklaret).

Ja, — er han sikkret noget Visst paalideligt
for Aaret, — da er det en anden Sag.

Falk
(utaalmodig).

De stiller foran, hvad jeg sætter bag;
jeg mener Kaldet, — Trangen, — ikke Gagen!

Straamand
(med et fölelsesfuldt Smil).

Foruden den kan ingen vidne i
Amerika, Europa eller Asien, —
kort ingensteds. Ja, dersom han var fri,
min kjære unge Ven, — hvis han var enlig,
var løs og ledig, — naa, da gik det an;
men Lind, som er i fuld forlovet Stand, —
for ham er slig Bestilling ikke tjenlig.
Tænk efter selv; han er en kraftig Mand,
med Tiden maa han stifte lidt Familje; —
jeg forudsætter han har bedste Vilje; —
men Midlerne, min Ven —? „Bygg ej paa Sand",
saa siger Skriften. Tingen var en anden,
hvis Offeret — —

Falk.

Ja, det er ikke ringe,
det ved jeg nok.

Straamand.

Ja se, — det hjælper Manden!
Naar Offeret man villig er at bringe,
og rigeligt —

Falk.

Han villig er, som faa.

Straamand.

Han? Hvordan skal jeg Deres Ord forstaa?
I Standens Medfør skal han Offer tage,
men ikke bringe —

Fru Straamand

(ser ud i Baggrunden).

Der er de tillbage.

Falk

(stirrer et Öjeblik forbauset paa ham, forstaar ham pludselig og brister i Latter).

Hurra for Offeret; — ja det, som blir
till Højtids bragt — i struttende Papir!

Straamand.

For gaar man Aaret rundt i Tøm og i Trindse,
saa har man det igjen till Jul og Pindse.

Falk

(lystig).

Og „Kaldet“ lydes — naar det er tillstrækkeligt, —
selv om man hører till Familjeskafferne!

Straamand.

Forstaar sig; er man sikkret noget klækkeligt,
saa bør man vidne selv blandt Zulukafferne.

(dæmpet.)

Nu skal jeg tage hende med det gode.

(till en af Smaapigerne.)

Min lille Mette, hent mig ud mit Hode.

Klodshodet mener jeg, mit Barn, forstaa mig —

(föler bag i Frakkelommen.)

nej vent et Øjeblik; — jeg har det paa mig.

(gaar oppover og stopper sin Pibe, fulgt af Kone og Börn.)

Guldstad

(kommer nærmere).

De spiller nok en Smule Slange her
i Elskovsparadiset, kan jeg skjønne?

Falk.

Aa, Kundskabstræets Karter er saa grønne;
de frister ingen.

(till Lind, som kommer fra höjre.)

Naada, — er du der?

Lind.

Men Gud forbarme sig, hvor der ser ud
paa Værelset; — der ligger Lampen knækket,
Gardinet revet ned, vor Staalpen brækket,
og over Kakkelovnspladen flyder Blækket —

Falk

(slaar ham paa Skuldren).

Det Hærværk bær min Livsvaars første Bud.
Forlænge har jeg siddet bag Gardiner
og digtet skriftligt under Lampen tændt;
nu er min døde Stuedigtning endt; —
med Herrens Solskin jeg i Dagen trinder; —
min Vaar er kommen og min Sjæls Forvandling;
herefter digter jeg i Daad og Handling.

Lind.

Ja digt for mig i hvad du vil; men vent
ej derfor, at min Svigermor er tjent
med Tabet af de malede Gardiner.

Falk.

Hvad! Hun, som offrer alt paa de Logerende,
selv Søsterbørn og Døttre, — skulde hun
ta'e slig en Smaating opp med sure Miner!

Lind
(vred).

Det er usømmeligt i Bund og Grund,
ja for os begge to kompromitterende!
Dog hun og du om det; men Lampen var
min Ejendom med baade Glas og Kuppel —

Falk.

Aa pyt, — den volder mig da ingen Skruppel;
du har Vorherres Sommer lys og klar, —
hvad skal saa Lampen till?

Lind.

Du er mærkværdig;
du glemmer rent at Sommeren er kort.
Jeg tænker nok, skal jeg till Jul bli færdig,
det gjælder, ej at sløse Tiden bort.

Falk
(med store Øjne).

Du tænker fremad?

Lind.

Ja, det gjør jeg rigtignok;
jeg skulde tro, Examen er en vigtig nok —

Falk.

Men husk iaftes! Husk: Du gaar og lever;
berust i Nuet intet mer du kræver, —

selv ej et middelmaadigt Haud till Jul; —
du har jo fanget Lykkens fagre Fugl;
du har en Følelse, som om du stod
med Verdens Rigdom drysset for din Fod!

Lind.

Det har jeg sagt; men sligt er at forstaa,
naturligvis, cum grano salis —

Falk.

Naa!

Lind.

Om Formiddagen vil jeg nyde Lykken,
det er jeg fast bestemt paa.

Falk.

Det er kjækkt!

Lind.

Jeg maa jo hilse paa min nye Slægt,
saa Tiden gaar alligevel tillspilde;
men nogen yderligere Forrykken
af Timeplanen lønned sig nok ilde.

Falk.

Og endda vilde du i forrige Uge
gaa i den vide Verden ud med Sang.

Lind.

Ja, men jeg skjønte Turen blev for lang;
de fjorten Dage kan jeg bedre brugc.

Falk.

Nej, du blev hjemme af en anden Grund;
du snakked noget om at Dalens Bund
for dig har Højfjeldsluft og Fuglekvidder.

Lind.

Ja visstnok, — Luften her er meget sund;
men den kan nydes, om man ogsaa sidder
i regelmæssigt Arbejd med sin Bog.

Falk.

Men Bogen var det jo, der ej forslog,
som Himmelstige —

Lind.

Uf, hvor du er stædig;
sligt siger man, naar man er løs og ledig —

Falk

(ser paa ham og folder Hænderne i stille Forbauselse).

Du ogsaa, Brutus!

Lind

(med et Anströg af Forlegenhed og Ærgrelse).

Kom dog vel ihu,
at jeg har andre Pligter, jeg, end du.
Jeg har min Kjæreste. Se alle andre
Forlovede, selv Folk med lang Erfaring,
som du forhaabentlig dog ej vil klandre, —
de paastaar alle, dersom to skal vandre
igjennem Livet, saa —

Falk.

Spar din Forklaring.
Hvem gav dig den?

Lind.

Aa, for Exempel Styver,
og det er dog en Mand, som ikke lyver.

Og Frøken Skjære, som er saa erfaren,
hun siger —

Falk.

Naa, men Presten og hans Maren?

Lind.

Ja, det er mærkeligt med disse to;
der hviler over dem en Sindets Ro —
tænk dig, hun kan ej huske sin Forlovelse,
har ganske glemt, hvad den Ting er, at elske.

Falk.

Ja, det er Følgen af enhver Forsovelse, —
Erindringsfuglene blir rent rebelske.

(lægger Haanden paa hans Skulder og ser ironisk paa ham.)

Du, kjære Lind, — du sov visst sødt inatt?

Lind.

Till langt paa Dag; jeg gik tillsengs saa matt,
og dog paa samme Tid i slig en Rørelse;
jeg frygted næsten, jeg var bleven gal.

Falk.

Aa ja, du led jo af et Slags Forgjørelse.

Lind.

Men Gud ske Lov, saa vaagned jeg normal.

(Under dette Opptrin har Straamand af og till vist sig spadserende i Baggrunden i ivrig Samtale med Anna; Fru Straamand og Börnene fölger bagefter. Fröken Skjære viser sig nu ogsaa; tilligemed hende Fru Halm og endel andre Damer.)

Frøken Skjære

(endnu för Indtrædelsen).

Herr Lind!

Lind
(till Falk).
Der er de efter mig igjen!
Kom, lad os gaa.

Frøken Skjære.
Nej bi; hvor skal De hen?
Lad os ihast faa Ende paa Uenigheden,
som De og Derés Kjæreste er kommen i.

Lind.
Er vi uenige?

Frøken Skjære
(viser mod Anna, som staar længre inde i Haven).
Ja, læs selv Dommen i
hint taarerige Blik. Det gjælder Menigheden
der over i Amerika.

Lind.
Men, Gud,
hun var jo villig —

Frøken Skjære
(spodsk).
Jo, det ser saa ud!
nej, Kjære, De vil anderledes dømme,
naar vi faar drøftet Sagen mer i Ro.

Lind.
Men denne Strid for Troen, den er jo
min Fremtids bedste Drøm!

Frøken Skjære.
Aa, hvem vil tro
i vor civiliserte Tid paa Drømme?

Se, Styver drømte nu forleden Natt,
der kom et Brev, som var saa selsomt kantet —

Fru Straamand.

At drømme sligt er Forbud for en Skatt.

Frøken Skjære
(med et Nikk).

Ja, — næste Dag han blev for Byskatt pantet.
(Damerne slaar Kreds om Lind og gaar samtalende med ham oppover i Haven.)

Straamand
(fortsættende till Anna, der næsten söger at undgaa ham).

Af disse Grunde, kjære unge Barn,
af disse Grunde, hentet fra Fornuften,
ja fra Moralen og tilldels fra Skriften,
De indser nu, at slig en Meningsskiften
maa kaldes ganske greben ud af Luften.

Anna
(halvt grædende).

Ja, Gud, — jeg er endnu saa uerfaren — —

Straamand.

Og det er saa naturligt, at man har en
utidig Frygt for Faren og for Snaren;
men lad ej Tvivlen faa Dem i sit Garn, —
vær uforsagt; spejl Dem i mig og Maren!

Fru Straamand.

Ja jeg har hørt idag af Deres Moder,
at jeg var ligesaa forknytt, som De,
da vi fik Kaldet —

Straamand.

Det var og fordi
hun skulde bort fra Hovedstadens Goder; —
men da vi havde samlet nogle Skillinger,
og da vi havde faat de første Tvillinger,
saa gik det over.

Falk

(sagte till Straamand).

Bravo! De er stor
som Taler!

Straamand

(nikker till ham og vender sig atter till Anna).

Hold De derfor Deres Ord!
Skal Mennesket forsage? Falk fortæller,
at Kaldet ikke er saa ringe heller; —
saa var det jo?

Falk.

Nej, Pastor —

Straamand.

Jo ved Gud —!

(till Anna.)

Saa noget Visst kan deraf gjøres ud.
Og er det saa; hvi skal vi da forsage?
sku om Dem i de længst fremfarne Dage!
se Adam, Eva, Dyrene i Arken —
se Liljerne i Luften — Fuglene paa Marken —
de Fugle smaa — de Fugle smaa — de Fiske — —

(vedbliver dæmpet idet han fjerner sig med Anna.)

6*

Falk

(idet Fröken Skjære og Tanterne kommer med Lind).

Hurra! Der kommer Kjærnetropper friske;
den hele gamle Garde i Gevær!

Frøken Skjære.

Naa, det er godt vi finder hende her.

(dæmpet.)

Vi har ham, Falk! — Nu till Veninden der.

(nærmer sig Anna.)

Straamand

(med en afværgende Bevægelse).

Hun trænger ingen verdslig Overtalelse;
ej gjøres der, hvor Aanden har gjort sit,
Behov at Verden —

(beskeden.)

har jeg virket lidt,
saa fik jeg Kraft — —!

Fru Halm.

Naa, uden al Forhalelse
Forsoning da!

Tanterne

(rörte).

O Gud, hvor det er smukt!

Straamand.

Ja, gives vel et Sind, saa døvt og lukkt,
at ej det finder sligt et Opptrin gribende?
det er saa skjærpende, det er saa slibende,
det er saa vækkende, at see et ungt
umyndigt Barn, som bringer Offret, tungt,
men villigt dog paa Pligtens Alter.

Fru Halm.

Ja,

men hendes Slægt har ogsaa været virksom.

Frøken Skjære.

Ja jeg og Tanterne, — det ved jeg da!
De, Lind, De ejer hendes Hjertes Nøgle;
men vi, Veninderne, vi har en Dirk, som
kan lukke opp, hvor Nøglen ej forslaar; —

(trykker hans Haand.)

Og hvis det trænges i de senere Aar,
saa kom till os, — vort Venskab kan ej gjøgle.

Fru Halm.

Ja, vi er om jer, hvor I staar og gaar —

Frøken Skjære.

Og skjærmer jer mod Tvedragts fæle Øgle.

Straamand.

O denne Klynge! Kjærlighed og Venskab!
en Stund, saa glad, og dog saa vemoddryssende!

(vender sig till Lind.)

Men, unge Mand, lad Tingen faa en Endskab;

(förer Anna till ham.)

Tag hen din Brud, — din Brud tag hen — og kyss hende!

Lind

(rækker Anna Haanden).

Jeg rejser ej!

Anna

(paa samme Tid).

Jeg følger med!

Anna

(forbauset).

Du rejser ej?

Lind

(ligesaa).

Du følger?

Anna

(med et hjælpelöst Blik paa de omstaaende).

Men, Gud, saa skilles vi jo ligefuldt!

Lind.

Ja, hvad er det?

Damerne.

Hvad nu!

Frøken Skjære

(ivrig).

Nej, her sig dølger

en Misforstaaelse —

Straamand.

Hun loved huldt,

at rejse med!

Frøken Skjære.

Og Lind svor højt at blive!

Falk

(leende)

De begge fejed sig; hvad fattes da?

Straamand.

Nej, de Forvikklinger er mig for stive!

(gaar opp mod Baggrunden.)

Tanterne

(i Munden paa hverandre).

Men Herregud, hvem kommer Striden fra?

Fru Halm

(till Guldstad og Styver, som har spadseret udenfor i Haven og nu nærmer sig).

Her er Uenighed paa alle Kanter.

(taler sagte med dem.)

Fru Straamand

(till Fröken Skjære, idet hun ser at Havebordet dækkes).

Nu faar vi Thevand.

Frøken Skjære

(kort).

Gudskelov.

Falk.

Hurra

for Venskab, Thevand, Kjærlighed og Tanter!

Styver.

Men dersom Sagen hænger saadan sammen,
saa kan den endes lett till alles Gammen.
Processen hviler paa en Paragraf,
som siger: Konen skal sin Husbond følge.
Dens Ord er klare, det kan ingen dølge —

Frøken Skjære.

Ja saa; men hvor blir da Forliget af?

Straamand.

Hun lyde maa en Lov, som kom fraoven —

Styver.

Men saa kan Lind jo eludere Loven; —

(henvendt till Lind.)

Hal Rejsen ud, og rør Dem ej af Pletten.

Tanterne

(glade).

Ja det gaar an!

Fru Halm.

Ja visst!

Frøken Skjære.

Saa skilles Trætten.

(Svanhild og Pigerne har imidlertid dækket Thebordet nedenfor Altantrappen. Paa Fru Halms Oppfordring sætter Damerne sig om Bordet. Det övrige Selskab tager Plads dels paa Altanen og i Lysthuset, dels rundt om i Haven. Falk sidder paa Altanen. Under det fölgende drikkes The.)

Fru Halm

(smilende).

Saa trak det lille Uvejr da forbi.
Slig Sommerregn gjør godt, naar den er over;
da skinner Solen dobbelt smukt, og lover
en Eftermiddagsstund for Skyer fri.

Frøken Skjære.

Ja, Kjærlighedens Blomst behøver større
og mindre Regnskyll for at holdes frisk.

Falk.

Den dør, saasnart den bringes paa det Tørre;
for saavidt har den Lighed med en Fisk —

Svanhild.

Nej, Kjærligheden lever jo af Luften —

Frøken Skjære.

Og den maa Fisken dø i —

Falk.

Ganske sandt.

Frøken Skjære.

Der kan De se, vi Deres Tunge bandt!

Fru Straamand.

Den The er god, det kjender man paa Duften.

Falk.

Naa lad det blive da ved Blomsterlignelsen.
Den er en Blomst; thi nægtes den Velsignelsen
af Himlens Regn, saa hartad den gaar fløjten — —

(standser.)

Frøken Skjære.

Hvad da?

Falk

(med et galant Buk).

Da kommer Tanterne med Sprøjten. —
Men Lignelsen har Digterne nu brugt,
og Godtfolk gjennem Snese Slægter slugt, —
og endda er den for de fleste taaget;
thi Blomstervrimmelen er stor og broget.
Sig, hvilken særlig Blomst er Kjærligheden?
Nævn den, som har den største Lighed med den.

Frøken Skjære.

Den er en Rose; Gud, det ved enhver; —
den laaner Livet jo et Rosenskjær.

En ung Dame.

Den er en Hvidvejs, voxer under Sneen;
først naar den springer ud, faar Verden se'en.

En Tante.

Den er en Løvetand, som trives bedst,
naar den blir knust af Mandshæl eller Hest,
ja skyder Skud, naar nedtraadt den er blevet,
som Digter Pedersen saa smukt har skrevet.

Lind.

Vaarklokken er den; i dit unge Sind
den ringer Livets Pindsehøjtid ind.

Fru Halm.

Nej, den er Eviggrønt, som ej staar brun i
December selv, saa lidt som midt i Juni.

Guldstad.

Nej, den er islandsk Mos i Godvejr høstet:
den læger Frøkener med Ondt for Brystet.

En Herre.

Den er en vild Kastanje, — meget priselig
som Kakkelovnsved, men Frugten er uspiselig.

Svanhild.

Nej, en Kamelia; som før Konvallerne,
den er jo Damers Hovedpynt paa Ballerne.

Fru Straamand.

Nej den er lig en Blomst, som var saa nett; —
bi lidt — den var nok graa — nej violet; —
hvad hed den nu —? Lad se — den ligned dem, som — —;
nej, det er mærkeligt, hvor jeg er glemsom.

Styver.

Hvert Blomsterbilled gaar paa halte Ben.
Den ligner snarere en Blomsterpotte:

ad Gangen har den ikkun Plads for en,
men efterhaanden kan den rumme otte.

Straamand
(i Börneflokken).

Nej, Kjærligheden er et Pæretræ;
om Vaaren pære- blomster- hvid, som Sne;
lidt udpaa Aaret Blomsterne sig arter
till fler og flere store grønne Karter;
af Faderstammens Safter de sig nærer; —
med Gudshjælp blir de allesammen Pærer.

Falk.

Saa mange Hoveder, saa mange Sind!
nej, alle famler de paa gale Veje.
Hver Lignelse er skjæv; men hør nu min; —
den kan paa hver en Vis De sno og dreje.
(rejser sig i Talerstilling.)
Der gror en Plante i det fjerne Øst;
dens Odelshjem er Solens Fætters Have —

Damerne.

Aa, det er Theen!

Falk.

Ja.

Fru Straamand.

Han har en Røst,
som Straamand, naar han —

Straamand.

Bring ham ej af Lave.

Falk.

Den har sit Hjem i Fabellandets Dale,
vel tusind Mile bagom Ørkner golde; —
fyld Koppen, Lind! Saa Takk. Nu skal jeg holde
om The og Kjærlighed en Thevandstale.

(Gjæsterne rykker nærmere sammen.)

Den har sit Hjem i Eventyrets Land;
ak, der har ogsaa Kjærligheden hjemme.
Kun Solens Sønner, ved vi, fik Forstand
paa Urtens Dyrkning, paa dens Røgt og Fremme.
Med Kjærligheden er det ligesaa.
En Draabe Solblod maa i Aaren slaa,
hvis Kjærlighed skal skyde Rod derinde,
skal grønnes, gro, og frem till Blomstring vinde.

Frøken Skjære.

Men Kina er et meget gammelt Land,
saa Theens Ælde deraf sluttes kan —

Straamand.

Den var visst till før Tyrus og Jerusalem.

Falk.

Ja den var kjendt, da salig Herr Methusalem
i Billedbogen bladed paa sin Skammel —

Frøken Skjære
(triumferende).

Og Kjærlighedens Væsen er jo ungt!
at finde Lighed her, vil falde tungt.

Falk.

Nej, Kjærligheden er og meget gammel;

den Læresættning underskriver vi jo
saa troende, som Folk i Kap og Rio; —
ja, fra Neapel og till Nord for Brevig
der gives dem, der paastaar den er evig; —
naa, deri er vel nogen Overdrivelse, —
men gammel er den over al Beskrivelse.

Frøken Skjære.

Men Kjærlighed og Kjærlighed er et;
af The der gives baade god og slett.

Fru Straamand.

Ja, man har The i mange Kvaliteter.

Anna.

De grønne Foraarsspirer allerførst —

Svanhild.

Den Slags er kun for Solens Døttres Tørst.

En ung Dame.

Man skildrer den berusende som Æther —

En anden.

Som Lotos duftende, og sød som Mandelen.

Guldstad.

Den forekommer aldrig her i Handelen.

Falk

(som imidlertid er traadt ned fra Altanen).

Ak, mine Damer, hver i sin Natur
har og et særligt lidet „himmelsk Rige“.
Der knopped sig af Spirer tusind slige
bag Blyheds faldende Kinesermur.

Men Fantasiens smaa Kineserdukker,
som sidder i Kioskens Ly og sukker,
som drømmer vidt — saa vidt —, med Slør om Lænderne,
med gyldne Tulipaners Flor i Hænderne, —
till dem I Førstegrødens Knopper sanked;
jer var det et hvad Høst der siden vanked.
Se, derfor naaer till os, med Grus og Stilke,
en Efterslætt, mod hin, som Hamp mod Silke, —
en Høst, som faaes af Træet ved at sparke det —

Guldstad.

Det er den sorte The.

Falk

(med et Nikk).

Den fylder Markedet.

En Herre.

Saa taler Holberg om en The de Beuf —

Frøken Skjære

(snærpet).

Den er visst ubekjendt for Nutidsganer.

Falk.

Der gives og en Kjærlighed de Beuf;
den slaar sin Mand for Panden — i Romaner,
og skal nok spores fra og till i Tøf-
felhæren under Ægteskabets Faner.
Kort, der er Lighed, hvor De mindst det tror.
Saaledes siger jo et gammelt Ord,
at Theen lider, mister noget af et
Aroma, som i Plantens Indre bor,
ifald till os den føres over Havet.

Igjennem Ørknen maa den, over Bakkerne, —
maa svare Told till Russen og Kosakkerne; —
de stempler den, saa faar den vidre fare,
saa gjælder den blandt os for ægte Vare.
Men gaar ej Kjærligheden samme Vej?
Igjennem Livets Ørk? Hvad blev vel Følgerne,
hvad Skrig, hvad Verdens Dom, hvis De, hvis jeg,
bar kjækkt vor Elskov over Frihedsbølgerne!
„Gud, den har tabt Moralens Krydderi!“
„Legalitetens Duft er rent forbi!“

Straamand
(rejser sig).

Ja, Gudskelov, — i sædelige Lande
er slige Varer endnu Kontrabande!

Falk.

Ja, skal den hertillands passere frit,
saa maa den gjennem Reglernes Siberien,
hvor ingen Havluft skade kan Materien; —
saa maa den vise Segl og sort paa hvidt
fra Kirkeværge, Organist og Klokker,
fra Slægt og Venner, Kjendinger og Pokker,
og mange andre brave Mænd, foruden
det Fripas, som den fik af selve Guden. —
Og saa det sidste store Lighedspunkt;
se hvor Kulturens Haand har lagt sig tungt
paa „Himmelriget“ i det fjerne Østen;
dets Mur forfalder og dets Magt er sprængt,
den sidste ægte Mandarin er hængt,
profane Hænder alt besørger Høsten.

Snart „Himlens Rige“ er en Saga blot,
et Eventyr, som ingen længer tror paa;
den hele Verden er et graat i graat; —
Vidunderlandet har vi kastet Jord paa.
Men har vi det, — hvor er da Kjærligheden?
Ak, da er ogsaa den jo vandret heden!.

(löfter Koppen ivejret.)

Naa, lad forgaa, hvad Tiden ej kan bære; — —
en Thevandsskaal till salig Amors Ære!

(drikker ud; stærk Uvilje og Bevægelse i Selskabet.)

Frøken Skjære.

Det var en meget sælsom Brug af Ordet!

Damerne.

At Kjærligheden skulde være død —!

Straamand.

Her sidder den jo sund og rund og rød,
i alskens Skikkelser om Thevandsbordet.
Her har vi Enken i sin sorte Dragt —

Frøken Skjære.

Et trofast Ægtepar —

Styver.

Hvis Elskovspagt
kan lægge mangt et haandfast Pant irette.

Guldstad.

Derefter kommer Kjærlighedens lette
Kavalleri, — de mange Slags Forlovede.

Straamand.

Først Veteranerne, hvis Forbund vovede
at trodse Tidens Tand —

Frøken Skjære
(afbryder).

Og saa Eleverne
i første Klasse, — Parret fra igaar —

Straamand.

Kort, her er Sommer, Vinter, Høst og Vaar;
den Sandhed kan De tage paa med Næverne,
med Øjne se, og høre den med Øren —

Falk.

Nu ja?

Frøken Skjære.

Og endda viser De den Døren!

Falk.

De har nok højlig misforstaaet mig, Frøken.
Naar har jeg nægtet disse Ting var till?
Men De maa komme vel ihug, at Røgen
er ikke altid just Bevis paa Ild.
Jeg ved saa saare vel, man tar till Ægte,
Familje stiftes, og deslige Ting;
De skal visst aldrig høre mig benægte,
at der i Verden findes Kurv og Ring,
at rosenrøde smaa Billetter skrives,
og lukkes med et Duepar, som — kives,
at der gaar Kjærester i hver en Gade,
at Gratulanterne faar Chocolade,

at Skikk og Brug har formet et Reskript
med egne Regler for enhver „Forliebt"; — —
men Herregud, vi har jo og Majorèr,
et Arsenal med stort Materiel,
her findes Trommer, Huggerter og Sporer, —
men hvad beviser saa det hele vel?
Blot at vi ejer Folk med Sværd ved Belte,
men ingenlunde at vi ejer Helte.
Ja, selv om hele Lejren fuld af Telte stod, —
var det da derfor sagt der gaves Heltemod?

Straamand.

Naa, Billighed i alt; oprigtig talt
det er ej altid just i Sandheds Tjeneste,
naar unge Folks Forelskelse blir malt
saa stærk og saa, — ja, som det var den eneste.
Paa den er ej till hver en Tid at bygge;
nej, først i Ægteskabets Huslig-Hygge
staar Kjærligheden grundet paa en Klippe,
som aldrig svigter og som ej kan glippe.

Frøken Skjære.

Da er jeg af en ganske anden Mening.
Jeg skulde tro to Hjerters fri Forening,
som løses kan idag, men aarvis varer,
dog Kjærlighedens Ægthed bedst forsvarer.

Anna
(med Varme).

O, nej, — et Forhold, som er friskt og ungt,
er dog paa Kjærne mere rigt og tungt.

Lind
(tankefuld).

Hvem ved om ej det dufter af Ideen,
som Frøknens Hvidvejs, ikkun under Sneen.

Falk
(pludselig udbrydende).

Du faldne Adam! Det var Hjemve-Tanken,
som søgte Eden bagom Gjærdeplanken!

Lind.

Hvad Snakk!

Fru Halm
(krænket, till Falk, idet hun rejser sig).

Det er just intet Venskabsstykke,
at vække Tvist, hvor vi har stiftet Fred;
frygt ej for Deres Ven og for hans Lykke —

Nogle Damer.

Nej, den er viss!

Andre.

Ja, det vi sikkert ved.

Fru Halm.

Vel har hun ej lært Kogebog i Skolen,
men det skal læres endnu denne Høst.

Frøken Skjære.

Till Brylluppet hun selv broderer Kjolen.

En Tante
(klapper Anna paa Hovedet).

Og blir fornuftig saa det er en Lyst.

Falk
(ler höjt).

O du Fornuft-Karrikatur, som dræber
med Galskabs Hallingdans paa Vennelæber!
Var det Fornuftighed, han vilde finde?
Var det en Kogebogsprofessorinde?
Han kom herind som Vaarens glade Svend,
han kaared Havens unge vilde Rose.
I drog den opp for ham; — han kom igjen; —
hvad bar saa Busken? Hyben!

Frøken Skjære
(stödt).

Vil De skose?

Falk.

En nyttig Frugt till Husbrug, — ja, ved Gud!
Men Hybnen var dog ej hans Vaardags Brud.

Fru Halm.

Ja hvis Herr Lind har søgt en Balheltinde,
saa er det slemt; hun er ej her at finde.

Falk.

O ja, — jeg ved, der drives jo et Døgn-
koketteri med Huslighedens Tanke;
det er et Rodskud af den store Løgn,
der gror i Højden, lig en Humleranke.
Jeg tar ærbødig Hatten af, min Frue,
for „Balheltinden“; hun er Skjønhedsbarn, —
og Idealet spænder gyldne Garn
i Ballets Sal, men knapt i Ammens Stue.

Fru Halm
(med undertrykt Forbittrelse).
Herr Falk, slig Adfærd har en nem Forklaring.
Forlovet Mand er tabt for Venners Lag;
det er nok Kjærnen i den hele Sag;
jeg har i det Kapitel god Erfaring.

Falk.
Naturligvis; — syv Søsterdøttre gifte —

Fru Halm.
Og gifte lykkeligt!

Falk
(med Eftertrykk).
Ja, er det visst?

Guldstad.
Hvad nu!

Frøken Skjære.
Herr Falk!

Lind.
Er det din Agt at stifte
Uenighed!

Falk
(med Udbrudd).
Ja Krig og Splid og Tvist!

Styver.
Du, som er Lægmand, en Profan i Faget!

Falk.
Ja lad det gaa; jeg hejser endda Flaget!
Ja Krig jeg vil med Hænder og med Fødder,
en Krig mod Løgnen med de stærke Rødder,

mod Løgnen, som I røgtet har og vandet,
saa frækkt den knejser og ser ud som Sandhed!

Styver.

Jeg protesterer mod alt ubevist,
og forbeholder mig Regres — —

Frøken Skjære.

Ti stille!

Falk.

Saa det er Kjærlighedens friske Kilde,
som hvisker om, hvad Enken har forlist, —
hin Kjærlighed, som sletted „Savn“ og „Klage“
af Sproget ud i Lykkens lyse Dage!
Saa det er Kjærlighedens Sejersflod,
som ruller gjennem Ægteparrets Aarer, —
hin Kjærlighed, som kjækkt paa Skandsen stod,
og traadte Skikk og Vedtægt under Fod,
og lo af alle Verdens kloge Daarer!
Saa det er Kjærlighedens Skjønhedsflamme,
som holder en Forlovelse igang
i lange Aar! Ja saa! Det er den samme,
som ildned selv Kontorets Søn till Sang!
Saa det er Kjærlighedens unge Lykke,
som frygter Farten over Havets Hvælv,
som kræver Offer, skjønt i fagrest Smykke
den skulde straale — offrende sig selv! —
O nej, I Løgnens Dagligdagsprofeter,
kald Tingen engang med sit rette Navn;
kald Enkestandens Rørelser for Savn,
og Ægtestandens Vane, som de heder!

Straamand.

Nej, unge Mand, slig Frækkhed er for stor!
Der er Bespottelse i hvert et Ord!

(træder Falk tæt under Øjnene.)

Nu axler jeg mit gamle Skind till Striden
for arvet Tro imod den nye Viden!

Falk.

Jeg gaar till Kampens Højtid som till Fest.

Straamand.

Godt! De skal se mig trodse Kugleregnen! —

(nærmere.)

Et viet Par er helligt, som en Prest —

Styver

(paa Falks anden Side).

Og et forlovet —

Falk.

Halvt om halvt, som Degnen.

Straamand.

Se disse Børn; — De ser den — denne Klynge?
Den kan paa Forhaand mig Viktoria synge!
Hvor var det muligt at — hvor var det gjørligt — —;
nej, Sandheds Ord er mægtigt, ubenhørligt; —
at stoppe Øret till, kan kun en Taabe.
Se, — disse Børn er Elskovsbørn tillhobe — — —!

(standser forvirret.)

Ja det vil sige — nej, naturligvis — !

Frøken Skjære

(vifter sig med Lommetörklædet).

Det er en meget uforstaaelig Tale.

Falk.

Se der leverer De jo selv Bevis;
et af de ægte, gode, nationale.
De skjelner mellem Ægteskabets Panter,
og Elskovs ditto; — deri gjør De klogt;
der Forskjel er, som mellem raat og kogt,
som mellem Markens Blomst og Potteplanter.
Hos os er Kjærligheden snart en Videnskab;
forlængst den hørte opp at være Lidenskab.
Hos os er Kjærligheden som et Fag;
den har sit faste Laug, sit eget Flag;
den er en Stand af Kjærester og Ægtemænd, —
de passer Tjenesten og kan nok mægte den;
thi der er Samhold, som i Havets Tangforgrening.
Alt, hvad Etaten mangler, er en Sangforening —

Guldstad.

Og en Avis!

Falk.

Godt! I skal faa Avisen!
Det var en god Ide; vi har jo Blade
for Børn og Damer, Troende og Skytter.
Jeg haaber ingen spørger efter Prisen.
Der skal I faa at se, som paa Parade,
hvert Baand, som Per og Poul i Byen knytter;
der rykkes ind hvert rosenfarvet Brev,
som Vilhelm till sin ømme Laura skrev;
der trykkes blandt ulykkelige Hændelser, —
som ellers Mord og Krinolinforbrændelser, —
hvert Oppslag, som fandt Sted i Ugens Løb;
der averteres under Salg og Kjøb

hvor brugte Ringe billigst kan bekommes;
der annonceres Tvillingen og Trillingen, —
og er der Vielse, saa sammentrommes
det hele Laug at se paa Forestillingen; —
og vanker der en Kurv, saa prentes den
i Bladet mellem andre Nyhedsstoffer;
det lyde skal omtrent som saa „Igjen
har Elskovsdjævlen krævet her et Offer!"
Jo, I skal se, det gaar; thi naar det lider
imod den Tid, da Abonnenten bider,
da bruger jeg en Madding, som ej dræber den; —
da slagter jeg, paa Storbladsvis, en Pebersvend.
Jo, I skal se mig kjækkt till Laugets Nytte stridende;
som Tiger, ja, som Redakter mit Bytte bidende —

Guldstad.

Og Bladets Titel?

Falk.

„Amors norske Skyttetidende"!

Styver

(nærmer sig).

Det er dog ej dit Alvor vel? Du vil
ej sætte slig dit gode Navn paa Spil!

Falk.

Mit ramme Alvor. Tidtnok paastod man
at ingen kan af Kjærligheden leve;
jeg vise skal, den Paastand er ej sand;
thi jeg skal leve af den som en Greve,

især hvis Frøken Skjære, som jeg haaber,
levere vil Herr Straamands „Livs-Roman“
till Skjænkning ud, som Feuilleton, i Draaber.

Straamand
(förskrækket).

Gud staa mig bi! Hvad er nu det for Plan?
Mit Livs Roman! Naar var mit Liv romantisk?

Frøken Skjære.

Det har jeg aldrig sagt!

Styver.

En Misforstaaelse!

Straamand.

Jeg skulde gjort mig skyldig i Forgaaelse
mod Skikk og Brug! Der lyver De gigantisk!

Falk.

Nu godt.

(slaar Styver paa Skulderen.)

Her staar en Ven, som ej vil svigte.
Jeg aabner Bladet med Kopistens Digte.

Styver
(efter et forfærdet Blik paa Presten).

Men er du gal! Nej, maa jeg be' om Ordet! —
Du tør beskylde mig for Vers — —

Frøken Skjære.

Nej Gud —!

Falk.

Det Rygte gaar dog ud ifra Kontoret.

Styver
(i höj Vrede).
Fra vort Kontor gaar aldrig noget ud!

Falk.
Ja svigt mig ogsaa du; jeg har endda
en trofast Bror, som ikke falder fra.
„Et Hjertes Saga" venter jeg fra Lind,
hvis Elskov er for fin for Havets Vind,
som offrer Landsmænds Sjæle for sin Kjærlighed, —
sligt viser Følelsen i al dens Herlighed!

Fru Halm.
Herr Falk, nu er mit Taalmods Rest tillendé.
Vi kan ej leve under samme Tag; —
jeg haaber at De flytter end idag —

Falk
(med et Buk, idet Fruen og Selskabet gaar ind).
Det var jeg forberedt paa vilde hænde.

Straamand.
Imellem os er Krig paa Død og Liv;
De har fornærmet mig med samt min Viv,
ja mine Børn, fra Trine ned till Ane; — —
gal kun, Herr Falk, — gal, som Ideens Hane —
(gaar ind med Kone og Börn.)

Falk.
Og skrid De fremad paa Apostlens Bane
med Deres Kjærlighed, som De har mægtet
at faa, før tredje Hanegal, fornægtet!

Frøken Skjære

(faar ondt).

Følg med mig, Styver; hjælp mig at faa hægtet
Korsettet opp; — kom, skynd dig, — denne Vej.

Styver

(till Falk idet han gaar med Frøken Skjære under Armen).

Jeg siger opp vort Venskab!

Lind.

Ogsaa jeg.

Falk

(alvorlig).

Du ogsaa, Lind!

Lind.

Farvel!

Falk.

Du var min næreste — —

Lind.

Det hjælper ej; hun ønsker det, min Kjæreste.

(han gaar ind; Svanhild er bleven staaende ved Altantrappen.)

Falk.

Se saa; nu har jeg Plads paa alle Kanter; —
nu har jeg ryddet om mig!

Svanhild.

Falk, et Ord!

Falk

(viser høfligt mod Huset).

Den Vej, min Frøken; — der gik Deres Moer
med alle Venner og med alle Tanter.

Svanhild
(nærmer sig).

Ja, lad dem gaa; min Vej er ikke deres;
ved mig skal ikke Flokkens Tal forfleres.

Falk.

De gaar ej?

Svanhild.

Nej. Vil De mod Løgnen stride,
jeg staar, som Væbner, tro ved Deres Side.

Falk.

De, Svanhild; De, som —

Svanhild.

Jeg, som end igaar —?
O, var De selv da, Falk, igaar den samme?
De bød mig, som en Lykke, Siljens Kaar —

Falk.

Og Siljen fløjted, fløjted mig tillskamme!
Nej De har Rett; da var det Børneværk;
men De har vakt mig till et bedre Virke; —
midt indi Stimlen staar den store Kirke,
hvor Sandheds Røst skal runge ren og stærk.
Det gjælder ej at skue, som Asynjen,
fra Højden over al den vilde Dyst; —
nej, bære Skjønhedsmærket i sit Bryst,
som Hellig-Olaf bar sit Kors paa Brynjen, —
at se med Langsyn over Slagets Vidder,
skjønt hildet han i Kampens Virvar sidder, —

et Skimt af Sol bag Taagen at bevare,
det er det Livsenskrav, en Mand skal klare!

Svanhild.

Og De vil klare det, naar De staar fri,
og staar alene.

Falk.

Stod jeg da i Stimlen?
Og det er Kravet. Nej, den er forbi,
hin Isolerthedspagt med mig og Himlen.
Endt er min Digtning indfor Stuevægg;
mit Digt skal leves under Gran og Hægg,
min Krig skal føres midt i Døgnets Rige; —
jeg eller Løgnen — en af os skal vige!

Svanhild.

Saa gaa da signet frem fra Digt till Daad!
Jeg har Dem miskjendt; De har Hjertevarme;
tillgiv, — og lad os skilles uden Harme —

Falk.

Nej, den har Plads for to, min Fremtids Baad!
Vi skilles ikke. Svanhild, har De Mod,
saa følges vi i Kampen Fod for Fod!

Svanhild.

Vi følges?

Falk.

Se, jeg staar forladt af alle,
har ingen Ven, har Krig med hver Bekjendt,
mod mig er Hadets hvasse Spydsodd vendt; —
sig, har De Mod, med mig at staa og falde?

min Fremtidsvej gaar gjennem Skikk og Brug,
hvor tusind Hensyns Lænker Foden tvinger; —
der breder jeg, som alle andre, Dug,
og sætter Ringen paa min Elsktes Finger!

(drager en Ring af sin Haand, og holder den ivejret.)

Svanhild

(i aandelös Spænding).

Det vil De?

Falk.

Ja, og vi skal vise Verden,
at Kjærligheden har en evig Magt,
som bær den uskadt og i al sin Pragt
igjennem Døgnets Dynd paa Hverdagsfærden.
Igaar jeg pegte mod Ideens Baal,
der brandt, som Baun paa Bergets bratte Tinde; —
da blev De rædd, De skalv, thi De var Kvinde;
nu peger jeg mod Kvindens sande Maal!
En Sjæl, som Deres, holder hvad den lover;
se Sluget for Dem, — Svanhild, sætt nu over!

Svanhild

(neppe hörligt).

Og hvis vi faldt —?

Falk

(jublende).

O nej, jeg ser et Skjær
i Deres Øje, som vor Sejr forkynder!

Svanhild.

Saa tag mig hel og holden, som jeg er!
Nu springer Løvet ud; min Vaar begynder!

(hun kaster sig med Kjækkhed i hans Arme, idet Teppet falder.)

TREDJE AKT.

Aften og klart Maaneskin. Rundt om paa Træerne brænder farvede Lamper. I Baggrunden Borde med Oppdækkning af Vinflasker, Glasse, Kager o. s. v. Inde fra Huset, hvor alle Vinduer er opplyste, höres dæmpet Pianofortespil og Sang under de fölgende Opptrin. Svanhild staar ved Altanen. Falk kommer fra höjre med nogle Böger og en Skrivemappe under Armen. Oppasseren fölger efter med en Kuffert og en Vadsækk.

Falk.

Det er jo Resten?

Oppasseren.

Ja nu tror jeg neppe
det fattes andet, end en liden Skræppe
og Sommerfrakken.

Falk.

Godt; det tar jeg med
paa Ryggen naar jeg gaar. Kom saa afsted; –
se her er Mappen.

Oppasseren.

Der er Laas for, ser jeg.

Falk.

Ja der er Laas for, Sivert.

Oppasseren.

Godt.

Falk.

Den ber jeg,
du strax vil brænde.

Oppasseren.

Brænde?

Falk.

Ja till Kul —

(smilende.)

med alle Vexler paa poetisk Guld.
Og Bøgerne, — dem kan du selv beholde.

Oppasseren.

Aa nej da; skal jeg slig Bekostning volde?
Men naar Herr Falk kan Bøger bortforære,
saa er han færdig da med al sin Lære?

Falk.

Alt, hvad af Bøger læres, har jeg lært —
og endda mere.

Oppasseren.

Mere? Det var svært.

Falk.

Ja skynd dig; Bærerne staar udfor Døren; —
nu faar du hjælpe dem at læsse Børen.

(Oppasseren gaar ud tillvenstre.)

Falk

(nærmer sig Svanhild, som kommer ham imöde).

Vi har en Time, Svanhild, for os selv,
i Lys af Gud og Sommernattens Stjerner.

Se, hvor de glittrer gjennem Løvets Hvælv,
lig Frugt paa Gren, de Verdenstræets Kjerner.
Nu har jeg brudt det sidste Trældomsbaand,
nu har for sidste Gang mig Svøben rammet;
som Jacobs Ætt, med Vandringsstav i Haand
og rejseklædt, jeg staar for Paaskelammet.
Du sløve Slægt, hvis Syn er stængt og lukkt
for Løftets Land bag Ørkensandets Flugt,
du travle ridderslagne Træl af Tiden,
mur du kun Kongegrav i Pyramiden, —
jeg gaar till Frihed gjennem Døgnets Ørk,
for mig er Fremkomst selv i Havets Fjære;
men Fiendens Fylking, Løgnens fule Lære,
skal finde der sin Gravtomt, dyb og mørk!

(kort Opphold; han ser paa hende og tar hendes Haand.)

Du er saa stille, Svanhild!

Svanhild.

Og saa glad!
O lad mig drømme, lad mig stille drømme.
Tal du for mig; frem gaar da, som paa Rad,
min Tankes Knopper, sprungne ud till Kvad,
lig modne Liljer over Tjernets Strømme.

Falk.

Nej, sig det engang till, med Sandheds rene
usvigelige Røst, at du er min!
O sig det, Svanhild, sig —

Svanhild

(kaster sig om hans Hals).

Ja, jeg er din!

Falk.

Du Sangfugl, sendt af Gud till mig alene!

Svanhild.

Jeg var en hjemløs i min Moders Hus,
jeg var en ensom i mit eget Indre,
en ubedt Gjæst i Glædens Glans og Sus, —
gjaldt intet der — ja stundom endnu mindre.
Se da kom du! For første Gang paa Jord
jeg fandt min Tanke bag en andens Ord;
hvad spredt jeg drømte, vidste du at samle,
du Ungdomskjække mellem Livets Gamle!
Halvt stødte du mig bort med hvass Forstand,
halvt vidste du med Solblink mig at drage,
som Havet drages af en løvklædt Strand
og Skjæret skyver Sjøerne tillbage.
Nu har jeg seet till Bunden af din Sjæl,
nu har du mig udelelig og hel;
du Løvtræ over Bølgeleg, du Kjære,
mit Hjertes Flugt har Flod, men aldrig Fjære!

Falk.

Og takket være Gud, at han har døbt
min Kjærlighed i Smertens Bad. Jeg vidste
knapt selv hvad Trang mig drog, før dyrekjøbt
jeg saa i dig den Skatt, jeg skulde miste.
Ja priset han, som i min Livsensbog
med Sorgens Indsegl har min Elskov adlet,
som gav os Fribrev paa vort Sejerstog,
og bød os jage hjemad gjennem Skog,
som Adelspar, paa Vingehesten sadlet!

Svanhild
(peger mod Huset).

Derinde er der Fest i alle Sale,
der lyser Lamper for de unge to,
der lyder glade Venners Sang og Tale.
Fra Alfarvejen skulde Hvermand tro,
at der er Lykken — blandt de glade Røster.
(medlidende.)
Du Verdens Lykkebarn, — du stakkels Søster!

Falk.

Du siger stakkels?

Svanhild.

Har hun ikke delt
sit Sjæleguld med ham og alle Frender,
sat ud sin Kapital paa hundred Hænder,
saa ingen skylder hende Summen helt?
Hos ingen af dem har hun alt at kræve,
for ingen af dem har hun helt at leve.
O, jeg er tifold rigere end hun;
jeg har en eneste i Verden kun.
Tomt var mit Hjerte da med Sejersfaner,
med tusindfoldig Sang, du drog derind;
du raader der paa alle Tankens Baner;
lig Vaarens Vellugt fylder du mit Sind.
Ja, jeg maa takke Gud i denne Time,
at jeg var ensom indtill dig jeg fandt, —
at jeg var død og hørte Klokken kime,
som kaldte mig till Lys fra Livets Tant.

Falk.

Ja vi, de venneløse to i Verden,
vi er de rige; vi har Lykkens Skatt,
vi, som staar udenfor og ser paa Færden
igjennem Ruden i den stille Natt;
lad Lamper lyse og lad Toner klinge,
lad dem derinde sig i Dansen svinge; —
se oppad, Svanhild, — oppad i det Blaa; —
der lyser ogsaa tusind Lamper smaa —

Svanhild.

Lytt stillt, du Elskte, — i den svale Kveld
gaar gjennem Lindens Løv et Tonevæld —

Falk.

Det er for os de tindrer højt i Salen —

Svanhild.

Det er for os det synger gjennem Dalen!

Falk

Jeg føler mig som Guds forlorne Barn;
jeg svigted ham og gik i Verdens Garn.
Da vinked han mig hjem med milde Hænder;
og nu, jeg kommer, nu han Lampen tænder,
bereder Højtid for den fundne Søn,
og skjænker mig sit bedste Værk i Løn.
Fra denne Stund jeg sværger, ej at svigte, —
men staa som væbnet Vagt i Lysets Lejr.
Vi holder sammen, og vort Liv skal digte
en Højsang stærk om Kjærlighedens Sejr!

Svanhild.

Og se, hvor lett det er for to at vinde,
naar han er Mand —

Falk.

Og hun er heltud Kvinde; —
det var ugjørligt at to slige faldt!

Svanhild.

Saa opp till Kamp mod Savnet og mod Sorgen;
(viser Falks Ring, som hun bær paa Fingeren.)
i denne Stund fortæller jeg dem alt!

Falk
(hurtigt).

Nej, Svanhild, ikke nu; vent till imorgen!
Ikveld vi plukker Lykkens Roser røde;
at gaa till Dagværk nu, var Helligbrøde.
(Dören till Havestuen aabnes.)
Din Moder kommer! Skjul dig! Som min Brud
skal intet Øje dig iaften møde!
(de gaar ud mellem Træerne ved Lysthuset. Fru Halm og Guldstad kommer ud paa Altanen.)

Fru Halm.

Han flytter virkelig!

Guldstad.

Det ser saa ud.

Styver
(kommer.)

Han flytter, Frue!

Fru Halm.

Ja, du gode Gud, —
vi ved det nok!

Styver.

Det er en slem Omstændighed.
Han holder Ord; jeg kjender hans Ubændighed.
Han sætter os i Bladet allesammen;
min Kjæreste blir trykt i flere Opplag,
imellem Kurve, Tvillinger og Oppslag.
Hør, ved De hvad; hvis ej det var for Skammen,
jeg foreslog Forlig, en Vaabenstillstand —

Fru Halm.

Det tror De han gaar ind paa?

Styver.

Ja, jeg tror.
Der er Indicier, der er visse Spor,
som viser, at da nyss det store Ord
han førte, var han i beskjænket Tillstand.
Ja, der er en Prov, som, om just ikke fældende,
dog taler meget stærkt imod Angjældende;
det er ham overført, at efter Bordet
han indfandt sig i Linds og egen Bolig,
og viste der en Adfærd, højst urolig,
slog sønder — —

Guldstad

(ser et Glimt af Falk og Svanhild, som skilles idet Falk gaar opp mod Baggrunden; Svanhild blir staaende skjult ved Lysthuset.)

Stopp, vi er paa rette Sporet!
Et Øjeblik, Fru Halm! Falk flytter ikke,
og gjør han det, da gjør han det som Ven.

Styver.

Saa? Tror De ogsaa —?

Fru Halm.

Aa, hvor vil De hen!

Guldstad.

Ej længer, Frue, end det kan sig skikke;
jeg klarer Sagen till gjensidigt Held.
Blot et Minut paa Tomandshaand —

Fru Halm.

Nu vel!

(de gaar sammen ud i Haven; under det fölgende ser man dem fra og till i Baggrunden i ivrig Samtale.)

Styver

(stiger ned i Haven idet han opdager Falk, som staar og ser ud over Vandet).

De Herrer Digtere er Hævns- og Hads-Mænd;
men vi Regeringsfolk er fine Statsmænd;
jeg vil arbejde for mig selv —

(ser Presten, som kommer fra Havestuen.)

Se saa!

Straamand

(paa Altanen).

Han flytter virkelig!

(gaar ned till Styver.)

Aa, Kjære, — gaa,
gaa ind et lidet Øjeblik i Stuen
og hold min Kone —

Styver.

Skal jeg holde Fruen!

Straamand.

Med Selskab, mener jeg. Vi og de smaa,
vi er saa vante till at være sammen,
og aldrig —

(idet Fruen og Börnene viser sig i Dören.)

Naa, der er de alt paa Trammen!

Fru Straamand.

Hvor er du, Straamand?

Straamand

(sagte till Styver).

Find paa et Par Ord, som
kan fængsle dem, — en Ting, som er lidt morsom!

Styver

(gaar opp paa Altanen).

Har Fruen læst Departementets Bønskrift?
Det er et Mønster paa stilistisk Skjønskrift; —

(tar en Bog opp af Lommen.)

nu skal jeg in extenso referere —

(nøder dem höfligt ind i Stuen igjen, og gaar selv med. Falk kommer frem i Haven; han og Straamand mödes; de ser en Stund paa hinanden.)

Straamand.

Nu?

Falk.

Nu?

Straamand.

Herr Falk!

Falk.

Herr Pastor!

Straamand.

Er De mere
medgjørlig nu, end da vi skiltes?

Falk.

Nej,
jeg gaar min ufravigelige Vej —

Straamand.

Selv om De træder Næstens Lykke ned?

Falk.

Jeg planter Sandheds Urt i Lykkens Sted.
(smilende.)
Forresten tænker De nok paa Avisen
for Elskende?

Straamand.

Naa, var det kanske Spøg?

Falk.

Ja, trøst Dem med, det Værk gaar opp i Røg;
i Gjerning, ej paa Prent, jeg bryder Isen.

Straamand.

Og om De sparer mig, saa ved jeg visst en
Person, som ikke slipper mig saa lett;
han nytter Overtaget, han, Kopisten, —
og det er Deres Skyld, og det er slett.
De rørte opp i gamle Sværmerier,
og De kan bande paa, han ikke tier
med dem, ifald jeg mukker blot et Ord
mod Kravet, som de skraaler paa i Kor.

Regeringsfolket har en svare Magt
i Pressen nuomstunder, er mig sagt.
En Styverfængeroppsats kan mig fælde,
hvis den blir prentet i det store Blad,
som slaar med Samsons Haandgevær og Vælde,
og gaar ivej med baade Hov og Vad,
besynderlig mod Slutten af Kvartalerne —

Falk

(indrömmende).

Ja — hørte Deres Saga till Skandalerne — —

Straamand

(forsagt).

Alligevel. Det Blad har mange Spalter;
pass paa; der offres jeg paa Hævnens Alter.

Falk

(med Lune).

Paa Straffens, mener De, — og vel fortjent.
Der gaar en Nemesis igjennem Livet;
den rammer sikkert, skjønt den rammer sent, —
at rømme væk fra den, er ingen givet.
Har en forsyndet sig imod Ideen,
saa kommer Pressen, dens aarvaagne Vagt,
og man faar finde sig i Efterveen.

Straamand.

Men Herregud, naar slutted jeg Kontrakt
med den „Ide“, som føres her i Munden!
Jeg er jo Ægtemand, Familjefar, —
husk paa, at tolv Umyndige jeg har; —
jeg er jo af min Dagliggjerning bunden,

jeg har Annexer og en vidtstrakt Gaard,
en talrig Stamhjord, aandelige Faar, —
se, de skal plejes, klippes, røgtes, fores;
der tærskes skal og i Komposten klores;
man spør om mig i Stalden og i Kveen; —
naar faar jeg Tid at leve for Ideen?

Falk.

Ja, saa rejs hjem igjen jo før jo heller;
kryb ind, før Vinter, under Tørvetaget.
Se, i det unge Norge er det daget;
den kjække Fylking tusind Stridsmænd tæller,
og Morgenvindens Strømning fylder Flaget.

Straamand.

Og, unge Mand, ifald jeg rejste hjem
med alle mine, ja med alle dem,
som var igaar mit lille Kongerige, —
har ikke mangt idag da vendt sig om?
Tror De jeg rejser rig, som da jeg kom —

(da Falk vil svare.)

Nej vent, og hør paa, hvad jeg har at sige.

(træder nærmere.)

Der var en Tid, da jeg var ung, som De,
og ikke mindre kjække og uforfærdet.
Jeg sled for Brød og der gik Aar forbi;
se, sligt gjør Aanden ej, som Haanden, hærdet.
Jeg kom dernord; mit Hjem laa stillt bag Fjeldet,
og Verdens Ring for mig blev Prestegjeldet. —
Mit Hjem — Herr Falk! Ja, ved De hvad et Hjem er?

Falk
(kort).

Det har jeg aldrig vidst.

Straamand.

Det vil jeg tro.
Et Hjem er der, hvor dejligt Rum for fem er,
skjønt der blandt Fiender tykkes trangt for to.
Et Hjem er der, hvor alle dine Tanker
kan lege frit, som Børn paa Faders Fang,
hvor ej din Røst paa Hjertedøren banker,
før Svaret lyder i beslægtet Sang.
Et Hjem er der, hvor dine Haar kan graane,
og ingen mærker, at du ældes dog,
hvor kjære Minder dæmrer for at blaane,
som Aasens Ryggning blaaner bagom Skog.

Falk
(med tvungen Spott).

De blir jo varm —

Straamand.

Ved det, som De kun ler af!
Saa uligt har Vorherre os to skabt.
Mig fattes det, som De fik desto mer af;
men jeg har vundet der, hvor De har tabt.
Fra Skyen skimtet, ser ud som en Skrøne,
mangt Sandhedskorn ved Landevejens Kant;
De vil tillvejrs, jeg knapt till Tagets Møne, —
en Fugl blev skabt till Ørn —

Falk.

Og en till Høne.

Straamand.

Ja le De kun, og lad det være sandt.
Jeg er en Høne; — godt! Men under Vingen
jeg har en Kyllingflok, og De har ingen!
Og jeg har Hønens Mod og Hjerterum,
og jeg slaar fra mig, naar det mine gjælder.
Jeg ved jo nok, De mener jeg er dum,
ja muligt, at en værre Dom De fælder,
og holder mig for gridsk paa Verdens Gods; —
godt, ingen Strid om sligt imellem os!

(griber Falks Arm og tillföjer dæmpet, men med stigende Styrke.)

Ja, jeg er gridsk og dum og sløv tillige;
men jeg er gridsk for dem, som Gud mig gav,
og jeg fordummedes i Trængselskrige.
og jeg blev sløv paa Ensomhedens Hav.
Dog, alt som Ungdomssnekken, Sejl for Sejl,
gik under bag den endeløse Dønning,
da stak en anden opp paa Havets Spejl,
og bar for Landvind ind med Livets Lønning.
For hver en Drøm, som gik i Strævet under,
for hver en Svingfjær, som paa Flugten knak,
jeg fik till Skjænk et lidet Guds Vidunder,
og Herrens Skjænk jeg tog med Pris og Takk.
For dem jeg stred, for dem jeg bar i Dynge,
for dem jeg tyded selv den hellige Skrift; —
det var min Blomstergaard, min Børneklynge; —
nu har De plettet dem med Spottens Gift!
De har bevist, æsthetisk og forfatterligt,
at al min Lykke var en Daares Tro,
at det, jeg tog for Alvor, det var latterligt; —

nu kræver jeg, giv mig igjen min Ro,
men giv mig den foruden Brækk og Mén —

Falk.

De kræver, jeg skal Lykkens Hjemmel drøfte — ?

Straamand.

Ja, De har kastet paa min Vej en Sten,
en Tvivlens Sten, som ikkun De kan løfte.
Tag væk det Stængsel mellem mig og mine,
som De har byggt, tag Grimen af min Hals —

Falk.

De tror, at jeg har Løgnens Lim tillfals,
for Lykkens sprukne Kar med det at kline?

Straamand.

Jeg tror, at Troen, som De rev omkuld
med Ord, den kan med Ord igjen De rejse;
jeg tror De kan den brukne Lænke svejse; — —
døm om igjen, — tal Sandhed hel og fuld,
bevis paanyt, — saa jeg kan Flaget hejse —

Falk
(stolt).

Jeg stempler Lykkens Messing ej som Guld.

Straamand
(ser fast paa ham).

Saa kom ihug, her nyss blev sagt et Ord
af en, som vejrer Sandhedsharens Spor:
(med oppløftet Finger.)

Der gaar en Nemesis igjennem Livet;
at rømme væk fra den, er ingen givet!

(han gaar mod Huset.)

S t y v e r

(kommer ud med Briller paa og med den aabne Bog i Haanden).

Herr Pastor, De maa være som en Vind!
De Unge græder —

B ø r n e n e

(i Dören).

Far!

S t y v e r.

Og Fruen venter!

(S t r a a m a n d gaar ind i Huset.)

S t y v e r.

Den Dame har ej Sands for Argumenter.

(putter Bogen og Brillerne i Lommen og kommer nærmere.)

Falk!

F a l k.

Ja!

S t y v e r.

Jeg haaber Du har skiftet Sind.

F a l k.

Og hvorfor?

S t y v e r.

Aa, d e t er da lett forklarligt;
du indser sagtens, det er uforsvarligt
at gjøre Brug af konfidentielle
Meddelelser; — dem maa man ej fortælle.

Falk.

Nej, jeg har hørt, at det skal være farligt.

Styver.

Ja Død og Pine!

Falk.

Ja, men blot for Storfolk.

Styver
(ivrig).

Det farligt er for alle Slags Kontorfolk.
Du kan vel tænke dig, hvor det formindsker
hver Udsigt for mig, dersom Chefen tror,
jeg har en Pegasus, som gaar og vrinsker
i Arbejdstiden i et sligt Kontor.
Du ved, fra „Revisjonen“ og till „Kirken“
man ynder ikke Vingehestens Virken.
Men værst det blir, ifald det kommer ud,
at jeg har brudt Kontorets første Bud,
og aabenbaret skjulte Ting af Vigtighed.

Falk.

Saa den er strafbar, slig en Uforsigtighed?

Styver
(hemmelighedsfuld).

Den tvinge kan en offentlig Person
till at begjære strax sin Demission.
Det er et Lovbud for os, Statens Mandfolk,
at gaa med Laas for Munden selv blandt Grandfolk.

Falk.

Men det er jo tyrannisk af en Hersker
at binde Mund paa den — Kopist, som tærsker.

Styver
(trækker paa Skuldrene).

Det er legalt; maa lydes uden Knur.
Desuden, i et Tidspunkt, som nærværende,
da Gagerevisjonen staar for Tur,
det er ej klogt at yttre sig belærende
om Arbejdstidens Brug og dens Natur.
Se, derfor er det at jeg ber dig: ti dog; —
et Ord kan skille mig ved —

Falk.

Porteføljen?

Styver.

Officielt benævnes det „Kopibog“.
Den Protokol er egentlig som Seljen,
der lukker Linet for Kontorets Barm;
at gjætte Gaader der, forvolder Harm.

Falk.

Og dog det var dig selv, som bad mig tale,
og kaste ud et Vink om Pultens Skatt.

Styver.

Ja, vidste jeg at Presten kunde dale
saa dybt i Dynd, han, som har Lykken fatt,
som er i Embed, som har Kone, Børn,
og Penge till at trodse Livets Tørn?
Men kan han falde ned till slig Filister,
hvad skal man sige da om os Kopister,
om mig, som er i uforfremmet Stand

og har en Kjæreste, og snart skal giftes,
og passe paa at der Familje stiftes,
etcetera!

(hæftigere.)

O, var jeg Velstandsmand,
jeg skulde spænde Pandseret om Hærden
og slaa i Bordet till den hele Verden.
Og var jeg enligt Mandfolk, jeg, som du,
da kan du tro, at gjennem Prosa-Sneen
jeg skulde bryde Bane for Ideen!

Falk.

Saa berg dig, Mand!

Styver.

Hvad?

Falk.

Der er Tid endnu!
Agt ikke Verdens uglekloge Dommerfugl;
husk, Frihed gjør en Kaalorm selv till Sommerfugl!

Styver
(træder tillbage).

Du mener at jeg skulde bryde —!

Falk.

Ja; —
er Perlen væk, hvad gjælder Skallet da?

Styver.

Sligt Forslag kunde stilles till en Rus,
ej till en Mand med Karakter i Jus!

Jeg regner ej, hvad Kristian den Femte
i sin Tid om Trolovelser bestemte, —
thi det Slags Forhold findes ej berørt i
„Lov om Forbrydelser“ af to-og-fyrti;
for saa vidt var ej Sagen kriminel,
det var jo intet Brudd paa det Legale —

Falk.

Der kan du se!

Styver
(fast).

Ja men alligevel, —
om slig en Exception blir aldrig Tale.
I trange Tider holdt vi trofast sammen;
hun fordrer ikke stort af Livets Gammen,
og jeg er nøjsom, har alt længe sporet,
at jeg blev skabt for Hjemmet og Kontoret.
Lad andre følge Svaneflokkens Flugt;
Liv i det smaa kan ogsaa være smukt.
Hvad siger ej etsteds Geheimeraad Göthe
om Mælkevejen, skinnende og hvid?
Af den kan ingen skumme Lykkens Fløde,
og endnu mindre hente Smørret hid —

Falk.

Naa, var end Maalet Lykkesmørrets Kjærning,
maa Aanden raade dog i al din Slid; —
én Mand skal være Borger af sin Tid,
men adle Tidens borgerlige Gjerning.
Ja visstnok er der Skjønhed i det smaa;
men Kunsten er at skue og forstaa.

Ej hver, som ynder at haandtere Selen,
maa derfor tro sig Ligemand med „Delen“.

Styver.

Saa lad os gaa med Fred vor jævne Vej;
vi stænger ikke Stierne for dig,
vi følger Gaden, du i Højden svæver.
Hm, der foer ogsaa hun og jeg engang;
men Dagens Krav er Arbejd, ikke Sang, —
den der man fra, alt eftersom man lever.
Se, Ungdomslivet er en stor Proces
og den unødigste af alle Trætter; —
gaa paa Akkord, og tænk ej paa Regres;
thi Sagen taber du for alle Retter.

Falk

(kjækk og tröstig idet han kaster et Öje paa Lysthuset).

Nej, er den end for sidste Domstol kommen, —
jeg ved, der er Benaadning bagom Dommen!
Jeg ved, et Liv kan leves ud af to,
med frelst Begejstring og med reddet Tro;
men du forkynder Tidens usle Lære:
at Idealet er det Sekundære!

Styver.

Nej det Primære; thi dets Hverv er ude,
som Blomstens Hverv — naar Frugten sætter Knude.

(Inde ved Pianoet spiller og synger Fröken Skjære: „Ach du lieber Augustin“. Styver standser og lytter i stille Bevægelse.)

Hun kalder paa mig med den samme Sang,
som talte, da vi mødtes første Gang.

(lægger Haanden paa Falks Arm og ser ham ind i Öjet.)

Saa tidt hun den till Liv i Længsel henter,
gaar ud ifra min Kjærestes Tangenter
bekræftet Gjenpart af det første Ja.
Og naar vor Kjærlighed tillslutt har Endskab,
og afdør, till Oppstandelse som Venskab,
skal Sangen binde mellem før og da.
Og krøges end min Rygg iflugt med Pulten,
og blir mit Dagværk kun en Krig mod Sulten,
saa gaar jeg glad dog Vejen till mit Hjem,
hvor det Forsvundne staar i Toner frem.
Er der en stakket Kveldstund helt vor egen, —
da er jeg sluppen skadesløs fra Legen!

(han gaar ind i Huset. Falk vender sig mod Lysthuset. Svanhild kommer frem; hun er bleg og opprört. De ser en Stund i Taushed paa hinanden og kaster sig med Hæftighed i hinandens Arme.)

Falk.

O, Svanhild, lad os holde trofast ud!
Du friske Friluftsblomst paa Kirkegaarden, —
der ser du hvad de kalder Liv i Vaaren!
Der lugter Lig af Brudgom og af Brud;
der lugter Lig, hvor to gaar dig forbi
paa Gadehjørnet, smilende med Læben,
med Løgnens klumre Kalkgrav indeni,
med Dødens Slapphed over hver en Stræben.
Sligt kalder de at leve! Himlens Magter,
er slig en Lod da værd de tusind Fagter?
At drætte Børnehjorder opp till sligt,
at fede dem med Rettsind og med Pligt,
at gjøde dem med Tro en stakket Sommer, —
till Brug, naar Sjæleslagtningstiden kommer!

Svanhild.

Falk, lad os rejse!

Falk.

Rejse? Og hvorhen?
Er ikke Verden overalt den samme,
og findes ej paa Hvermands Væg igjen
den samme Løgn i Sandheds Glas og Ramme?
Nej, vi vil blive, nydende Spektaklet,
Tragikomedien, Harlekinsmiraklet, —
et Folk, som tror — hvad hele Folket lyver!
Se Presten og hans Kone, Lind og Styver,
som Kjærlighedens Julebukke takklet,
med Løgn i Hjertet og med Tro i Munden, —
og endda respektable Folk igrunden!
De lyver for sig selv og for hverandre;
men Løgnens Indhold, det tør ingen klandre; —
hver regner sig, skjønt Havsnødsmand paa Kjølen,
for Lykkens Krøsus, salig som en Gud;
selv drev de sig af Paradiset ud,
og bums till Ørerne i Svovelpølen;
men ingen af dem skjønner hvor han sidder,
og Hvermand tror sig Paradisets Ridder,
og Hvermand smiler under Ak og Uf;
og kommer Belzebub med Brøl og Gluff,
med Horn og Bukkeben og noget Værre, —
da muntrer man sin Nabo med et Puff:
tag Hatten af dig; se, der gaar Vorherre!

Svanhild

(efter en kort tankefuld Stillhed).

Hvor underfuldt en kjærlig Haand har pegt

paa Vejen for mig till vort Vaardagsstævne.
Det Liv, jeg har i spredte Drømme legt,
skal jeg fra denne Stund mit Dagværk nævne.
O, gode Gud! Hvor famled jeg iblinde; —
da bød du Lys, — da lod du ham mig finde!

(ser paa Falk med stille kjærlig Forundring.)

Hvad Kraft er dog i dig, du stærke Træ,
som staar i Vindfaldsskogen rank og frodig,
som staar alene, og som dog har Læ
for mig —?

Falk.

Guds Sandhed, Svanhild; — den gjør modig.

Svanhild

(ser mod Huset med et Udtryk af Skyhed).

De kom som onde Fristere, de to,
hver Talsmand for sin halve Del af Slægten.
En spurgte: hvor kan Ungdomselskov gro,
naar Sjælen luder under Velstandsvægten?
Den anden spurgte: hvor har Elskov Liv,
naar Kravet er en evig Armodskiv?
Forfærdeligt — at præke denne Lære
som Sandheds Ord, og endda Livet bære!

Falk.

Og hvis det nu gjaldt os?

Svanhild.

Gjaldt os? Hvad da?

Kan ydre Vilkaar gjøre till og fra?
Jeg har alt sagt dig det; hvis du vil stride,
da vil jeg staa og falde ved din Side.

O, intet er saa lett, som Biblens Bud,
at lægge Hjemmet bag sig, juble, lide,
og følge den, man elsker, frem till Gud.

Falk

(favner hende).

Saa kom da, Vintervejr, med Vold og Vælde!
Vi staar i Stormen; os kan ingen fælde!

(Fru Halm og Guldstad kommer ind fra höjre i Baggrunden. Falk og Svanhild blir staaende ved Lysthuset.)

Guldstad

(dæmpet).

Se, Frue!

Fru Halm

(overrasket).

Sammen!

Guldstad.

Tvivler De endnu?

Fru Halm.

Det var mærkværdigt!

Guldstad.

Aa, jeg har nok mærket,
at han saa stillt har ruget over Værket.

Fru Halm

(hen for sig).

Hvem skulde tænkt at Svanhild var saa slu?

(livligt, till Guldstad.)

Men, nej, jeg kan ej tro —

Guldstad.

Vel; det skal prøves.

Fru Halm.

Nu strax paa Stedet?

Guldstad.

Ja, og eftertrykkeligt.

Fru Halm

(rækker ham Haanden).

Gud være med Dem!

Guldstad

(alvorlig).

Takk, det kan behøves.

(kommer nedover.)

Fru Halm

(ser sig tillbage idet hun gaar).

Hvad Udfald Sagen faar, blir Barnet lykkeligt.

(gaar ind i Huset.)

Guldstad

(nærmer sig till Falk).

Det er vel knapt med Tiden?

Falk.

Et Kvarter,

saa gaar jeg.

Guldstad.

Der behøves ikke mer.

Svanhild

(vil fjerne sig).

Farvel!

Guldstad.

Nej bi!

Svanhild.

Skal jeg?

Guldstad.

Till De har svaret.
Imellem os maa alting være klaret; —
vi tre faar tale ud af Hjertet sammen.

Falk
(overrasket).

Vi tre?

Guldstad.

Ja, Falk, — nu maa vi kaste Hammen.

Falk
(undertrykker et Smil).

Till Tjeneste.

Guldstad.

Saa hør. Det er omtrent
et halvt Aars Tid vi har hinanden kjendt;
vi kjævled —

Falk.

Ja.

Guldstad.

Fast aldrig var vi enige;
vi gav hinanden tidt det glatte Lag;
De stod som Høvding for en stortænkt Sag,
jeg var kun en af Døgnbedriftens Menige.
Og endda var det som en Streng, der bandt
imellem os, som tusind glemte Sager
ifra min egen Ungdoms Tankelager,
De støved opp og frem for Dagen fandt.

Ja ja, De ser paa mig; men graasprængt Haar
har ogsaa flommet frit og brunt en Vaar,
og Panden, som ens Dagliggjerning dynker
med Trældomssved, bar ikke altid Rynker.
Dog nok om det; jeg er Forretningsmand —

Falk

(lett spottende).

De er den sunde praktiske Forstand.

Guldstad.

Og De er Haabets unge glade Sanger.

(træder mellem dem.)

Se derfor, Falk og Svanhild, staar jeg her.
Nu maa vi tale; thi den Stund er nær,
som bær i Skjoldet Lykke eller Anger.

Falk

(spændt).

Saa tal!

Guldstad

(smilende).

Jeg sagde Dem igaar, jeg grunded
paa et Slags Digtning —

Falk.

Paa en faktisk.

Guldstad

(nikker langsomt).

Ja!

Falk.

Og hvis man spør, hvor De tar Stoffet fra —?

Guldstad

(ser et Öjeblik paa Svanhild og vender sig atter mod Falk).

Det er ét fælles Stof vi to har fundet.

Svanhild.

Nu maa jeg gaa.

Guldstad.

Nej bliv og hør tillende.
En anden Kvinde bad jeg ej om sligt;
Dem, Svanhild, har jeg lært tillbunds at kjende;
till Snærperi er Deres Sind for rigt.
Jeg saa Dem voxe, saa Dem foldes ud;
De ejed alt, hvad jeg hos Kvinden skatter; —
men længe saa jeg kun i Dem en Datter: —
nu spør jeg — vil De være mig en Brud?

(Svanhild viger sky tillbage.)

Falk

(griber ham ved Armen).

Tal ikke mere!

Guldstad.

Rolig; hun skal svare.
Spørg ogsaa De, — saa kan hun vælge frit.

Falk.

Jeg — siger De!

Guldstad

(ser fast paa ham).

Det gjælder at bevare
tre Liv for Lykken, — ej allene mit.
Forstill Dem ej, det nytter Dem kun lidt;

thi skjønt min Gjerning ligger i det Lave,
saa fik jeg endda et Slags Klarsyns-Gave.
Ja, Falk, De elsker hende. Glad jeg saa
den unge Kjærlighed i Blomst at staa;
men denne Kjærlighed, den stærke, kjække,
den er det, som kan hendes Lykke knække.

Falk
(farer opp).

Det tør De sige!

Guldstad
(rolig).

Med Erfarings Rett.
Hvis nu De hende vandt —

Falk
(trodsende).

Hvad saa?

Guldstad
(langsomt og med Eftertryk).

Ja sætt
hun turde alt paa denne Grundvold bygge,
og vove alt paa dette ene Kort, —
og Livets Storm saa fejed Grunden bort,
og Blomsten falmed under Tidens Skygge?

Falk
(forglemmer sig og udbryder):

Ugjørligt!

Guldstad
(ser betydningsfuldt paa ham).

Hm, saa tænkte ogsaa jeg,
da jeg var ung, som De. I gamle Dage

jeg brandt for En; da delte sig vor Vej.
Igaar vi mødtes; — intet er tillbage.

Falk.

Igaar?

Guldstad
(smiler alvorligt).

Igaar. De kjender Prestefruen —

Falk.

Hvad? Det var hende, som —

Guldstad.

Som tændte Luen.
For hende sørged jeg i mange Aar,
og i dem alle stod hun for mit Minde,
som den hun var, hin unge fagre Kvinde,
dengang vi mødtes i den friske Vaar.
Nu tænder I den samme Daarskabsild,
nu frister I det samme Vovespil, —
se, derfor er det, at jeg siger: Varlig!
Stands lidt, og tænk jer om; — jer Leg er farlig!

Falk.

Nej, jeg har sagt det hele Thevandslag
min stærke Tro, som ingen Tvivl kan fælde —

Guldstad
(udfylder Meningen).

At Kjærligheden efter frit Behag
kan trodse Vane, Nød og Sorg og Ælde.
Naa, lad saa være; muligt er det sandt;
men se nu Sagen fra en anden Kant.

Hvad Elskov er, ved ingen at forklare;
hvori den stikker, denne glade Tro,
at en blev skabt till saligt Liv i to —
se, det kan ingen Mand paa Jord besvare.
Men Ægteskabet, det er noget Praktisk,
og ligesaa Forlovelse, min Ven; —
og lett det lar sig eftervise faktisk,
at en er skikket just for den og den.
Men Kjærligheden kaarer jo iblinde,
den vælger ej en Hustru, men en Kvinde;
og hvis nu denne Kvinde ej er skabt
till Viv for Dem —?

Falk

(spændt).

Nu?

Guldstad

(trække paa Skuldrene).

Saa er Sagen tabt.

En lykkelig Forlovelse betinges
ej blot af Elskov, men af meget mer,
Familjelemmer, som man gjerne ser,
af Sind, som under samme Hatt kan bringes.
Og Ægteskabet? Ja, det er et Hav
af lutter Fordringer og lutter Krav,
som lidet har med Elskov at bestille.
Her kræves Huslighed og Dyder milde,
her kræves Kjøkkensands og andet sligt,
Forsagelse og Agt for Bud og Pligt, —
og meget, som i Frøkenens Nærværelse
ej gjøres kan till Gjenstand for Belærelse.

Falk.

Og derfor —?

Guldstad.

Lyd et Raad, saa godt, som Guld.
Brug lidt Erfaring; hør Dem om i Livet,
hvor hvert Par Elskende tar Munden fuld,
som hele Millionen dem var givet.
For Alteret skal de sporenstregs, de to;
de faar et Hjem og er i Lykkens Kridthus;
saa gaar en Tid i Sejersrus og Tro;
saa kommer der en Oppgjørsdag; — jo, jo!
Da er det hele Bo et stort Fallithus!
Fallit er Ungdoms Blomst paa Konens Kind,
fallit er Tankens Flor i hendes Indre;
fallit er Sejrens Mod i Mandens Sind,
fallit hver Glød, som fordum saaes at tindre;
fallit, fallit er hele Boets Masse;
og slige to gik dog i Livet ind
som Elskovs Handelshus af første Klasse!

Falk
(i stærkt Udbrudd).

Det er en Løgn!

Guldstad
(urokkelig).

For nogle Timer siden
var det dog Sandhed. Det var Deres Ord,
da her De stod, som han i Brabantstriden,
og sloges med det ganske Thevandsbord.

Da lød Benægtelsen fra alle Kanter,
som nu fra Dem; naa ja, det fattes nemt;
vi finder alle jo, det klinger slemt
at høre Døden nævne, naar vi skranter.
Se Presten, han, som komponerte, malte,
i Frierdagene med Aand og Smag; —
hvor kan De undres paa, at Manden dalte,
da han og hun kom under fælles Tag?
Hun var jo skabt for ham till Elskerinde, —
till Viv for ham hun skabtes ingensinde.
Og saa Kopisten, som skrev gode Vers?
Da Fyren var i Herrens Navn forlovet,
kom hele Rimeriet strax paatvers,
og siden den Tid har hans Muse sovet
ved Rokkeduren af en evig Jus.
Der ser I — —

(betragter Svanhild.)

Fryser De?

Svanhild

(sagte).

Jeg fryser ikke.

Falk

(tvinger sig ind under en spögende Tone).

Og naar det aldrig ender med et Plus,
men kun med Minus, — hvorfor vil De stikke
den Kapital, De raader over, i
sligt lidet fordelagtigt Lotteri?
Det lader næsten, som De har den Tro,
at De blev særlig skabt for Bankerotten?

Guldstad

(ser paa ham, smiler, og ryster paa Hovedet).

Min kjække unge Falk, — gjem lidt paa Spotten. —
Paa to Slags Vis et Par kan sætte Bo.
Det grundes kan ved Illusjonskreditten,
ved Langsigtsvexler paa en evig Rus, —
paa Permanents af Aldren atten-nitten,
og paa Umulighed af Gigt og Snus; —
det grundes kan paa rosenrøde Kinder,
paa klare Øjne og paa lange Haar,
paa Trygghed for, at aldrig sligt forsvinder,
og at Parykkens Time aldrig slaar.
Det grundes kan paa stemningsfulde Tanker,
paa Blomsterflor i Ørkenstøvet tørt,
paa Hjerter, der, et Livsløb gjennem, banker,
som da det første Ja blev sagt og hørt.
Hvad kaldes slig Trafik? De Navnet kjender; —
det kaldes Humbug, — Humbug, kjære Venner!

Falk.

Nu skjønner jeg, De er en farlig Frister, —
De, Velstandsmanden, kanske Millionær,
mens alt, hvad mit i denne Verden er,
blev baaret bort af to Artillerister.

Guldstad

(skarpt).

Hvad mener De med det?

Falk.

Det ligger nær;
thi den solide Grundvold, kan jeg tænke,
er sagtens Mønt, — Mirakelmidlet Mønt,

som laaner mangen middelaldersk Enke
Sankt Gjertruds Gyldenglorie till Pynt.

Guldstad.

Aa nej, den er dog noget, som er bedre.
Den er den stille, hjertevarme Strøm
af venlig Agt, der kan sin Gjenstand hædre,
saa fuldt, som Jublen i en Ørskedrøm.
Den er en Følelse af Pligtens Lykke,
af Omsorgs Velbehag, af Hjemmets Fred,
af Viljers Bøjning mod hinanden ned,
af Vaagen for at ingen Sten skal trykke
den Kaarnes Fod, hvor hun i Livet skred.
Den er den Mildhedshaand, som læger Saarene,
den Mandekraft, som bær med villig Rygg,
den Ligevægt, som rækker gjennem Aarene,
den Arm, som støtter tro og løfter trygg. —
Det er det Indskudd, Svanhild, jeg kan byde
till Deres Lykkes Byggning; svar mig nu.
(Svanhild gjör en stærk Anstrængelse for at tale; Guldstad löfter Haanden og hindrer hende.)
Betænk Dem vel, at ej De skal fortryde!
Vælg mellem os med klar og sindig Hu.

Falk.

Og hvoraf ved De —

Guldstad.

At De elsker hende!
Det har jeg læst paa Deres Øjnes Bund.
Sig ogsaa hende det i denne Stund.
(trykker hans Haand.)

Nu gaar jeg ind. Lad Legen faa en Ende.
Og tør De love mig med Haand og Mund,
at være hende slig en Ven i Livet,
slig Stav paa Vejen, slig en Trøst i Nød,
som jeg kan være det, —

(vender sig till Svanhild.)

Nu godt, saa skriv et
Udslettningsmærke over det, jeg bød.
Da har jeg sejret, sejret i det stille;
De vinder Lykken; det var det, jeg vilde.

(till Falk.)

Og, det er sandt, — De talte før om Mønt;
tro mig, den er lidt mer, end Flitterpynt.
Jeg staar allene, kjender ingen Kjære;
alt det, som mit er, det skal Deres være;
De blir som Søn for mig, og hun min Datter.
De ved, ved Grændsen ejer jeg et Brug;
did flytter jeg, De sætter Disk og Dug,
og er saa Aaret omme, sees vi atter. —
Nu kjender De mig, Falk; gransk nu Dem selv,
glem ej, at Farten nedad Livets Elv
er ingen Leg, er ej at nyde, svælge; —
og saa, i Herrens Navn, — saa faar I vælge!

(gaar ind i Huset. Opphold. Falk og Svanhild ser sky mod hinanden.)

Falk.

Du er saa bleg.

Svanhild.

Og du saa stille.

Falk.

Ja.

Svanhild.

Han var os værst.

Falk
(hen for sig).

Han stjal mig Styrken fra.

Svanhild.

Hvor haardt han slog.

Falk.

Han vidste godt at ramme.

Svanhild.

Det var, som alt gik under i det samme.
(nærmere ved ham.)
Hvor vi vare rige, rige i hinanden,
da hele Verden havde os forladt,
da vore Tanker steg, som Slag mod Stranden
af Bølgebrydning i den stille Natt.
Da var der Sejersmod i vore Sjæle,
og Lid paa evig Elskov mellem to; —
han kom med Verdens Gaver, tog vor Tro,
og planted Tvivl, — og saa forgik det hele!

Falk
(med vild Heftighed).

Riv det af Mindet ud! Alt, hvad han sagde,
var sandt for andre, men en Løgn for os!

Svanhild
(ryster stille paa Hovedet).

Det Kornax, som et Tvivlens Haglslag lagde,
kan aldrig svaje mer i Livsenstrods.

Falk

(med udbrydende Angst).

Jo, vi to, Svanhild —!

Svanhild.

Slipp et Haab, som daarer;
ifald du Løgnen saaer, du høster Taarer.
De andre, siger du? Og tror du ej,
at hver og en har tænkt, som du og jeg,
at han var den, som turde trodse Lynet, —
hvem ingen Storm till Jorden kunde slaa,
hvem Taagebanken fjernt i Himmelsynet
paa Uvejrsvinger aldrig kunde naa?

Falk.

De andre delte sig mod spredte Maal;
jeg vil din Elskov kun, og den allene.
Se, de forskriger sig i Livets Skraal,
jeg stillt skal støtte dig med stærke Grene.

Svanhild.

Men dersom den alligevel gik under,
den Kjærlighed, som skulde bære alt, —
har du da det, som endda Lykken grunder?

Falk.

Nej, med min Kjærlighed det hele faldt.

Svanhild.

Og tør du helligt love mig for Gud,
at aldrig den, lig visnet Blomst, skal hænge,
men dufte, som idag, og holde ud
for hele Livet?

Falk
(efter et kort Opphold).
Den vil holde længe.

Svanhild
(smerteligt).
O, „længe“, „længe“; — usle Armodsord!
Hvad gjælder „længe“ vel for Kjærligheden?
Det er dens Dødsdom, Meldugg over Sæden.
„Paa evigt Liv for Kjærlighed jeg tror“ —
den Sang skal altsaa tie, og isteden
det lyde skal: Jeg elsked dig ifjor!
(som löftet af en stærk Indskydelse.)
Nej, saa skal ej vor Lykkes Dag gaa under,
ej dø med Solgraad bag en Sky i Vest; —
vor Sol skal slukkes, lig et Luftvidunder,
i Middagsstunden, der den glittrer bedst!

Falk
(forfærdet).
Hvad vil du, Svanhild!

Svanhild.
Vi er Børn af Vaaren;
bag den skal ikke komme nogen Høst,
da Sangerfuglen tier i dit Bryst
og aldrig længes did, hvor den er baaren.
Bag den skal aldrig noget Vinterdække
slaa Linet over alle Drømmes Lig; —
vor Kjærlighed, den glade, sejerskjække,
skal Sot ej tære paa, ej Ælde svække, —
dø skal den, som den leved, ung og rig!

Falk

(i dyb Smerte).

Og langt fra dig, — hvad blev mig der vel Livet!

Svanhild.

Hvad blev det nær mig — uden Kjærlighed?

Falk.

Et Hjem!

Svanhild.

Hvor Lykkens Alf med Døden stred.

(med Styrke.)

Till Viv for dig blev Evnen ej mig givet,
det ser jeg nu, det føler jeg og ved!
Jeg kunde Elskovs glade Leg dig lære,
men tør din Sjæl ej gjennem Alvor bære.

(nærmere og med stigende Ild.)

Nu har vi jublet i en Vaardags Rus;
nu ingen søvnig Døs paa Slappheds Puder!
Giv Alfen Vinger, lad for Sangens Sus
ham gaa paa Flugt i Flok med unge Guder!
Og er den kantret end, vor Fremtids Baad, —
et Brett er oven Vande, — jeg ved Raad;
den kjække Svømmer rækker Paradiset!
Lad Lykken synke, gaa i Graven vaad;
vor Kjærlighed skal dog, Gud være priset,
naa sejersfrelst iland ifra Forliset!

Falk.

O, jeg forstaar dig! Men at skilles saa!
Just nu, den fagre Verden staar os aaben, —

her, midt i Vaaren, under Himlen blaa,
den samme Dag vor unge Pagt fik Daaben!

Svanhild.

Just derfor maa vi. Efter denne Stund
vort Jubeltog gaar ned ad Bakke kun!
Og ve, naar engang Regnskabsdagen kommer,
og naar vi stædes for den store Dommer,
og naar han kræver, som rettfærdig Gud,
den Skatt han laante os i Livsenshaven —
da, Falk, et Svar, som sletted Naaden ud:
„Den har vi mistet undervejs till Graven!"

Falk
(i stærk Besluttning).

Kast Ringen!

Svanhild
(ildfuldt).

Vil du!

Falk.

Kast den! Jeg forstaar dig!
Ja, det er kun paa denne Vej, jeg naaer dig!
Som Grav er Vej till Livets Morgenskjær,
saa er og Elskov først till Livet viet,
naar løst fra Længsler og fra vild Begjær
den flyer till Mindets Aandehjem befriet!
Kast Ringen, Svanhild!

Svanhild
(jublende).

Jeg har løst min Pligt!
Nu har jeg fyldt din Sjæl med Lys og Digt!

Flyv frit! Nu har du dig till Sejer svunget, —
nu har din Svanhild Svanesangen sunget!

(tar Ringen af og trykker et Kyss paa den.)

Till Verdens Fald imellem Havets Siv
dukk ned, min Drøm, — dig offrer jeg isteden!

(gaar et Par Skridt oppover, kaster Ringen ud i Fjorden og nærmer sig Falk med et forklaret Udtrykk.)

Nu har jeg mistet dig for dette Liv, —
men jeg har vundet dig for Evigheden!

Falk

(stærk).

Og nu till Dagens Gjerning hver for sig!
Paa Jorden krydses aldrig mer vor Vej.
Hver gaar till sit, hver strider uden Klage.
Vi smittet var af Tidens Feberdamp;
vi vilde Sejrens Løn foruden Kamp,
Sabbatens Fred foruden Virkedage,
skjønt Kravet er at kjæmpe og forsage.

Svanhild.

Men ikke sygt.

Falk.

Nej, nej, — med Sundheds Mod.
Os truer ingen Flom af Straffens Flod;
det Minde, vi to har for Livet arvet,
skal straale smukt fra mørke Skyer-ud,
og staa som fagrest Regnbue, syvfold farvet, —
som Pagtens Tegn imellem os og Gud.
I Skjær af det du gaar till stille Pligter —

Svanhild.

Og du gaar oppad mod dit Maal som Digter!

Falk.

Som Digter; ja, thi det er hver den Mand,
i Skolestue, Thingsal eller Kirke,
hver den, i Højheds som i Ringheds Stand,
der øjner Idealet bag sit Virke.
Ja, oppad gaar jeg; Flugtens Hest er sadlet;
jeg ved, min Gjerning er for Livet adlet!
Og nu, Farvel!

Svanhild.

Farvel!

Falk

(favner hende).

Et Kyss!

Svanhild.

Det sidste!

(river sig lös.)

Nu kan jeg glad for dette Liv dig miste!

Falk.

Om alle Lys i Verden slukkes ud, —
Lystanken lever dog; thi den er Gud.

Svanhild

(fjerner sig mod Baggrunden).

Farvel!

(gaar videre.)

Falk.

Farvel! — Jeg raaber glad endda —

(svinger Hatten.)

Guds fagre Kjærlighed paa Jord, Hurra!

(Dören aabnes. Falk gaar over mod höjre; de unge blandt Gjæsterne kommer ud under Latter og Glæde.)

De unge Piger.

Till Dans i Haven!

En enkelt.

Livet er at danse!

En anden.

En Vaardags Blomsterdans med friske Kranse!

Nogle.

Ja, danse, dansé!

Alle.

Ja, og aldrig standse!

(Styver kommer med Straamand under Armen. Fru Straamand og Börnene fölger efter.)

Styver.

Ja du og jeg er Venner fra idag.

Straamand.

Og jeg og du vil slaa for fælles Sag.

Styver.

Naar begge Statens Magter slaar sig sammen —

Straamand.

Blir Resultatet alles —

Styver

(hurtigt).

Tarv!

Straamand.

Og Gammen.

(Fru Halm, Lind, Anna, Guldstad og Fröken Skjære, samt Resten af Gjæsterne kommer ud. Hele Familjens Øjne söger Falk og Svanhild. Almindelig Studsen, da man ser dem hver for sig.)

Frøken Skjære

(mellem Tanterne, slaar Hænderne sammen).

Hvad? Sig mig om jeg drømmer eller vaager!

Lind

(som intet har mærket).

Jeg faar vel hilse paa min nye Svoger.

(han, tilligemed flere af Gjæsterne, nærmer sig Falk, men farer uvilkaarligt et Skridt tilbage ved at se paa ham, og udbryder:)

Hvad er der hændt med dig? Du har, som Janus,
to Ansigter!

Falk

(med et Smil).

Jeg raaber, som Montanus,
Jorden er flak, Messieurs; — mig skuffed Øjet;
flak, som et Fladbrød; —.er I nu fornøjet!

(gaar raskt ud tillhöjre.)

Frøken Skjære.

En Kurv!

Tanterne.

En Kurv?

Fru Halm.

Hyss, lad det bli fortiet!

(gaar oppover till Svanhild.)

Fru Straamand

(till Presten).

Tænk dig, en Kurv!

Straamand.

Men er det muligt?

Frøken Skjære.

Ja!

Damerne

(fra Mund till Mund).

En Kurv! En Kurv! En Kurv!

(de samler sig i Klynge længere inde i Haven.)

Styver
(som forstenet).

Hvad? Har han friet?

Straamand.

Ja tænk dig, du! Han lo af os, ha, ha, —
(de ser maalløse paa hinanden.)

Anna
(till Lind).

Naa, det var rigtig godt. Uf, han var fæl!

Lind
(omfavner og kysser hende).

Hurra, nu er du min i alle Dele!
(de gaar oppover i Haven.)

Guldstad
(ser tillbage mod Svanhild).

Her er nok noget brustet i en Sjæl;
men det, som endnu lever, vil jeg hele.

Straamand
(faar Mælet igjen og omfavner Styver).

Nu kan du trøstig blive ved at være
forlovet med din elskte Frøken Skjære!

Styver.

Og du kan skue glædelig din Slægt
forøget aarligaars med unge Straamænd!

Straamand
(gnider sig fornöjet i Hænderne og ser ud efter Falk).

Det var tillpas for ham, den frække Knægt; —
saa skal de ha'e det, disse kloge Spaamænd!
(de gaar oppover i Samtale, idet Fru Halm nærmer sig med Svanhild.)

Fru Halm
(dæmpet og ivrig).

Og intet binder dig?

Svanhild.

Nej, intet binder.

Fru Halm.

Nu godt; saa kjender du en Datters Pligt —

Svanhild.

Raad over mig.

Fru Halm.

Takk, Barn.

(med et Tegn mod Guldstad.)

Han er et rigt
Parti, og naar der intet er till Hinder —

Svanhild.

Jo, et forlanger jeg ved denne Pagt:
at flytte bort —

Fru Halm.

Det er jo just hans Agt.

Svanhild.

Og Frist —

Fru Halm.

Hvorlænge da? Husk, Lykken kalder.

Svanhild

(smiler stille).

Aa, ikke længe; blot till Løvet falder.

(hun gaar henimod Altanen; Fru Halm oppsöger Guldstad.)

Straamand

(mellem Gjæsterne).

Et, kjære Venner, har vi lært idag:
om Tvivlsmaal tidt os haardelig belejrer,
saa vinder over Slangen Sandheds Sag,
og Kjærligheden sejrer.

Gjæsterne.

Ja, den sejrer!

(de omfavnes og kysses parvis. Udenfor tillvenstre höres Latter og Sang.)

Frøken Skjære.

Hvad er nu det?

Anna.

Studenterne!

Lind.

Kvartetten,
som gaar tillfjelds; — og jeg, som rent har glemt
at sende Afbud —

(Studenterne kommer ind fra venstre og blir staaende ved Indgangen.)

En Student
(till Lind).

Her er vi paa Pletten!

Fru Halm.

Saa det er Lind, De søger?

Frøken Skjære.

Det er slemt;
han er forlovet nu —

En Tante.

Saa De kan skjønne,
han intet har at gjøre i det grønne.

Studenten.

Forlovet!

Alle Studenterne.

Gratulerer!

Lind.

Mange Takk.

Studenten

(till Kammeraterne).

Der ligger altsaa Sangerskuden bakk.
Hvad gjør vi nu? Vi mangler vor Tenor.

Falk

(der kommer fra höjre, sommerklædt, med Studenterhue, Skræppe og Stav).

Den synger jeg i Norges Ungdoms Kor!

Studenterne.

Du, Falk! Hurra!

Falk.

Tillfjelds, i Guds Natur,
som Bien jager fra sit Vinterbur!
Jeg har en dobbelt Sangbund i mit Bryst,
en Langelek med underspundne Strenge,
med tvefold Klang, en høj for Livets Lyst,
og en, som dirrer under, dybt og længe.

(till enkelte mellem Studenterne.)

Du har Paletten? — Du Papir till Noder?
Godt; sværm da, Biflok, i det grønne Løv,
hjem bær vi engang Hjemmets Blomsterstøv
till Kubens Dronning, till vor store Moder!

(henvendt till Selskabet, idet Studenterne gaar og Koret fra förste Akt istemmes dæmpet udenfor.)

Tillgiv mig alt, det større, som det mindre.
Jeg intet huske vil;

(sagte.)

men alt erindre.

Straamand

(i overstadig Glæde).

Pyt, nu er Lykkepotten atter hel!
Min Kone har et Haab, et sødt, forjættende —

(trækker ham hviskende tillside.)

Nyss hun betróde mig, den kjære Sjæl —

(uhörligt imellem.)

Hvis alt gaar godt ... till Mikkelsdag ... det trettende!

Styver

(med Fröken Skjære under Armen, vender sig till Falk, smiler hoverende og siger, idet han tyder mod Presten):

Jeg faar de hundred Daler, sætter Bo —

Frøken Skjære

(nejer ironisk).

Ved Juletider kaster jeg min Pigekjole.

Anna

(ligesaa, idet hun tar Kjærestens Arm).

Min Lind blir her, lar Troen være Tro —

Lind

(dölger sin Forlegenhed).

Og søger Plads som Lærer paa en Pigeskole.

Fru Halm.

Jeg øver Anna opp i alskens Dueligheder —

Guldstad

(alvorlig).

Jeg gaar till Arbejds med et bramfrit Digt —
om en, som lever for en hellig Pligt.

Falk

(med et Smil udover Mængden).

Og jeg gaar oppad — till en Fremtids Muligheder!
Farvel!

(dæmpet till Svanbild.)

Gud signe dig, min Livsvaars Viv; —
hvor langt jeg gaar, skal dog min Gjerning naa dig!

(svinger Huen og fölger Studenterne.)

Svanhild

(ser en kort Stund efter ham og siger stille men stærk).

Nu er jeg færdig med mit Friluftsliv;
nu falder Løvet; — lad nu Verden faa mig.

(I dette Øjeblik spilles opp till Dans ved Pianoet, og Champagnen knalder i Baggrunden. Herrerne flyver om mellem hverandre med sine Damer under Armen; Guldstad nærmer sig Svanhild og bukker for hende; hun farer et Øjeblik sammen, men fatter sig og rækker ham Haanden. Fru Halm og den nærmeste Familje, som spændt har iagttaget Scenen, iler till og omringer dem under höj Glæde, der overdöves af Musikken og Munterheden blandt de dansende længere inde i Haven.)

(Men langt oppe fra Landet, og klingende igjennem Dansemusikken, lyder kraftigt og kjækkt:)

Kor af Falk og Studenterne.

Og har jeg end sejlet min Skude paa Grund
o, saa var det dog dejligt at fare!

De fleste paa Scenen.

Hurra!

(Dans og Jubel; Teppet falder.)

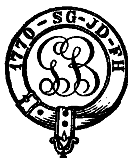
DE UNGES FORBUND.

LYSTSPIL I FEM AKTER

AF

HENRIK IBSEN.

Andet Oplag.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF DEN GYLDENDALSKE BOGHANDEL (F. HEGEL).

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ.

1869.

DE UNGES FORBUND.

Personerne:

Kammerherre Brattsberg, Jernværksejer.
Erik Brattsberg, hans Søn, juridisk Kandidat og Grosserer.
Thora, hans Datter.
Selma, Grossererens Frue.
Doktor Fjeldbo, Værkslæge.
Sagförer Stensgaard.
Proprietær Monsen paa Storli.
Bastian Monsen, hans Søn.
Ragna, hans Datter.
Kandidat Helle, Huslærer paa Storli.
Værksforvalter Ringdal.
Gaardbruger Anders Lundestad.
Daniel Hejre.
Madam Rundholmen, Landhandlerenke.
Bogtrykker Aslaksen.
En Tjenestepige hos Kammerherrens.
En Opvarter.
En Pige hos Madam Rundholmen.
Folk af Almuen. Kammerherrens Gjæster. o. s. v. o. s. v.

(Handlingen foregaar paa Værket i Nærheden af en Kjøbstad i det søndenfjeldske Norge.)

FØRSTE AKT.

(17de Maj. Aften. Folkefest. En Lund ved Hovedgaarden. Musik og Dans i Baggrunden; brogede Lamper paa Træerne. I Midten, noget tillbage, en Talerstol; tillhøjre Indgang till et stort Beværtningstelt; foran samme et Bord med Bænke. Over paa den anden Side i Forgrunden et andet Bord, pyntet med Blomster og omgivet af Lænestole.)

(Stor Folkemasse. Gaardbruger Lundestad, med Komitesløjfe i Knapphullet, staar paa Talerstolen. Værksforvalter Ringdal, ligeledes med Komitesløjfe, ved Bordet tillvenstre.)

Lundestad.

— — Og derfor, ærede Sognefolk, — en Skaal for vor Frihed! Saaledes, som vi har taget den i Arv fra vore Fædre, saaledes vil vi bevare den for os selv og for vore Sønner! Hurra for Dagen! Hurra for 17de Maj!

Tillhørerne.

Hurra, Hurra, Hurra!

Værksforvalter Ringdal
(idet Lundestad stiger ned).

Og nu et Hurra for gamle Lundestad!

Enkelte Stemmer.

Hyss! Hyss!

Mange Stemmer
(overdøvende).

Hurra for Lundestad! Gamle Lundestad leve! Hurra!

(Tillhørerne spreder sig. Proprietær Monsen, hans Søn Bastian, Sagfører Stensgaard og Bogtrykker Aslaksen trænger sig frem gjennem Sværmen.)

Monsen.

Ja minsæl blir han aflæggs nu!

Aslaksen.

Det var vore lokale Forholde han snakked for! Ho-ho!

Monsen.

Den Tale har han nu holdt i alle de Aar, jeg kan mindes. Kom saa her —!

Stensgaard.

Nej-nej-nej! Ikke den Vej, Herr Monsen! Nu kommer vi jo rent bort fra Deres Datter.

Monsen.

Aa, Ragna finder os nok igjen.

Bastian.

Hun har ingen Nød; Kandidat Helle er med hende.

Stensgaard.

Helle?

Monsen.

Ja, Helle. (puffer ham venskabeligt.) Men jeg er med Dem, ser De. Og det er vi da allesammen. Kom saa! Her sidder vi i Ly for Kreti og Pleti; her kan vi snakke lidt nærmere om det, som — (har imidlertid sat sig ved Bordet tillvenstre).

Ringdal
(træder till).

Undskyld, Herr Monsen, — det Bord er forbeholdt —

Stensgaard.

Forbeholdt? For hvem?

Ringdal.

For Kammerherrens.

Stensgaard.

Aa hvad, Kammerherrens! Her er jo ingen af dem tillstede.

Ringdal.

Nej, men vi kan vente dem hvert Øjeblik.

Stensgaard.

Saa lad dem sætte sig et andet Steds. (tager en Stol.)

Gaardbruger Lundestad

(lægger Haanden paa Stolen).

Nej, Bordet faar nu staa, som sagt er.

Monsen

(reiser sig).

Kom, Herr Stensgaard; der er ligesaa god Plads derborte. (gaar over tillhøjre.) Oppvarter! Hm, ingen Oppvarter heller. Det skulde nu Festkomiteen sørget for itide. Aa, Aslaksen, gaa ind og hent os fire Flasker Champagne. Forlang af den dyreste. Sig, Monsen betaler!

(Aslaksen gaar ind i Teltet; de tre øvrige sætter sig.)

Lundestad.

(gaar stillfærdigt over till dem og vender sig till Stensgaard.)

De faar nu endelig ikke ta'e det fortrydeligt opp —

Monsen.

Nej, fortrydeligt —! Gudbevares! Langtfra det!

Lundestad.

(fremdeles till Stensgaard).

For det er jo slettikke mig personligt; det er Festkomiteen, som har besluttet —

Monsen.

Forstaar sig. Festkomiteen har at befale og vi skal lystre —

Lundestad
(som før).

Vi er jo her paa Kammerherrens Grund. Han har velvilligt overladt os baade Lunden og Haven for ikveld; og saa mente vi —

Stensgaard.

Vi sidder fortræffeligt her, Herr Lundestad, — naar vi blot faar sidde i Ro, — jeg mener, for Folkesværmen.

Lundestad
(venligt.)

Ja, ja; saa er det jo godt og vel altsammen.
(gaar mod Baggrunden).

Aslaksen
(fra Teltet).

Nu kommer Oppvarteren strax med Vinen.
(sætter sig.)

Monsen.

Eget Bord; — under særligt Tillsyn af Festkomiteen. Og det paa selve Frihedsdagen! Der har De en Prøve paa det hele Stell.

Stensgaard.

Men Herregud, I gode skikkelige Mennesker, — hvorfor finder I jer i sligt?

Monsen.

Gammel nedarvet Slendrian, ser De.

Aslaksen.

De er ny her i Egnen, Herr Sagfører Stensgaard.

Men kjendte De bare en liden Smule till vore lokale Forholde, saa —

Oppvarteren
(bringer Champagne).

Det var jo her, der blev bestillt —?

Aslaksen.

Ja visst. Se saa; skjænk i!

Oppvarteren
(skjænker i).

Ja, det var jo for Deres Regning, Herr Monsen?

Monsen.

Altsammen; vær ganske rolig.

(Oppvarteren gaar.)

Monsen
(klinker med Stensgaard).

Naa, velkommen iblandt os, Herr Overretssagfører! Det glæder mig særdeles at ha'e gjort Deres Bekjendtskab; og jeg maa sige, det er en Ære for Distriktet, at slig en Mand, som De, slaar Dem ned her. Vi har læst saa meget om Dem i Aviserne, baade fra Sangermøder og andre Møder. Herr Sagfører Stensgaard, De har store Talegaver og De har Hjerte for det almindelige Vel. Gid De nu rigtig med Liv og Lyst maatte gribe ind i, — hm, gribe ind i —

Aslaksen.

I de lokale Forholde.

Monsen.

Aa ja; i de lokale Forholde. Skaal for det!

(de drikker.)

Stensgaard.

Liv og Lyst skal det ikke skorte paa!

Monsen.

Bravo! Hør! Et Glas till for det Løfte!

Stensgaard.

Nej, stopp; jeg har allerede i Forvejen —

Monsen.

Aa Snakk! Et Glas till, siger jeg; — det er et Løftets Bæger!

(de klinker og drikker igjen; under det følgende vedbliver Bastian flittigt at fylde Glassene.)

Monsen.

Forresten, — siden vi nu engang er kommet ind paa slige Ting —, saa maa jeg sige, at det ikke egentlig er Kammerherren, som holder alting under Aaget. Nej, den, som staar bagved og styrer Slæden, det er gamle Lundestad, De!

Stensgaard.

Ja, det har jeg hørt fra flere Kanter. Jeg begriber ikke, at saadan en Frihedsmand —

Monsen.

Lundestad? Kalder De Anders Lundestad Frihedsmand? Ja, han gav sig rigtignok Ord for det, i sine unge Dage, da det gjaldt at svinge sig opp. Derfor tog han ogsaa Storthingshvervet i Arv efter Faderen. Gudbevars; alting gaar nu i Arv her!

Stensgaard.

Men alt dette Uvæsen maatte der da kunne gjøres en Ende paa.

Aslaksen.

Ja, Død og Pine, Herr Sagfører, — bare gjør Ende paa!

Stensgaard.

Jeg siger jo ikke at jeg —

Aslaksen.

Jo, netopp De! De er Manden. De har Snakketøj, som Folk siger; og De har det, som mere er, De har Pennefærhed. Min Avis staar Dem aaben, det ved De.

Monsen.

Men skulde noget ske, saa maatte det rigtignok ske snart. Valgmandsvalget skal holdes en af Dagene.

Stensgaard.

Og Deres mange private Affærer vilde ikke være till Hinder, dersom Valget nu faldt paa Dem?

Monsen.

Mine private Affærer vilde visstnok lide under det; men dersom man mente, at Kommunens Tarv fordred noget sligt, saa fik jeg naturligvis finde mig i at sætte personlige Hensyn tillside.

Stensgaard.

Ja-ja, saa er det brav. Og et Parti har De allerede, det har jeg godt mærket.

Monsen.

Jeg smigrer mig med, at Flertallet af den unge virkelystne Slægt —

Aslaksen.

Hm, hm; her er Snushaner ude!

Daniel Hejre

(fra Teltet; nærsynet, spejder omkring og kommer nærmere).

Aa, turde jeg ikke bede om at faa laane en ledig Stol; jeg vilde gjerne sætte mig derborte.

Monsen.

Her er faste Bænke, som De ser; men kan De ikke sidde her ved Bordet?

Daniel Hejre.

Der? Ved det Bord? Aa jo, saamæn! (sætter sig.) Se, se! Champagne, tror jeg.

Monsen.

Ja. De drikker kanske et Glas med?

Daniel Hejre.

Nej, Takk! Den Champagne, Madam Rundholmen leverer, den —; naa ja, et lidet Glas kan jeg jo sagtens for godt Selskabs Skyld —; ja, den, som nu bare havde et Glas.

Monsen.

Bastian, gaa ind og hent et.

Bastian.

Aa, Aslaksen, gaa ind og hent et Glas.

(Aslaksen gaar ind i Teltet. Taushed.)

Daniel Hejre.

Herrerne generer sig da vel ikke for mig? Lad mig endelig ikke —! Takk, Aslaksen! (hilser paa Stensgaard.) Fremmed Ansigt. Nylig ankommen. Formodentlig Overretssagfører Stensgaard, hvis jeg ikke fejler.

Monsen.

Ganske rigtig. (præsenterer.) Overretssagfører Stensgaard, Herr Daniel Hejre —

Bastian.

Kapitalist.

Daniel Hejre.

Forhenværende, rettere sagt. Nu har jeg skillt mig ved det hele; er gaaet fra det, kan man gjerne sige. Ja, ikke Fallit! Det maa De Død og Pine ikke tro.

Monsen.

Drikk, drikk nu, mens det skummer.

Daniel Hejre.

Men Kjæltringstreger, ser De; Kneb og sligt noget, — noksagt. Naa ja, jeg vil haabe, det blot er forbigaaende. Naar jeg faar mine ældre Processer og nogle andre Affærer fra Haanden, saa skal minsæl den højvelbaarne Herr Mikkel for en Dag. Skaal! Drikker De ikke paa det? Hvad?

Stensgaard.

Ja, maatte jeg ikke først spørge, hvem den højvelbaarne Herr Mikkel er?

Daniel Hejre.

He-he; De skal saamæn ikke se saa forlegen ud. De tror da vel aldrig, jeg sigter till Herr Monsen? Herr Monsen kan jo dog ikke kaldes højvelbaaren ialfald. Nej, det er Kammerherre Brattsberg, min kjære unge Ven!

Stensgaard.

Hvad for noget? I Forrettningssager er da vel Kammerherren en hæderlig Mand.

Daniel Hejre.

Siger De det, unge Menneske? Hm; noksagt! (rykker nærmere.) For en Snes Aar siden var jeg værd en Tønde Guld. Fik stor Formue efter min Fader. De har vel hørt Tale om min Fader? Ikke det? Gamle Mads Hejre? De

kaldte ham Guld-Mads. Han var Skibsrheder; tjente ustyrtelige Penge i Licentz-Tiden; lod sine Vinduesposter og Dørstolper forgylde; havde Raad till det; noksagt; — derfor kaldte de ham Guld-Mads.

Aslaksen.

Forgyldte han ikke Skorstenspiberne ogsaa?

Daniel Hejre.

Nej, det er bare en Avisløgn; — den oppstod længe forinden Deres Tid forresten. Men Penge brugte han; og det har da jeg ogsaa gjort. En kostbar Rejse till London —; har De ikke hørt Tale om min Rejse till London? Førte formelig Hofstat med mig; — har De virkelig ikke hørt Tale om det? Hvad? — Og hvad har jeg ikke smidt væk till Kunster og Videnskaber? Og hvorledes har jeg ikke holdt unge Talenter frem?

Aslaksen

(rejser sig).

Takk for mig, mine Herrer!

Monsen.

Naa? Vil De gaa fra os?

Aslaksen.

Ja, jeg vil røre lidt paa mig.

(gaar.)

Daniel Hejre

(dæmpet).

Han er ogsaa en af dem. Lønner som alle de andre; he-he! Ved De vel, jeg har holdt ham et helt Aar till Studeringer?

Stensgaard.

Virkelig? Har Aslaksen studeret?

Daniel Hejre.

Ligesom den unge Monsen; — blev aldrig till noget; ogsaa ligesom, — noksagt, — hvad jeg vilde sige; maatte oppgive ham; mærkede allerede tidligt denne usalige Hang till Spirituosa —

Monsen.

Men De kom rent bort fra, hvad De vilde fortalt Herr Stensgaard om Kammerherren.

Daniel Hejre.

Ej, det er en vidtløftig Historie. Da min Fader stod paa sit højeste, saa gik det nedad for den gamle Kammerherre, — den nuværendes Fader, forstaar De; for han var ogsaa Kammerherre —

Bastian.

Naturligvis; alting gaar i Arv her.

Daniel Hejre.

Alle tækkelige Egenskaber iberegnet. Noksagt. Pengereduktionen, — Uforsigtigheder, Vidtløftigheder, som han roded sig ind i Anno 1816 og derudover, tvang ham till at sælge af Jordegodset —

Stensgaard.

Og Deres Fader kjøbte?

Daniel Hejre.

Baade kjøbte og betalte. Nu! Hvad skeer? Jeg tilltræder Arven; jeg gjør Forbedringer i Tusendtal —

Bastian.

Naturligvis.

Daniel Hejre.

Skaal! — Forbedringer i Tusendtal, som sagt; jeg lufter ud i Skogene; en Aarrække gaar, — saa kommer

min Herr Urian, — jeg mener den nuværende, — og laer Handelen gaa om igjen!

Stensgaard.

Ja, men højstærede Herr Hejre, det maatte De da kunnet forhindre.

Daniel Hejre.

Ikke saa lett! Nogle smaa Formaliteter var forglemte, paastod han. Jeg befandt mig desuden dengang i en momentan Pengeforlegenhed, som efterhaanden gik over till at blive permanent. Og hvor langt rækker man vel nutilldags uden Kapitaler?

Monsen.

Nej, det er saa Gud et sandt Ord! Ja, i visse Maader rækker man ikke langt med Kapitaler heller. Det har jeg faaet føle. Ja, selv mine uskyldige Børn —

Bastian

(dunker i Bordet).

Uf, Faer, — havde jeg visse Folk her!

Stensgaard.

Deres Børn, siger De?

Monsen.

Naa ja; se for Exempel Bastian. Er han ikke bleven vel opplært kanske —?

Daniel Hejre.

Trefold! Først i Rettning henimod Student; saa i Rettning henimod Maler; og saa i Rettning —, nej, det er sandt, — Civilingeniëur, det er han da.

Bastian.

Ja, det er jeg, Død og Pine!

Monsen.

Ja, det er han; det kan jeg bevise baade med Regninger og med Examensattester! Men hvem har faaet Kommunalarbejdet? Hvem har faaet Vejanlæggene her — især i de to sidste Aar? Det har Udlændinger faaet, — eller ialfald fremmede, — Folk, kortsagt, om hvem man ingenting ved!

Daniel Hejre.

Ja, det gaar skammeligt till i det hele. Da man till Nytaar skulde have en Sparebankforstander, gik man Herr Monsen forbi og valgte et Subjekt med Forstand (hoster) med Forstand paa at holde Pungen lukket, — hvilket vor splendide Vært aabenbart ikke har. Gjælder det et Tillidshverv i Kommunen; — ligedan! Aldrig Monsen; altid én, der nyder Tillid — hos Magthaverne. Naa; commune sufragium, som der staar i Romerretten; det vil sige, man lider Skibbrud i Kommunalfaget, Faer! Fy, for Pokker! Skaal!

Monsen.

Takk! Men for at komme till noget andet, — hvorledes gaar det nu med Deres mange Processer?

Daniel Hejre.

De er fremdeles under Forberedelse; jeg kan ikke sige Dem mere for Øjeblikket. Ja, hvilke Chikaner er jeg ikke udsatt for i den Anledning! I næste Uge blir jeg desværre nødt till at indkalde hele Formandskabet for Forligelseskommissionen.

Bastian.

Er det sandt, som Folk siger, at De engang har indkaldt Dem selv for Forligelseskommissionen?

Daniel Hejre.

Mig selv? Ja; men jeg mødte ikke.

Monsen.

Ha-ha! Ikke det, naa?

Daniel Hejre.

Havde lovligt Forfald; skulde over Grønsund; og saa var det uheldigvis det Aar, Bastian havde bygget Broen; — plump; De ved, det gik ad undas —

Bastian.

Naa, saa skulde da Fanden —!

Daniel Hejre.

Besindighed, unge Mand! Her er saa mange, som spænder Buen till den brister; Brobuen, mener jeg; alting er jo arveligt —; noksagt!

Monsen.

Haa-haa-haa! Noksagt, ja! Drikk nu De, noksagt! (till Stensgaard.) De hører, Herr Hejre har Fribrev paa at yttre sig, som han lyster.

Daniel Hejre.

Ja, Yttringsfriheden er ogsaa den eneste statsborgerlige Rettighed, jeg sætter Pris paa.

Stensgaard.

Kun Skade, at den Rettighed er begrænset af Lovene.

Daniel Hejre.

He-he! Herr Overretssagførerens Tænder løber kanske i Vand efter en Injurieproces? Hvad? Lægg endelig ikke Haanden imellem, højstærede! Jeg er en gammel Praktikus, jeg!

Stensgaard.

Med Hensyn till Injurier?

Daniel Hejre.

Deres Tillgivelse, unge Mand! Den Harme, De føler, den gjør isandhed Deres Hjerte Ære. Jeg beder Dem glemme, at en Olding har siddet her og talt frimodigt om Deres fraværende Venner.

Stensgaard.

Fraværende Venner?

Daniel Hejre.

Sønnen er visst al Ære værd; noksagt! Datteren ligesaa. Og naar jeg i Forbigaaende kom til at kaste et Stænk paa Kammerherrens Karaktér —

Stensgaard.

Kammerherrens? Er det Kammerherrens, De kalder mine Venner?

Daniel Hejre.

Ja, man gjør da ikke Visiter hos sine Uvenner, ved jeg?

Bastian.

Visiter?

Monsen.

Hvad for noget?

Daniel Hejre.

Au, au, au! Her har jeg visst røbet noget, som —!

Monsen.

Har De gjort Visiter hos Kammerherrens!

Stensgaard.

Sniksnakk! Forvanskninger!

Daniel Hejre.

Sandelig, højst fatalt! Men hvor kunde jeg ogsaa tænke, at det var en Hemmelighed? (till Monsen.) Forresten maa De ikke tage mine Ord altfor bogstaveligt. Naar jeg

siger Visit, saa mener jeg kun saadant et formelt Besøg; — rigtignok i Livkjole og gule Handsker; men hvad —!

Stensgaard.

Og jeg siger Dem, jeg har ikke talt et levende Ord med den Familje!

Daniel Hejre.

Er det muligt? Blev De ikke modtagen andengang heller? Ja, for førstegang nægted man sig hjemme, det ved jeg nok.

Stensgaard
(till Monsen).

Jeg havde noget skriftligt at overbringe fra Tredjemand i Kristiania; det er det hele.

Daniel Hejre
(rejser sig).

Der er, Gud døde mig, noget opprørende i sligt! Der kommer den unge, tillidsfulde, uerfarne paa Livets Bane; oppsøger den prøvede Verdensmand i hans Hus; tyr till ham, der har sit paa det tørre, for at begjære, — noksagt! Verdensmanden slaar Døren i; man er ikke hjemme; — nej, man er aldrig hjemme, naar det gjælder, — noksagt! (udbrydende.) Men det er jo den skammeligste Grovhed ovenikjøbet!

Stensgaard.

Aa, lad nu den kjedelige Sag fare.

Daniel Hejre.

Ikke hjemme! Han, som gaar der og siger: jeg er altid hjemme for skikkelige Mennesker!

Stensgaard.

Siger han det?

Daniel Hejre.

Saadant et Mundheld. Herr Monsen blir heller aldrig modtaget. Men jeg begriber ikke, hvorfor han har lagt Dem for Had. Ja, jeg siger Had; for ved De, hvad jeg hørte igaar?

Stensgaard.

Jeg vil ikke vide, hvad De hørte igaar.

Daniel Hejre.

Punktum altsaa. Yttringen var mig forresten ikke paafaldende; — i Kammerherre Brattsbergs Mund da! Jeg kan blot ikke forstaa, hvorfor han skulde lægge „Rodhugger“ till.

Stensgaard.

Rodhugger?

Daniel Hejre.

Naar De absolut tvinger mig, saa maa jeg indrømme, at Kammerherren har kaldt Dem en Rodhugger og en Lykkejæger.

Stensgaard

(springer opp).

Hvad for noget?

Daniel Hejre.

Rodhugger og Lykkejæger, — eller Lykkejæger og Rodhugger, jeg tør ikke indestaa for hvorledes Ordene faldt.

Stensgaard.

Og det har De hørt paa?

Daniel Hejre.

Jeg? Havde jeg været tillstede, Herr Sagfører Stensgaard, saa skulde De visselig ikke savnet det Forsvar, som De fortjener.

Monsen.

Der ser De, hvad der kommer ud af at —

Stensgaard.

Hvor tør den uforskammede Person understaa sig —?

Daniel Hejre.

Naa, naa, naa! Ikke saa ivrig! Det har været figurligt ment, det gier jeg min Hals paa. Kanske blot en spøgefuld Vending. Imorgen kan De jo bede om en Forklaring. Ja, for De skal da vel i den store Middag? Hvad?

Stensgaard.

Jeg skal ikke i nogen Middag.

Daniel Hejre.

To Visiter og endda ingen Indbydelse —!

Stensgaard.

Rodhugger og Lykkejæger! Hvad skulde det sigte till?

Monsen.

See derborte! Naar man taler om Fanden, saa er han nærmest. Kom, Bastian!

(Monsen og Bastian bort.)

Stensgaard.

Hvad skulde det betyde, Herr Hejre?

Daniel Hejre.

Kan virkelig ikke tjene Dem med noget Svar. — De lider? Deres Haand, unge Mand! Tilgiv, om jeg ved min Frimodighed har saaret Dem. Tro mig, De har endnu mange bittre Erfaringer at gjøre paa Livets Bane. De er ung; De er tillidsfuld og godtroende. Det er smukt; det er rørende saagar; men, men, — Godtroenhed er Sølv; Verdenserfaring er Guld; — det er et Ordsprog af min egen Oppfindelse, Faer! Gud være med Dem!

(Daniel Hejre gaar.)

(Kammerherre Brattsberg, hans Datter og Doktor Fjeldbo kommer fra Venstre.)

Anders Lundestad

(ved Talerstolen, slaar till Lyd).

Herr Værksforvalter Ringdal har Ordet.

Stensgaard

(raaber).

Herr Lundestad, jeg forlanger Ordet!

Lundestad.

Siden!

Stensgaard.

Nej, nu! Strax!

Lundestad.

De kan ikke faa Ordet nu. Herr Ringdal har det.

Ringdal

(paa Talerstolen).

Ærede Forsamling! I dette Øjeblik har vi den Ære at se i vor Midte Manden med det varme Hjerte og den aabne Haand, — han, som vi i en lang Aarrække har vant os till at se opp till, som till en Fader; han, som altid er rede till Raad, som till Daad; han, hvis Dør aldrig er stængt for noget hæderligt Medlem af vort Samfund; han, han —; vor ærede Hædersgjæst ynder ikke lange Taler, og derfor, en Skaal og et Hurra for Kammerherre Brattsberg og hans Familje! De leve! Hurra!

Mængden.

Hurra! Hurra! Hurra!

(stormende Jubel; man omringer Kammerherren, som takker og trykker de nærmestes Hænder).

Stensgaard.

Faar jeg nu Ordet?

Lundestad.

Vær saa god. Talerstolen er till Tjeneste.

Stensgaard

(springer opp paa Bordet).

Jeg bygger min egen Talerstol!

De unge

(stimler om ham).

Hurra!

Kammerherren

(till Doktoren).

Hvem er det balstyrige Menneske?

Fjeldbo.

Sagfører Stensgaard.

Kammerherren.

Naa, han!

Stensgaard.

Hør mig, I feststemte Brødre og Søstre! Hør mig, I, som har Frihedsdagens Jubel og Sang i eders Hjerter, selv om den ligger bunden. Jeg er en fremmed iblandt jer —

Aslaksen.

Nej!

Stensgaard.

Takk for det Nej! Jeg taer det som et Længselens og Trangens Vidnesbyrd. Dog, fremmed er jeg; men det er svoret, at her staar jeg med stort og friskt Hjertelag for eders Sorg og Glæde, for eders Savn og Seir; havde jeg saasandt derover nogen Magt, da — da —!

Aslaksen.

Det har De, Herr Overretssagfører!

Lundestad.

Ingen Afbrydelse! De har ikke Ordet.

Stensgaard.

De endnu mindre! Jeg afsætter Festkomiteen! Frihed paa Frihedsdagen, Gutter!

De unge.

Hurra for Friheden!

Stensgaard.

Man vil nægte jer Mælets Brug! I hørte det. Man vil gjøre jer till umælende! Væk med sligt Voldsherredømme! Jeg vil ikke staa her og holde Tale for en maalbunden Klynge. Snakke vil jeg. Og I skal snakke med. Vi vil snakke fra Leveren!

Mængden
(under stigende Jubel).

Hurra!

Stensgaard.

Ikke mere disse golde kisteklædte Festmoder! En gylden, en daadstung Grøde skal skyde frem af vore Syttende-Maj-Lag herefter. Maj! Det er jo Spiretiden; det er Aarets unge svulmende Jomfrumaaned. Till 1ste Juni blir det netopp to Maaneder siden jeg satte mig ned her iblandt jer. Og hvad har jeg ikke set af Storhed og af Smaahed, af stygt og af vakkert her!

Kammerherren.

Hvad er det egentlig han taler om, Doktor?

Fjeldbo.

Bogtrykker Aslaksen siger, det er om de lokale Forholde.

Stensgaard.

Jeg har set Evner glimte og glittre nede i Folket. Men jeg har ogsaa set den Fordærvelsens Aand, som ligger knugende over Evnerne og holder dem nede i det lave. Ja, jeg har set unge, varme, tillidsfulde Hjerter storme til Møde, — men ogsaa dem, som stængte Døren for sig!

Thora.

O, Gud!

Kammerherren.

Hvad mener han med det?

Stensgaard.

Ja, Brødre og Søstre i Frejdighed! Der er i Vejret, i Luften, en Magt, et Spøgelse fra raadne Dage, som lægger Tyngsel og Mørke udover der, hvor der skulde være Lys og Flugt. I Jorden igjen med dette Spøgelse!

Mængden.

Hurra! Hurra for 17de Maj!

Thora.

Kom, Faer —!

Kammerherren.

Hvad Pokker er det for Spøgelse? Doktor, hvem taler han om?

Fjeldbo

(hurtigt).

Aa, det er om —

(hvisker et Par Ord.)

Kammerherren.

Aha! Nej, gjør han virkelig?

Thora
(sagte).

Takk!

Stensgaard.

Vil ingen anden knuse Dragen, saa vil jeg! Men vi maa holde sammen, Gutter!

Mange Stemmer.

Ja! Ja!

Stensgaard.

Vi er de unge. Vi ejer Tiden; men Tiden ejer ogsaa os. Vor Rett er vor Pligt! Albuerum for enhver Daadskraft, for enhver Vilje, som er af det stærke! Hør mig! Vi vil stifte et Forbund. Pengesækken har opphørt at regere i Sognet!

Kammerherren.

Bravo! (till Doktoren.) Pengesækken, sagde han; altsaa dog virkelig —!

Stensgaard.

Ja, Gutter, vi, vi er Valutaen, saa sandt der er Malm i os. Vore Viljer, det er dęt klingende Sølv, som skal gjælde Mand og Mand imellem. Krig og Nederlag for hver den, som vil hindre, at vi udmynter os!

Mængden.

Hurra!

Stensgaard.

Man har slængt mig et haanligt Bravo i Ansigtet her ikveld —

Kammerherren.

Nej!

Stensgaard.

Ligemeget! Hverken Takk eller Trusel gjælder for den, der vil, hvad han vil. Og dermed Gud befalet! Ja, han; thi det er dog hans Ærinde, vi gaar i vor unge tillidsfulde Gjerning. Ind til Restaurateren altsaa; — i denne Time vil vi stifte vort Forbund!

Mængden.

Hurra! Bær ham! Bær ham!

(han løftes paa Guldstol.)

Stemmer.

Tal! Mere! Mere!

Stensgaard.

Samhold, siger jeg? Med de unges Forbund er et Forsyn i Pagt. Det staar till os, om vi vil styre Verden — her i Distriktet!

(han bæres ind i Teltet under stormende Jubel.)

Madam Rundholmen

(tørrer Øinene).

Aa nej, for en Mund der sidder paa det Menneske! Kunde en ikke gjerne kysse ham, Herr Hejre?

Daniel Hejre.

Nej, kysse ham, det vilde jeg dog ikke.

Madam Rundholmen.

Nej, De! Det tror jeg nok.

Daniel Hejre.

Vilde De kanske kysse ham, Madam Rundholmen?

Madam Rundholmen.

Uf, hvor fæl De er!

(hun gaar ind i Teltet; Daniel Hejre ligesaa.)

Kammerherren.

Spøgelse, — og Drage, — og Pengesække! Det var forskrækkelig grovt. Men vel tillpass!

Lundestad

(nærmer sig).

Det gjør mig rigtig inderlig ondt, Herr Kammerherre —

Kammerherren.

Ja, hvor har De havt Deres Menneskekundskab henne? Naa, naa; det kan times enhver. God Natt, Herr Lundestad, og mange Takk for iaften (vender sig till Thora og Doktoren). Men fy for Pokker; dette prægtige unge Menneske har jeg jo været grov imod!

Fjeldbo.

Ja saa?

Thora.

Visiten, mener Du —?

Kammerherren.

To Visiter. Det er sandelig Lundestads Skyld; han havde skildret mig ham, som en Lykkejæger og som — som noget, jeg ikke husker. Naa, heldigvis kan jeg bøde paa det.

Thora.

Hvorledes —?

Kammerherren.

Kom Thora; vi vil endnu iaften —

Fjeldbo.

Aa nej, Herr Kammerherre, er nu det værd at —?

Thora

(sagte).

Hyss!

Kammerherren.

Har man forløbet sig, saa faar man gjøre det godt igjen; det er simpel Skyldighed. God Natt, Doktor! Saa fik jeg dog en fornøjelig Stund. Det er mere, end De har beredt mig idag.

Fjeldbo.

Jeg, Herr Kammerherre?

Kammerherren.

Aa ja, ja, ja; — baade De og andre —

Fjeldbo.

Men maatte jeg ikke spørge, hvad jeg —?

Kammerherren.

Herr Værkslæge, — ingen Paatrængenhed. Jeg er aldrig paatrængende. Naa, i Guds Navn forresten, — God Natt!

(Kammerherren og Thora gaar ud tillvenstre; Fjeldbo ser tankefuld efter dem.)

Bogtrykker Aslaksen.

(fra Teltet).

Hej, Oppvarter! Blæk og Pen! Jo, nu gaar det løs, Herr Doktor!

Fjeldbo.

Hvad gaaer løs?

Aslaksen.

Han stifter Forbundet. Det er næsten stiftet.

Lundestad

(har nærmet sig, sagte).

Skriver der sig mange ind?

Aslaksen.

Vi har nu omkring 37 foruden Enker og sligt. Pen og

Blæk, siger jeg! Ingen Oppvarter tillstede; det er de lokale Forholdes Skyld.

(ud bagved Teltet.)

Lundestad.

Puh; dette her har været en varm Dag.

Fjeldbo.

Jeg er bange, vi faar varmere Dage herefter.

Lundestad.

Tror De Kammerherren blev meget vred?

Fjeldbo.

Aa, slettikke; det saa De jo. Men hvad siger De om det nye Forbund?

Lundestad.

Hm; jeg siger ingenting. Hvad skal en vel sige?

Fjeldbo.

Men det er jo Begyndelsen till en Kamp om Magten her i Distriktet.

Lundestad.

Ja-ja! Kamp er god. Han er en Mand med store Gaver, han, Stensgaard.

Fjeldbo.

Og en Mand, som vil frem.

Lundestad.

Ungdommen vil altid frem. Jeg vilde ogsaa frem, da jeg var ung; der er ingenting at sige paa det. Men en kunde kanske gaa indenfor Døren —

Daniel Hejre

(fra Teltet).

Naa, Herr Lundestad, skal De ind og interpellere? Hvad? Gjøre Opposition? He-he! For saa maa De skynde Dem.

Lundestad.

Aa, jeg kommer vel altid tidsnok.

Daniel Hejre.

Forsent, Faer! Medmindre De vil staae Fadder. (Hurraraab fra Teltet.) Der synge Degnene Amen; nu er Daabsakten over.

Lundestad.

En faar vel Lov till at høre; jeg skal holde mig stille.

(gaar ind.)

Daniel Hejre.

Det er ogsaa et af de faldende Træer! Mangt og mange vil komme till at falde nu! Her vil komme till at se ud, som en Skog efter Storm. Aa, det er dejligt, er det!

Fjeldbo.

Men sig mig, Herr Hejre, hvad kan det egentlig interessere Dem?

Daniel Hejre.

Interessere mig? Jeg er ingen interesseret Mand, Herr Doktor! Naar jeg fryder mig, saa er det paa mine Medborgeres Vegne. Her vil blive Liv, Indhold, Stoff! For mig personligt. — Gudbevares, for mig kan det være ligegyldigt; jeg siger, som Stortyrken sagde om Kejseren af Østerrig og Kongen af Frankrig: Det er mig det samme, enten Svinet æder Hunden eller Hunden Svinet.

(ud i Baggrunden tillhøjre.)

Mængden

(i Teltet).

Sagfører Stensgaard leve! Han leve! Hurra! Hurra for de unges Forbund! Vin! Punsch! Hej; hej! Øl! Hurra!

Bastian Monsen
(fra Teltet).

Gud velsigne Dem og alle Mennesker! (med taarekvalt Stemme.) Uf, Doktor, jeg kjender mig saa stærk ikveld. Jeg maa gjøre noget!

Fjeldbo.

Genér Dem ikke. Men hvad vil De gjøre?

Bastian.

Jeg tror, jeg gaar ned paa Dansesalen og prygler et Par af mine Venner.

(ud bagved Teltet.)

(Stensgaard kommer ud fra Teltet, uden Hatt og i stærk Bevægelse.)

Stensgaard.

Kjære Fjeldbo, er det dig?

Fjeldbo.

Till Tjeneste, Herr Folkehøvding! Ja, Du er da vel kaaret —?

Stensgaard.

Naturligvis; men —

Fjeldbo.

Og hvad skal det saa vidre kaste af sig? Hvilke Tillidshverv i Kommunen? En Bankbestyrerpost? Eller kanske —?

Stensgaard.

Aa, snakk ikke til mig om sligt! Du mener det heller ikke. Du er ikke saa flad og tom i Brystet, som Du gjerne vil synes.

Fjeldbo.

Nu skal vi høre!

Stensgaard.

Fjeldbo! Vær mig en Ven, som før! Det er blevet øde imellem os. Der var saa meget uhyggeligt hos Dig, Spas og Spott, som stødte mig tillbage. Aa, det var dog Urett af mig! (slaar Armene om ham). O, du evige Gud, hvor jeg er lykkelig!

Fjeldbo.

Du ogsaa! Jeg med; jeg med!

Stensgaard.

Ja, maatte jeg ikke være den usleste Usling paa Jorden, hvis ikke al denne Velsignelse gjorde mig god og brav? Hvormed har jeg fortjent det, du? Hvad har jeg syndige Skabhals gjort, at jeg blev saa rigt benaadet?

Fjeldbo.

Her er min Haand! Ikveld holder jeg minsæl af dig!

Stensgaard.

Takk! Vær trofast og sand. Jeg skal være det. — Ja, er det ikke en usigelig Lykke, saaledes at kunne rive dem med sig, alle de mange? Maa en ikke blive god af Takknemmelighed? Og hvorledes maa en ikke elske alle Mennesker? Jeg synes, jeg kunde kryste dem i Favn allesammen, græde og bede dem om Forladelse, fordi Gud har været saa partisk at give mig mere end dem.

Fjeldbo

(stille).

Ja; saa usigelig meget kan den enkelte faa. Ikke et Kryb, ikke et grønt Blad langs Vejen kunde jeg træde paa ikveld.

Stensgaard.

Du?

Fjeldbo.

Punktum! Derom er ikke Talen. Jeg vilde kun sige, at jeg forstod dig.

Stensgaard.

Hvad for en dejlig Natt! Musiken og Jubelen klinger langt ud over Engene. Dernede er det stille. — Ja, den Mand, hvis Liv ikke taer sin Daab af slig en Time, han fortjener ikke at leve paa Guds Jord.

Fjeldbo.

Ja, men sig mig nu, — hvad skal saa videre bygges — imorgen, og alle Ugedage?

Stensgaard.

Bygges? Først gjælder det at rive ned. — Du, Fjeldbo, jeg har engang drømt, — eller kanske jeg saa det; dog nej, jeg drømte; men saa levende! Jeg syntes der var kommen Dommedag over Jorden. Jeg kunde se hele Rundingen af den. Ingen Sol var der; kun et gult Uvejrslys. Der gik en Storm; den strøg fra Vest og strøg alting med sig; først strøg den vissent Løv, saa strøg den Mennesker; — men de holdt sig paa Benene endda. Kapperne slog tætt ind om dem, saa de foer som siddende i Flugten. Først saa de ud som Borgerfolk, der løber efter sine Hatte i Blæst; men da de kom nærmere, saa var det Kejsere og Konger; og det, de løb efter og greb efter, og som de altid var nærved at naa, men aldrig naade, det var Kroner og Rigsæbler. Aa, der kom Hundreder efter Hundreder af alle Slags, og ingen vidste, hvad det gjaldt; men mange jamred og spurgte: hvorfra er den dog kommen, denne forfærdelige Storm? Da blev der svaret: en Røst talte, og denne ene Røst gav slig Gjenlyd, at Stormen vaktes!

Fjeldbo.

Naar drømte du dette?

Stensgaard.

Aa engang, — jeg erindrer ikke; for flere Aar siden.

Fjeldbo.

Der har været Opprør etsteds i Europa, og saa har du spist tungt till Aften og læst Aviser ovenpaa.

Stensgaard.

Den samme Isnen, den samme Risslen nedad Ryggen har jeg følt ikveld. Ja, jeg skal gjøre Fyldest for mig. Jeg vil være Røsten —

Fjeldbo.

Hør, kjære Stensgaard, du skal standse og tænke dig om. Du vil være Røsten, siger du. Godt! Men hvor vil du være Røsten? Her i Fogderiet? Eller, hvis det kommer højt, her i Amtet! Og hvem skal være Gjenlyden, der slaar, saa Stormen vækkes? Jo, Folk, som Proprietær Monsen og Bogtrykker Aslaksen og det fedryggede Geni, Herr Bastian. Og istedet for de flygtende Kejsere og Konger vil vi faa se Gaardbruger Lundestad, som løber efter sin Storthingsfuldmagt. Hvad blir saa det hele? Det blir, hvad syntes først i Drømmen, — Spidsborgere i Blæst.

Stensgaard.

I den nærmeste Nærhed, ja! Men ingen ved, hvor langt et Uvejr slaar.

Fjeldbo.

Sniksnakk med dig og dit Uvejr! Og naar saa dertill kommer, at du, blind og besnakket og forlokket, som du er, vender dine Vaaben netopp mod det hæderlige og det dygtige iblandt os —

Stensgaard.

Det er ikke sandt!

Fjeldbo.

Det er sandt! Monsen paa Storli fik Tag i dig strax du kom her till Byggden; og gjør du dig ikke fri for ham, saa blir det din Ulykke. Kammerherre Brattsberg er en Hædersmand; det kan du stole paa. Ved du, hvorfor Herr Proprietæren har lagt ham for Had? Jo, fordi —

Stensgaard.

Jeg taaler ikke et Ord mere! Ikke et eneste Ord, som fornærmer mine Venner!

Fjeldbo.

Se tillbunds i dig selv, Stensgaard! Er Herr Mons Monsen virkelig din Ven?

Stensgaard.

Proprietær Monsen har med al Velvilje aabnet sit Hus for mig —

Fjeldbo.

Han aabner forgjæves sit Huus for de bedre her.

Stensgaard.

Aa, hvem kalder du de bedre? Nogle storsnudede Embedsmænd! Jeg ved det nok. Men hvad mig angaar, saa har man paa Storli modtaget mig med en Forekommenhed og en Anerkjendelse, som —

Fjeldbo.

Anerkjendelse; ja desværre, — der er vi ved Kjernepunktet.

Stensgaard.

Aldeles ikke! Jeg er Mand for at se uhildet. Pro-

prietær Monsen har Evner, han har Læsning, han har Sans for de offentlige Anliggender.

Fjeldbo.

Evner? Aa ja, paa sin Vis. Læsning ogsaa; han holder Bladene og har deraf mærket sig, hvilke Taler du har holdt, og hvilke Artikler du har skrevet. Og at han har Sans for de offentlige Anliggender, det har han naturligvis lagt for Dagen ved at samstemme baade i dine Taler og i dine Avisartikler.

Stensgaard.

Hør, Fjeldbo, nu kommer igjen Bundfaldet opp i dig. Kan du da aldrig holde dig fri for dette skidenfærdige i Tankegangen? Hvorfor altid forudsætte enten usle eller latterlige Bevæggrunde? Aa, du mener det ikke! Nu ser du saa trofast ud igjen. Jeg vil sige dig det bedste, det rette Kjernepunkt. Kjender du Ragna?

Fjeldbo.

Ragna Monsen? Ja; saadan paa anden Haand.

Stensgaard.

Ja, hun kommer undertiden till Kammerherrens.

Fjeldbo.

I al Stillhed. Hun og Frøken Brattsberg er Veninder fra Konfirmationstiden.

Stensgaard.

Og hvad siger du saa om hende?

Fjeldbo.

Jo, efter alt, hvad jeg har hørt, maa hun være en meget fortræffelig Pige.

Stensgaard.

Aa, du skulde se hende i Hjemmet. Hun har ingen anden Tanke end de to smaa Søskende. Og hvorledes skal hun ikke have plejet sin Moder! Du ved, Moderen var sindssyg de sidste Aar, hun levede.

Fjeldbo.

Javisst; jeg var selv Læge der en Tid. Men sig mig, kjære Ven; jeg skulde dog vel ikke tro at —?

Stensgaard.

Jo, Fjeldbo, jeg elsker hende virkelig; till dig kan jeg sige det. Ja, jeg skjønner godt, hvad der undrer dig. Du finder det paafaldende, at jeg saa hurtigt ovenpaa —. Ja, du ved jo, jeg har været forlovet i Kristiania?

Fjeldbo.

Ja, man har fortalt det.

Stensgaard.

Det hele Forhold var en Skuffelse. Jeg maatte bryde det; det var bedst for alle Parter. Du kan tro, jeg har lidt nok under den Sag; jeg har følt mig pint og knuget —. Naa, Gudskelov, nu er jeg ude af det; det var ogsaa min Grund till at flytte bort.

Fjeldbo.

Og ligeoverfor Ragna Monsen er du sikker paa dig selv?

Stensgaard.

Ja, det er jeg, du! Her er ingen Fejltagelse mulig.

Fjeldbo.

Men saa i Guds Navn, gjør Alvor af det! Det er en stor Lykke! O, jeg kunde sige dig saa meget —

Stensgaard.

Kan du virkelig det? Har hun yttret noget? Till Frøken Brattsberg kanske?

Fjeldbo.

Du forstaar mig ikke. Men hvorledes er det muligt, at du midt under alt dette kan gaa her og svire i politiske Orgier? At Byggdsladderen kan faa Indpass i et Sind som —

Stensgaard.

Og hvorfor ikke? Mennesket er da ikke en saa aldeles enkelt Maskine heller. Jeg er det ialfald ikke. Desuden, netopp igjennem disse Kampe og Brydninger gaar Vejen till hende.

Fjeldbo.

En forbandet triviel Vej.

Stensgaard.

Fjeldbo, jeg er ærgjærrig; det ved du godt. Jeg maa frem i Verden. Naar jeg tænker paa, at jeg er tredive Aar, og endnu staar ved Begyndelsen, saa kjender jeg Samvittighedens Tænder i mig.

Fjeldbo.

Ja, men det er ikke dens Visdomstænder.

Stensgaard.

Det kan ikke nytte at snakke till dig. Du har aldrig følt denne jagende og æggende Trang. Du har drevet og dovnet alle dine Dage, — som Student, till Examen, i Udlandet, og nu her —

Fjeldbo.

Aa ja, kanske; men det har ialfald været dejligt. Og

der følger ingen Slappelse efter, som den, man føler, naar man stiger ned af Bordet, efterat —

Stensgaard.

Alt andet; men dette taaler jeg minsæl ikke! Du gjør en ond Gjerning med sligt. Du tager Løftelsen fra mig —

Fjeldbo.

Ja, men ved du hvad; naar Løftelsen sidder saa løst —

Stensgaard.

Lad være, siger jeg! Hvad Rett har du till at bryde ind i min Lykke? Tror Du ikke jeg er ærlig kanske?

Fjeldbo.

Jo, det ved Himlen, jeg tror!

Stensgaard.

Naa, hvad skal det saa till at gjøre mig tom og ækkel og mistroisk mod mig selv? (Larm og Raab i Teltet.) Hør; hør! De drikker min Skaal! Hvad der kan gribe saa mange, — ved den evige Gud, det har Sandhed i sig!

(Frøken Brattsberg, Frøken Monsen og Kandidat Helle fra Venstre gaar over Pladsen i Mellemgrunden.)

Kandidat Helle

(till Frøken Brattsberg).

Se der, Frøken; der staar netopp Sagfører Stensgaard.

Thora.

Ja, saa følger jeg ikke længere. Godnatt, Ragna! Godnatt; Godnatt!

Helle og Frøken Monsen.

Godnatt; Godnatt!

(de gaar ud tillhøjre.)

Thora
(nærmere).

Jeg er Jernværksejer Brattsbergs Datter. Jeg har et Brev till Dem fra Faer.

Stensgaard.

Till mig —?

Thora.

Vær saa god; her er det.
(vil gaa.)

Fjeldbo.

Faar jeg ikke Lov at følge?

Thora.

Nej Takk; følg ikke. Godnatt!
(ud till Venstre.)

Stensgaard
(læser ved en Papirlygte).

Hvad for noget?

Fjeldbo.

Men, kjære, — hvad skriver Kammerherr

Stensgaard
(brister i Latter).

Det havde jeg dog ikke ventet!

Fjeldbo.

Men sig mig da —?

Stensgaard.

Kammerherre Brattsberg er en ynkelig Karl.

Fjeldbo.

Og det vover du —

Stensgaard.

Usel; usel! Sig det igjen till hvem du vil. Naa, lad forresten være. (gjemmer Brevet.) Det blir imellem os!

(Forsamlingen kommer ud af Teltet.)

Proprietær Monsen.

Herr Formand! Hvor er Herr Stensgaard?

Mængden.

Der staar han! Hurra!

Lundestad.

Herr Overretssagføreren har glemt sin Hatt.

(rækker ham den.)

Bogtrykker Aslaksen.

Værsaagod; her er Punsch! En hel Bolle!

Stensgaard.

Takk; ikke mere.

Monsen.

Og saa husker vel Medlemmerne, at imorgen samles vi paa Storli hos mig for at —

Stensgaard.

Imorgen? Nej, det var jo ikke imorgen — ?

Monsen.

Jo visst; for at vedtage den Rundskrivelse, som —

Stensgaard.

Nej, imorgen kan jeg sandelig ikke godt —. Jeg skal se i overmorgen eller Dagen derefter. Naa, Godnatt, mine Herrer; hjertelig Takk for idag, og Hurra for Fremtiden!

Mængden.

Hurra! Vi følger ham hjem!

Stensgaard.

Takk; Takk! De maa endelig ikke —

Aslaksen.

Vi følger Dem allesammen.

Stensgaard.

Lad gaa. Godnatt, Fjeldbo; ja, for du følger vel ikke?

Fjeldbo.

Nej. Men det vil jeg sige dig, at hvad du yttred om Kammerherre Brattsberg —

Stensgaard.

Hyss, hyss; det var overdrevet i Udtrykket. En Streg over det! — Naa ja, mine ærede Venner, vil I være med, saa kom; jeg gaar i Spidsen.

Monsen.

Deres Arm, Stensgaard!

Bastian.

Sangere! Stem i! Noget rigtig fædrelandsk!

Mængden.

Sang; Sang! Musik!

(En Folkesang spilles og synges. Toget marcherer ud till Højre i Baggrunden.)

Fjeldbo

(till Lundestad, som er bleven tillbage).

Et stadseligt Følge.

Lundestad.

Aa ja. Men en stadselig Fører ogsaa.

Fjeldbo.

Og hvor gaar saa De, Herr Lundestàd?

Lundestad.

Jeg? Jeg gaar hjem og lægger mig.

(han hilser og gaar. Doktor Fjeldbo blir alene tillbage.)

(Teppet falder.)

ANDEN AKT.

(Havestue hos Kammerherrens. Elegante Møbler, Pianoforte, Blomster og skjeldne Planter. Indgangsdør i Baggrunden. Paa venstre Side Dør till Spisesalen; tillhøjre flere aabne Glasdøre ud till Haven.)

(Bogtrykker Aslaksen staar ved Indgangsdøren. En Pige er ifærd med at bære et Par Frugtskaaler ind tillvenstre.)

Pigen.

Ja, men De hører jo, Selskabet sidder tillbords endnu. De maa komme igjen siden.

Aslaksen.

Nej, faar jeg saa heller Lov till at vente?

Pigen.

Ja, hvis De heller vil det. De kan sætte Dem der saalænge.

(hun gaar ind i Spisesalen. Aslaksen sætter sig ved Døren. Opphold. Doktor Fjeldbo kommer fra Baggrunden.)

Fjeldbo.

Naa, Goddag, Aslaksen; er De her?

Pigen

(kommer tillbage).

Aa, hvor sent Doktoren kommer!

Fjeldbo.

Jeg blev kaldt ud i Sygebesøg.

Pigen.

Baade Kammerherren og Frøkenen har spurgt saa meget efter Dem.

Fjeldbo.

Saa de har det?

Pigen.

Ja, Doktoren maa endelig gaa ind. Eller skal jeg kanske sige till at — ?

Fjeldbo.

Nej, nej; lad være. Jeg skal altid faa en Bid Mad sidenefter; nu venter jeg her saalænge.

Pigen.

Ja, de er snart færdige.

(hun gaar ud i Baggrunden.)

Aslaksen

(lidt efter).

Og De kan lade sligt Gjæstebudsbord gaa fra Dem, — med Kage og fin Vin og alt godt?

Fjeldbo.

Ja for Pokker, man faar snarere formeget end forlidt af det gode her i Egnen.

Aslaksen.

Det kan jeg ikke være enig med Dem i.

Fjeldbo.

Hm. Men sig mig, — det er nogen, De venter paa?

Aslaksen.

Det er nogen, jeg venter paa, ja!

Fjeldbo.

Og hjemme staar det taaleligt till? Deres Kone — ?

Aslaksen.

Ligger tillsengs som sædvanligt; hoster og tæres væk.

Fjeldbo.

Og den næstældste?

Aslaksen.

Aa, han er og blir nu vanfør; det ved De jo. Det skal saa være for os; — hvad Fanden kan det nytte at snakke om sligt!

Fjeldbo.

Lad mig se paa Dem, Aslaksen!

Aslaksen.

Naa; hvad vil De se?

Fjeldbo.

Idag har De drukket.

Aslaksen.

Det gjorde jeg igaar ogsaa.

Fjeldbo.

Igaar; ja, det fik endda saa være; men idag og —

Aslaksen.

End de derinde da? Jeg synes de ogsaa drikker.

Fjeldbo.

Ja, kjære Aslaksen, De har Rett paa en Maade; men Vilkaarene er nu saa forskjellige her i Verden.

Aslaksen.

Jeg har ikke valgt mine Vilkaar.

Fjeldbo.

Nej, Vorherre har valgt for Dem.

Aslaksen.

Nej, det har han ikke. Det er Mennesker, som har valgt. Daniel Hejre valgte, da han tog mig ud af Trykkeriet og satte mig till at studere. Og Kammerherre Brattsberg valgte, da han ruinerte Daniel Hejre, saa jeg maatte gaa tillbage till Trykkeriet igjen.

Fjeldbo.

Nu taler De mod bedre Vidende. Kammerherre Brattsberg har aldrig ruineret Daniel Hejre; Daniel Hejre ruinerte sig selv.

Aslaksen.

Lad gaa! Men hvor turde Daniel Hejre ruinere sig selv, naar han havde sligt Ansvar mod mig? Vorherre har ogsaa sin Skyld, forstaar sig. Hvorfor skulde han give mig Evner og Anlægg? Naa, dem kunde jeg da endelig brugt som en skikkelig Haandværksmand; men saa kommer den gamle Sludderbøtte —

Fjeldbo.

Det er styggt, hvad de der siger. Daniel Hejre tog sig dog visst af Dem i den bedste Mening.

Aslaksen.

Ja, hans gode Mening kan sgu' lidet hjælpe mig. — Derinde, hvor de nu sidder og klinker og drikker Skaaler, der sad jeg ogsaa; var som en af de andre; var fint opp-

klædt —! Det var vel noget for mig, det; for mig, som havde læst saa mangt, og som havde tørstet saa længe efter at faa Del i alt det, som herrligt er i Verden. Jo, Pytt! Hvor længe var Jeppe i Paradis? Knald og Fald; ud af det igjen; — hele Herligheden faldt i Fisk, som vi siger i Trykkeriet.

Fjeldbo.

Ja-ja; men De var jo dog ikke saa slemt stillet; De havde jo Deres Haandværk at ty till.

Aslaksen.

Det er en god Snakk, det. Efter sligt noget er ens Stand ikke længere ens Stand. De tog Fodfæstet væk under mig og satte mig ud paa en glatt Is, — og saa maa jeg endda høre Slængord, fordi jeg snubler.

Fjeldbo.

Naa; jeg vil visselig ikke gaa haardt irette med Dem —

Aslaksen.

Nej, det gjør De ogsaa Rett i. — Det er et underligt Røre! Daniel Hejre og Forsynet og Kammerherren og Skjæbnen og Omstændighederne — og jeg selv ogsaa! Jeg har tidt tænkt paa at klare det ud fra hinanden og skrive en Bog om det; men det er saa forbandet indfiltret at — (skotter mod Døren tilvenstre.) Se saa; nu gaar de fra Bordet.

(Selskabet, Damer og Herrer, gaar under munter Samtale fra Spisesalen ud i Haven. Mellem Gjæsterne er Sagfører Stensgaard med Thora under den venstre og Selma under den højre Arm. Doktor Fjeldbo og Bogtrykker Aslaksen staar oppe ved Døren i Baggrunden.)

Stensgaard.

Ja, jeg er jo fremmed her; Damerne faar sige, hvor jeg skal føre Dem hen.

Selma.

Ud i det fri; De maa se Haven.

Stensgaard.

O ja, det skulde være dejligt!

(ud gjennem den forreste Glasdør tilhøjre.)

Fjeldbo.

Men i Guds Navn, det var jo Stensgaard!

Aslaksen.

Ja, det er ham, jeg skal have fatt i. Jeg har rendt længe nok efter ham; heldigvis traf jeg da Daniel Hejre —

(Daniel Hejre og Erik Brattsberg kommer fra Spisesalen.)

Daniel Hejre.

He-he; det var minsæl en excellent Sherry! Jeg har ikke smagt Magen, siden jeg var i London.

Erik Brattsberg.

Ja, ikke sandt? Den kan live et Menneske opp!

Daniel Hejre.

Ak, ak; det er en sand Fryd at se sine Penge saa vel anvendte!

Erik Brattsberg.

Hvorledes? (leende.) Naa; ja, ja vel, ja!

(de gaar ud i Haven.)

Fjeldbo.

De skal tale med Stensgaard, siger De?

Aslaksen.

Jeg skal saa.

Fjeldbo.

I Forrettninger?

Aslaksen.

Forstaar sig; Festberettningen i Bladet —

Fjeldbo.

Ja, ved De hvad, — saa maa De vente derude saalænge —

Aslaksen.

Ude i Gangen?

Fjeldbo.

I Forstuen, ja! Her er hverken Tid eller Sted —; jeg skal passe paa, naar Stensgaard blir et Øjeblik alene; hører de —!

Aslaksen.

Bevares vel; jeg skal vente till min Tid kommer.

(gaar ud i Baggrunden.)

(Kammerherre Brattsberg, Gaardbruger Lundestad, Værksforvalter Ringdal og et Par andre Herrer fra Spisesalen.)

Kammerherren

(i Samtale, till Lundestad).

Uvorrent, siger De? Nu, Formen vil jeg ikke vidre oppholde mig ved; men der var Guldkorn i den Tale; det kan jeg forsikkre Dem.

Lundestad.

Ja-ja; naar Kammerherren er fornøjet, saa kan sagtens jeg være det.

Kammerherren.

Det skulde jeg ogsaa mene. Naa, der har vi da Doktoren! Og med en tom Mave sandsynligvis?

Fjeldbo.

Siger intet, Herr Kammerherre; her er ikke langt till Spisekammeret; — jeg betragter mig halvvejs som hjemme i Huset.

Kammerherren.

Se, se; gjør De det? Det skulde De dog ikke gjøre før Tiden.

Fjeldbo.

Hvorledes? De tager det da vel ikke ilde opp? De har jo selv tilladt mig —

Kammerherren.

Hvad jeg har tilladt Dem, det er tilladt. — Naa, naa; betragt De Dem som hjemme, og se De kan finde Vejen till Spisekammeret. (slaar ham lett paa Skuldren og vender sig till Lundestad.) Se, det er en; ham kan De kalde en Lykkejæger og — og det andet, som jeg ikke husker.

Fjeldbo

Men, Herr Kammerherre!

Lundestad.

Nej, jeg forsikkrer —

Kammerherren.

Ingen Disputer ovenpaa Maden; det er ikke tjenligt. Nu faar vi snart Kaffeen derud.

(gaar med Gjæsterne ned i Haven.)

Lundestad
(till Fjeldbo).

Skulde De hørt saa underlig, som Kammerherren er idag?

Fjeldbo.

Det mærkede jeg allerede igaaraftes.

Lundestad.

Tænk, han vil endelig, at jeg skal have kaldt Herr Stensgaard for en Lykkejæger og sligt noget!

Fjeldbo.

Aa, Pytt; Herr Lundestad; om nu saa var? Men undskyld; jeg maa ned og hilse paa Husets Damer.
(gaar ud tillhøjre.)

Lundestad
(till Ringdal, som ordner et Spillebord).

Hvorledes hænger det dog sammen, at Sagfører Stensgaard kommer her?

Ringdal.

Ja, sig De mig det. Han stod ikke paa Listen fra først af.

Lundestad.

Altsaa bagefter? Efter den Tilltale, Kammerherren fik igaar —?

Ringdal.

Ja, kan De skjønne sligt?

Lundestad.

Skjønne det? Aa jo; aa jo.

Ringdal
(sagtere).

Mener De, Kammerherren er rædd for ham?

Lundestad.

Jeg mener, han er varsom, — mener jeg.

(de gaar samtalende opp mod Baggrunden og derpaa ud i Haven; paa samme Tid kommer Selma og Stensgaard frem i den forreste Haveder.)

Selma.

Jo, vil De nu se; der borte over Trætoppene skimter vi baade Kirketaarnet og hele den øverste Del af Byen.

Stensgaard.

Ja virkelig; det havde jeg ikke troet.

Selma.

Synes De ikke Udsigten heroppefra er dejlig?

Stensgaard.

Alting er dejligt her; Haven og Udsigten og Solskinnet og Menneskene! O, du gode Gud, hvor det altsammen er dejligt! Og her boer De hele Sommeren?

Selma.

Nej, ikke jeg og min Mand; vi kommer og gaar. Vi har et stort prægtigt Hus inde i Byen, meget prægtigere end her; ja, De skal nok faa se det.

Stensgaard.

Og Deres Familje boer kanske ogsaa i Byen?

Selma.

Familje? Hvem skulde den Familje være?

Stensgaard.

Ja, jeg vidste ikke —

Selma.

Vi Eventyrprinsesser har ingen Familje.

Stensgaard.

Eventyrprinsesser?

Selma.

Idethøjeste har vi kun saadan en ond Stedmoder —

Stensgaard.

En Hex, ja! Og De er altsaa Prinsesse?

Selma.

Over alle de sunkne Slotte, hvor det spiller om Thorsdagsnatten. Doktor Fjeldbo mener, det maa være en meget behagelig Livsstilling; men, — ja, nu skal De høre —

Erik Brattsberg

(fra Haven.)

Naa, endelig finder man da den lille Frue!

Selma.

Ja, Fruen fortæller Herr Stensgaard sit Levnetsløb.

Erik Brattsberg.

Se, se; og hvad Figur spiller Ægtemanden i Fruens Levnetsløb?

Selma.

Prins, naturligvis. (till Stensgaard.) De ved, der kommer altid en Prins og løser Trolddommen, og saa er alting godt og vel, og saa er der Glæde og Gratulation i Verden, og saa er Eventyret ude.

Stensgaard.

Aa; det var for kort.

Selma.

Ja kanske, — paa en Maade.

Erik Brattsberg

(slaar Armen om hende).

Men ud af det Eventyr spandt der sig et nyt, og der blev Prinsessen Dronning!

Selma.

Paa samme Vilkaar, som de rigtige Prinsesser?

Erik Brattsberg.

Hvilke Vilkaar?

Selma.

De maa udenlands; bort till et fremmed Rige.

Erik Brattsberg.

En Cigar, Herr Stensgaard?

Stensgaard.

Takk; ikke nu.

(Doktor Fjeldbo og Thora fra Haven.)

Selma

(imod dem).

Kjære Thora, er du der! Du er da vel ikke syg?

Thora.

Jeg? Nej.

Selma.

Jo, jo; det er du visst; jeg synes, du konsulerer Doktoren saa ivrigt i de sidste Dage.

Thora.

Nej, jeg forsikkrer dig —

Selma.

Snakk; lad mig føle! Du brænder. Kjære Doktor, tror De ikke den Hede gaar over.

Fjeldbo.

Alting skal have sin Tid.

Thora.

Frost er da heller ikke bedre —

Selma.

Nej, den jævne Middelvarme, — saa siger min Mand ogsaa.

Kammerherren
(kommer fra Haven).

Hele Familjen samlet i fortrolig Klynge? Det er just ikke meget høfligt mod Gjæsterne.

Thora.

Kjære Faer, nu skal jeg strax —

Kammerherren.

Aha, det er Dem, Damerne gjør Kour till, Herr Stensgaard! Det skal jeg besørge.

Thora
(sagte till Fjeldbo).

Bliv! (hun gaaer ud i Haven.)

Erik Brattsberg
(byder Selma Armen).

Har Fruen noget imod —?

Selma.

Kom! (begge ud tilhøjre.)

Kammerherren
(ser efter dem).

At faa de to skillt ad, det er nu ikke till at tænke paa.

Fjeldbo.

Det vilde ogsaa være en syndig Tanke.

Kammerherren.

Ja, hvorledes dog Vorherre er Daarernes Formynder! (raaber ud.) Thora, Thora, saa hav dog et Øje med Selma! Hent et Shawl till hende; og lad hende ikke løbe saaledes omkring; hun forkjøler sig! Ja, vi Mennesker er kortsynte, Doktor! Ved De noget Middel mod den Fejl?

Fjeldbo.

Ja; Lærepengene. Dem skal man anbringe bag Øret, saa ser man klarere en anden Gang.

Kammerherren.

Ej-ej! Takk for det Raad. Men De, som regner Dem for hjemme her, De skal saamæn ogsaa tage Dem lidt af Deres fremmede.

Fjeldbo.

Ja, vel; Stensgaard, skal kanske vi to —?

Kammerherren.

Aa nej, kjære, — derude gaar min gamle Ven, Hejre —

Fjeldbo.

Ja, han regner sig ogsaa for hjemme her.

Kammerherren.

Ha, ha, ha! Han gjør saa, ja!

Fjeldbo.

Naa, vi to skal slaa os sammen og prøve vort bedste.

(gaar ud i Haven.)

Stensgaard.

Herr Kammerherren nævnte Daniel Hejre. Jeg maa sige, jeg blev forundret over at se ham her.

Kammerherren.

Gjorde De det? Herr Hejre og jeg er Skolekammerater og Ungdomsvenner. Vi har desuden stødt sammen i saamange Livsforholde —

Stensgaard.

Ja, om de Sammenstød gav Herr Hejre adskilligt tillbedste igaaraftes.

Kammerherren.

Hm!

Stensgaard.

Havde han ikke været, saa skulde jeg visselig ikke saaledes i min Stemning kogt over, som jeg gjorde. Men han har en Maade at omtale Personer og Begivenheder paa, som —; idetheletaget, der sidder en slem Mund paa ham.

Kammerherren.

Min kjære unge Ven, — Herr Hejre er min Gjæst; det faar De ikke Lov at glemme. Fuld Frihed i mit Hus; men med Forbehold: intet uridderligt i Omtale af dem, jeg omgaaes.

Stensgaard.

Jeg beer meget om Forladelse —!

Kammerherren.

Naa, naa, naa; De hører till den unge Slægt, som ikke regner det saa nøje. Hvad Herr Hejre angaar, saa tvivler

jeg paa, at De kjender ham tillbunds. Herr Hejre er ialfald en Mand, hvem jeg skylder overmaade meget.

Stensgaard.

Ja, det paastod han rigtignok; men jeg troede ikke, at —

Kammerherren.

Jeg skylder ham det bedste af vor Familielykke, Herr Stensgaard! Jeg skylder ham min Svigerdatter. Ja, det er virkelig saa. Daniel Hejre tog sig af hende i hendes Barndom; hun var et lidet Vidunder; gav allerede Koncerter ti Aar gammel; ja, De har da visst hørt hende nævne? Selma Sjøblom —?

Stensgaard.

Sjøblom? Ja, ganske visst; hendes Fader var svensk.

Kammerherren.

Musiklærer, ja! han kom hertill for en hel Del Aar siden. En Musikers Kaar er, som De ved, i Regelen ikke de bedste; og hans Livsvaner er vel heller ikke altid till Fromme for —; naa, Herr Hejre har stedse været en Talentjæger; han tog sig af Barnet, fik hende sendt till Berlin; og da saa Faderen var død og Hejres Formuesforfattning havde forandret sig, kom hun tillbage till Kristiania, hvor hun naturligvis snart blev opptagen i de bedste Kredse. Derved, ser De, blev der en Mulighed for at hun og min Søn kunde støde sammen.

Stensgaard.

Ja, paa den Vis har gamle Daniel Hejre rigtignok været et Redskab —

Kammerherren.

Saaledes griber det ene ind i det andet her i Livet. Redskaber, det er vi allesammen; De ogsaa; det vil da sige, et nedbrydende —

Stensgaard.

Aa, Herr Kammerherre, jeg beer Dem; jeg er ganske skamfuld —

Kammerherren.

Skamfuld?

Stensgaard.

Ja, det var i højeste Grad upassende —

Kammerherren.

Mod Formen kunde der maaske være et og andet at indvende, men Meningen var god. Og det vil jeg bede Dem om: naar De herefter har noget paa Hjerte, saa kom till mig; tal aabent med mig, ærligt og ligefrem. Ser De, vi vil jo dog alle det bedste; det er jo min Pligt —

Stensgaard.

Og De tillader, at jeg taler aabent med Dem?

Kammerherren.

Ja, det ved Gud, jeg gjør. Tror De ikke, jeg længe har set, at Livet her paa visse Hold har taget en Rettning, som er alt andet end ønskelig? Men hvad skulde jeg gjøre? I højsalig Kong Carl Johans Tid levede jeg for det meste i Stockholm. Nu er jeg gammel; det er desuden min Natur imod at bryde frem med Reformer, eller at blande mig personligt ind i hele dette offentlige Røre. De derimod, Herr Stensgaard, De har alle Betingelser; derfor vil vi holde sammen.

Stensgaard.

Takk, Herr Kammerherre! Takk, Takk!

(Værksforvalter Ringdal og Daniel Hejre fra Haven.)

Ringdal.

Og jeg siger Dem, det maa være en Misforstaaelse.

Daniel Hejre.

Ja saa? Det var løjerligt! Jeg skulde misforstaa mine egne Ører?

Kammerherren.

Noget nyt, Hejre?

Daniel Hejre.

Ikke andet, end at Anders Lundestad er ifærd med at gaa over till Storlipartiet.

Kammerherren.

Aa; nu spaser du!

Daniel Hejre.

Beer om Forladelse, højstærede; har det fra hans egen Mund. Gaardbruger Lundestad agter paa Grund af svækket Helbredstillstand at træde tillbage i Privatlivet; og saa kan man jo slutte sig till Resten.

Stensgaard.

Og det har De fra hans egen Mund?

Daniel Hejre.

Ja saamæn; han forkyndte den vigtige Begivenhed midt i en lyttende Klynge dernede; he-he!

Kammerherren.

Men, min gode Ringdal, hvorledes kan dette hænge sammen?

Daniel Hejre.

Aa, det er da ikke vanskeligt at gjætte.

Kammerherren.

Jo, tillforladelig. Men dette er jo en stor Sag for Distriktet. Kom med, Ringdal; vi maa sandelig tale med Manden.

(han og Ringdal gaar ned i Haven.)

Doktor Fjeldbo

(fra den bageste Havedør).

Er Kammerherren gaaet ud?

Daniel Hejre.

Hyss; de vise skal holde Raad! Stor Nyhed, Doktor! Lundestad frasiger sig Storthingshvervet.

Fjeldbo.

Aa, det er ikke muligt?

Stensgaard.

Ja, kan du begribe det?

Daniel Hejre

Jo, nu blir her Røre og Rummel. Det er de unges Forbund, som begynder at virke, Herr Stensgaard! Ved De, hvad De skulde kalde den Forening? Ja, jeg skal sige Dem det siden.

Stensgaard.

Tror De virkelig, det er vort Forbund — ?

Daniel Hejre.

Det er der da minsæl ingen Tvivl om. Naa, saa faar vi altsaa dog den Glæde at skikke Herr Proprietariussen

afgaarde som Storthingsmand. Aa, gid han allerede var afgaarde; — jeg skulde saamæn gjerne skydse ham —; noksagt; he-he!

(gaar ud i Haven.)

Stensgaard.

Men sig mig, Fjeldbo, — hvorledes rimer du alt dette sammen?

Fjeldbo.

Der er andre Ting, som er vanskeligere at rime sammen. Hvorledes kommer du her?

Stensgaard.

Jeg? Ligesom de øvrige, naturligvis; jeg er indbuden.

Fjeldbo.

Ja, det blev du igaaraftes, hører jeg; — efter din Tale —

Stensgaard.

Nu ja?

Fjeldbo.

Men at du modtog den Indbydelse — !

Stensgaard.

Ja, hvad Fanden skulde jeg gjøre? Jeg kunde da ikke fornærme de skikkelige Mennesker.

Fjeldbo.

Saa? Kunde du ikke det? I din Tale kunde du det dog.

Stensgaard.

Snakk! I min Tale var det Principer, jeg angreb, ikke Personer.

Fjeldbo.

Og hvorledes forklarer du nu Kammerherrens Indbydelse?

Stensgaard.

Ja, kjære Ven, der er jo kun en Maade at forklare den paa.

Fjeldbo.

Nemlig, at Kammerherren er bange for dig?

Stensgaard.

Han skal, ved Gud, ikke faa Grund till det! Han er en Hædersmand.

Fjeldbo.

Det er han.

Stensgaard.

Og ligger der ikke noget rørende i at den gamle Mand tager Sagen paa den Maade? Og hvor Frøken Brattsberg var dejlig, da hun bragte Brevet!

Fjeldbo.

Men sig mig, — Opptrinet fra igaar er da vel ikke kommet paa Tale her?

Stensgaard.

Aa langtfra; de er altfor dannede Mennesker till at røre ved sligt. Men det bider mig i Samvittigheden; siden vil jeg gjøre en Undskyldning —

Fjeldbo.

Nej, det maa jeg bestemt fraraade! Du kjender ikke Kammerherren —

Stensgaard.

Ja-ja; saa skal mine Handlinger tale for mig.

Fjeldbo.

Du vil da ikke bryde med Storlifolket?

Stensgaard.

Jeg vil bringe en Udsoning tillveje; jeg har jo min Forening; den er allerede en Magt, som du ser.

Fjeldbo.

Ja, men en Ting, mens jeg husker det; — din Kjærlighed till Frøken Monsen —; jeg raaded dig igaar till at gjøre Alvor af den Sag —

Stensgaard.

Ja, ja, det kan vi altid —

Fjeldbo.

Nej, hør; jeg har tænkt nøjere over det. Du skal slaa den Plan af Tankerne.

Stensgaard.

Ja, det tror jeg du har Rett i. Gifter man sig ind i en udannet Familje, saa gifter man sig paa en Maade med hele Familjen.

Fjeldbo.

Aa ja; baade af den og af andre Grunde —

Stensgaard.

Monsen er en udannet Person, det ser jeg nu.

Fjeldbo.

Ja, han er just ingen beleven Mand.

Stensgaard.

Nej, det er sgu' visst! Han gaar og taler ilde om Folk, som han ser i sit Huus; det er uridderligt. Paa Storli lugter det af daarlig Tobak i alle Stuer —

Fjeldbo.

Men, kjære, — at du ikke har mærket den Tobakslugt, før nu —?

Stensgaard.

Det er Sammenligningen, som gjør det. Jeg kom paa en falsk Fod her i Byggden fra første Færd af. Jeg faldt i Kløerne paa Partigjængere, som tuded mig Ørerne fulde. Det skal være forbi! Jeg vil ikke gaa her og slide mig opp som Redskab for Egennytte eller for Raahed og Dumhed.

Fjeldbo.

Men hvad vil du saa bruge din Forening till?

Stensgaard.

Foreningen blir uforandret; den er grundlagt paa en saa temmelig bred Basis; — ja, det vil sige, den er stiftet till at modarbejde slette Indflydelser; — jeg ser først nu, fra hvilken Kant de Indflydelser kommer.

Fjeldbo.

Men tror du „de unge“ vil se det samme?

Stensgaard.

Det skal de. Jeg tør vel forlange, at slige Karle retter sig efter min bedre Indsigt.

Fjeldbo.

Men hvis de nu ikke vil?

Stensgaard.

Saa kan de gaa sin egen Gang. Jeg behøver dem ikke længere. Og mener du desuden, at jeg, i halsstarrig Blindhed, og for et uselt Konsekventsmageris Skyld, skulde lade

min Fremtid glide ind i et fejl Spor og aldrig komme till Maalet?

Fjeldbo.

Hvad mener du med Maalet?

Stensgaard.

Et Liv, som svarer till mine Evner, og som fylder alle mine Interesser ud.

Fjeldbo.

Ingen svævende Talemaader! Hvad mener du med Maalet?

Stensgaard.

Naa, till dig kan jeg sagtens sige det. Med Maalet mener jeg: engang i Tiden at blive Storthingsmand eller Statsraad, og at blive lykkelig gift i en rig og anset Familje.

Fjeldbo.

Se, se; og saa tænker du, ved Hjælp af Kammerherrens Forbindelser, —?

Stensgaard.

Ved Hjælp af mig selv tænker jeg at naa det! Det vil komme og det skal komme; men ganske af sig selv Naa, det har forresten lange Udsigter; — lad det kun! Indtill da vil jeg leve og nyde her i Skjønhed og Solskin —

Fjeldbo.

Her?

Stensgaard.

Ja, her! Her er fine Sæder; her er Ynde over Tillværelsen; her er Gulvet lagt ligesom blot till at trædes paa af lakerte Støvler; her er Lænestolene dybe, og Damerne sidder smukt i dem; her gaar Samtalen lett og

elegant, som en Kasteleg; her plumper ingen Raahed ind og gjør Selskabet stille. Aa, Fjeldbo, — her først føler jeg hvad Fornemhed er. Ja, vi har dog virkelig vor Adel; en liden Kreds; en Adel i Dannelse; og den vil jeg tillhøre. Føler du ikke selv, at man luttres her? At Rigdommen her er af et andet Slags? Naar jeg tænker paa Monsens Rigdom, saa forestiller jeg mig den i Skikkelse af store Bunker fedtede Papirsedler, af ølsmudsede Panteobligationer; — men her, her er det Metal, skinnende Sølv! Og med Menneskene er det ligedan. Kammerherren, — hvilken prægtig, fin gammel Gubbe!

Fjeldbo.

Det er han.

Stensgaard.

Og Sønnen, — djerv, ligefrem, dygtig!

Fjeldbo.

Ganske visst.

Stensgaard.

Og Svigerdatteren, du! Hun er en Perle; — gode Gud, hvilken rig og ejendommelig Natur —

Fjeldbo.

Det har Thora — det har Frøken Brattsberg ogsaa.

Stensgaard.

Ja vel; men se, hun er nu mindre betydelig.

Fjeldbo.

Aa, du kjender hende ikke. Du ved ikke, hvor hun er dyb og stille og trofast.

Stensgaard.

Men Svigerdatteren da! Saa ligefrem, næsten hensynsløs; og saa anerkjendende, saa erobrende —!

Fjeldbo.

Jeg troer virkelig, du er forelsket i hende.

Stensgaard.

I en gift Kone? Er du gal, Menneske! Hvad skulde det føre till? Nej, men jeg blir forelsket; det føler jeg godt. Ja, hun er rigtignok dyb, stille og trofast!

Fjeldbo.

Hvem?

Stensgaard.

Frøken Brattsberg, naturligvis.

Fjeldbo.

Hvad for noget? Du tænker da vel aldrig paa —?

Stensgaard.

Jo, det ved Gud, jeg gjør!

Fjeldbo.

Nej, men jeg forsikkrer dig, det gaar aldeles ikke an!

Stensgaard.

Hoho! Viljen er en Verdensmagt, du! Vi skal se, det gaar an.

Fjeldbo.

Men dette er jo den rene skjære Lettsindighed! Igaar var det Frøken Monsen —

Stensgaard.

Ja, se, det var en Overilelse; men det fraraadede du mig jo selv —

Fjeldbo.

Jeg fraraader dig paa det bestemteste at tænke paa nogen af dem.

Stensgaard.

Saa? Du agter kanske selv at erklære dig for en af dem?

Fjeldbo.

Jeg? Nej, det forsikkrer jeg dig —

Stensgaard.

Ja, det skulde nu heller ikke have holdt mig tillbage, om saa var. Vil man staa mig ivejen, vil man spærre Fremtiden for mig, saa kjender jeg ingen Hensyn.

Fjeldbo.

Vogt dig, at ikke jeg siger det samme!

Stensgaard.

Du! Hvad Rett har du till at gjøre dig till Formynder og Værge for Kammerherre Brattbergs Familje?

Fjeldbo.

Jeg har en Vens Rett idetmindste.

Stensgaard.

Pytt; den Snakk fanger du ikke mig med. Du har Egennyttens Rett, har du! Det tillfredsstiller din smaalige Forfængelighed at gaa og være Pott og Pande her i Huset; derfor skal jeg holdes borte.

Fjeldbo.

Ja, det var det bedste, som kunde times dig. Du staar her paa en hul Grund.

Stensgaard.

Gjør jeg virkelig? Tusend Takk! Den Grund skal jeg vide at bygge Støtter under.

Fjeldbo.

Prøv; men jeg spaar dig, det ramler forinden.

Stensgaard.

Haa-haa! Du har Rævestreger bag Øret? Godt, at det kom for Dagen. Jeg kjender dig nu; du er min Uven; den eneste, jeg har her.

Fjeldbo.

Det er jeg ikke!

Stensgaard.

Det er Du! Du har altid været det; lige fra Skoletiden. Se dig omkring her, hvorledes alle anerkjender mig, uagtet jeg er fremmed for dem. Du derimod, du, som kjender mig, du har aldrig anerkjendt mig. Det er overhovedet det usle ved dig, at du aldrig kan anerkjende nogen; du har gaaet derinde i Kristiania og drevet om i Thevandsselskaber og fyldt Tillværelsen ud med at sige Smaavittigheder. Sligt hævner sig, du! Sansen for det, som er mere værd i Livet, — for det, som der er Løftelse og Flugt i, den sløves, og saa staar man der og duer till ingenting.

Fjeldbo.

Duer jeg till ingenting!

Stensgaard.

Har Du nogensinde duet till at anerkjende mig?

Fjeldbo.

Hvad skulde jeg da anerkjende?

Stensgaard.

Min Vilje, om ikke andet. Den anerkjendes af alle de andre; — af det menige Folk ved Festen igaar, af Kammerherre Brattsberg og hans Familje —

Fjeldbo.

Af Proprietær Monsen og hans ditto, af —; Død og Plage, det er sandt, — herude staar en og venter paa dig —

Stensgaard.

Hvem er det?

Fjeldbo.

(gaar mod Baggrunden).

En, som anerkjender dig. (aabner Døren og kalder.) Aslaksen, kom ind!

Stensgaard.

Aslaksen?

Aslaksen

(kommer).

Naa, endelig da!

Fjeldbo.

Paa Gjensyn; jeg skal ikke forstyrre Vennerne.

(gaar ud i Haven.)

Stensgaard.

Men hvad i Pokkers Navn vil De her?

Aslaksen.

Jeg maa nødvendig tale med Dem. De lovte mig igaar en Berettning om Foreningens Stiftelse og —

Stensgaard.

Den kan ikke komme —; det maa vi vente med till en anden Gang.

Aslaksen.

Umuligt, Herr Stensgaard; Avisen skal ud imorgen tidlig —

Stensgaard.

Sniksnakk! Det hele maa forandres. Sagen er traadt ind i et nyt Stadium; her er kommet andre Momenter till. Hvad jeg ytrede om Kammerherre Brattsberg, maa aldeles omredigeres, før det kan bruges.

Aslaksen.

Nej, det om Kammerherren, det er allerede trykkt.

Stensgaard.

Naa, saa ud med det igjen!

Aslaksen.

Ud med det?

Stensgaard.

Ja, jeg vil ikke ha'e det paa den Maade. De ser paa mig? Tror De ikke jeg forstaar at styre Foreningens Anliggender, kanske?

Aslaksen.

Jo, Gudbevares; men jeg maa bare sige Dem —

Stensgaard.

Ingen Indvendinger, Aslaksen; sligt taaler jeg minsæl ikke!

Aslaksen.

Herr Sagfører Stensgaard, ved De, at den Smule tørre Brød, jeg har, den sætter De paa Spil? Ved De det?

Stensgaard.

Nej, det ved jeg slettikke.

Aslaksen.

Jo, saa er det. I Vinter, før De kom hertill, var mit Blad i Oppkomst. Jeg redigerte det selv, skal jeg sige Dem; og jeg redigerte det med Princip.

Stensgaard.

De?

Aslaksen.

Ja, jeg! Jeg sagde till mig selv: det er det store Publikum, som skal bære et Blad; men det store Publikum er det slette Publikum, — det ligger nu i de lokale Forholde; og det slette Publikum vil have et slett Blad. Se, saa redigerte jeg Bladet —

Stensgaard.

Slett! Ja, det er ubestrideligt.

Aslaksen.

Ja, og det stod jeg mig paa. Men saa kom De og indførte Ideer i Distriktet; og saa fik Bladet en Farve, og derfor faldt alle Anders Lundestads Venner fra; de, som er tillbage, de betaler slett —

Stensgaard.

Ja, men Bladet blev godt.

Aslaksen.

Jeg kan ikke leve af et godt Blad. Nu skulde her vækkes Røre; her skulde gjøres Ende paa, som De lovte igaar; Stormændene skulde stilles i Gabestokken; der skulde komme slige Ting ind, som alle maatte læse, — og saa svigter De —

Stensgaard.

Hoho! De mener, jeg skulde tjene Dem og Skandalen? Nej, mange Takk, min gode Mand!

Aslaksen.

Herr Sagfører Stensgaard, De maa ikke drive mig till det yderste, for ellers gaar det galt.

Stensgaard.

Hvad mener De med det?

Aslaksen.

Jeg mener, at jeg saa maa gjøre Bladet indbringende paa en anden Vis. Gud skal vide, jeg gjør det ikke med Lyst. Før De kom, ernærte jeg mig redeligt med ulykkelige Hændelser og Selvmord og slige uskyldige Ting, som tidt ikke var passeret engang. Men nu har De faaet vendt opp og ned paa det altsammen; nu maa her anden Kost till —

Stensgaard.

Ja, det vil jeg bare sige Dem: gaar De paa egen Haand, gaar De et Skridt udenfor mine Ordre og gjør Bevægelsen her till et Middel for Deres smudsige Egennytte, saa gaar jeg till Bogtrykker Alm og stifter et nyt Blad. Vi har Penge, vi, ser De! Og saa skal deres Avislapp være ødelagt inden fjorten Dage.

Aslaksen

(bleg).

Det gjør De ikke!

Stensgaard.

Jo, det gjør jeg; og jeg skal være Mand for at redigere Bladet, saa det faar det store Publikum for sig.

Aslaksen.

Saa gaar jeg i denne Stund till Kammerherre Brattsberg —

Stensgaard.

De? Hvad vil De der?

Aslaksen.

Hvad vil De her? Tror De ikke jeg skjønner, hvorfor Kammerherren har bedt Dem? Det er fordi han er rædd for Dem og for hvad De vil gjøre; og det drager De Nytte af. Men er han rædd for hvad De vil gjøre, saa er han vel ogsaa rædd for hvad jeg vil trykke; og det vil jeg drage Nytte af!

Stensgaard.

Det skulde De vove? De! Slig en Stymper —!

Aslaksen.

Ja, det skal jeg vise Dem. Skal Deres Skaaltale ud af Bladet, saa skal Kammerherren betale mig for at ta'e den ud.

Stensgaard.

Vov det; vov det bare! De er drukken, Menneske —!

Aslaksen.

Ikke mere end till Maade. Men jeg blir som en Løve, naar man vil tage den fattige Brødbid fra mig. De kan ikke sætte dem ind i, hvorledes jeg har det hjemme; en sengeliggende Kone, et vanført Barn —

Stensgaard.

Pakk Dem! Vil De søle mig ned i Deres Gemenhed? Hvad kommer Deres værkbruddne Koner og vanskabte

Unger mig ved? Vover De at stille Dem ivejen for mig, understaar De Dem bare at spærre en eneste Udsigt, saa skal De komme till at ligge paa Fattigkassen før Aaret er omme!

Aslaksen.

Jeg skal vente en Dag —

Stensgaard.

Naa; De begynder at faa Fornuftens Brug igjen.

Aslaksen.

Jeg skal i et Extranummer underrette Abonnenterne om, at Redaktøren, som Følge af en ved Festgildet paadragen Upasselighed —

Stensgaard.

Ja, ja; gjør det; senere kan det jo nok hænde, vi kommer tillrette med hinanden.

Aslaksen.

Gid det var saa vel. — Herr Overrettssagfører Stensgaard, — husk paa: den Avis, den er mit eneste Lam.

(ud i Baggrunden).

Gaardbruger Lundestad

(i den forreste Havedør).

Naa, Herr Sagfører Stensgaard?

Stensgaard.

Naa, Herr Gaardbruger Lundestad?

Lundestad.

De gaar her saa alene? Dersom det var Dem belejligt, vilde jeg nok gjerne tale lidt med Dem.

Stensgaard.

Med Fornøjelse.

Lundestad.

Først maa jeg nu sige Dem det, at dersom De har hørt, jeg skulde have sagt noget ufordelagtigt om Dem, saa maa De ikke tro det.

Stensgaard.

Om mig? Hvad skulde De have sagt?

Lundestad.

Ingenting; det forsikkrer jeg Dem. Men her findes saa mange ørkesløse Mennesker, som bare gaar omkring og syr Folk sammen.

Stensgaard.

Ja, i det hele taget, — vi to er desværre kommet i en noget skjæv Stilling till hinanden.

Lundestad.

Det er en ganske naturlig Stilling, Herr Stensgaard. Det er det gamles Stilling till det nye; det gaar altid saa.

Stensgaard.

Aa, bevares, Herr Lundestad, De er da ikke saa gammel.

Lundestad.

Aa jo, aa jo, jeg blir gammel nu. Jeg har nu siddet i Thinget siden 1839. Nu synes jeg det kunde være paa Tiden at faa Afløsning.

Stensgaard.

Afløsning?

Lundestad.

Tiderne skifter, ser De. Nye Oppgaver taer Vært; og till at bære dem frem kræves der nye Kræfter.

Stensgaard.

Ærligt og opprigtigt, Herr Lundestad, — vil De altsaa virkelig vige for Monsen?

Lundestad.

For Monsen? Nej, for Monsen vil jeg ikke vige.

Stensgaard.

Men saa forstaar jeg ikke —?

Lundestad.

Sætt nu, jeg veg for Monsen; tror De saa, han havde Udsigt till at blive valgt?

Stensgaard.

Ja, det er vanskeligt at sige. Valgmandsvalget skal jo rigtignok allerede foregaa iovermorgen, og Stemningen er visstnok endnu ikke tillstrækkelig bearbejdet; men —

Lundestad.

Jeg tror ikke det vilde lykkes. Mit og Kammerherrens Parti vil ikke stemme paa ham. Ja, „mit Parti", det er nu saadan en Talemaade; jeg mener Ejendomsmændene, de gamle Slægter, som sidder fast paa sin Jord og hører hjemme her. De vil ikke kjendes ved Monsen. Monsen er en Indflytter; der er ingen, som ved noget saadan rigtig tillbunds om Monsen og hans Sager. Og saa har han nu maattet hugge meget ned omkring sig for at vinde Plads; hugget ud baade Skoge og Familjer, kan en sige.

Stensgaard.

Ja, men hvis De altsaa mener, der ingen Udsigt er —

Lundestad.

Hm! Det er skjeldne Gaver, De har faaet idethele-

taget, Herr Stensgaard. Vorherre har udrustet Dem rigeligt. Men der er en liden Ting, som han skulde givet Dem paa Kjøbet.

Stensgaard.

Og hvad skulde det være?

Lundestad.

Sig mig, — hvorfor tænker De aldrig paa Dem selv? Hvorfor har De slettingen Ærgjærrighed?

Stensgaard.

Ærgjærrighed? Jeg?

Lundestad.

Hvorfor gaar De her og spilder Deres Kræfter paa andre? Kort og godt, — hvorfor vil De ikke selv ind i Thinget?

Stensgaard.

Jeg? Det er ikke Deres Alvor!

Lundestad.

De har jo skaffet Dem Stemmerett, hører jeg. Men nytter De ikke Lejligheden nu, saa kommer der en anden ind, og han blir kanske fast i Sadlen, og da er han ikke saa lett at fordrive.

Stensgaard.

Men, for Guds Skyld, mener De, hvad De siger, Herr Lundestad?

Lundestad.

Det fører jo ikke till noget; naar De ikke vil, saa —

Stensgaard.

Vil? Vil? Jeg maa opprigtig tillstaa Dem, jeg er

ikke saa aldeles blottet for Ærgjærrighed, som De tror. Men antager De virkelig, at sligt kan ske?

Lundestad.

Ske kunde det nok. Jeg skulde gjøre mit bedste. Kammerherren vilde visst ogsaa gjøre sit; han kjender jo Deres Talegaver. De unge har De for Dem og —

Stensgaard.

Herr Lundestad, De er, ved Gud, min sande Ven!

Lundestad.

Aa, det mener De nu ikke saa stort med. Var jeg Deres Ven, saa tog De Byrden fra mig; De har unge Skuldre; De kunde bære den saa lett.

Stensgaard.

Raad over mig i saa Henseende; jeg skal ikke svigte.

Lundestad.

Saa De er altsaa ikke uvillig —?

Stensgaard.

Her er min Haand!

Lundestad.

Takk! Tro mig, Herr Stensgaard, De kommer ikke till at angre paa det. Men nu maa vi fare varsomt frem. Valgmænd maa vi begge to sørge for at blive, — jeg for at foreslaa Dem till min Efterfølger og examinere Dem lidt i Forsamlingen, og De for at gjøre Rede for Deres Meninger —

Stensgaard.

Aa, er vi først saa vidt, saa er vi ovenpaa. I Valgmandsforsamlingen er jo De almægtig.

Lundestad.

Der er Maade med Almægtigheden; — De maa naturligvis bruge Deres Talegaver; De faar se at bortforklare det, som kan være mest kantet og stødende —

Stensgaard.

De mener da vel ikke, at jeg skal bryde med mit Parti?

Lundestad.

Se nu bare sindigt paa Sagen. Hvad vil det sige, at her er to Partier? Det vil sige, at her paa den ene Side findes endel Mænd eller Slægter, som er i Besiddelse af de almindelige borgerlige Goder, — jeg mener Ejendom, Uafhængighed, og Andel i Magten. Det er det Parti, jeg hører till. Og paa den anden Side findes her mange yngre Medborgere, som gjerne vil erhverve sig disse Samfundsgoder. Se, det er Deres Parti. Men dette Parti kommer De jo ganske naturligt og ligefrem till at træde ud af, naar De nu faar Andel i Magten og derhos skaffer Dem en Stilling her som rigtig fast Ejendomsmand; — ja, for det er nødvendigt, Herr Stensgaard!

Stensgaard.

Ja, det tror jeg ogsaa det er. Men Tiden er knapp; en saadan Stilling erhverves ikke i en Haandevending.

Lundestad.

Aa nej, den gjør nok ikke det; men De kunde vel kanske ogsaa hjælpe Dem bare med Udsigten —

Stensgaard.

Udsigten?

Lundestad.

Skulde De have saa svært meget imod at tænke paa et godt Gifte, Herr Stensgaard? Her er rige Arvinger i Byggden. En Mand, som De, med Fremtiden for sig, — en Mand, som kan gjøre Regning paa at komme ind i de højeste Poster, — tro mig, Dem vil ingen vrage, naar De spiller Deres Kort fint.

Stensgaard.

Saa hjælp mig med Spillet! For Guds Skyld —! De aabner Vidder for mig; store Syner! Alt det, jeg har haabet og higet efter; at gaa som en Frigjører fremst i Folket; alt det fjerne, jeg har drømt om, det rykker mig nu saa levende nær!

Lundestad.

Ja, vi skal være lysvaagne, Herr Stensgaard! Deres Ærgjærrighed er allerede paa Benene, ser jeg. Det er godt. Resten vil gaa af sig selv. — Naa, Takk saalænge! Jeg skal aldrig glemme Dem, at De vilde tage Magtens Byrde fra mine gamle Skuldre!

(Gjæster og Husets Folk kommer efterhaanden ind fra Haven. To Tjenestepiger bringer Lys og byder Forfriskninger om under det følgende.)

Selma

(gaar opp mod Pianoet tilvenstre i Baggrunden).

Herr Stensgaard, De maa være med; vi skal lege Pantelege.

Stensgaard.

Med Fornøjelse; jeg er udmærket opplagt!

(gaar ligeledes mod Baggrunden, træffer Aftale med hende, sætter Stole tillrette, o. s. v.)

Erik Brattsberg
(dæmpet).

Hvad Pokker er det, Faer fortæller, Herr Hejre? Hvad er det for en Tale, Sagfører Stensgaard skal have holdt heroppe igaar?

Daniel Hejre.

He-he; ved man ikke det?

Erik Brattsberg.

Nej; vi Byfolk var jo till Middag og Bal inde i Klubben. Men Faer siger, at Herr Stensgaard har aldeles brudt med Storlifolket, at han var saa forskrækkelig grov imod Monsen —

Daniel Hejre.

Imod Monsen? Nej, der har De visst hørt fejl, højstærede —

Erik Brattsberg.

Ja, der stod rigtignok saa mange omkring, saa jeg fik ikke rigtig Rede i det; men jeg hørte ganske bestemt at —

Daniel Hejre.

Noksagt; vent till imorgen, da faar De Historien till Frokost i Aslaksens Avis.

(gaar fra ham.)

Kammerherren.

Naa, min kjære Lundestad, holder De endnu fast paa de Griller —?

Lundestad.

Det er ingen Griller, Herr Kammerherre; naar en Mand staar Fare for at fortrænges, saa bør han vige frivilligt.

Kammerherren.

Talemaader! Hvem tænker vel paa at fortrænge Dem?

Lundestad.

Hm; jeg er en gammel Vejrprofet. Her er Omslag i Luften. Naa, jeg har alt Stedfortræderen. Sagfører Stensgaard er villig —

Kammerherren.

Sagfører Stensgaard?

Lundestad.

Ja, var ikke det Meningen? Jeg tog det for et Vink, da Kammerherren sagde, at den Mand maatte en støtte, og at en skulde slutte sig till ham.

Kammerherren.

Ja, jeg mente i hans Opptræden mod alt dette fordærvelige Svindlervæsen, som drives paa Storli.

Lundestad.

Men hvorledes kunde Kammerherren være saa sikker paa, at Stensgaard vilde bryde med de Folk?

Kammerherren.

Kjære, det viste sig jo igaaraftes.

Lundestad.

Igaaraftes?

Kammerherren.

Ja, da han talte om Monsens fordærvelige Indflydelse i Sognet.

Lundestad
(med aaben Mund).

Om Monsens —?

Kammerherren.

Ja visst; paa Bordet —

Lundestad.

Oppe paa Bordet, ja?

Kammerherren.

Han var forskrækkelig grov; kaldte ham en Pengesækk, og en Basilisk, eller en Lindorm, eller noget lignende. Ha, ha, det var virkelig morsomt at høre paa.

Lundestad.

Var det morsomt at høre paa?

Kammerherren.

Ja, jeg nægter ikke, Lundestad, at jeg under de Folk, hvad de faar af den Slags. Men nu maa vi støtte ham; thi efter et sligt blodigt Angreb —

Lundestad.

Som det igaar, ja?

Kammerherren.

Ja, vel.

Lundestad.

Det paa Bordet?

Kammerherren.

Ja, det paa Bordet.

Lundestad.

Om Monsen?

Kammerherren.

Ja, om Monsen og hans Slæng. Nu vil de naturligvis søge at hævne sig; og det kan man da ikke fortænke dem i —

Lundestad
(afgjort).

Sagfører Stensgaard maa støttes, — det er klart!

Thora.

Kjære Faer, du skal være med i Legen.

Kammerherren.

Aa Snakk, Barn —

Thora.

Jo visst; kom; Selma vil det endelig.

Kammerherren.

Ja, ja, saa faar jeg vel føje mig. (dæmpet idet de gaar.) Det er dog sørgeligt med Lundestad; han begynder virkelig at blive sløv; tænk, han har sletikke forstaaet, hvad Stensgaard —

Thora.

O, kom, kom; nu skal vi lege!

(hun drager ham med ind i Kredsen, hvor Legen er i fuld Gang mellem de unge.)

Erik Brattsberg
(raaber fra sin Plads).

Herr Hejre, De er udnævnt till Pantdommer!

Daniel Hejre.

He-he; det er saamæn min første Udnævnelse i Verden.

Stensgaard
(ligeledes i Kredsen).

Paa Grund af Deres Bekjendtskab med Justitsen, Herr Hejre!

Daniel Hejre.

Aa, mine elskelige unge Venner, det skulde være mig en Fryd at dømme jer allesammen —; noksagt!

Stensgaard

(smutter hen till Lundestad, som staar i Forgrunden tillvenstre).

De talte med Kammerherren. Hvad var det om? Var det noget om mig?

Lundestad.

Desværre; det var om dette her igaaraftes —

Stensgaard

(vrider paa sig).

Død og Plage!

Lundestad.

Han syntes, De havde været forskrækkelig grov, sa'e han.

Stensgaard.

Ja, tror De ikke det piner mig —

Lundestad.

De kunde nu bøde paa det.

Erik Brattsberg

(raaber ned).

Herr Stensgaard, Raden er till Dem!

Stensgaard.

Jeg kommer! (hurtigt, till Lundestad.) Hvorledes bøde paa det?

Lundestad.

Finder De Lejlighed, saa gjør Kammerherren en Undskyldning.

Stensgaard.

Det skal jeg, ved Gud, gjøre!

Selma.

Skynd Dem; skynd Dem!

Stensgaard.

Jeg kommer, Frue! Her er jeg!

(Legen fortsættes under Latter og Lystighed. Nogle ældre Herrer spiller Kort tillhøjre. Lundestad sætter sig tillvenstre; Daniel Hejre nær ved.)

Daniel Hejre.

Den Hvalp siger, jeg har havt med Justitsen at gjøre!

Lundestad.

Han er noget uvorren i sin Mund, det kan ikke nægtes.

Daniel Hejre.

Derfor gaar ogsaa hele Familjen og loggrer for ham. He-he; det er ynkeligt at se, hvor rædde de er.

Lundestad.

Nej, der ser De galt, Herr Hejre; Kammerherren er ikke rædd.

Daniel Hejre.

Ikke det? Tror De jeg er blind, højstærede?

Lundestad.

Nej, men —; ja, De kan da vel tie? Godt; jeg skal sige Dem, hvorledes det hænger sammen. Kammerherren tror, det var Monsen, det gjaldt igaar.

Daniel Hejre.

Monsen? Aa, Visvas!

Lundestad.

Minsæl, Herr Hejre! Ringdal eller Frøkenen har vel bildt ham det ind —

Daniel Hejre.

Og saa gaar han hen og beer ham till stor Middag!

Nej, det er, Gud døde mig, udmærket! Nej; ved De hvad, det kan jeg ikke tie med.

Lundestad.

Hyss, hyss! Husk, hvad De lovte mig. Kammerherren er jo Deres gamle Skolekammerat; og om han end har faret lidt haardt frem imod Dem —

Daniel Hejre.

He-he; jeg skal betale ham det med Renter —

Lundestad.

Vogt Dem vel; Kammerherren er mægtig. Leg ikke med Løver.

Daniel Hejre.

Brattsberg en Løve? Pytt; han er dum, Faer; det er jeg ikke. Aa, hvilke dejlige Chikaner, hvilke Spydigheder, hvilke Stikkpiller jeg skal lave ud af dette her, naar jeg engang faar vor store Proces i Gang!

Selma
(raaber fra Kredsen).

Herr Dommer, hvad skal den gjøre, som ejer dette Pant?

Erik Brattsberg
(ubemærket, till Daniel Hejre).

Det er Stensgaards! Find paa noget morsomt.

Daniel Hejre.

Det Pant? He-he, lad mig se; han kunde jo per Exempel, — noksagt. Han skal holde en Tale!

Selma.

Det er Herr Stensgaards Pant.

Erik Brattsberg.

Herr Stensgaard skal holde en Tale!

Stensgaard.

Aa nej; lad mig slippe; jeg kom slemt nok fra det igaar.

Kammerherren.

Fortrinligt, Herr Stensgaard; jeg forstaar mig ogsaa lidt paa Veltalenhed.

Lundestad
(till Daniel Hejre).

Gudsdød; bare han nu ikke forplumrer sig.

Daniel Hejre.

Forplumrer sig? He-he. De er fin, De! Et velsignet Indfald! (halvhøjt till Stensgaard.) Kom De galt fra det igaar, saa kan De jo slaa Dem selv paa Munden idag.

Stensgaard.
(faar en pludselig Idé).

Lundestad, her er Lejligheden!

Lundestad
(undvigende).

Spil Deres Kort fint.
(søger sin Hatt og lister sig efterhaanden mod Døren.)

Stensgaard.

Ja, jeg skal holde en Tale!

De unge Damer.

Bravo! Bravo!

Stensgaard.

Tag Deres Glasse, mine Damer og Herrer! Nu holder

jeg en Tale, der begynder i et Eventyr; thi jeg føler Eventyrets Strøm af Livsmod lufte igjennem mig i denne Kreds.

Erik Brattsberg
(till Damerne).

Hør; hør!

(Kammerherren tager sit Glas fra Spillebordet tillhøjre og bliver staaende der. Ringdal, Doktor Fjeldbo og et Par andre Herrer kommer ind fra Haven.)

Stensgaard.

Det var i Vaardagene. Da kom der en ung Gjøg flyvende ind i Lien. Gjøgen er en Lykkefugl; og der var stort Fuglegilde nedenunder ham paa den flade Mark, og baade vildt og tamt Kræ flokkedes der. Ud fra Hønsegaardene tripped de; opp fra Gaasedammene kom de vaggende; ned fra Storlien strøg en tung Tiur i lav, braskende Flugt, tog Fæste og bruste med Fjærene og kradsed med Vingerne og gjorde sig endnu bredere, end han var; og alt imellem galte han: krak, krak, krak, hvilket vil sige saa meget som: jeg er Kaxen fra Storlien, jeg!

Kammerherren.

Fortræffeligt! Hør!

Stensgaard.

Og saa var der en gammel Hakkespætt. Langsefter Træstammerne vimsed han rakt opp og ned, bored med sit spidse Næbb, gramsed Orme i sig, og alt det, som sætter Galde, og tillhøjre og tillvenstre hørte man: prik, prik, prik; — det var Hakkespætten —

Erik Brattsberg.

Nej, om Forladelse, var ikke det en Stork eller en —?

Daniel Hejre.

Noksagt!

Stensgaard.

Det var den gamle Hakkespætt. Men saa kom der Liv i Laget; thi de fandt en at kagle ondt om; og saa stimled de sammen og kagled i Kor, saa længe, till den unge Gjøg begyndte at kagle med —

Fjeldbo

(ubemærket).

For Guds Skyld, Menneske, ti stille!

Stensgaard.

Men den, det gjaldt, det var en Ørn, som sad i ensom Ro paa et bratt Fjeld. Om ham vare de alle enige. „Han er en Skræmsel for Byggden“ sa'e en hæs Ravn. Men Ørnen skar ned i skraa Flugt, greb Gjøgen, og bar ham opp i Højden. — Det var et Hjerterov! Og der oppe fra, der saa Lykkefuglen vidt og dejligt ud over det lave; der var Stillhed og Solskin; der lærte han at dømme Sværmen fra Hønsegaardene og fra de uryddede Lier —

Fjeldbo

(højt).

Punktum; Punktum! Musik!

Kammerherren.

Hyss; forstyrr ham ikke.

Stensgaard.

Herr Kammerherre Brattsberg, — her ender jeg mit Eventyr, og træder frem for Dem i de manges Nærværelse og beder dem om Tillgivelse for igaar.

Kammerherren

(et halvt Skridt tillbage).

Mig —?

Stensgaard.

Takk for den Maade, hvorpaa De har hævnet Dem over mine ubesindige Yttringer. I mig har De fra nu af en rustet Stridsmand. Og dermed, mine Damer og Herrer, en Skaal for Ørnen paa Fjeldtinden; en Skaal for Herr Kammerherre Brattsberg!

Kammerherren

(famler efter Bordet).

Takk, Herr Overrettssagfører!

Gjæsterne

(de fleste i pinlig Forlegenhed).

Herr Kammerherre! Herr Kammerherre Brattsberg!

Kammerherren.

Mine Damer! Mine Herrer! (sagte.) Thora!

Thora.

Faer!

Kammerherren.

Ah, Doktor, Doktor, hvad har De gjort!

Stensgaard

(med Glasset i Haanden straalende fornøjet).

Og nu paa Plads igjen! Hej, Fjeldbo, kom med, — i de unges Forbund! Her har vi Legen gaaende!

Daniel Hejre

(i Forgrunden tillvenstre).

Ja minsæl har vi Legen gaaende!

(Lundestad forsvinder i Bagdøren.)

(Teppet falder.)

TREDJE AKT.

(Elegant Forværelse med Indgang i Baggrunden. Tillvenstre Dør till Kammerherrens Kontor; længere tillbage Dør till Dagligstuen. Tillhøjre en Dør till Værksforvalterens Kontorer; foran samme et Vindu.)

(Thora sidder grædende paa Sofaen tillvenstre. Kammerherren gaar heftigt opp og ned.)

Kammerherren.

Ja, nu har vi Efterspillet. Graad og Jammer —

Thora.

O, Gud give vi aldrig havde set det Menneske!

Kammerherren.

Hvilket Menneske?

Thora.

Den afskyelige Sagfører Stensgaard, naturligvis.

Kammerherren.

Du skulde heller sige: gid vi aldrig havde set den afskyelige Doktor!

Thora.

Fjeldbo?

Kammerherren.

Ja, Fjeldbo; Fjeldbo, ja! Var det ikke ham, som løj mig fuld —?

Thora.

Nej, kjære velsignede Faer, det var mig.

Kammerherren.

Dig? Begge to altsaa! I Ledtog sammen; bag min Rygg! Det er dejligt!

Thora.

O, Faer, dersom du vidste —

Kammerherren.

Aa, jeg ved nok; mere end nok; meget mere!

(Doktor Fjeldbo kommer fra Baggrunden.)

Fjeldbo.

Godmorgen, Herr Kammerherre! Godmorgen, Frøken!

Kammerherren

(vedbliver at gaa opp og ned).

Naa, er De der, — De, Ulykkesfugl —

Fjeldbo.

Ja, det var en højst ubehagelig Begivenhed.

Kammerherren

(ser ud af Vinduet).

Finder De dog det?

Fjeldbo.

Jeg tror, De maa have bemærket, hvorledes jeg hele Tiden holdt Øje med Stensgaard. Ulykkeligvis, da jeg hørte der skulde leges Pantelege, tænkte jeg der ingen Fare var —

Kammerherren
(stamper i Gulvet).

Stilles i Gabestokken af slig en Vindmager! Og hvad har ikke mine Gjæster maattet tro om mig? At jeg var usel nok till at ville kjøbe denne Person, denne — denne —, som Lundestad kalder ham!

Fjeldbo.

Ja, men —

Thora
(ubemærket af Faderen).

Tal ikke!

Kammerherren
(efter et kort Opphold, vender sig mod Fjeldbo).

Sig mig oppriglgtigt, Doktor, — er jeg virkelig dummere, end de fleste andre Mennesker?

Fjeldbo.

Hvor kan De spørge saa, Herr Kammerherre?

Kammerherren.

Men hvorledes kunde det da gaa till, at jeg rimeligvis var den eneste, som ikke forstod, at den forbistrede Tale var myntet paa mig?

Fjeldbo.

Skal jeg sige Dem det?

Kammerherren.

Ja visst skal De saa.

Fjeldbo.

Det er, fordi De selv ser Deres Stilling her i Byggden med andre Øjne, end Befolkningen forresten.

Kammerherren.

Jeg ser min Stilling, som min salig Faer saa sin Stilling her. Min salig Faer vilde man aldrig vovet at byde sligt.

Fjeldbo.

Deres salig Faer døde ogsaa omkring Aaret 1830.

Kammerherren.

Aa ja; her er kommet mangt og meget i Opplesning siden den Tid. Men Skylden er forresten min egen. Jeg har blandet mig formeget med de Godtfolk. Derfor maa jeg nu finde mig i at stilles sammen med Gaardbruger Lundestad!

Fjeldbo.

Ja, rent ud sagt, det ser jeg ingen Forklejnelse i.

Kammerherren.

Aa, De forstaar mig meget godt. Jeg pukker naturligvis ikke paa noget Slags Fornemhed, eller paa Titler eller sligt. Men hvad jeg holder i Ære, og hvad jeg forlanger at andre skal holde i Ære, det er den gjennem alle Slægter nedarvede Retskaffenhed i vor Familje. Det er det, jeg mener, at naar man, som Lundestad, griber ind i det offentlige Liv, saa kan man ikke bevare sin Karakter og sin Vandel saa aldeles plettfri. Derfor faar Lundestad ogsaa finde sig i, at man søler ham till. Men man skal lade mig være i Ro; jeg staar udenfor Partierne.

Fjeldbo.

Ikke saa ganske, Herr Kammerherre. De glæded Dem ialfald, saalænge De troede, at Angrebet gjaldt Monsen.

Kammerherren.

Nævn ikke det Menneske! Det er ham, som har slappet den moralske Sans her i Egnen. Desværre har han da også gjort min Herr Søn svimmel i Hodet.

Thora.

Erik?

Fjeldbo.

Deres Søn?

Kammerherren.

Ja; hvad skulde han ind i de Handelsforrettninger? Det fører jo dog ikke till noget.

Fjeldbo.

Men, kjære Herr Kammerherre, han maa jo dog leve og —

Kammerherren.

Aa, med Sparsomhed kunde han saamæn godt leve af sin Mødrenearv.

Fjeldbo.

Ja, kanske han kunde leve af den; men hvad skulde han leve for?

Kammerherren.

For? Naa, behøvte han absolut noget at leve for, saa er han jo juridisk Kandidat; han kunde jo leve for sin Videnskab.

Fjeldbo.

Nej, det kunde han ikke; thi det er hans Natur imod. Han kunde heller ikke tænke 'paa at komme i Embede for

det første; Bestyrelsen af Deres Ejendomme har De forbeholdt Dem selv; Deres Søn har ingen Børn at oppdrage. Og naar han saa under slige Omstændigheder ser fristende Exempler for sig, — ser Folk, som fra ingenting er ifærd med at skabe en halv Million —

Kammerherren.

En halv Million? Aa, ved De hvad, lad os nu blive ved de hundrede Tusend. Men hverken den halve Million eller de hundrede Tusend skrabes sammen med saa aldeles rene Hænder; — jeg mener ikke ligeoverfor Verden; Gudbevares; Lovene kan man jo nok holde sig efterrettelig; men ligeoverfor ens egen Bevidsthed. Sligt noget kan jo naturligvis ikke min Søn bekvemme sig till. De kan derfor være ganske rolig: Grosserer Brattsbergs Virksomhed kaster saamæn ingen halv Million af sig.

(Selma, i Spadserdragt, kommer fra Baggrunden.)

Selma.

Godmorgen! Er ikke min Mand her?

Kammerherren.

Godmorgen, Barn! Søger du efter din Mand?

Selma.

Ja, han sagde, han skulde herud. Proprietær Monsen kom till ham tidligt imorges, og saa —

Kammerherren.

Monsen? Kommer Monsen till jer?

Selma.

Engang imellem; det er mest i Forrettninger. Men, kjære Thora, hvad er det? Har du grædt?

Thora.

Aa, det er ingenting.

Selma.

Jo, det er! Hjemme var Erik forstemt, og her —; jeg ser det paa jer allesammen; der er noget ivejen. Hvad er det?

Kammerherren.

Naa, naa; det er ialfald ikke noget for dig. Du er for fin till at bære Byrder, min lille Selma. Gaa nu I to ind i Dagligstuen saalænge. Har Erik sagt, at han kommer, saa kommer han vel ogsaa.

Selma.

Lad os gaa; — og vogt mig endelig for Trækkluften! (slaar Armene om hende.) O, jeg kunde knuse dig, søde Thora!

(begge Damerne gaar ind tillvenstre.)

Kammerherren.

De er altsaa kommet opp i det med hinanden, de to Spekulanter. De burde gaa i Kompagni sammen. Monsen & Brattsberg, — det vilde klinge smukt! (det banker i Baggrunden.) Kom ind!

(Sagfører Stensgaard træder ind af Døren.)

Kammerherren.

(viger et Skridt tillbage).

Hvad for noget!

Stensgaard.

Ja, her har De mig igjen, Herr Kammerherre!

Kammerherren.

Jeg ser det.

Fjeldbo.

Men er du gal, Menneske?

Stensgaard.

De trak Dem tidligt tillbage igaaraftes. Da Fjeldbo havde opplyst mig om Sammenhængen, var De allerede —

Kammerherren.

Jeg beder Dem, — enhver Forklaring vil være overflødig —

Stensgaard.

Ganske visst; De maa heller ikke tro, det er derfor jeg kommer.

Kammerherren.

Ikke det, nu?

Stensgaard.

Jeg ved, jeg har æreskjændt Dem.

Kammerherren.

Det ved jeg ogsaa; og forinden jeg laer Dem jage paa Porten. vilde De kanske sige mig, hvorfor De kommer her.

Stensgaard.

Fordi jeg elsker Deres Datter, Herr Kammerherre!

Fjeldbo.

Hvad —!

Kammerherren.

Hvad siger han, Doktor?

Stensgaard.

Ja, De kan ikke sætte Dem ind i det, Herr Kammerherre. De er en gammel Mand; De har ikke noget at kjæmpe for —

Kammerherren.

Og De understaar Dem —!

Stensgaard.

Jeg kommer for at bede om Deres Datters Haand, Herr Kammerherre.

Kammerherren.

De —, De —? Vil De ikke tage Plads?

Stensgaard.

Takk; jeg staar.

Kammerherren.

Hvad siger De till dette her, Doktor?

Stensgaard.

Aa, Fjeldbo siger alt godt; han er min Ven; den eneste virkelige Ven, jeg har.

Fjeldbo.

Nej, nej, Menneske; aldrig i Evighed, dersom du —

Kammerherren.

Var det derfor Herr Værkslægen fik ham indført i vort Hus?

Stensgaard.

De kjender mig kun af min Opptræden iforgaars og igaar. Og det er ikke nok. Jeg er heller ikke idag den samme, som før. Samværet med Dem og Deres er faldet som en Vaarregn over mig. I en eneste Natt er der slaaet Spirer ud! De maa ikke støde mig tillbage i det uhyggelige igjen. Jeg har aldrig siddet inde med det dejlige i Livet, før nu; det har været som Fugle paa Taget for mig —

Kammerherren.

Men min Datter —?

Stensgaard.

Aa, hende skal jeg vinde.

Kammerherren.

Saa? Hm!

Stensgaard.

Ja, fordi jeg vil det. Husk paa, hvad De fortalte mig igaar De var ogsaa misfornøjet med Deres Søns Giftermaal; — se, det har vendt sig till det gode. De skal skrive Lærepengene bag Øret, som Fjeldbo sagde —

Kammerherren.

Naa, det var saadan ment?

Fjeldbo.

Paa ingen Maade! Kjære Herr Kammerherre, lad mig faa tale alene med ham —

Stensgaard.

Sniksnakk; jeg har ikke noget at tale med dig om. Hør nu, Herr Kammerherre! Vær nu snild og fornuftig. En Familje, som Deres, trænger till nye Forbindelser, ellers fordummes Slægten —

Kammerherren.

Nej, nu blier det for galt!

Stensgaard.

Hys, hys; ikke hidsig! Lad alle disse kjedelige fornemme Griller fare; — for Fanden, det er jo dog ikke andet end Narrestreger igrunden. De skal se, hvor glad De vil

blive i mig, naar De bare lærer mig at kjende. Jo; jo; De skal blive glad i mig, — baade De og Deres Datter! Hende skal jeg tvinge —

Kammerherren.

Hvad tror De, Herr Doktor?

Fjeldbo.

Jeg tror, det er Galskab!

Stensgaard.

Ja, for dig vilde det være Galskab; men jeg, ser du, jeg har en Gjerning at gjøre her paa Guds dejlige Jord; — jeg laer mig ikke skræmme af Vrøvl og Fordomme!

Kammerherren.

Herr Sagfører; der er Døren.

Stensgaard.

De viser mig —?

Kammerherren.

Døren.

Stensgaard.

Gjør det ikke!

Kammerherren.

Ud med Dem! De er en Lykkejæger og en — en; er det dog ikke forbandet! De er —

Stensgaard.

Hvad er jeg?

Kammerherren.

De er det andet; det, som ligger mig paa Tungen, er De!

Stensgaard.

Stænger De min Livsvej, saa vogt Dem!

Kammerherren.

Hvorfor?

Stensgaard.

Jo, for saa vil jeg forfølge Dem, skrive imod Dem i Bladene, bagtale Dem, undergrave Deres Ære, om jeg kan komme till. De skal skrige under Svøbeslagene. De skal tro at skimte Aander i Skyen, som slaar ned imod Dem. De skal krøge Dem sammen i Skræk, holde Deres Arme krumt over Hodet for at bøde af, — krybe, lede efter Ly for mig —

Kammerherren.

Kryb selv i Ly — i Daarekisten; der hører De hjemme!

Stensgaard.

Haha; det er et Godtkjøbsraad; men De skjønner ikke bedre, Herr Brattsberg! Jeg vil sige Dem det; Vorherres Vrede er i mig. Det er hans Vilje, De staar imod. Han har tænkt det lyseste med mig. Skygg ikke! — Naa, jeg ser nok, at jeg kommer ingen Vej med Dem idag; men det gjør ingenting. Jeg forlanger ikke andet end at De skal tale till Deres Datter. Forbered hende; giv hende dog Lejlighed till at vælge! Tænk Dem om, og se Dem omkring her. Hvor kan De vente at finde en Svigersøn mellem disse Dosmere og Landevejstravere? Fjeldbo siger, hun er dyb, stille og trofast. Ja, nu ved De altsammen. Farvel, Herr Kammerherre; — De kan faa mig som De vil, till Ven eller Uven. Farvel!

(ud i Baggrunden.)

Kammerherren.

Saa vidt er det altsaa kommet! Sligt vover man at byde mig i mit eget Hus!

Fjeldbo.

Stensgaard vover det; ingen anden.

Kammerherren.

Han idag; andre imorgen.

Fjeldbo.

Lad dem komme; jeg skal tage Stødet af; jeg skal gaa gjennem Ild og Vand for Dem —!

Kammerherren.

Ja, De, som er Skyld i det hele! — Hm; den Stensgaard, det er dog den mest uforskammede Slyngel, jeg har kjendt! Og dog, alligevel, — hvad Pokker er det? Han har noget ved sig, som jeg synes om.

Fjeldbo.

Der er Muligheder i ham —

Kammerherren.

Der er Aabenhjertighed i ham, Herr Værkslæge! Han gaar ikke og spiller bag ens Rygg, som saamange andre; han — han —!

Fjeldbo.

Det er ikke værd at strides om. Blot fast, Herr Kammerherre; nej, og atter nej till Stensgaard —

Kammerherren.

Aa, behold Deres Raad for Dem selv! De kan stole paa, at hverken han eller nogen anden —

Værksforvalter Ringdal
(fra Døren tillhøjre).

Med Tilladelse, Herr Kammerherre; et Ord — (hvisker.)

Kammerherren.

Hvad for noget? Inde hos Dem?

Ringdal.

Han kom ind Bagdøren og beer indstændigt at faa Dem i Tale.

Kammerherren.

Hm. — Aa, Doktor, gaa et Øjeblik ind till Damerne; der er en, som —; men sig ingenting till Selma om Herr Stensgaard og hans Besøg. Hun skal holdes udenfor alt dette Væsen. Hvad min Datter angaar, skulde det ogsaa være mig kjært, om De kunde holde ren Mund; men — —. Aa, jeg gider ikke —! Naa, vær saa god at gaa ind. (Fjeldbo gaar ind i Dagligstuen. Ringdal er imidlertid gaaet ind i sit Kontor igjen. En kort Stund efter kommer Proprietær Monsen ud derfra.)

Monsen
(i Døren).

Jeg beer Herr Kammerherren saa meget om Forladelse —

Kammerherren.

Naa, kom ind; kom ind!

Monsen.

Jeg haaber da, det staar vel till med Familjen?

Kammerherren.

Takk. Er det noget, De ønsker?

Monsen.

Kan ikke sige det. Jeg er, Gud ske Lov, den Mand, som omtrent har alt det, han kan ønske sig.

Kammerherren.

Se, se; det er saamæn meget sagt.

Monsen.

Men jeg har ogsaa arbejdet, Herr Kammerherre. Ja, jeg ved, De har ikke noget godt Øje till min Virksomhed.

Kammerherren.

Det har visst heller ingen Indflydelse paa Deres Virksomhed, hvad Øje jeg har till den.

Monsen.

Ja, hvem ved? Jeg tænker ialfald nu saa smaat paa at trække mig ud af Forrettningerne.

Kammerherren.

Gjør De virkelig det?

Monsen.

Jeg har havt Lykken med mig, skal jeg sige Dem. Jeg er nu kommen saa langt, som jeg bryder mig om at komme; og derfor mener jeg det kunde være paa Tiden lidt efter lidt at vikkle af og —

Kammerherren.

Naa, det gratulerer jeg baade Dem og mange andre till.

Monsen.

Og hvis jeg saa med det samme kunde vise Kammerherren en Tjeneste —

Kammerherren.

Mig?

Monsen.

Da Langerudskogene for fem Aar siden kom till Auktion, saa gjorde De Bud —

Kammerherren.

Ja, men efter Auktionen gjorde De Overbud og fik Tillslaget.

Monsen.

De kan nu faa dem med Sagbrug og alle Herligheder —

Kammerherren.

Efter den syndige Udhuggst, som der er drevet —?

Monsen.

Aa, de har betydelig Værdi endnu; og med Deres Driftsmaade vil de om nogle Aar —

Kammerherren.

Takker; jeg kan desværre ikke indlade mig paa den Sag.

Monsen.

Men her var meget at tjene, Herr Kammerherre. Og hvad mig angaar —; jeg skal sige Dem, jeg har en stor Spekulation fore; der staar meget paa Spil; jeg mener, der er meget at vinde; en hundrede Tusend eller saa.

Kammerherren.

Hundrede Tusend? Det er i Sandhed ingen ringe Sum.

Monsen.

Hahaha! Rett vakkert at tage med og lægge till det øvrige. Men skal en slaa saa store Slag, saa trænger en till Hjælpetropper, som det heder. Kontanter er her ikke mange af; de Navne, som duer noget, er svært brugte —

Kammerherren.

Ja, det har visse Folk sørget for.

Monsen.

Den ene Haand vasker den anden. Naa, Herr Kammerherre, slutter vi saa ikke en Handel? De kan faa Skogene for Spottpris —

Kammerherren.

Jeg vil ikke have dem for nogen Pris, Herr Monsen.

Monsen.

Men et godt Tillbud er dog et andet værd. Herr Kammerherre, vil De hjælpe mig?

Kammerherren.

Hvad mener De?

Monsen.

Jeg stiller naturligvis Sikkerhed. Jeg har jo Ejendomme nok. Her skal De se. Disse Papirer —; maa jeg faa Lov till at sætte Dem ind i min Status?

Kammerherren
(viser Papirerne tillbage).

Er det Pengehjælp, som De —?

Monsen.

Ikke rede Penge; langtfra. Men Kammerherrens Støtte —. Mod Vederlag naturligvis; — og mod Sikkerhed, og —

Kammerherren.

Og med en slig Anmodning kommer De till mig?

Monsen.

Ja, netopp till Dem. Jeg ved, De har saa mangen Gang glemt Deres Nag, naar det rigtig har knebet for en.

Kammerherren.

Naa, jeg maa paa en viss Maade takke Dem for Deres gode Mening, — især i en Tid, som denne; men alligevel —

Monsen.

Herr Kammerherre, vil De ikke sige mig, hvad det er, De har imod mig?

Kammerherren.

Aa, hvad kan det nytte?

Monsen.

Det kan nytte till at rette paa Forholdet. Jeg ved ikke jeg har lagt to Pinde i Kors for Dem.

Kammerherren.

Ikke det? Da skal jeg dog nævne Dem et Tillfælde, hvor De har staaet mig ivejen. Jeg stiftede Værkets Laanekasse till Gavn for mine undergivne og andre. Men saa begyndte De at drive Bankforrettninger; Folk gaar till Dem med sine Spareskillinger —

Monsen.

Begribeligt, Herr Kammerherre; thi jeg gier en højere Indlaansrente.

Kammerherren.

Ja, men De taer ogsaa en højere Udlaansrente.

Monsen.

Men saa gjør jeg ikke saa mange Vanskeligheder med Kaution og sligt.

Kammerherren.

Desværre; derfor ser man ogsaa, at her sluttes Handler paa ti- tyve tusend Species, uden at hverken Kjøber eller

Sælger ejer to danske Skilling. Se, dette, Herr Monsen det har jeg imod Dem. Og desuden noget, som ligger nærmere endda. Tror De, det var med min gode Vilje, at min Søn kastede sig ind i alle disse vilde Foretagender?

Monsen.

Men det kan da ikke jeg for!

Kammerherren.

Det var Deres Exempel, der smittede ham, ligesom de andre. Hvorfor blev De ikke ved Deres Læst?

Monsen.

Tømmerfløder, ligesom min Fader?

Kammerherren.

Det var kanske en Skam at staa i min Tjeneste? Deres Fader ernærte sig redeligt og var agtet i sin Stand.

Monsen.

Ja, indtill han havde arbeidet sig helseløs og tillslut gik i Fossen med Tømmerflaaden. Kjender De noget till Livet i den Stand, Herr Kammerherre? Har De en eneste Gang prøvet, hvad de Folk maa døje, som slider for Dem inde i Skogtrakterne og nedover langs Elvedragene, mens De sidder i Deres lune Stue og taer Frugterne? Kan De fortænke et sligt Menneske i, at han vil arbejde sig ivejret? Jeg havde nu faaet lidt bedre Lærdom, end min Fader; havde vel kanske lidt bedre Evner ogsaa —

Kammerherren.

Lad gaa. Men ved hvilke Midler er De kommen ivejret? De begyndte med Brændevinshandel. Saa kjøbte De usikkre Gjældsfordringer; inddrev dem ubønhørligt; — saa gik De

videre og videre. Hvor mange har De ikke ruineret for at komme frem!

Monsen.

Det er Handelens Gang; det gaar opp for en og ned for en anden.

Kammerherren.

Men Maaden og Midlerne? Her er agtværdige Familjer, som tynger paa Fattigkassen for Deres Skyld.

Monsen.

Daniel Hejre er heller ikke langt fra Fattigkassen.

Kammerherren.

Jeg forstaar Dem. Men min Færd kan jeg forsvare for Gud og Mennesker! Da Landet, efter Adskillelsen fra Danmark, var i Nød, hjalp min salig Fader over Evne. Derved kom en Del af vore Ejendomme till Familjen Hejre. Hvad førte det till? Der sad levende Væsner paa disse Ejendomme; og de led under Daniel Hejres ukloge Styrelse. Han hugg Skogene ud till Skade, ja, jeg kan gjerne sige, till Ulykke for Distriktet. Var det ikke min ligefremme Pligt at hindre saadant, naar jeg kunde? Og jeg kunde det; jeg havde Loven for mig; jeg var i min gode Rett, da jeg tog mine Ejendomme igjen paa Odel.

Monsen.

Jeg har heller ikke forgaaet mig mod Loven.

Kammerherren.

Men mod Deres egen Bevidsthed, mod Deres Samvittighed, som De dog forhaabentlig har noget af. Og hvorledes har De ikke nedbrudt al god Orden her? Hvorledes har De ikke

svækket den Agtelse, som Rigdommen skulde give? Man spørger ikke længere om hvorledes en Formue er erhvervet, eller hvorlænge den har været i en Familjes Besiddelse; man spørger blot: hvormeget er den eller den værd? Og derefter dømmes han. Under alt dette lider ogsaa jeg; vi to er blevet som et Slags Kammerater; man nævner os sammen, fordi vi er de to største Ejendomsbesiddere her. Det taaler jeg ikke! Jeg vil sige Dem engang for alle: det er derfor jeg har imod Dem.

Monsen.

Det skal faa en Ende, Herr Kammerherre; jeg skal slutte min Virksomhed, vige for Dem paa alle Kanter; men jeg beer Dem, jeg bønfalder Dem, bare hjælp mig!

Kammerherren.

Jeg gjør det ikke.

Monsen.

Jeg er villig till at betale, hvad det saa skal være —

Kammerherren.

Betale! Og det vover De at —

Monsen.

Om ikke for min Skyld, saa for Deres Søns!

Kammerherren.

Min Søns?

Monsen.

Ja, han er med i det; jeg tænker, der kan komme en tyve tusend Daler paa hans Part.

Kammerherren.

Som han vinder?

Monsen.

Ja!

Kammerherren.

Men, du gode Gud, hvem taber saa de Penge?

Monsen.

Hvorledes —?

Kammerherren.

Naar min Søn vinder dem, saa maa der jo være en, der taber dem!

Monsen.

En fordelagtig Handel; jeg har ikke Lov at sige mere. Men jeg trænger till et agtet Navn; blot Deres Navns Underskrift —

Kammerherren.

Underskrift! Paa Dokumenter —?

Monsen.

Bare for 10—15,000 Daler.

Kammerherren.

Og De har et eneste Øjeblik kunnet tro, at —? Mit Navn! I slig en Affære! Mit Navn? Som Kautionist altsaa?

Monsen.

Kun for en Forms Skyld —

Kammerherren.

Svindleri! Mit Navn! Ikke for nogen Pris. Jeg har aldrig skrevet mit Navn under fremmede Papirer.

Monsen.

Aldrig? Det er nu Overdrivelse, Herr Kammerherre!

Kammerherren.

Bogstaveligt; som jeg siger Dem.

Monsen.

Nej; det er ikke bogstaveligt. Det har jeg selv set.

Kammerherren.

Hvad har De set?

Monsen.

Kammerherrens Navn, — paa en Vexel idetmindste.

Kammerherren.

Usandt, siger jeg Dem! De har aldrig set det!

Monsen.

Jeg har! Under en Vexel paa 2,000 Daler. Tænk Dem dog om!

Kammerherren.

Hverken paa to Tusend eller paa ti tusend! Paa min Ære og mit højeste Ord, aldrig!

Monsen.

Saa er det falskt.

Kammerherren.

Falskt?

Monsen.

Ja, falskt; efterskrevet; — thi jeg har set det.

Kammerherren

Falskt? Falskt! Hvor har De set det? Hos hvem?

Monsen.

Det siger jeg ikke.

Kammerherren.

Haha; vi skal nok faa det for en Dag!

Monsen.

Hør mig —!

Kammerherren.

Ti! Saa vidt har man bragt det! Falsk! Blandet mig ind i Smudsighederne! Ja, saa er det intet Under, at jeg stilles sammen med de andre. Men nu skal jeg spille med dem!

Monsen.

Herr Kammerherre, — for Deres egen og manges Skyld —

Kammerherren.

Bliv mig fra Livet! Gaa Deres Vej! Det er Dem, som er Opphavsmanden —! Jo, det er! Ve den, fra hvem Forargelsen kommer. Det er et syndigt Levnet, som føres i Deres Hus. Og hvad er det for Omgang, De søger? Personer inde fra Kristiania og andetsteds, som kun gaar ud paa at æde og drikke godt, og som ikke regner det saa nøje med i hvis Selskab det sker. Ti! Jeg har selv set Deres noble Julegjæster fare langs Landevejen, som en Flok hylende Ulve. Og der er det, som værre er. De har havt Skandaler med Deres egne Tjenestepiger. Deres Kone gik fra Forstanden over Deres Udskejelser og Deres raa Behandling.

Monsen.

Nej; det gaar for vidt! De skal komme till at angre de Ord!

Kammerherren.

Aa, Pokker i Vold med Deres Trusler. Hvad vil De kunne gjøre mig? Mig? De har spurgt, hvad jeg havde imod Dem. De har nu faat Besked. Nu ved De, hvorfor jeg har holdt Dem ude fra det gode Selskab.

Monsen.

Ja, men nu skal jeg drage det gode Selskab ned —

Kammerherren.

Den Vej der!

Monsen.

Jeg ved Vejen, Herr Kammerherre!

(ud i Baggrunden.)

Kammerherren

(gaar hen, aabner Døren tillhøjre og raaber).

Ringdal; Ringdal; — kom ind!

Ringdal.

Herr Kammerherre?

Kammerherren.

(kalder ind i Dagligstuen).

Herr Doktor; aa, vær saa god —! Nu, Ringdal, nu gaar mine Spaadomme i Oppfyldelse.

Fjeldbo.

Hvad er till Tjeneste, Herr Kammerherre?

Ringdal.

Har Kammerherren spaaet?

Kammerherren.

Hvad siger De nu, Doktor? De har altid ment, at jeg

overdrev, naar jeg paastod, at Monsen fordærvede Befolkningen her.

Fjeldbo.

Nu ja; og hvad saa?

Kammerherren.

Man gjør vakkre Fremskridt, kan jeg fortælle Dem. Hvad synes De? Her er falske Papirer i Omløb.

Ringdal.

Falske Papirer?

Kammerherren.

Falske Papirer, ja! Og med hvis Navn, tror De? Med mit!

Fjeldbo.

Men for Guds Skyld, hvem har gjort det?

Kammerherren.

Hvor kan jeg vide? Kjender jeg alle Kjeltringer? Men de skal for en Dag. — Doktor, gjør mig en Tjeneste. Papirerne maa være anbragte enten i Sparebanken eller i Værkets Laanekasse. Kjør opp till Lundestad; han er den af Bankbestyrerne, som har bedst Rede paa alting. Faa at vide om der er noget sligt Papir —

Fjeldbo.

Strax; strax!

Ringdal.

Lundestad er her paa Værket idag; han har Møde i Skolekommissionen.

Kammerherren.

Saameget destobedre. Søg ham; faa ham med heropp.

Fjeldbo.

Uoppholdelig; det skal snart være beserget.

(ud i Baggrunden.)

Kammerherren.

Og De, Ringdal, maa forhøre Dem i Laanekassen. Saasnart vi har Rede paa Sagen, saa Anmeldelse till Fogden. Ingen Barmhjertighed med de Bedragere!

Ringdal.

Godt, Herr Kammerherre. Gud bevares vel; sligt noget havde jeg da ikke troet.

(gaar ind till Højre.)

(Kammerherren gaar et Par Gange opp og ned ad Gulvet, derpaa vil han gaa ind i sit Kontor. I det samme kommer Erik Brattsberg fra Baggrunden.)

Erik Brattsberg.

Kjære Faer —!

Kammerherren.

Naa, er du der?

Erik Brattsberg.

Jeg maa nødvendigt tale med dig.

Kammerherren.

Hm; jeg er sandelig lidet opplagt till at tale med nogen. Hvad vil du?

Erik Brattsberg.

Du ved, Faer, at jeg aldrig før har blandet dig ind i mine Forrettninger.

Kammerherren.

Nej, det skulde jeg ogsaa meget havt mig frabedt.

Erik Brattsberg.

Men idag er jeg nødt till —

Kammerherren.

Hvad er du nødt till?

Erik Brattsberg.

Faer, du maa hjælpe mig!

Kammerherren.

Penge! Ja, du kan lide paa, at —!

Erik Brattsberg.

Blot for en eneste Gang! Jeg sværger dig till, at jeg aldrig oftere —; jeg skal sige dig, jeg staar i visse Forbindelser med Monsen paa Storli —

Kammerherren.

Det ved jeg. I har jo en smuk Spekulation fore.

Erik Brattsberg.

En Spekulation? Vi? Nej. Hvem har sagt det?

Kammerherren.

Det har Monsen selv.

Erik Brattsberg.

Har Monsen været her?

Kammerherren.

Ja, nu fornylig; og jeg har vist ham Døren.

Erik Brattsberg.

Faer, hvis du ikke hjælper mig, saa er jeg ødelagt.

Kammerherren.

Du?

Erik Brattsberg.

Ja; Monsen har forstrakkt mig med Penge. De er faldet mig forfærdelig dyre; og nu er de desuden forfaldne —

Kammerherren.

Der har vi det! Hvad har jeg sagt —?

Erik Brattsberg.

Ja, ja; det er for sent at tale om —

Kammerherren.

Ødelagt! Efter to Aars Forløb! Ja, hvor kunde du vente dig andet? Hvad vilde du iblandt disse Taskenspillere, som gaar her og blænder Folks Syn med Formuer, der aldrig har været till? Det var jo dog ikke Selskab for dig; — mellem de Karle maa man fare med Kneb, ellers kommer man tillkort; det ser du nu.

Erik Brattsberg.

Faer, vil du frelse mig eller ikke?

Kammerherren.

Nej; for sidste Gang, nej; jeg vil ikke.

Erik Brattsberg.

Min Ære staar paa Spil —

Kammerherren.

Aa, bare ingen højttravende Talemaader! Det er slett-ingen Æressag at være heldig Forrettningsmand her; tvert-imod, havde jeg nær sagt. Gaa hjem og gjør Rede for dig; giv enhver sit, og lad det faa en Ende jo før jo heller.

Erik Brattsberg.

O, du ved ikke —!

(Selma og Thora kommer fra Dagligstuen.)

Selma.

Er det Erik, som taler? — Gud, hvad er der paafærde?

Kammerherren.

Ingenting. Ind med Jer igjen.

Selma.

Nej, jeg gaar ikke. Jeg vil vide det. Erik, hvad er det dog?

Erik Brattsberg.

Det er det, at jeg er ødelagt.

Thora.

Ødelagt!

Kammerherren.

Se saa!

Selma.

Hvad er ødelagt?

Erik Brattsberg.

Alting.

Selma.

Mener du dine Penge?

Erik Brattsberg.

Penge, Hus, Arv, — alting!

Selma.

Ja, det er alting for dig.

Erik Brattsberg.

Selma, kom lad os gaa. Nu er du det eneste, jeg har igjen. Vi faar bære Ulykken sammen.

Selma.

Ulykken? Bære den sammen? (med et Skrig.) Er jeg nu god nok!

Kammerherren.

I Guds Navn —!

Erik Brattsberg.

Hvad mener du?

Thora.

O, men saa fatt dig!

Selma.

Nej! Jeg vil ikke! Jeg kan ikke tie og hykkle og lyve længer! Nu skal I vide det. Ingenting vil jeg bære!

Erik Brattsberg.

Selma!

Kammerherren.

Barn, hvad siger du?

Selma.

O, hvorledes l har mishandlet mig! Skjændigt, allesammen! Altid skulde jeg tage; aldrig fik jeg give. Jeg har været den fattige iblandt jer. Aldrig kom I og kræved noget Offer af mig; intet har jeg været god nok till at bære. Jeg hader jer! Jeg afskyr jer!

Erik Brattsberg.

Hvad er dog dette?

Kammerherren.

Hun er syg; hun er fra sig selv!

Selma.

Hvorledes har jeg ikke terstet efter en Draabe af eders Sorger! Men bad jeg, saa havde I ikke andet end en fin Spøg at vise mig bort med. I klædte mig paa som en Dukke; I legte med mig, som man leger med et Barn. O,

jeg havde dog en Jubel till at bære det tunge; jeg havde Alvor og Længsel mod alt det, som stormer og løfter og højner. Nu er jeg god nok; nu, da Erik intet andet har. Men jeg vil ikke være den, man griber till sidst. Nu vil jeg intet have af dine Sorger. Jeg vil fra dig! Før skal jeg spille og synge paa Gaden —! Lad mig være; lad mig være!

(Hun iler ud i Baggrunden.)

Kammerherren.

Thora; var der Mening i alt dette, eller —?

Thora.

O ja; nu ser jeg det først; der var Mening i det.

(ud i Baggrunden.)

Erik Brattsberg.

Nej! Alt andet; men ikke hende! Selma!

(bort igjennem Baggrundsdøren.)

Ringdal

(kommer fra Højre).

Herr Kammerherre —

Kammerherren.

Hvad vil De?

Ringdal.

Jeg kommer fra Laanekassen —

Kammerherren.

Fra Laanekassen? Naa ja, Vexelen —

Ringdal.

Alt er i Orden; der har aldrig været nogen Vexel med Deres Navn paa.

(Doktor Fjeldbo og Gaardbruger Lundestad kommer fra Baggrunden.)

Fjeldbo

Blind Allarm, Herr Kammerherre!

Kammerherren.

Ja saa? Ikke i Sparebanken heller?

Lundestad.

Slettikke. I alle de Aar, jeg har styret Banken, har jeg ikke set Deres Navn engang; — ja, det vil da naturligvis sige: undtagen paa Deres Søns Vexel.

Kammerherren.

Min Søns Vexel?

Lundestad.

Ja, paa den Vexel, tidligt ivaares, som De accepterte for ham.

Kammerherren.

Min Søn? Min Søn! Hvad understaar De Dem —!

Lundestad.

Men, Gudbevares, tænk Dem dog om; Deres Søns Vexel paa 2000 Daler —

Kammerherren
(famler efter en Stol).

O, du forbarmende —!

Fjeldbo.

I Jesu Navn!

Ringdal.

Det er da ikke muligt —!

Kammerherren
(er sunken ned i Stolen).

Rolig; rolig! Min Søns Vexel? Accepteret af mig? Paa 2000 Daler?

Fjeldbo
(till Lundestad).

Og den Vexel, den er i Sparebanken?

Lundestad.

Ikke nu længer; i forrige Uge blev den indfriet af Monsen —

Kammerherren.

Af Monsen!

Ringdal.

Monsen er kanske endnu paa Værket; jeg vil strax —

Kammerherren.

Bliv her!

Daniel Hejre
(kommer fra Baggrunden).

Godmorgen, mine Herrer! Godmorgen, højstærede; ærbødigst Takk for den behagelige Aften igaar. Nu skal De høre Historier —

Ringdal

Undskyld; vi har travlt —

Daniel Hejre.

Der er andre, som ogsaa har travlt; Proprietariussen paa Storli, for Exempel —

Kammerherren.

Monsen?

Daniel Hejre.

He-he; det er en udmærket Historie! Valgkabalerne er i fuld Gang. Ved du, hvad man har isinde? Man vil bestikke dig, højstærede!

Lundestad.

Bestikke, siger De?

Kammerherren.

Man dømmer fra Æblet till Stammen.

Daniel Hejre.

Ja, det er, Gud døde mig, det groveste, jeg har hørt. Jeg kommer ind till Madam Rundholmen for at faa mig en bitter Snaps. Der sidder Proprietær Monsen og Sagfører Stensgaard og drikker Portviin; noget Skidt; tvi for Fanden, jeg vilde ikke tage det i min Mund; naa ja, de bød mig da heller ikke noget, det var Synd at sige. Men saa siger Monsen, hvad vædder De, siger han, at Kammerherre Brattsberg skal slutte sig till vort Parti ved Valgmandsvalget imorgen? Saa, siger jeg, hvorledes skulde det gaa till? Aa, siger han, ved Hjælp af denne Vexel —

Fjeldbo og Ringdal.

Vexel?

Lundestad.

Ved Valgmandsvalget?

Kammerherren.

Naa! Og hvad saa?

Daniel Hejre.

Ja, jeg ved ikke mere. Det var en Vexel, hørte jeg, — paa 2000 Daler. Saa højt taxerer man fornemme Folk. Aa, det er skammeligt, er det!

Kammerherren.

En Vexel paa 2000 Daler?

Ringdal.

Og den har Monsen?

Daniel Hejre.

Nej, han overdrog den till Sagfører Stensgaard.

Lundestad.

Ja saa.

Fjeldbo.

Till Stensgaard?

Kammerherren.

Er du viss paa det?

Daniel Hejre.

Ja Gu' er jeg viss paa det. De kan bruge den, som De bedst ved og vil, sa'e han. Men jeg begriber ikke —

Lundestad.

Hør her, Herr Hejre; — og De ogsaa, Ringdal —

(alle tre taler dæmpet sammen mod Baggrunden.)

Fjeldbo:

Herr Kammerherre!

Kammerherren.

Ja.

Fjeldbo.

Deres Søns Vexel er naturligvis ægte —

Kammerherren.

Man skulde jo tro det.

Fjeldbo.

Naturligvis. Men hvis nu den falske Vexel kommer for Dagen —?

Kammerherren.

Jeg vil ingen Anmeldelse gjøre hos Fogden.

Fjeldbo.

Selvfølgelig; — men De maa gjøre mere.

Kammerherren

(rejser sig).

Jeg kan ikke gjøre mere.

Fjeldbo.

Jo, jo, for Guds Skyld; De baade kan og maa. De maa frelse den ulykkelige —

Kammerherren.

Og paa hvilken Maade?

Fjeldbo.

Simpelt hen; vedkjend Dem Underskriften.

Kammerherren.

De mener, Herr Værkslæge, at man i vor Familje kan begaa noget af hvert?

Fjeldbo.

Jeg mener det bedste, Herr Kammerherre.

Kammerherren.

Og De har et eneste Øjeblik kunnet tro mig istand till en Løgn? Till at spille under Dække med Falsknere?

Fjeldbo.

Og ved De, hvad det ellers drager efter sig?

Kammerherren.

Det blier en Sag mellem Forbryderen og Straffeloven.

(han gaar ind till Venstre.)

(Teppet falder.)

FJERDE AKT.

(En Gjæstestue hos Madam Rundholmen. Indgangsdør i Baggrunden; mindre Døre paa begge Sider. Tillhøjre et Vindu; foran samme et Bord med Skrivesager; et andet Bord, noget tilbage, midt i Stuen.)

Madam Rundholmen
(højrøstet indenfor tillvenstre).

Ja, det gier jeg en god Dag! Du kan sige, de er kommet her for at stemme og ikke for at drikke. Vil de ikke vente, kan de gjøre hvad de vil.

Sagfører Stensgaard
(kommer fra Baggrunden)

Godmorgen! Hm; hm! Madam Rundholmen! (gaar til Døren tillvenstre og banker paa.) Godmorgen, Madam Rundholmen!

Madam Rundholmen
(indenfor).

Uf, hvem er det?

Stensgaard.

Det er mig, — Stensgaard. Maa jeg komme ind?

Madam Rundholmen.

Nej Gud maa De ikke, nej! Jeg har ikke faaet Klæderne paa.

Stensgaard.

Hvad for noget? Er De saa sent oppe idag?

Madam Rundholmen.

Aa, jeg har saamæn været oppe, før Fanden fik Sko paa; men en maa da se ud som et Menneske, ved jeg. (med et Kastetørklæde over Hovedet, kiger ud.) Naa, hvad er det saa? Nej, De maa rigtig ikke se paa mig, Herr Stensgaard. — Uf, der er nogen igjen!

(Smækker Døren i.)

Bogtrykker Aslaksen

(med en Pakke Aviser, fra Baggrunden).

Godmorgen, Herr Stensgaard!

Stensgaard.

Naa, staar det der?

Aslaksen.

Ja, det staar der. Se her: „Ejdsvoldsdagens Højtideligholdelse“, — „fra vor specielle Korrespondent“. Her, paa den anden Side, kommer Foreningens Stiftelse; Deres Tale staar deroppe; jeg har satt alle Grovhederne med spærret.

Stensgaard.

Jeg synes altsammen er spærret.

Aslaksen.

Aa ja, det blir omtrent altsammen.

Stensgaard.

Og Extranummeret er naturligvis blevet uddelt igaar?

Aslaksen.

Forstaar sig; hele Sognet over baade till Abonnenterne og till de andre. Vil De se?

(rækker ham et Exemplar).

Stensgaard

(løber Bladet igjennem).

— — „Hædersmanden Anders Lundestad agter at frasige sig Storthingshvervet“ — „lang- og tro Tjeneste“ — „som Digteren siger: nu hvil dig, Borger, det er fortjent!“ Hm; — „den paa Frihedsdagen stiftede Forening: de unges Forbund“ — „Sagfører Stensgaard, Foreningens ledende Tanke“ — „tidsmæssige Reformer, lettet Adgang till Laan“ — Naaja, det er rett velskrevet. Er Valgforrettningen begyndt?

Aslaksen.

Den er i fuld Gang. Hele vor Forening er mødt frem; baade de stemmeberettigede og de andre.

Stensgaard.

Aa, Fanden ivold med de andre, — ja, mellem os sagt da. Naa, gaa nu ud og snakk med dem, De holder for tvivlsomme —

Aslaksen.

Ja vel; ja vel!

Stensgaard.

De kan sige dem det, at jeg og Lundestad er saa omtrent enige —

Aslaksen.

Stol De paa mig; jeg kjender de lokale Forholde.

Stensgaard.

Og saa en Ting till. Vær nu snild, Aslaksen; drikk nu ikke idag —

Aslaksen.

Aa, hvad er det —!

Stensgaard.

Siden skal vi ha'e os en lystig Aften; men husk paa, hvad det gjælder for Dem selv ogsaa; Deres Avis —; ja. kjære, lad mig nu se, De holder Dem —

Aslaksen.

Aa, jeg vil sgu' ikke høre mere; jeg tænker enhver kan passe sig selv.

(gaar ud till Højre.)

Madam Rundholmen

(pyntet, fra Venstre).

Se saa, Herr Stensgaard; her har De mig. Var det saa noget vigtigt —?

Stensgaard.

Nej, ikke andet, end at De maa være saa god at sige mig till, naar Proprietær Monsen kommer.

Madam Rundholmen.

Han kommer saamæn ikke her idag.

Stensgaard.

Kommer han ikke?

Madam Rundholmen.

Nej. han kjørte forbi imorges Klokken fire; han ligger nu altid i Landevejen. Og saa kom han her indom og tog mig paa Sengen, som de siger. Han vilde laane Penge, skal De vide.

Stensgaard.

Vilde Monsen?

Madam Rundholmen.

Ja. Det er en svær Mand till at bruge Penge. Gid det nu bare maa gaa godt med ham. Og det vil jeg da ønske Dem ogsaa; ja, for der er nogen, som siger, at De skal vælges paa Thinget.

Stensgaard.

Jeg? Snakk. Hvem siger det?

Madam Rundholmen.

Aa, det var nogen af Anders Lundestads Folk.

Daniel Hejre
(fra Baggrunden).

Se, se! Godmorgen! Jeg forstyrrer da vel ikke?

Madam Rundholmen

Nej, bevares vel!

Daniel Hejre.

Gudsdød, hvor straalende! Det er da vel aldrig for mig De har pyntet Dem?

Madam Rundholmen.

Jo visst er det saa. Det er jo for Ungkarlene en pynter sig, ved jeg.

Daniel Hejre.

For Frierne, Madam Rundholmen; for Frierne! Desværre, mine mange Processer optager al min Tid —

Madam Rundholmen.

Aa, Pokker; till at gifte sig har en altid Tid.

Daniel Hejre.

Nej Gud har en ikke, nej! At gifte sig, det er netopp noget, som kræver sin Mand, det. Naa, hvad skal en sige? Kan De ikke faa mig, saa kan De vel faa en anden. Ja, for gifte Dem skulde De.

Madam Rundholmen.

Ja, ved De hvad; jeg tænker stundom paa det.

Daniel Hejre.

Begribeligt; naar man engang har prøvet Ægtestandens Lyksalighed —; salig Rundholmen var jo et Pragtexemplar —

Madam Rundholmen.

Aa, det vil jeg ikke sige; grov var han, og drak gjorde han ogsaa; men en Mand er nu en Mand alligevel.

Daniel Hejre.

Det er et sandt Ord, Madam Rundholmen; en Mand er en Mand, og en Enke er en Enke —

Madam Rundholmen.

Og Forrettninger er Forrettninger. Aa, det er færdig at løbe rundt for mig, naar jeg tænker paa alt det, jeg har at staa i. Kjøbe vil de allesammen; men naar Betalingsdagen kommer, saa maa en bruge baade Stævning og Exekution og Plynder. Jeg mener snart, jeg faar lægge mig till en fast Prokurator.

Daniel Hejre.

Ja, men hør, Madam Rundholmen, — saa skulde De minsæl lægge Dem till Sagfører Stensgaard; han er løs og ledig —

Madam Rundholmen.

Uf, De er saa fæl i Deres Mund; jeg vil rigtig ikke høre mere paa Dem.

(ud till Højre.)

Daniel Hejre.

Et solid Fruentimmer, De! Ferm og fejende; ingen Børn till Dato; Penge paa Rente. Dannelse har hun ogsaa; en meget udbredt Læsning, Faer!

Stensgaard.

Udbredt Læsning; ja saa?

Daniel Hejre.

He-he; det skulde jeg mene; hun har staaet to Aar i Bogtrykker Alms Lejebibliothek. Naa, men idag har De vel ganske andre Ting i Hodet, kan jeg tænke.

Stensgaard.

Slettikke; jeg afgiver neppe min Stemme engang. Men hvem skal nu De stemme paa, Herr Hejre?

Daniel Hejre.

Jeg er ikke stemmeberettiget, højstærede! Her var jo kun et matrikuleret Hundehus tillkjøbs, og det fik De.

Stensgaard.

Skulde De blive husvild, saa skal jeg afstaa det.

Daniel Hejre.

He-he; De er spøgefuld; — ak ja, den kjære Ungdom, den har et velsignet Humør. Men nu vil jeg saamæn ud og se paa Menageriet. Hele Deres Forening skal være mødt frem, hører jeg. (ser Doktor Fjeldbo, som kommer fra Baggrunden.) Der har vi Doktoren ogsaa! Ja, det er vel paa Videnskabens Vegne, De indfinder Dem?

Fjeldbo.

Paa Videnskabens?

Daniel Hejre.

Ja, i Anledning af Epidemien; her er jo udbrudt en ondartet rabies agitatoria. Vorherre være med jer, mine kjære unge Venner!

(ud till Højre.)

Stensgaard.

Hør; sig mig i en Fart, har du set Kammerherren idag?

Fjeldbo.

Ja.

Stensgaard.

Og hvad sagde han?

Fjeldbo.

Hvad han sagde?

Stensgaard.

Ja visst; jeg har skrevet ham till.

Fjeldbo.

Har du det? Hvad har du skrevet?

Stensgaard.

At jeg holder fast ved Haabet om hans Datter; at jeg vil tale med ham om den Sag, og at jeg derfor kommer till ham imorgen.

Fjeldbo.

Du skulde ialfald opsætte Besøget. Det er Kammerherrens Fødselsdag imorgen; der kommer en hel Del Mennesker —

Stensgaard.

Just derfor; jo flere jo bedre. Jeg har store Kort paa Haanden, skal du vide.

Fjeldbo.

Og de Kort har du kanske ladet dig forlyde med?

Stensgaard.

Hvorledes?

Fjeldbo.

Jeg mener, du har kanske prydet din Elskovserklæring med saadanne nogle smaa Trusler eller sligt?

Stensgaard.

Fjeldbo, du har set Brevet!

Fjeldbo.

Nej, jeg forsikkrer dig —

Stensgaard.

Naa ja, ligefrem, — jeg har truet ham.

Fjeldbo.

Ja, saa har jeg paa en Maade et Svar till dig.

Stensgaard.

Et Svar? Frem med det, Menneske!

Fjeldbo.

(viser ham et forseglet Papir).

Se her. Kammerherrens Stemmeseddel.

Stensgaard.

Og hvem stemmer han paa?

Fjeldbo.

Han stemmer ialfald ikke paa dig.

Stensgaard.

Paa hvem da? Paa hvem, spørger jeg?

Fjeldbo.

Paa Amtmanden og Provsten.

Stensgaard.

Hvad for noget? Ikke paa Lundestad engang?

Fjeldbo.

Nej. Og ved du hvorfor? Fordi Lundestad vil opstille dig som sin Eftermand.

Stensgaard.

Saa vidt vover han at drive det!

Fjeldbo.

Ja, han gjør. Og han tillføjede: træffer De Stensgaard, saa fortæll ham, hvorledes jeg stemmer; han skal vide paa hvad Fod han har mig.

Stensgaard.

Godt; han skal faa det, som han vil.

Fjeldbo.

Betænk dig; det er farligt at rive et gammelt Taarn, — en kan selv gaa i Løbet.

Stensgaard.

Aa, jeg er bleven klog paa et Par Dage.

Fjeldbo.

Saa? Du er dog ikke bleven klogere, end at du fremdeles laer gamle Lundestad trække om med dig.

Stensgaard.

Du tror ikke jeg har gjennemskuet Lundestad? Du

tror ikke jeg skjønner, at han vendte sig till mig, fordi han mente jeg havde vundet Kammerherren, og fordi han vilde splitte vor Forening og holde Monsen ude?

Fjeldbo.

Men nu, da han ved, at du ikke har vundet Kammerherren —

Stensgaard.

Han er gaaet for vidt till at kunne træde tillbage; og jeg har nyttet Tiden, sendt Blade ud; de fleste af hans Tillhængere møder ikke frem; alle mine er her —

Fjeldbo.

Der er et stort Spring fra Valgmand till Storthingsmand.

Stensgaard.

Lundestad ved meget godt, at svigter han mig i Valgmandsforsamlingen, saa er jeg Mand for at agitere ham ud af Kommunalstyrelsen.

Fjeldbo.

Ikke saa ilde beregnet. Men for at alt dette skal lykkes, føler du selv, at du maa være groet fast her med solidere Rødder, end nu.

Stensgaard.

Ja, disse Mennesker kræver jo altid materiel Betryggelse, Lighed i Interesser —

Fjeldbo.

Rigtig; og derfor skal Frøken Brattsberg offres.

Stensgaard.

Offres? Da var jeg en Skurk, simpelt hen. Men jeg

føler det saa godt, det skal blive till hendes Lykke. Hvad nu? Fjeldbo, hvad er det dog? Ogsaa du har noget bag Øret —

Fjeldbo.

Jeg?

Stensgaard.

Ja, du har! Du gaar i Stillhed og arbejder imod mig. Hvorfor gjør du det? Vær ærlig —! Vil du?

Fjeldbo.

Opprigtigt talt, nej. Du er for farlig, for samvittighedsløs, — naa-naa-naa, for hensynsløs ialfald, till at man tør være ærlig imod dig. Hvad du ved, det bruger du uden Betænkning. Men saa sandt jeg er din Ven, saa sandt raader jeg dig: slaa Frøken Brattsberg af Tankerne.

Stensgaard.

Jeg kan ikke. Jeg maa frelse mig ud af al den Stygghed, jeg her staar i. Jeg kan ikke leve længere i dette Røre. Her maa jeg gaa og lade mig tage under Armen af Ole Peersen og Peer Olsen, maa hviske i Krogene med dem, drikke Dramme med dem, slaa en Latter opp over deres Bajerøl-Vittigheder, være Dus med Seminarister og slige halvstuderte Røvere. Hvorledes kan jeg bevare mig frisk i min Kjærlighed till Folket midt i alt dette? Det er som det lynende Ord svigter mig. Jeg har ikke Albuerum; ikke ren Luft at aande. O, det kommer stundom over mig som en Længsel efter fine Kvinder. Jeg vil noget, som der er Skjønhed i! Jeg ligger her, som i en grumset Bugt, og derude skyller den klare blaa Strøm forbi mig; — aa, hvad forstaar du dig paa sligt!

Gaardbruger Lundestad
(fra Baggrunden).

Her træffer en jo godt Folk. Godmorgen!

Stensgaard.

Nu skal De høre nyt, Herr Lundestad! Ved De, hvem Kammerherren stemmer paa?

Fjeldbo.

Ti stille; det er uredeligt af dig!

Stensgaard.

Det bryder jeg mig ikke om. Han stemmer paa Amtmanden og Provsten.

Lundestad.

Aa ja, det maatte vi vente os. De har jo fordærvet det med ham; — jeg bad Dem dog saa vakkert at spille Deres Kort fint.

Stensgaard.

Jeg skal ogsaa spille fint — herefter.

Fjeldbo.

Tag dig ivare, at ikke andre gjør det samme.
(ud till Højre.)

Stensgaard.

Der er noget, som stikker bagved med det Menneske. Kan De skjønne, hvad det er?

Lundestad.

Nej, jeg kan ikke. Men det er sandt, — jeg ser, De har været ude i Avisen.

Stensgaard.

Jeg?

Lundestad.

Ja, med saadan en pen Ligprœken over mig.

Stensgaard.

Det er naturligvis Aslaksen, det Bæst —

Lundestad.

Deres Udfald mod Kammerherren staar der ogsaa.

Stensgaard.

Det kjender jeg ikke noget till. Vil jeg Kammerherren tillivs, saa har jeg hvassere Vaaben

Lundestad.

Ja saa?

Stensgaard.

Kjender De den Vexel der? Se paa den. Er den god?

Lundestad.

Om den er god? Den Vexel der?

Stensgaard.

Ja visst; se rigtig paa den.

Daniel Hejre

(fra Højre).

Men hvad i Pokkers Skind og Ben kan det dog —? Ah, se der! Nej, jeg beer Dem, mine Herrer, bliv dog staaende! Ved De, hvad De saa levende minded mig om? De minded mig om en Sommernatt i det høje Nord.

Lundestad.

Det var en underlig Lignelse.

Daniel Hejre.

En meget ligefrem Lignelse. Den nedgaaende og den

oppgaaende Sol i øm Forening. Aa, det var dejligt, var det! Men a propos, hvad Pokker er der ivejen derude? Statsborgerne farer omkring som oppskræmte Høns, og kagler og galer og ved ikke, hvad Pind de vil sætte sig paa.

Stensgaard.

Ja, det er ogsaa en Dag af Vigtighed.

Daniel Hejre.

Aa, De med Deres Vigtighed! Nej, det er noget ganske andet, mine kjære Venner! Der hviskes om en stor Ruin; Bankerott, — ja, ikke politisk, Herr Lundestad; Gudbevares!

Stensgaard.

Bankerott?

Daniel Hejre.

He-he, nu kom der Liv i Sagføreren. Ja, Bankerott; der er nogen, som staar for Fald; Øxen ligger ved Roden af Træet; — noksagt; der skal være kjørt to fremmede Herrer forbi; men hvorhen? Hvem gjælder det? Ved ikke De noget, Herr Lundestad?

Lundestad.

Jeg ved den Kunst at tie, Herr Hejre.

Daniel Hejre.

Naturligvis; De er jo en politisk Figur, en Statsmand, he-he! Men jeg maa minsæl afsted og faa Lys i Sagen. Det er saa inderlig morsomt med disse Vexelryttere; de er ligesom Perler paa en Snor: triller først en, saa triller de allesammen.

(ud i Baggrunden.)

Stensgaard.

Er der noget sandt i al den Sladder?

Lundestad.

De viste mig en Vexel. Jeg syntes, jeg saa Grosserer Brattsbergs Navn paa den?

Stensgaard.

Kammerherrens ogsaa.

Lundestad.

Og saa spurgte De mig, om den var god?

Stensgaard.

Ja visst; se blot paa den.

Lundestad.

Den er sgu' ikke meget god.

Stensgaard.

De ser det altsaa?

Lundestad.

Hvilket?

Stensgaard.

At den er falsk.

Lundestad.

Falsk? Falske Vexler er gjerne de sikkreste; dem indfrier man først.

Stensgaard.

Men hvad mener De? Er den ikke falsk?

Lundestad.

Det er nok ikke saa vel.

Stensgaard.

Hvorledes?

Lundestad.

Jeg er rædd, her er formange af den Slags, Herr Stensgaard.

Stensgaard.

Hvad? Det er da vel aldrig muligt, at —?

Lundestad.

Triller Grosserer Brattsberg af Snoren, saa triller vel ogsaa de, som nærmest er.

Stensgaard
(griber ham i Armen).

Hvem mener De med nærmest?

Lundestad.

Er der nogen nærmere, end Fader og Søn?

Stensgaard.

Men du gode Gud —!

Lundestad.

Det kommer ikke fra mig! Husk paa, det var Daniel Hejre, som snakked om Bankerott og Ruin og —

Stensgaard.

Dette her er som et Lynslag over mig.

Lundestad.

Aa, der er saa mangen en holden Mand, som ryger af Pinden. En er for god af sig; gaar hen og kautionerer; Kontanter er ikke altid at faa fatt i; og kommer Ejendommene till Auktion, saa sælges de for en Slikk —

Stensgaard.

Og alt dette, det rammer naturligvis, — det rammer Børnene ogsaa!

Lundestad.

Ja, Frøkenen gjør det mig rigtig ondt for. Mødrenearv har hun ikke stort af; og Gud ved, om det er sikkret, det lille hun har.

Stensgaard.

O, nu forstaar jeg Fjeldbos Raad; han er dog den gamle trofaste!

Lundestad.

Hvad har Doktor Fjeldbo sagt?

Stensgaard.

Han er for trofast til at sige noget; men jeg forstaar ham alligevel. Og jeg forstaar ogsaa Dem nu, Herr Lundestad.

Lundestad.

Har De ikke forstaaet mig før nu?

Stensgaard.

Ikke tillbunds; jeg glemte Historien om Rotterne og det brændende Hus.

Lundestad.

Det var ikke vidre vakkert sagt. Men hvad fejler Dem? De ser saa ilde ud. Gudsdød, jeg har da vel aldrig gjort en Ulykke?

Stensgaard.

Hvad Slags Ulykke?

Lundestad.

Jo, jo; jeg ser det. Aa, jeg gamle Fæ! Kjære Herr Stensgaard, naar De virkelig elsker Pigen, hvad gjør det saa, om hun er rig eller fattig?

Stensgaard.

Hvad det gjør? Nej, ganske visst —

Lundestad.

Herregud, et lykkeligt Ægteskab grundes da ikke paa Penge, ved jeg.

Stensgaard.

Naturligvis.

Lundestad.

Og med Stræbsomhed og Flid kan De nok engang komme paafode. Lad ikke trange Kaar skræmme Dem. Jeg ved, hvad Kjærlighed er; jeg læste meget om det Kapitel i min Ungdom. Lykke i Huset; en trofast Kvinde —; kjære, kjære, far saaledes frem, at De ikke skal leve i Anger bagefter.

Stensgaard.

Men hvorledes skal det saa gaa med Dem?

Lundestad.

Det faar gaa, som det kan. Tror De, jeg vil kræve et sligt Hjertets Offer af Dem?

Stensgaard.

Men jeg skal bringe Offeret. Ja, jeg skal vise Dem, jeg har Kraft till det. Derude staar et Folk i Længsel; de begjærer mig ligesom i en ordløs Klage. O, hvor skulde jeg her turde vægre mig!

Lundestad.

Ja, men Ejendomsmanden —?

Stensgaard.

Jeg skal vide at fyldestgjøre mine Medborgeres Krav i saa Henseende, Herr Lundestad! Jeg ser Vejen, en ny Vej; og den slaar jeg ind paa. Jeg gjør Afkald paa den Lykke at arbejde i Forsagelse for hende, jeg elsker. Jeg siger till mit Folk: her er jeg, — tag mig!

Lundestad

(ser i stille Beundring paa ham og trykker hans Haand).

Sandelig, De har faaet store Gaver, Herr Stensgaard!

(ud til Højre.)

(Stensgaard gaar et Par Gange opp og ned ad Gulvet; snart standser han ved Vinduet, snart river han sig i Haaret. Lidt efter kommer Bastian Monsen fra Baggrunden.)

Bastian.

Her ser du mig, du!

Stensgaard.

Hvor kommer du fra?

Bastian.

Fra Nationen.

Stensgaard.

Nationen? Hvad vil det sige?

Bastian.

Ved du ikke, hvad Nationen vil sige? Det vil sige Folket; det menige Folk; de, som ingenting har og ingenting er; de, som ligger bundne —

Stensgaard.

Hvad Fanden er det for Abekattstreger?

Bastian.

Hvilket?

Stensgaard.

Jeg har mærket i den sidste Tid, du gaar og efterligner mig; ligetill min Paaklædning og min Haandskrift saa skaber du den efter. Du skal holde opp med det.

Bastian.

Hvad nu? Hører ikke vi to till samme Parti?

Stensgaard.

Ja, men jeg taaler ikke sligt; — du gjør dig selv latterlig —

Bastian.

Gjør jeg mig latterlig ved at ligne dig?

Stensgaard.

Ja, ved at abe efter. Vær nu snild, Monsen, og lad sligt fare; det er saa ækkelt at se paa. Men hør, sig mig en Ting, — naar kommer din Fader tillbage?

Bastian.

Det ved jeg ikke noget om. Han er rejst indover till Kristiania, tror jeg; kanske kommer han ikke tillbage paa de første otte Dage.

Stensgaard.

Ikke det? Det vilde være slemt. Men han har jo en stor Forrettning igang, siges der?

Bastian.

Jeg har ogsaa en Forrettning. Hør du, Stensgaard, du maa gjøre mig en Villighed.

Stensgaard.

Gjerne; hvad skulde det være?

Bastian.

Jeg kjender mig saa stærk. Det kan jeg takke dig for; du har vækket mig. Jeg maa gjøre noget, du; — jeg vil gifte mig.

Stensgaard.

Gifte dig? Med hvem?

Bastian.

Hyss! Her i Huset.

Stensgaard.

Madam Rundholmen?

Bastian.

Hyss! Ja, hende er det. Lægg et godt Ord ind for mig, du! Jeg maa ind i noget sligtnoget. Hun sidder i en stor Rørelse; staar sig godt med Kammerherrens siden den Tid hendes Søster tjente som Husholderske der. Faar jeg hende, saa faar jeg kanske Kommunalarbejderne med. Ja, i det hele taget, — jeg elsker hende, Død og Pine!

Stensgaard.

Aa, elske, elske! Lad det væmmelige Hykleri fare.

Bastian.

Hykleri!

Stensgaard.

Ja; du lyver for dig selv ialfald. Her snakker du i et Aandedrag om Vejarbeider og Kjærlighed. Kald dog enhver Ting med sit rette Navn. Der er noget smudsigt i dette her; jeg vil ikke have noget med det at bestille —

Bastian.

Men saa hør da —!

Stensgaard.

Lad mig være udenfor, siger jeg! (till Doktor Fjeldbo, som kommer fra Højre.) Naa, hvorledes gaar Valget?

Fjeldbo.

For dig gaar det visst udmærket. Jeg talte nu med Lundestad; han sagde, du faar saagodtsom alle Stemmer.

Stensgaard.

Nej, gjør jeg det!

Fjeldbo.

Men hvad Pokker nytter det? Naar du ikke er Ejendomsmand, saa —

Stensgaard

(stamper).

Er det dog ikke forbandet!

Fjeldbo.

Naa, man kan jo ikke skjøtte to Ting paa engang. Vil man vinde paa en Kant, faar man finde sig i at tabe paa en anden. Farvel!

(ud i Baggrunden.)

Bastian.

Hvad mente han med at vinde og tabe?

Stensgaard.

Det skal jeg sige dig siden. Men hør, kjære Monsen, — for at komme tillbage till det, vi talte om; jeg lovte at lægge et godt Ord ind for dig —

Bastian.

Lovte du? Jeg syntes du sagde tvertimod —?

Stensgaard.

Sniksnakk; du lod mig jo ikke komme tillorde. Jeg vilde sagt, at der er noget smudsigt i dette her, at blande

sin Kjærlighed sammen med Vejarbejder og sligt; det er en Synd imod det bedste man har i sit Bryst; — og derfor, kjære Ven, naar du altsaa virkelig elsker Pigen —

Bastian.

Enken.

Stensgaard.

Aa, ja-ja; det er jo det samme. Jeg mener, naar man virkelig elsker en Kvinde, saa er dette noget, som i og for sig bør være afgjørende —

Bastian.

Ja, det synes jeg ogsaa. Og saa vil du altsaa tale for mig?

Stensgaard.

Ja, det vil jeg med stor Glæde. Men det er paa en Betingelse.

Bastian.

Naa?

Stensgaard.

Lige for Lige, kjære Bastian; — du skal tale for mig igjen.

Bastian.

Jeg? Hos hvem?

Stensgaard.

Har du virkelig ikke mærket noget? Det ligger dog saa nær.

Bastian.

Det er da vel aldrig —?

Stensgaard.

Ragna, din Søster, du! Jo, hende er det. O, du ved ikke, hvor det har grebet mig at se hende gaa der i stille fordringsløs Huslighed—

Bastian.

Nej, skulde det være muligt?

Stensgaard.

Men at ikke du, med dit skarpe Blik, har kunnet mærke det?

Bastian.

Jo, før syntes jeg nok —; men nu snakkes der saa meget om, at du er begyndt at vanke hos Kammerherrens —

Stensgaard.

Aa hvad, Kammerherrens! Ja, Monsen, jeg vil opprigtigt sige dig, der var et Øjeblik, da jeg ligesom stod uviss; men, Gudskelov, det drev forbi; nu er jeg klar over mig selv og den Vej, jeg har at gaa.

Bastian.

Her er min Haand. Jeg skal snakke, kan du tro. Og hvad Ragna angaar, — hun tør ikke andet, end det, som jeg og Faer vil.

Stensgaard.

Ja, men din Faer, — det var netopp det jeg vilde sige —

Bastian.

Hyss; Død og Plage, der hører jeg Madam Rundholmen; tal nu for mig, — hvis hun ikke har altfor travlt; for da er hun saa striks paa det. Ja, kjære, gjør nu dit bedste; Resten skal jeg selv besørge. Har du ikke set Bogtrykker Aslaksen her?

Stensgaard.

Han er visst ved Valgforrettningen.

(Bastian gaar ud i Baggrunden; i det samme kommer Madam Rundholmen fra Højre.)

Madam Rundholmen.

Nu gaar det rigtig som det var smurt, Herr Stensgaard; alle saa stemmer de paa Dem.

Stensgaard.

Det er dog besynderligt.

Madam Rundholmen.

Ja; Gud ved, hvad Monsen paa Storli vil sige.

Stensgaard.

Hør; et Ord, Madam Rundholmen!

Madam Rundholmen.

Naa, hvad er det?

Stensgaard.

Vil De høre paa mig?

Madam Rundholmen.

Jøsses, det vil jeg saa gjerne.

Stensgaard.

Nu vel! De talte nylig om Deres enlige Stand —

Madam Rundholmen.

Aa, det var jo den fæle gamle Hejre —

Stensgaard.

De klaged over, hvor svært det er at sidde som Enke —

Madam Rundholmen.

Ja, Gud, De skulde bare prøve det, Herr Stensgaard!

Stensgaard.

Men hvis der nu kom en rask ung Mand —

Madam Rundholmen.

En rask ung Mand?

Stensgaard.

En, som længe havde gaaet i Stillhed og holdt af Dem —

Madam Rundholmen.

Nej, ved De hvad, nu vil jeg ikke høre mere paa Dem.

Stensgaard.

De maa! En ung Mand, som ogsaa finder det svært at staa alene —

Madam Rundholmen.

Ja, hvad saa? Jeg forstaaer Dem slettikke.

Stensgaard.

Naar De nu kunde skabe to Menneskers Lykke, Madam Rundholmen, — baade Deres egen og —

Madam Rundholmen.

Og en rask ung Mands?

Stensgaard.

Ja vel; svar mig paa det —

Madam Rundholmen.

Aa nej, Stensgaard, det er da vel aldrig Deres Alvor?

Stensgaard.

Hvor kan De tro, jeg vil narre Dem? Skulde De saa ikke være villig —?

Madam Rundholmen.

Jo, det ved Vorherre jeg er! Kjære søde —

Stensgaard

(et Skridt tilbage).

Hvad?

Madam Rundholmen.

Uf, der er nogen!

(Frøken Monsen kommer ilsomt og urolig fra Baggrunden)

Ragna.

Med Tilladelse, er ikke Faer her?

Madam Rundholmen.

Deres Faer? Jo; nej; — jeg ved ikke; — undskyld —

Ragna.

Hvor er han?

Madam Rundholmen.

Deres Faer? Naa; nej, han er kjørt forbi —

Stensgaard.

Indover till Kristiania.

Ragna.

Nej, det er umuligt —

Madam Rundholmen.

Ja, forbi er han kjørt, det ved jeg. Aa, men Frøken Monsen, De kan ikke tro hvor glad jeg er! Vent nu lidt, mens jeg løber ned i Kjælderen og henter en Flaske af den ægte.

(ud till Venstre.)

Stensgaard.

Sig mig, Frøken, — er det virkelig Deres Fader, De søger?

Ragna.

Ja, det hører De jo.

Stensgaard.

Og De har ikke vidst, at han er rejst hjemmefra?

Ragna.

O, hvad ved jeg? Man siger mig ingenting. Men till Kristiania? Det er umuligt; de maatte have mødt ham. Farvel!

Stensgaard.

(træder ivejen).

Ragna! Hør! Hvorfor er De saa forandret imod mig?

Ragna

Jeg? Slipp mig frem! Lad mig gaa!

Stensgaard.

Nej, De faar ikke gaa! Jeg holder det for en Forsynets Styrelse, at De kom i dette Øjeblik. O, ikke denne Skyhed; før var De anderledes.

Ragna.

Ja, det er, Gud være lovet, forbi!

Stensgaard.

Men hvorfor —?

Ragna.

Jeg har lært Dem bedre at kjende; — godt, at jeg lærte det itide.

Stensgaard.

Ah, saa? Man har løjet paa mig? Ja, jeg har maaske ogsaa selv Skyld; jeg har været som vævet ind i en Forvildelse. Det er over nu! O, naar jeg ser Dem, blir jeg et bedre Menneske. Det er Dem, jeg holder sandt og inderligt af; det er Dem, jeg elsker, Ragna. — Dem, og ingen anden!

Ragna.

Slipp mig forbi! Jeg er rædd for Dem —

Stensgaard.

O, men imorgen, Ragna, — maa jeg da komme og tale med Dem?

Ragna.

Ja, ja, for Guds Skyld, blot ikke idag.

Stensgaard.

Blot ikke idag? Hurra! Jeg er ovenpaa; jeg er lykkelig!

Madam Rundholmen
(med Vin og Kager fra Venstre).

Se, nu skal vi saamæn drikke et Glas paa Held og Velgaaende.

Stensgaard.

Paa Lykke i Kjærlighed! Kjærlighedens og Lykkens Skaal! Hurra for den Dag imorgen!
(han drikker.)

Kandidat Helle
(fra Højre, till Ragna).

Har De fundet ham?

Ragna.

Nej, han er her ikke. Kom, kom!

Madam Rundholmen.

Men, Gudbevares, hvad er det?

Kandidat Helle.

Ingenting; der er blot kommet fremmede till Storli og —

Ragna.

Takk for al Deres Venlighed, Madam Rundholmen —

Madam Rundholmen.

Aa; har De nu faaet fremmede paa Nakken igjen?

Ragna.

Ja, ja; undskyld; jeg maa hjem. Farvel!

Stensgaard.

Farvel, — till imorgen!

(Kandidat Helle og Frøken Monsen bort i Baggrunden.)

Daniel Hejre

(fra Hejre).

Ha, ha; nu gaar det som Kjæpper i Hjul! Stensgaard, Stensgaard, Stensgaard, kagler de; de vælger ham allesammen. Nu skulde De ogsaa vælge ham, Madam Rundholmen!

Madam Rundholmen.

Hi; De siger noget. Men stemmer de allesammen paa ham?

Daniel Hejre.

Jo, de gjør saamæn; Herr Stensgaard nyder Folkets Tillid, som det heder. Gamle Lundestad gaar omkring med et Ansigt, som en sødsyltet Agurk. Aa, det er en inderlig Fryd at se paa.

Madam Rundholmen.

De skal ikke ha'e valgt ham for ingenting. Kan jeg ikke stemme, saa kan jeg traktere.

(ud till Venstre.)

Daniel Hejre.

De er nok rigtig en Enkernes Jens, De, Herr Stensgaard! Ja, ved De hvad, — hende skulde De bide Dem fast i, saa var De velberget, Faer!

Stensgaard.

I Madam Rundholmen?

Daniel Hejre.

Ja, netopp; det er et Fruentimmer, som er solid i alle Rettninger; hun blir første Høne i Kurven, saasnart Pindeværket paa Storli er ramlet overende.

Stensgaard.

Der er da ikke noget galt fatt paa Storli?

Daniel Hejre.

Ikke det? De har en svag Hukommelse, højstærede. Taler man ikke om Ruin og Bankerott og —?

Stensgaard.

Ja, ja, og hvad saa?

Daniel Hejre.

Hvad saa? Ja, sig De mig det. Her har været Bud ude efter Monsen; der er kommet to Herrer till Storli —

Stensgaard.

Et Par Gjæster; ja, det ved jeg —

Daniel Hejre.

Ubudne Gjæster, min kjære unge Ven; man hvisker om Politi og om glubske Kreditorer; — der er galt fatt i Papirerne, maa De vide! Ja, a propos, — hvad var det for et Papir, De fik af Monsen igaar?

Stensgaard.

Aa, det var et Papir. Galt fatt i Papirerne, siger De? Hør; De kjender jo Kammerherre Brattsbergs Underskrift?

Daniel Hejre.

He-he; det skulde jeg mene.

Stensgaard

(tager Vexlen frem).

Naa, saa se paa dette her.

Daniel Hejre.

Herhid; — jeg er rigtignok noget nærsynt, men — (efter at have set.) Det der, høistærede? Det har aldrig været Kammerherrens Haand.

Stensgaard.

Aldrig? Altsaa dog —!

Daniel Hejre.

Og den er udstedt af Proprietair Monsen?

Stensgaard.

Nej, af Grosserer Brattsberg.

Daniel Hejre.

Passiar! Lad mig se. (Seer og giver den tillbage.) Den kan De bruge til at tænde Deres Cigar med.

Stensgaard.

Hvad for noget? Ogsaa Udstederens Navn —?

Daniel Hejre.

Forfalsket, unge Mand; forfalsket, saa sandt, som jeg heder Daniel. Man behøver jo bare at se paa den med Mistroens skjærpede Blik —

Stensgaard.

Men hvorledes var det da muligt —? Monsen maa ikke have vidst —

Daniel Hejre.

Monsen? Nej, den Karl ved nok hverken Besked om sine egne eller andres Papirer. Men det er godt, det faar en Ende, Herr Stensgaard! Det er en Tillfredsstillelse for den moralske Følelse. Ah, jeg har tidt følt mig opptændt af en ædel Harme, om jeg selv tør sige det, ved at maatte

gaa her og være Vidne till —; noksagt. Men det morsomste ved det, er det, at naar nu Monsen dratter, saa trækker han først og fremst Grosserer Brattsberg med sig; Grossereren trækker Kammerherren —

Stensgaard.

Ja, det sagde Lundestad ogsaa.

Daniel Hejre.

Men der er naturligvis Methode i Bankerotten. Pass paa; jeg er en gammel Spaamand: Monsen kommer i Tugthuset, Grossereren kommer i Akkord og Kammerherren kommer under Administration; det vil sige, hans Kreditorer forærer ham et Par tusend Daler aarlig i livsvarig Pension. Det er saadan det gaar, Herr Stensgaard! Jeg kjender det; jeg kjender det Hvad siger ikke Klassikeren? Fiat justitia, pereat mundus; det vil sige: Fy, hvilken Justits i denne bedærvede Verden, Faer!

Stensgaard

(opp og ned ad Gulvet).

Baade den ene og den anden! Begge Veie stængte!

Daniel Hejre.

Hvad Pokker —?

Stensgaard.

Og det netopp nu! Nu, — nu!

Bogtrykker Aslaksen

(kommer fra Hejre).

Tillykke; tillykke, Herr Valgmand!

Stensgaard.

Valgt?

Aslaksen.

Med 117 Stemmer, — og Lundestad med 53. De andre er spredt i Vind og Vejr.

Daniel Hejre.

Altsaa Deres første Skridt paa Ærens Bane, Herr Stensgaard!

Aslaksen.

Og det skal ogsaa koste en Bolle Punsch —

Daniel Hejre.

Ja, det er jo det første Skridt, som koster, siger man.

Aslaksen

(ind till Venstre, raabende).

Punsch paa Bordet, Madam Rundholmen! Den nye Valgmand trakterer!

(Gaardbruger Lundestad og flere Vælgere kommer efterhaanden ind fra Höjre.)

Daniel Hejre

(deltagende till Lundestad).

53! Det er den graahærdede Borgers Løn!

Lundestad.

(hvisker till Stensgaard).

Staar De nu rigtig fast i dèt, som — ?

Stensgaard.

Hvad nytter det at staa fast, hvor Alting ramler?

Lundestad.

Mener De, Spillet skulde være tabt?

Aslaksen

(tillbage fra Venstre).

Madam Rundholmen koster Punschen selv; — hun er nærmest till det, siger hun.

Stensgaard
(slagen af en Tanke).

Madam Rundholmen! Nærmest till —!

Lundestad.

Hvilket?

Stensgaard.

Spillet er ikke tabt, Herr Lundestad!
(sætter sig og skriver ved Bordet tilhøjre.)

Lundestad
(dæmpet).

Hør, Aslaksen; kan jeg faa noget ind i Avisen till iovermorgen?

Aslaksen.

Jagud kan De det. Er det grovt?

Lundestad.

Nej visst er det ikke grovt.

Aslaksen.

Ja, det er det samme; jeg taer det alligevel.

Lundestad.

Det er mit politiske Testament; jeg skriver det ikveld.
(gaar oppover Gulvet.)

En Tjenestepige
(fra Venstre).

Her er Punsch fra Madamen.

Aslaksen.

Hurra; nu kommer der Liv i de lokale Forholde!
(han sætter Bollen paa det midterste Bord, skjænker for de øvrige og drikker flittigt under det følgende. Bastian Monsen er imidlertid kommen ind fra Højre.)

Bastian

(sagte).

Ja, De husker vel paa mit Brev?

Aslaksen.

Vær rolig; (banker sig paa Brystlommen.) jeg har det her.

Bastian.

Og saa beserger De det saa fort De kan; — naar De ser hun har Stunder, forstaar De.

Aslaksen.

Forstaar; forstaar! (raaber.) Kom nu, her er Glassene fyldte!

Bastian.

De skal Fanden ikke gjøre det for ingenting.

Aslaksen.

Godt; godt. (till Pigen) En Citron, Karen; — vær som en Vind!

(Bastian fjerner sig.)

Stensgaard.

Hør et Ord, Aslaksen; kommer De her forbi imorgen Aften?

Aslaksen.

Imorgen Aften? Ja, det kan jeg gjerne.

Stensgaard.

Vel; saa gaar De indom og gier Madam Rundholmen dette Brev.

Aslaksen.

Fra Dem?

Stensgaard.

Ja. Putt det i Lommen. Se saa. Imorgen Aften altsaa.

Aslaksen.

Akkurat; vær De rolig.

(Pigen bringer det forlangte. Stensgaard gaar henimod Vinduet.)

Bastian.

Naa, du, — har du saa talt till Madam Rundholmen?

Stensgaard.

Talt? Aa ja; jeg har talt lidt —

Bastian.

Og hvad tror du?

Stensgaard.

Ja, — jo; vi blev afbrudt; jeg kan ikke sige dig noget bestemt.

Bastian.

Jeg frister det alligevel; hun klager svært over Enkestanden. Om en Times Tid vil jeg ha'e det afgjort.

Stensgaard.

Om en Times Tid?

Bastian

(ser Madam Rundholmen, som træder ind fra Venstre).

Hyss; lad ingen mærke noget!

(gaar oppover Gulvet.)

Stensgaard

(hen till Aslaksen, sagte),

Giv mig Brevet igjen.

Aslaksen.

Vil De ha'e det igjen?

Stensgaard.

Ja, hurtig; jeg skal selv besørge det.

Aslaksen.

Værsaagod; her er det.

(Stensgaard stikker Brevet i Lommen og blander sig mellem de øvrige.)

Madam Rundholmen
(till Bastian).

Hvad siger saa De till Valget, Monsen?

Bastian.

Alt godt; jeg og Stensgaard er fine Venner, skal jeg fortælle Dem. Det skulde ikke undre mig, om han kommer paa Thinget.

Madam Rundholmen.

Men det vilde nok ikke Deres Faer se blidt till.

Bastian.

Aa, Faer har saa mange Jern i Ilden. Desuden, skikker de Stensgaard, saa blir Æren lige fuldt i Familjen, tænker jeg.

Madam Rundholmen.

Hvorledes det?

Bastian.

Han gaar paa Frierfødder —

Madam Rundholmen.

Gudbevares; har han sagt noget?

Bastian.

Ja; og jeg har lovet at tale for ham; det skal gaa; jeg tror visst, Ragna har et godt Øje till ham.

Madam Rundholmen.

Ragna?

Lundestad
(kommer nærmere).

Naa; hvad snakker De saa ivrigt om, Madam Rundholmen?

Madam Rundholmen.

Tænk, han siger, at Stensgaard gaar paa Frierfødder —

Lundestad.

Ja vel; men Kammerherren er ikke lett at bøje —

Bastian.

Kammerherren?

Lundestad.

Han holder hende sagtens for god till en simpel Sagfører —

Madam Rundholmen.

Hvem; hvem?

Lundestad.

Frøkenen; Datteren, naturligvis.

Bastian.

Han frier da vel aldrig till Frøken Brattsberg, ved jeg?

Lundestad.

Minsæl gjør han saa.

Madam Rundholmen.

Og det bander De paa?

Bastian.

Og till mig har han sagt —! Hør; lad mig tale med Dem!

(Lundestad og Bastian mod Baggrunden.)

Madam Rundholmen

(nærmer sig till Stensgaard).

De maa være paa Deres Post, Stensgaard!

Stensgaard.

Mod hvem?

Madam Rundholmen.

Mod slette Mennesker; her er Folk, som gaar og lægger ondt for Dem.

Stensgaard.

Lad dem det, — naar de bare ikke lægger ondt for mig hos en.

Madam Rundholmen.

Hvem er den ene?

Stensgaard

(stikker Brevet hemmeligt till, hende).

Se der; læs det, naar De blir ensom.

Madam Rundholmen.

Ak, det vidste jeg nok!

(Ind til Venstre.)

Værksforvalter Ringdal

(fra Højre).

Naa, jeg hører, De er gaaet af med Sejren, Herr Sagfører.

Stensgaard.

Ja, jeg er, Herr Forvalter; og det tilltrods for Deres højvelbaarne Principals Bestræbelser.

Ringdal.

Hvad har han bestræbt sig for?

Stensgaard.

For at stemme mig ud.

Ringdal.

Han gjør Brug af sin Valgfrihed, som enhver anden.

Stensgaard.

Det er kun Skade, at han nok ikke oftere kommer till at gjøre Brug af den.

Ringdal.

Hvad skal det sige?

Stensgaard.

Jeg mener, eftersom det er saa og saa fatt i Papirerne —

Ringdal.

I Papirerne! Hvilke Papirer? Hvad har De taget Dem for?

Stensgaard.

Aa, De behøver ikke at spille, som om De ingenting forstod. Er her ikke et Uveir ivente? Fallit i stor Maalestokk?

Ringdal.

Jo, det hører jeg fra alle Kanter.

Stensgaard.

Og er kanske ikke baade Kammerherren og Grossereren med i det?

Ringdal.

Med Tilladelse, er De gal?

Stensgaard.

Ja, det er jo naturligt, at De søger at skjule det.

Ringdal.

Hvad skulde det nytte? Kan sligt skjules?

Stensgaard.

Er det da ikke sandt?

Ringdal.

Ikke en Stavelse, hvad Kammerherren angaar. Men hvor har De kunnet tro saadant noget? Hvem har bildt Dem det ind?

Stensgaard.

Det siger jeg ikke for Øieblikket.

Ringdal.

Ligemeget. Men hvem der end har gjort det, saa ligger der en Hensigt under.

Stensgaard.

En Hensigt —!

Ringdal.

Ja, tænk Dem om; er her ingen, som kunde se sin Fordel i at holde Dem borte fra Kammerherren —?

Stensgaard.

Min Salighed; jo, jo; det er her!

Ringdal.

Kammerherren har meget tillovers for Dem igrunden —

Stensgaard.

Har han?

Ringdal.

Ja, og det vil man forspilde; — man bygger paa, at De ikke kjender Forholdene her, at De er oppbrusende og godtroende, at —

Stensgaard.

O, de Øgler! Og Madam Rundholmen, som har mit Brev!

Ringdal.

Hvilket Brev?

Stensgaard.

Aa, ingenting. Men det er ikke for sent endnu! Kjære Herr Ringdal, træffer De Kammerherren iaften?

Ringdal.

Det gjør jeg sikkert.

Stensgaard.

Saa sig ham, det var Vaas med de Trusler, han ved nok; sig ham, jeg kommer selv og forklarer alting imorgen.

Ringdal.

Kommer De?

Stensgaard.

Ja, for at bevise ham —; ah, bevise! Se her, Herr Ringdal; giv Kammerherren denne Vexel fra mig.

Ringdal.

Vexelen —!

Stensgaard.

Ja, ja; det er noget, som De ikke forstaar; men giv ham den blot —

Ringdal.

I Sandhed, Herr Stensgaard —

Stensgaard.

Og saa kan de bare tillføje de simple Ord fra mig: det er saaledes jeg handler mod de Folk, der vil stemme mig ud ved Valgmandsvalget.

Ringdal.

Det kan De lide paa.

(ud i Baggrunden).

Stensgaard.

Hør, Herr Hejre, — hvorledes kunde De fare i mig med den Historie om Kammerherren?

Daniel Hejre.

Hvorledes jeg kunde fare i Dem —?

Stensgaard.

Ja visst; det var jo den sorteste Løgn —

Daniel Hejre.

Ej; se-se; det glæder mig inderligt! Tænk Dem, Herr Lundestad, det er Løgn, det med Kammerherren.

Lundestad.

Hyss; fejl Spor; det er nok nærmere.

Stensgaard.

Hvorledes nærmere?

Lundestad.

Jeg ved ingenting; men Folk snakker om Madam Rundholmen —

Stensgaard.

Hvad!

Daniel Hejre.

Ja, har jeg ikke spaaet det! Disse Forbindelser med Proprietariussen paa Storli —

Lundestad.

Han kjørte afgaarde imorges, før det blev lyst —

Daniel Hejre.

Og Familjen er ude og leder efter ham —

Lundestad.

Og Sønnen har travlt med at faa Søsteren vel forsørget —

Stensgaard.

Forsørget! „Imorgen“, sagde hun; og hendes Uro for Faderen —!

Daniel Hejre.

He-he; De skal se, han er gaaet hen og hængt sig, Faer!

Aslaksen.

Er der nogen, som har hængt sig?

Lundestad.

Herr Hejre siger, at Monsen paa Storli —

Proprietær Monsen
(fra Baggrunden).

Champagne paa Bordet!

Aslaksen og flere.

Monsen!

Monsen.

Ja, Monsen, ja! Champagnemonsen! Pengemonsen! Vin, i Fandens Skind og Ben!

Daniel Hejre.

Men, højstærede —!

Stensgaard.

De! Hvor kommer De fra?

Monsen.

Fra Forrettninger! Tjent hundrede Tusend! Hej; imorgen gjør jeg dundrende Middag paa Storli. Alle ere indbudne. Champagne, siger jeg! Tillykke, Stensgaard, De er jo bleven Valgmand.

Stensgaard.

Ja, jeg skal forklare Dem —

Monsen.

Pyt; hvad rager det mig? Vin! Hvor er Madam Rundholmen?

(vil ind till Venstre.)

Tjenestepigen
(som nylig er traadt ud).

Der faar ingen komme ind; Madamen sidder og læser et Brev —

Bastian.

Aa, Død og Pine!

(ud i Baggrunden.)

Stensgaard.

Læser hun et Brev?

Tjenestepigen.

Ja, og saa er hun rent som forstyrret.

Stensgaard.

Farvel, Herr Monsen; imorgen Middag paa Storli —

Monsen.

Farvel; imorgen!

Stensgaard
(dæmpet).

Herr Hejre, vil De gjøre mig en Tjeneste?

Daniel Hejre.

Aa, saamæn, saamæn.

Stensgaard.

Saa mal mig en liden Smule sort for Madam Rundholmen; tal lidt tvetydigt om mig; — De gjør sligt saa udmærket.

Daniel Hejre.

Hvad Pokker er det for noget?

Stensgaard.

Jeg har mine Grunde; det er en Spøg, skal jeg sige Dem, — et Væddemaal med — med en, som De har et Horn i Siden till.

Daniel Hejre.

Aha, jeg forstaar —; noksagt!

Stensgaard.

Altsaa, fordærv ingenting; gjør hende bare en Smule tvivlsom i sin Dom om mig; saadan lidt uviss indtill vidre, skjønner De.

Daniel Hejre.

Vær trygg; det skal være mig en inderlig Fornøjelse —

Stensgaard.

Takk; Takk, saalænge! (over mod Bordet.) Herr Lunde-

stad, vi to tales ved imorgen Formiddag hos Kammerherrens.

Lundestad.

Har de Haab?

Stensgaard.

Et tredobbelt!

Lundestad.

Tredobbelt? Men jeg begriber ikke —

Stensgaard.

Behøves heller ikke; fra nu af skal jeg hjælpe mig selv.

(ud i Baggrunden.)

Monsen
(ved Punschbollen).

Et fuldt Glas till, Aslaksen! Hvor er Bastian?

Aslaksen.

Han foer paa Døren. Men jeg har et Brev at besørge for ham.

Monsen.

Har De det?

Aslaksen.

Till Madam Rundholmen.

Monsen.

Naa endelig!

Aslaksen.

Men ikke før imorgen Aften, sa'e han; hverken før eller senere; akkurat paa Slaget! Skaal!

Daniel Hejre
(till Lundestad).

Hvad Pokker er der for Maskepi mellem denne Herr Stensgaard og Madam Rundholmen, De?

Lundestad
(sagtere).

Han frier till hende.

Daniel Hejre.

Tænkte jeg det ikke? Men han bad, jeg skulde sværte ham lidt, gjøre ham mistænkt —; noksagt —

Lundestad.

Og de lovte det?

Daniel Hejre.

Ja, naturligvis.

Lundestad.

Han skal ha'e sagt om Dem det, at hvad De lover i Øst, det holder De i Vest.

Daniel Hejre.

He-he; den kjære Sjæl, — da skal han sandelig ha'e forregnet sig dennegang.

Madam Rundholmen

(med et aabent Brev, i Døren tillvenstre).

Hvor er Sagfører Stensgaard?

Daniel Hejre.

Han kyssed Deres Tjenestepige og gik, Madam Rundholmen!

(Teppet falder).

FEMTE AKT.

(Stort Modtagelsesværelse hos Kammerherrens. Indgang i Baggrunden; Døre till Højre og Venstre.)

(Værksforvalter Ringdal staar ved et Bord og blader i nogle Papirer. Det banker.)

Ringdal.

Kom ind!

Doktor Fjeldbo

(fra Baggrunden).

Godmorgen!

Ringdal.

Godmorgen, Herr Doktor!

Fjeldbo.

Naa, alting staar vel till?

Ringdal.

Jo, Takk; her staar det nok saa vel; men —

Fjeldbo.

Men?

Ringdal.

Ja, De har da sagtens hørt den store Nyhed?

Fjeldbo.

Nej. Hvad er det for noget?

Ringdal.

Hvad? Har De ikke hørt det, som er hændt paa Storli?

Fjeldbo.

Nej!

Ringdal.

Monsen er rømt inatt.

Fjeldbo.

Rømt? Monsen?

Ringdal.

Rømt.

Fjeldbo.

Men du gode Gud —?

Ringdal.

Her gik allerede underlige Rygter igaar; men saa kom Monsen tilbage; han maa have vidst at forstille sig —

Fjeldbo.

Men Grunden? Grunden?

Ringdal.

Umaadelige Tab paa Trælast, siges der; et Par Huse i Kristiania skal være standset og saa —

Fjeldbo.

Og saa er han rømt!

Ringdal.

Indover til Sverig, rimeligvis. Imorges kom Øvrigheden till Storli; der skrives opp og forsegles —

Fjeldbo.

Og den ulykkelige Familje —?

Ringdal.

Sønnen har nok altid holdt sig udenfor; ialfald lader han nu som ingenting, hører jeg.

Fjeldbo.

Ja, men Datteren da?

Ringdal.

Hyss; Datteren er her.

Fjeldbo.

Her?

Ringdal.

Huslæreren bragte hende og de smaa herover imorges; Frøkenen har taget sig af dem i al Stillhed.

Fjeldbo.

Og hvorledes bærer hun dette?

Ringdal.

Aa, jeg tænker, nok saa taaleligt. De kan vide, efter den Behandling, hun har lidt hjemme —; og desuden kan jeg fortælle dem, at hun —. Hyss; der er Kammerherren.

Kammerherren
(fra Venstre).

Se, er De der, kjære Doktor?

Fjeldbo.

Ja, jeg er temmelig tidligt ude. Maa jeg nu ønske Dem till Lykke med Fødselsdagen, Herr Kammerherre!

Kammerherren.

Aa, Gud bedre os for hvad Lykke den bringer; men De skal have Takk; jeg ved, De mener det vel.

Fjeldbo

Og tør jeg saa spørge Dem, Herr Kammerherre —

Kammerherren.

Først et Ord; De skal herefter lade den Titel fare.

Fjeldbo.

Hvad skal det sige?

Kammerherren.

Jeg er Jernværksejer, slett og rett.

Fjeldbo.

Aa, men hvad er dog dette for Urimeligheder?

Kammerherren.

Jeg har frasagt mig Titel og Bestilling. Min underdanigste Skrivelse afgaar endnu idag.

Fjeldbo.

Det skulde De dog sove paa.

Kammerherren.

Naar min Konge viste mig den Naade at opptage mig i sin nærmeste Omgivelse, saa skete det paa Grund af en Anseelse, sam min Familje gjennem lange Slægter havde vidst at bevare.

Fjeldbo.

Ja, hvad saa vidre?

Kammerherren.

Min Familje er beskæmmet, ligesaa fuldt, som Proprietær Monsens. Ja, De har da vel hørt om Monsen?

Fjeldbo.

Jo, jeg har.

Kammerherren
(till Ringdal).

Ved man intet nærmere?

Ringdal.

Intet andet, end at han trækker en hel Del af de yngre Gaardbrugere med.

Kammerherren.

Og min Søn?

Ringdal.

Deres Søn har skikket mig et Oppgjør. Han kan svare enhver sit; men der blir ingenting tillovers.

Kammerherren.

Hm. Ja, vil De saa faa min Ansøgning renskrevet.

Ringdal.

Det skal ske.
(ud gjennem den forreste Dør tillhøjre.)

Fjeldbo.

Men har De betænkt Dem? Det hele kan jo ordnes i al Stillhed.

Kammerherren.

Saa? Kan jeg gjøre mig selv uvidende om hvad der er sket?

Fjeldbo.

Aa, hvad er der igrunden sket? Han har jo skrevet Dem till, tillstaaet sin Ubesindighed, trygglet om Tillgivelse; dette er jo den eneste Gang, han har gjort sig skyldig i Sligt; hvad er det saa, spørger jeg?

Kammerherren.

Vilde De handle, som min Søn har handlet?

Fjeldbo.

Han vil ikke gjentage det; det er Hovedsagen.

Kammerherren.

Og hvoraf ved De, at han ikke vil gjentage det?

Fjeldbo.

Om ikke af andet, saa ved jeg det af det Opptrin, De selv har fortalt mig; det med Deres Svigerdatter. Hvad der end kommer ud af det forresten, saa vil det ryste ham till Alvor.

Kammerherren
(oppover Gulvet).

Min stakkels Selma! Vor jævne Fred og Lykke forspildt!

Fjeldbo.

Der er noget, som staaer højere. Den Lykke har været et Skin. Ja, jeg vil sige Dem det: De har i det, som i saa meget andet, bygget paa en hul Grund; De har været forblindet og hovmodig, Herr Kammerherre!

Kammerherren
(standser.)

Jeg?

Fjeldbo.

Ja, De! De har pukket paa Deres Familjes Hæderlighed; men naar er denne Hæderlighed bleven satt paa Prøve? Ved De, om den vilde staaet i Fristelsen?

Kammerherren.

De kan spare Dem enhver Præken, Herr Doktor; disse sidste Dages Begivenheder er ikke gaaet sporløst hen over mig.

Fjeldbo

Det troer jeg ogsaa; men lad det saa vise sig i en mildere Dom og i en klarere Erkjendelse. De bebrejder Deres Søn; men hvad har De gjort for Deres Søn? De har sørget for at uddanne hans Evner, men ikke for at grundlægge en Karakter i ham. De har holdt Foredrag over, hvad han skyldte sin hæderlige Familje; men De har ikke ledet og bøiet og formet ham saaledes, at det blev ham en ubevidst Nødvendighed at handle hæderligt.

Kammerherren.

Tror De det?

Fjeldbo.

Jeg baade tror det og jeg ved det. Men det er jo saa almindeligt her; man sætter Oppgaven i at lære, istedetfor i at være. Vi ser ogsaa hvad det leder till; vi ser det i de Hundreder af begavede Mennesker; der gaar halvfærdige omkring og er et i Følelser og Stemninger og noget ganske andet i Værk og Handlesætt. Se nu blot till Stensgaard —

Kammerherren.

Stensgaard, ja! Hvad siger De om Stensgaard?

Fjeldbo.

Stykkværk. Jeg har kjendt ham fra Barnsben af. Hans Faer var et vissent Drog, en Pjalt, et ingenting; han drev en liden Hokernæring og Pantelaanerforrettninger ved

Siden af; eller, rettere sagt, det var Konen, som drev det. Hun var et grovslaaet Fruentimmer, det mest ukvindelige, jeg har kjendt. Manden fik hun gjort umyndig; ikke en Hjertetanke var der i hende. Og i dette Hjem voxte Stensgaard opp. Og saa gik han i Latinskole tillige. „Han skal studere,“ sagde Moderen; „der skal blie en dygtig Inkassator af ham.“ Stygghed i Hjemmet; Løftelse i Skolen; Aanden, Karakteren, Viljen, Evnerne, — altsammen hver sin Vej. Hvad kunde det føre till, andet, end til Splittelse i Personligheden?

Kammerherren.

Jeg ved ikke, hvad det kunde føre till. Men jeg gad vide, hvad der er godt nok for Dem. Af Stensgaard kan man ingenting vente; af min Søn heller ikke; men af Dem, naturligvis; af Dem —!

Fjeldbo.

Ja, af mig; netopp af mig. Aa, De maa ikke smile; jeg hovmoder mig ikke; men jeg har faat det, som grunder Ligevægten, og som gjør sikker. Jeg er voxet opp under Ro og Harmoni, i en jævn Middelstandsfamilje. Min Moder er en Kvinde, helt og holdent; hjemme hos os har der aldrig været Ønsker udover Evnerne; intet Krav er forlist paa Forholdenes Skjær; intet Dødsfald har grebet forstyrrende ind og efterladt Tomhed og Savn i Kredsen. Der var der Kjærlighed till Skjønhed; men den laa inderligt i Livsbetragtningen, ikke jævnsides langs med den; der var der hverken Forstandens eller Stemningens Udskejelser —

Kammerherren.

Se, se; det er derfor De er bleven saa overmaade komplet?

Fjeldbo.

Langtfra at jeg det tror. Jeg siger kun, at Livsvilkaarene har stillet sig saa uendelig gunstigt for mig; og jeg føler det som et Ansvar.

Kammerherren.

Lad saa være; men naar Stensgaard intet saadant Ansvar har, da er det desto smukkere, at han alligevel —

Fjeldbo.

Hvilket? Hvad?

Kammerherren.

De dømmer ham falskt, min gode Doktor! Se her. Hvad siger De till dette?

Fjeldbo.

Deres Søns Vexel!

Kammerherren.

Ja, den har han sendt mig tillbage.

Fjeldbo.

Frivilligt?

Kammerherren.

Frivilligt og uden Betingelser. Det er smukt; det er nobelt; — og derfor staar ogsaa fra idag af mit Hus aabent for ham.

Fjeldbo.

Betænk Dem! For Deres egen, for Deres Datters Skyld —

Kammerherren.

Aa, lad mig være! Han har meget forud for Dem;

han er ligefrem idetmindste; men De, De gaar skjult tillværks.

Fjeldbo.

Jeg?

Kammerherren.

Ja, De! De er bleven den styrende her i Huset; De gaar ud og ind; jeg tager Dem paa Raad i alting, — og saa alligevel —

Fjeldbo.

Ja, ja; alligevel —?

Kammerherren.

Alligevel saa er der noget bagved med Dem; noget forbandet; noget — noget fornemt, som jeg ikke udstaar!

Fjeldbo.

Men saa forklar Dem dog!

Kammerherren.

Jeg? Nej, De skulde forklare Dem, skulde De! Men nu kan De have det saa godt.

Fjeldbo.

Herr Kammerherre, vi to forstaar ikke hinanden. Jeg har ingen Vexel at sende tillbage; men det kunde dog hænde, at jeg bragte et større Offer endda.

Kammerherren.

Saa? Hvorved?

Fjeldbo.

Ved at tie.

Kammerherren.

Ved at tie? Skal jeg sige Dem, hvad jeg kunde have

Lyst till? At blive grov, bande, gaa ind i de unges Forbund! De er en højfornem Stivnakke, Herr Værkslæge; — og det passer ikke i vort fri Samfund. Se Stensgaard; han er ikke noget saadant; og derfor skal han faa komme her i Huset; han skal —; han skal —! Aa, jeg gider min Sæl og Salighed ikke —! Nu kan De have det saa godt; som man reder, saa ligger man.

Gaardbruger Lundestad
(fra Baggrunden).

Till Lykke med Dagen, Herr Kammerherre! Og maa jeg saa ønske Dem Hæder og alt godt —

Kammerherren.

Aa, Pokker i Vold, — havde jeg nær sagt. Det er Lapperi altsammen, min kjære Lundestad. Der er ingenting, som holder Prøve tillbunds i denne Verden.

Lundestad.

Saa siger Proprietær Monsens Kreditorer ogsaa.

Kammerherren.

Ja, dette med Monsen! Kom det ikke over Dem, som et Lynslag?

Lundestad.

Aa, De har nu spaaet det saa længe, De, Herr Kammerherre.

Kammerherren.

Hm, hm; — ja visst har jeg saa; det er ikke længere siden, end i Forgaars; han kom her for at prelle mig —

Fjeldbo.

Kanske for at frelses.

Lundestad.

Ugjørligt; han var kommen for dybt i det; — og det, som sker, det er nu altid det bedste.

Kammerherren.

Velbekomme! Finder De det ogsaa bedst, at De blev slaaet ved Valget igaar?

Lundestad.

Jeg blev da ikke slaaet; det gik jo altsammen efter min egen Vilje. Stensgaard skal en ikke stanges med; han har det, som vi andre maa bide os i Fingrene efter.

Kammerherren.

Ja, det Udtrykk forstaar jeg ikke ganske —?

Lundestad.

Han har Evne till at rive Mængden med sig. Og da han nu er saa heldig, at han hverken hindres af Karakter eller af Overbevisning eller af borgerlig Stilling, saa har han saa svært lett for at være frisindet.

Kammerherren.

Jeg skulde dog i Sandhed mene, at vi ogsaa ere frisindede.

Lundestad.

Ja Gu' er vi frisindede, Herr Kammerherre; der er ingen Tvivl om det. Men der er det ved det, at vi bare er frisindede paa vore egne Vegne; men nu kommer Stensgaard og er frisindet paa andres Vegne ogsaa. Det er det nye i Tingen.

Kammerherren.

Og alt dette Omvæltningsvæsen vil De fremme?

Lundestad.

Jeg har læst i gamle Historiebøger, at der før i Tiden var Folk, som kunde mane Spøgelser frem; men de kunde ikke mane dem bort igjen.

Kammerherren.

Men, kjære Lundestad, hvor kan De, som en opplyst Mand — ?

Lundestad.

Jeg ved nok, det er papistisk Overtro, Herr Kammerherre; men det er med nye Tanker, som med Spøgelser; en kan ikke mane dem bort igjen; og derfor faar en se at komme ud af det med dem, saa godt en kan.

Kammerherren.

Ja, men nu, da Monsen er faldet, og rimeligvis hele dette Slæng af Rolighedsforstyrrere med ham —

Lundestad.

Var Monsen faldet en to-tre Dage før, saa var meget blevet anderledes.

Kammerherren.

Desværre; De har været for snar —

Lundestad.

Jeg havde ogsaa Hensyn till Dem, Herr Kammerherre.

Kammerherren.

Till mig?

Lundestad.

Vort Parti maa bevare sin Hæderlighed i Folks Øjne. Vi repræsenterer den gamle, grundfæstede, norske Ærlighed. Havde jeg svigtet Stensgaard, saa ved De han har et Papir —

Kammerherren.

Ikke nu længere.

Lundestad.

Hvad?

Kammerherren.

Her er det.

Lundestad.

Har han sendt Dem det tillbage?

Kammerherren.

Ja. Personlig er han en Hædersmand; det Skudsmaal maa jeg give ham.

Lundestad
(tankefuld).

Sagfører Stensgaard har gode Gaver.

Sagfører Stensgaard
(fra Baggrunden, standser i Døren).

Faar jeg Lov at komme nærmere?

Kammerherren.
(imod ham).

Det kan De tryggt.

Stensgaard.

Og De vil tage en Lykkønskning af mig?

Kammerherren.

Det vil jeg.

Stensgaard.

Saa tag den baade varm og inderlig! Og slaa saa en Streg over alle skrevne Dumheder —

Kammerherren.

Jeg holder mig till Handlinger, Herr Stensgaard.

Stensgaard.

O, Gud velsigne Dem!

Kammerherren.

Og fra idag af — siden De saa ønsker det — fra idag af er De som hjemme her.

Stensgaard.

Maa jeg? Maa jeg det?

(det banker.)

Kammerherren.

Kom ind!

(Flere Byggdemænd, Medlemmer af Formandskabet o. s. v. Kammerherren gaar dem imøde, modtager Lykkønskninger og taler med dem.)

Thora

(som imidlertid er traadt ind fra den bageste Dør tillvenstre).

Herr Stensgaard, maa jeg takke Dem stille.

Stensgaard.

De, Frøken!

Thora.

Fader har sagt mig, hvor smukt De har handlet.

Stensgaard.

Men —?

Thora.

O, hvor vi har miskjendt Dem!

Stensgaard.

Har De —?

Thora.

Det var jo ogsaa Deres egen Skyld; — nej, nej; det var vor. O, hvor inderlig gjerne vilde jeg ikke gjøre det godt igjen.

Stensgaard.

Vilde De? Vilde De selv? Vilde De virkelig —?

Thora.

Allesammen; kunde vi saasandt —

Kammerherren.

Forfriskninger till Herrerne, mit Barn!

Thora.

Nu kommer de.

(hun gaar opp igjen mod Døren. hvorfra Pigen strax efter kommer med Vin og Bagværk, der bydes omkring under det følgende.)

Stensgaard.

Kjære, fortræffelige Lundestad; jeg føler mig som en sejrende Gud!

Lundestad.

Saa følte De Dem vel igaar ogsaa.

Stensgaard.

Pytt; idag er det noget andet; det bedste; Kronen paa det hele! Glorien, Glansen over Livet!

Lundestad.

Aahaa; Elskovstanker?

Stensgaard.

Ingen Tanker! Lykke, Lykke; Kjærlighedslykke!

Lundestad.

Saa Svoger Bastian har bragt Dem Svaret?

Stensgaard.

Bastian —?

Lundestad.

Ja, han ymted om noget igaar; han havde nok lovet at tale for Dem hos en liden Pige.

Stensgaard.

Aa, hvad Sniksnakk —

Lundestad.

Vær ikke rædd for mig. Hvis De ikke ved det endnu, saa kan jeg sige Dem det: De har sejret, Herr Stensgaard; jeg har det fra Ringdal.

Stensgaard.

Hvad har De fra Ringdal?

Lundestad.

Jomfru Monsen har givet sit Ja.

Stensgaard.

Hvad siger De!

Lundestad.

Sit Ja, siger jeg.

Stensgaard.

Ja? Ja? Og Faderen er rømt!

Lundestad.

Men ikke Datteren.

Stensgaard.

Sit Ja! Midt under en saadan Familjeskandale! Hvor ukvindeligt! Sligt maa jo støde enhver fintfølende Mand

tillbage. Men det er en Misforstaaelse, det hele. Jeg har aldrig anmodet Bastian —; hvor kunde saa det Bæst —? Ligemeget, det kommer mig ikke ved; hvad han har gjort, maa han selv svare for.

Daniel Hejre
(fra Baggrunden).

He he; stor Forsamling; ja, naturligvis; man gjør sin Oppvartning, sine Hoser grønne, som man siger. Kanske jeg ogsaa maa faa Lov —

Kammerherren.

Takk, Takk, gamle Ven!

Daniel Hejre.

Gudbevares, højstærede; gjør sig endelig ikke saa gemen. (nye Gjæster kommer.) Se, der har vi Retfærdighedens Haandlangere; — Exekutionsmagten —; noksagt! (hen till Stensgaard.) Ah, min kjære, lykkelige, unge Mand; er De der? Deres Haand! Modtag Forsikkringen om en Oldings uskrømtede Glæde.

Stensgaard.

Hvorover?

Daniel Hejre.

De bad mig igaar tale en Smule tvetydigt om Dem till hende, De ved nok —

Stensgaard.

Naa ja, ja; hvad saa?

Daniel Hejre

Det var mig en inderlig Fryd at efterkomme Deres Ønske —

Stensgaard.

Hvad saa; hvad saa, spørger jeg? Hvorledes tog hun det?

Daniel Hejre.

Som en elskende Kvinde, naturligvis; stak i at græde; smækked Døren i Laas; vilde hverken svare eller vise sig —

Stensgaard.

Ah, Gudskelov!

Daniel Hejre.

De er barbarisk! At sætte et Enkehjerte paa slig grusom Prøve; at gaa her og glæde sig over Skinsygens Kvaler —! Men Kjærligheden har Katteøjne; noksagt; thi idag, da jeg foer forbi, stod Madam Rundholmen frisk og frodig i det aabne Vindu og kæmmed sit Haar; saa ud som en Havfrue, med Permission at sige; — aa, det er et dygtigt Fruentimmer!

Stensgaard.

Naa? Og saa?

Daniel Hejre.

Ja, saa lo hun, som hun var besatt, Faer; og dermed rakte hun et Brev ivejret og raabte: Et Frierbrev, Herr Hejre; jeg er bleven forlovet igaar!

Stensgaard.

Hvad? Forlovet?

Daniel Hejre.

En hjertelig Lykkønskning, unge Mand; det glæder mig usigeligt, at jeg var den første, som kunde melde Dem —

Stensgaard.

Det er Sludder! Det er Snakk!

Daniel Hejre.

Hvad er Snakk?

Stensgaard.

De har ikke forstaaet hende; eller hun har ikke forstaaet —; forlovet! Er De gal? Nu, da Monsen er falden, saa er rimeligvis hun ogsaa —

Daniel Hejre.

Nej, minsæl er hun ej, Faer! Madam Rundholmen staar paa solide Ben.

Stensgaard.

Ligemeget. Mine Tanker gaar i en ganske anden Rettning. Det med Brevet var bare en Spøg, et Væddemaal, det hørte De jo. Kjære Herr Hejre, gjør mig den Tjeneste, ikke at tale et Ord till nogen om denne dumme Historie.

Daniel Hejre.

Forstaar; forstaar! Det skal holdes hemmeligt; det er det, man kalder Romantik. Ak, ja; den Ungdom, den skal nu altid være saa poetisk!

Stensgaard.

Ja, ja; ti blot; jeg skal lønne Dem for det, — føre Deres Processer —; hys; jeg stoler paa Dem.

(fjerner sig.)

Kammerherren

(som imidlertid har talt med Lundestad).

Nej, Lundestad, — det kan jeg umuligt tro!

Lundestad.

Nu svor jeg, Herr Kammerherre! Jeg har det fra Daniel Hejres egen Mund.

Daniel Hejre.

Hvad har De fra min Mund, om jeg tør spørge?

Kammerherren.

Sig mig, — har Sagfører Stensgaard vist dig en Vexel igaar?

Daniel Hejre.

Ja, Død og Plage, det er sandt! Hvorledes hænger det sammen?

Kammerherren.

Det skal jeg sige dig siden. Men du fortalte ham jo —

Lundestad.

De bildte ham jo ind, at den var falsk?

Daniel Hejre.

Pytt; en uskyldig Spøg, for at gjøre ham lidt betuttet i Sejersrusen —

Lundestad.

Men De sagde jo, at begge Underskrifter var falske?

Daniel Hejre.

Ja, for Pokker, hvorfor ikke ligesaagodt begge, som den ene?

Kammerherren.

Altsaa dog!

Lundestad

(till Kammerherren).

Og da han det hørte —

Kammerherren.

Saa var det han gav Vexelen till Ringdal!

Lundestad.

Den Vexel, som han ikke længere kunde bruge till at true med.

Kammerherren.

Spiller den højmodige; fører mig bag Lyset paany; — aabner sig Adgang till mit Hus; afnøder mig Takksigelser, — den, den —! Og den Person —!

Daniel Hejre.

Men hvad er det dog for løjerlige Fagter, højstærede?

Kammerherren.

Siden; siden, kjære Ven! (trækker Lundestad tillside). Og den Person er det, De beskytter, skubber fremad, hjælper ivejret!

Lundestad.

End De selv da?

Kammerherren.

O, jeg kunde have Lyst till —!

Lundestad.

(tyder mod Stensgaard, som taler med Thora).

Se derborte. Hvad Tanker tror De ikke Folk gjør sig —?

Kammerherren.

De Tanker skal jeg bringe dem ud af.

Lundestad.

For sent, Herr Kammerherre; han hjælper sig frem med Udsigter og Skin og Sandsynligheder —

Kammerherren.

Jeg kan ogsaa manøvrere, Herr Gaardbruger Lundestad!

Lundestad.

Hvad vil De gjøre?

Kammerherren.

Pass paa! (gaar hen till Fjeldbo.) Herr Værkslæge Fjeldbo, — vil De vise mig en Tjeneste?

Fjeldbo.

Med Glæde!

Kammerherren.

Saa fordriv den Karl derhenne.

Fjeldbo.

Stensgaard?

Kammerherren.

Ja, Lykkejægeren; jeg taaler ikke at høre hans Navn; fordriv ham!

Fjeldbo.

Men hvorledes kan jeg —?

Kammerherren.

Det blir Deres egen Sag; jeg giver Dem frie Hænder —

Fjeldbo.

Frie Hænder! Det gjør De? I et og alt?

Kammerherren.

Ja, for Pokker; ja!

Fjeldbo.

Deres Haand paa det, Herr Kammerherre!

Kammerherren.

Her er den.

Fjeldbo.

I Guds Navn da; nu eller aldrig! (højlydt.) Maa jeg et

Øjeblik lægge Beslag paa de tillstedeværendes Opmærksomhed?

Kammerherren.

Doktor Fjeldbo har Ordet!

Fjeldbo.

Jeg har den Glæde, med Kammerherre Brattsbergs Samtykke, at meddele Dem min Forlovelse med hans Datter. (Udbrudd af Overraskelse. Thora udstøder et lett Skrig; Kammerherren er ifærd med at sige noget, men fatter sig i det. Støj og Lykkønskninger.)

Stensgaard.

Forlovelse! Din Forlovelse —!

Daniel Hejre.

Med Kammerherrens —? Med din —? Med — med —?

Lundestad.

Er Doktoren fra Viddet?

Stensgaard.

Men, Herr Kammerherre —?

Kammerherren.

Hvad kan jeg gjøre? Jeg er frisindet. Jeg slutter mig till de unges Forbund!

Fjeldbo.

Takk, Takk, — og Tillgivelse!

Kammerherren.

Vi befinder os i Associationernes Tid., Herr Sagfører; den fri Konkurrence leve!

Thora.

O, min velsignede Fader!

Lundestad.

Ja, vi befinder os i Forlovelsernes Tid ogsaa; jeg kan melde en Forlovelse till --

Stensgaard.

Det er Oppspind!

Lundestad.

Nej, visst er det ikke; Jomfru Monsens Forlovelse —

Stensgaard.

Usandt; usandt, siger jeg!

Thora.

Nej, Faer, det er sandt; de er her begge to.

Kammerherren.

Hvem? Hvor?

Thora.

Ragna og Kandidat Helle. Derinde —
(mod den øverste Dør tilhøjre.)

Lundestad.

Kandidat Helle? Ham altsaa —!

Kammerherren.

Og her; hos mig! (opp mod Døren.) Herud, kjære Barn!

Ragna
(viger sky tilbage).

O, nej, nej; her er saa mange Mennesker!

Kammerherren.

Ingen Undseelse; hvad kan De for det, som er hændt?

Kandidat Helle.

Herr Kammerherre, hun er hjemløs nu.

Ragna.

O, tag Dem af os!

Kammerherren.

Det skal jeg. Og hjertelig Takk, at I tyede til mig!

Daniel Hejre.

Ja, minsæl lever vi i Forlovelsernes Tid; jeg kan saamæn supplere Listen —

Kammerherren.

Hvad? Du? I din Alder; — hvilken Letsindighed!

Daniel Hejre.

Aa —! Noksagt.

Lundestad.

Spillet er tabt, Herr Stensgaard.

Stensgaard.

Saa? (höjt.) Nej, nu skal jeg supplere Listen, Herr Daniel Hejre! En Meddelelse, mine Herrer; ogsaa jeg har naaet en Havn.

Kammerherren.

Hvorledes?

Stensgaard.

Man spiller dobbelt Spil; man skjuler sine sande Hensigter, naar det behøves. Jeg anser det for tilladeligt, naar det sker i Almenvellets Tjeneste. Min Livsgjerning ligger afstukken foran mig, og den gaar mig for alting. Min Virksomhed er viet till dette Distrikt; en Ideernes Gjæring er her at bringe Klarhed i. Men det Værk magtes ikke af en Lykkejæger. Sognets Mænd maa slutte sig om en af sine egne. Derfor har jeg nu bundet mig fast og uløseligt

till Interesserne her, — bundet mig med Hjertets Baand. Har jeg vakt Misforstaaelse hos nogen, saa maa det tillgives. Ogsaa jeg er forlovet.

Kammerherren.

De?

Fjeldbo.

Forlovet!

Daniel Hejre.

Bevidnes.

Kammerherren.

Men hvorledes —?

Fjeldbo.

Forlovet? Med hvem?

Lundestad.

Det er da vel aldrig —?

Stensgaard.

En Frugt af Hjertets og Forstandens Overvejelser. Ja, mine Sognemænd, jeg er forlovet, med Enkemadame Rundholmen.

Fjeldbo.

Med Madam Rundholmen!

Kammerherren.

Landhandlerens Enke?

Lundestad.

Hm. Ja saa!

Kammerherren.

Men jeg løber surr i alt dette. Hvorledes kunde De da —?

Stensgaard.

Manøvrer, Herr Jernværksejer!

Lundestad.

Han har gode Gaver.

Bogtrykker Aslaksen
(ser ind af Døren i Baggrunden).

Beer mangfoldig om Forladelse —

Kammerherren.

Naa, kom ind, Aslaksen! Vil De ogsaa gratulere?

Aslaksen.

Nej, Gudbevares, saa grov er jeg ikke. Men jeg maa nødvendigt tale med Herr Stensgaard.

Stensgaard.

Siden; De kan vente udenfor.

Aslaksen.

Nej, Død og Plage, jeg maa sige Dem —

Stensgaard.

Hold Deres Mund! Hvad er dette her for Paatrængenhed? — Ja, mine Herrer, saa forunderlige er Skjæbnens Veje. Districtet og jeg trængte till et fast og varigt Baand imellem os; jeg traf en moden Kvinde, som kunde skabe mig et Hjem. Nu har jeg kastet Lykkejægerhammen, og her har I mig i eders Midte, som den jævne Folkets Mand. Tag mig. Jeg er rede till at staa eller falde paa enhver Post, hvor eders Tillid maatte stille mig.

Lundestad.

Han har vundet.

Kammerherren.

I Sandhed, jeg maa sige — (till Pigen, som har nærmet sig ham fra Døren i Baggrunden.) Naa, naa; hvad er det? Hvad fniser du af?

Pigen.

Madam Rundholmen —

De omstaaende.

Madam Rundholmen?

Kammerherren.

Hvad hun?

Pigen.

Madam Rundholmen staar udenfor med sin Kjæreste —

De fleste

(i Munden paa hverandre).

Kjæreste? Madam Rundholmen? Men hvorledes —?

Stensgaard.

Hvilken Snakk!

Aslaksen.

Ja, jeg sagde Dem jo —

Kammerherren.

(mod Døren).

Herind; herind!

(Bastian Monsen med Madam Rundholmen under Armen fra Baggrunden; almindeligt Røre.)

Madam Rundholmen.

Ja, Herr Kammerherre, De maa endelig ikke blive vred —

Kammerherren.

Bevares; bevares!

Madam Rundholmen.

Men jeg maatte rigtig opp og vise Dem og Frøkenen min Kjæreste.

Kammerherren.

Ja, ja, — De er jo bleven forlovet; men —

Thora.

Men vi vidste ikke —

Stensgaard.
(till Aslaksen).

Men hvorledes er det dog —?

Aslaksen.

Jeg havde saa meget i Hodet igaar; saa meget at tænke paa, mener jeg —

Stensgaard.

Men hun fik jo mit Brev, og —

Aslaksen.

Nej, hun fik Bastian Monsens; her er Deres.

Stensgaard.

Bastians? Og her —? (kaster et Øje paa Udskriften, krammer Brevet sammen og putter det i Lommen.) O, De forbandede Ulykkesfugl!

Madam Rundholmen.

Ja, saamæn slog jeg till! En skal vogte sig for de falske Mandfolk; men naar en har sort paa hvidt for at en Mandsperson mener det redeligt saa —. Nej, se; der er

Sagfører Stensgaard ogsaa! Ja, De, Herr Stensgaard, De vil da visst gratulere mig?

Daniel Hejre
(till Lundestad).

Hvor glubsk hun ser paa ham, De!

Kammerherrèn.

Det vil han visst, Madam Rundholmen; men vil ikke De gratulere Deres tillkommende Svigerinde?

Madam Rundholmen.

Hvem?

Thora.

Ragna; hun er ogsaa bleven forlovet.

Bastian.

Du, Ragna?

Madam Rundholmen.

Ja saa? Ja, min Kjæreste sagde jo, at en viss en gik paa Frierfødder. Till Lykke begge to; og velkommen i Familjen, Herr Stensgaard!

Fjeldbo.

Nej, nej; ikke ham!

Kammerherren.

Nej, Kandidat Helle; et fortræffeligt Valg. Og min Datter maa De saamæn ogsaa gratulere.

Madam Rundholmen.

Frøkenen! Naa; saa havde Lundestad Rett alligevel! Gratulerer, Frøken; gratulerer, Herr Sagfører!

Fjeldbo.

Doktor, skal De sige.

Madam Rundholmen.

Hvad?

Fjeldbo.

Doktor; det er mig.

Madam Rundholmen.

Nej, nu ved jeg hverken ud eller ind!

Kammerherren.

Men nu ved jeg først baade ud og ind!

Stensgaard.

Undskyld; en nødvendig Forrettning —

Kammerherren
(sagte).

Lundestad, hvad var det andet?

Lundestad.

Hvilket andet?

Kammerherren.

Ikke Lykkejæger; men det andet —

Lundestad.

Rodhugger.

Stensgaard.

Jeg anbefaler mig!

Kammerherren.

Et Ord, saa godt som ti, Herr Sagfører Stensgaard! Et Ord, — et Ord, som længe har ligget mig paa Hjertet —

Stensgaard

(henimod Udgangen).

Undskyld; jeg har Hastværk.

Kammerherren

(efter ham).

Rodhugger!

Stensgaard.

Farvel; farvel!

(ud i Baggrunden.)

Kammerherren

(kommer nedover igjen).

Nu er Luften ren, mine Venner!

Bastian.

Og Kammerherren lægger ikke mig till Last, hvad der er hændt hjemme?

Kammerherren.

Enhver faar feje for sin egen Dør.

Bastian.

Jeg har heller ingen Del i det.

Selma

(som under det foregaaende har lyttet ved den øverste Dør tillhøjre).

Faer! Nu er du glad; — maa han nu komme?

Kammerherren.

Selma! Du! Du beder for ham? Du, som iforgaars —

Selma.

Pytt; det er længe siden iforgaars. Alt er godt. Nu ved jeg, han kan gjøre gale Streger —

Kammerherren.

Og det glæder du dig over?

Selma.

Ja, over at han kan; men han skal ikke faa Lov till det.

Kammerherren.

Ind med ham.

(Selma ud igjen tillhøjre.)

Værksforvalter Ringdal

(fra den forreste Dør tillhøjre).

Her er Afskedsansøgningen.

Kammerherren.

Takk; men istykker med den.

Ringdal.

Istykker?

Kammerherren.

Ja, Ringdal; det er ikke paa den Maade. Jeg kan sone alligevel; Alvor og Gjerning —

Erik Brattsberg

(med Selma fra Højre).

Har du Tillgivelse for mig?

Kammerherren

(rækker ham Vexlen).

Jeg tør ikke være ubarmhjertigere end Skjæbnen.

Erik Brattsberg.

Faer! Endnu idag skal jeg standse med min Forrettning, som er dig saa meget imod.

Kammerherren.

Nej, Takk; nu blir du staaende. Ingen Fejghed! Ingen Flugt fra Fristelsen! Men jeg staar hos. (højt.) Ja, ved De nyt, mine Herrer? Jeg er gaaet ind i Firmaet med min Søn.

Flere af Gjæsterne.

Hvad? De, Herr Kammerherre?

Daniel Hejre.

Du, højstærede?

Kammerherren.

Ja; det er en hæderlig og en velsignelsesrig Virksomhed. Eller kan ialfald være det. Og nu har jeg heller ikke længere nogen Grund till at holde mig udenfor.

Lundestad.

Ja, ved De hvad, Herr Kammerherre Brattsberg, — vil De tage fatt till Gavn for Distriktet, saa var det rigtignok baade Spott og Skam, om jeg gamle Arbejdstræl skulde svigte min Værnepligt.

Kammerherren.

De! Virkelig?

Lundestad.

Jeg faar jo. Efter den Elskovssorg, som har rammet Sagfører Stensgaard idag —; Gud bevare mig for at tvinge Mennesket ind i Statssager nu. Han bør friske sig opp; ud at rejse, bør han, og jeg skal se at hjælpe till. Og derfor, mine Sognemænd, har I Brug for mig, saa tag mig.

Sognemændene
(under Haandtrykk og Bevægelse).

Takk, Lundestad! De er dog den gamle! De svigter ikke!

Kammerherren.

Se, det er, som det skal være; nu kommer alting i sin rette Gjænge igjen. Men hvem er igrunden Skyld i alt dette?

Fjeldbo.

Ja, De, Aslaksen, De maa kunne gjøre Rede for —?

Aslaksen
(forskrækket).

Jeg, Herr Doktor! Jeg er saa uskyldig, som Barn i Moers Liv!

Fjeldbo.

Men det Brev, som —?

Aslaksen.

Det var ikke mig, siger jeg! Det var Valgmandsvalget og Bastian Monsen og Skjæbnen og Tillfældet og Madam Rundholmens Punsch; — der var ikke Citron i den, og saa staar jeg just med Pressen i Næven —

Kammerherren
(nærmere).

Hvilket? Hvad; hvad?

Aslaksen.

Pressen, Herr Kammerherre!

Kammerherren.

Pressen! Der har vi det! Er det ikke det, jeg altid har sagt, at Pressen har en overordentlig Magt i vore Dage?

Aslaksen.

Nej, men, Herr Kammerherre —

Kammerherren.

Ingen utidig Beskedenhed, Herr Bogtrykker Aslaksen. Jeg har hidindtill ikke læst Deres Avis; herefter vil jeg læse den. Maa jeg bede om ti Exemplarer.

Aslaksen.

De skal gjerne faa tyve, Herr Kammerherre!

Kammerherren.

Naa ja, Takk; lad mig saa faa tyve. Og trænger De forøvrigt till Penge, saa kom till mig; jeg vil støtte Pressen; men det siger jeg Dem paa Forhaand, — jeg vil ikke skrive noget i den.

Ringdal.

Nej, men hvad hører jeg! Deres Datter forlovet!

Kammerherren.

Ja, hvad siger De till det?

Ringdal.

Velsignet, siger jeg! Men naar skede det?

Fjeldbo

(hurtigt).

Aa, det skal jeg siden —

Kammerherren.

Det skede saamæn sidstleden 17de Maj.

Fjeldbo.

Hvorledes —?

Kammerherren.

Samme Dag, som lille Frøken Ragna —

Thora.

Faer, Faer; har du vidst —?

Kammerherren.

Ja, mine kjære; jeg har vidst det den hele Tid.

Fjeldbo.

O, Herr Kammerherre —!

Thora.

Men hvem har —?

Kammerherren.

En anden Gang skal I Smaapiger tale lidt mindre højrøstet, naar jeg sidder og blunder i Karnappet.

Thora.

O, Gud; sad du indenfor Gardinerne?

Fjeldbo.

Saa forstaar jeg Deres Adfærd —

Kammerherren.

Ja, De, som kunde gaa her og tie.

Fjeldbo.

Vilde det have nyttet, om jeg havde talt før idag?

Kammerherren.

De har Rett, Fjeldbo; det mellemliggende maatte till.

Thora
(sagte til Fjeldbo).

Ja, tie kan du. Alt dette med Stensgaard; — hvorfor fik jeg ingenting at vide?

Fjeldbo.

Naar en Høg kredser over Dueslaget, saa vogter og værger man sin lille Due, — men man ængster ikke.
(de afbrydes af Madam Rundholmen).

Daniel Hejre.
(till Kammerherren).

Hør; du faar virkelig undskylde; men vi kommer till at oppsætte vore Procesanliggender paa ubestemt Tid.

Kammerherren.

Gjør vi det? Naa ja, ja!

Daniel Hejre.

Jeg skal sige dig, jeg har overtaget en Stilling som Nyhedsreferent i Aslaksens Avis.

Kammerherren.

Det fornøjer mig.

Daniel Hejre.

Og du vil selv indse, — de mange løbende Forrettninger —

Kammerherren.

Vel, vel, min gamle Ven; jeg kan godt vente.

Madam Rundholmen.
(till Thora).

Ja, jeg har saamæn grædt mine modige Taarer for det

slette Menneske. Men nu takker jeg Vorherre for Bastian. Den anden, han er falsk, som Skum paa Vand; og saa er han saa uvorren i Tobaksvejen, Frøken; og saa vil han ha'e alting saa lækkert till hverdags; det er en ren Madhest.

Pigen
(fra Venstre).

Bordet er dækket.

Kammerherren.

Naa, saa tager De vel allesammen tilltakke. Herr Gaardbruger Lundestad, De sidder hos mig; og De ogsaa Herr Typograf Aslaksen.

Ringdal.

Jo, her vil rigtignok blive Stoff till Skaaler!

Daniel Hejre.

Ja; og det er vel neppe ubeskedent, om en Olding forbeholder sig Skaalen for de kjære fraværende.

Lundestad.

En fraværende kommer igjen, Herr Hejre.

Daniel Hejre.

Sagføreren?

Lundestad.

Ja; pass paa, mine Herrer! Om ti-femten Aar sidder Stensgaard i Folkets eller i Kongens Raad, — kanske i dem begge paa engang.

Fjeldbo.

Om ti-femten Aar? Ja, men da kan han ikke staa i Spidsen for de unges Forbund.

Daniel Hejre.

Hvorfor ikke det?

Fjeldbo.

Nej, for da vil han være af en temmelig tvivlsom Alder.

Daniel Hejre.

Men saa kan han jo staa i Spidsen for de tvivlsommes Forbund, Faer! Det er ogsaa det Lundestad mener. Han siger omtrent som Napoleon: de tvivlsomme, siger han, det er det Stoff, hvoraf man gjør Politikusser; he-he!

Fjeldbo.

Ja, hvorom alting er, — vort Forbund skal bestaa baade gjennem unge og tvivlsomme Dage. Og det skal vedblive at være de unges Forbund. Da Stensgaard stiftede sin Forening og løftedes paa Folkets Skuldre under Frihedssdagens Jubel og Rus, da sagde han: med de unges Forbund er et Forsyn i Pagt! For vort Vedkommende tænker jeg selv Theologen der tør lade det Ord gjælde.

Kammerherren.

Det tænker jeg med, mine Venner; thi sandelig, — vi har tumlet og famlet i Daarskab; men gode Engle stod bag.

Lundestad

Aa, Gud bedre os; Englene, de har nok været saa middels.

Aslaksen.

Ja, det ligger i de lokale Forholde, Herr Lundestad!

(Teppet falder.)
